

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

*Οι μεταρρυθμίσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση
«Ιωάννης Καποδίστριας» και «Καλλικράτης»
η στάση του πολιτικού προσωπικού
στο Νομό Μεσσηνίας.*

- ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Παναγόπουλος Γεώργιος
- ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Δ.Π.Σωτηρόπουλος

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2017**

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
Summary.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
Α . ΜΕΡΟΣ	10
Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ.....	10
Α.1 Από την Τουρκοκρατία έως τη μεταπολίτευση	10
Α.2 Η περίοδος της μεταπολίτευσης.....	14
Α.3 Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	19
Α.4 Το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας».....	21
Α.5 Το πέρασμα στο πρόγραμμα «Καλλικράτης»	25
Β. Το Ευρωπαϊκό υπόδειγμα στην αυτοδιοίκηση.....	31
Β . ΜΕΡΟΣ.....	36
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ	36
ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑ.....	36
Β.1 Από το 1833 έως τη μεταπολίτευση	36
Β.2 Οι αλλαγές από τη μεταπολίτευση μέχρι το σχέδιο «Ιωάννης Καποδίστριας».....	40
Β2.1 Αναπτυξιακοί σύνδεσμοι Ν 1416/84.....	40
Β2.2 Οι 40 Γεωγραφικές Ενότητες του Ν 1622/86	41
Β 2.3 Τα Συμβούλια Περιοχής του Ν. 2218/94	43
Γ. Πώς εξελίχθηκε η διαδικασία Συνενώσεων των κοινοτήτων του σχεδίου «Ιωάννης Καποδίστριας».....	45
Δ. Πως εξελίχθηκε η διαδικασία συνένωσης των δήμων, σχέδιο «Καλλικράτης».....	80
Γ . ΜΕΡΟΣ	105
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	105
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ – ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ	105
Γ.1 Οι βασικοί πρωταγωνιστές την περίοδο του σχεδίου « Ι. Καποδίστριας» και η στάση τους.....	105
Γ.1 Α.) Σταύρος Μπένος.....	105
Γ.1. Β) Πέτρος Κατσιλιέρης.....	106
Γ.1. Γ) Γιάννης Γιαννακόπουλος.....	107
Γ.1. Δ) Γιάννης Λαμπρόπουλος.....	108
Γ.1. Ε) Οι άλλοι δύο βουλευτές της Ν.Δ.....	108
Γ.1. ΣΤ) Ο Αντώνης Σαμαράς.....	108

Γ.1. Ζ) Χρήστος Μαλαπάνης,.....	108
Γ.1. Η) Παναγιώτης Φωτέας,.....	109
Γ.1. Θ) Αντώνης Ματσίγκος.....	109
Γ.1. Ι) Παύλος Πτωχός.....	109
Γ.1. ΙΑ) Υπηρεσιακοί Παράγοντες	109
Γ.1. ΙΒ) Θανάσης Φιλιπόπουλος,	110
Γ.1.ΙΓ) Η στάση των πολιτών.....	110
Γ.2 Οι βασικοί πρωταγωνιστές την περίοδο του σχεδίου «Καλλικράτης».....	111
Γ.2.Α) Αντώνης Σαμαράς	111
Γ.2.Β) Γιάννης Λαμπρόπουλος	111
Γ.2.Γ) Δημήτρης Κουσελάς, Νάντια Γιαννακοπούλου, Οδυσσέας Βουδούρης.....	111
Γ.2.Δ) Δημήτρης Δράκος.....	112
Γ.2.Ε) Παναγιώτης Νίκας	112
Γ.2.ΣΤ) Υπόλοιποι δήμαρχοι.....	112
Γ.2.Ζ) Η στάση των πολιτών.	112
Γ. 3 Το πολιτικό πλαίσιο την περίοδο ψήφησης των νομοσχεδίων.....	114
Γ.4 Χωροταξία και όρια δήμων βήμα – βήμα.	118
Γ.5 Στον τελικό στόχο μέσα από τεθλασμένη πορεία.....	120
Βιβλιογραφία.....	123
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	129
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ.....	129
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	165
Ενδεικτικές φωτοτυπίες δημοσιευμάτων	165

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο χώρος της αυτοδιοίκησης θεωρείται ιδανικός για την επίλυση των πρακτικών προβλημάτων της καθημερινότητας του πολίτη. Διαπιστώνουμε όμως ότι δεν έχουμε καταφέρει ακόμα να αποκτήσουμε επιτελικό κράτος και μια ισχυρή αυτοδιοίκηση σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Επιπρόσθετα, διοίκηση και αυτοδιοίκηση δεν αποτελούν συνώνυμα της αξιοκρατίας και της αποτελεσματικότητας στη στελέχωση, την οργάνωση και τη λειτουργία. Με αυτή την εργασία προσπαθούμε να δώσουμε απάντηση στο γιατί συμβαίνει αυτό, μέσα από τη διερεύνηση του τι έγινε σε κάθε φάση που επιχειρήθηκαν αλλαγές στο κράτος και την αυτοδιοίκηση.

Η γνώση για το πώς γίνεται μια μεταρρύθμιση, ποιοι πρωταγωνιστούν σε κάθε φάση και πώς τελικά λαμβάνεται η ορθή, η ελλειμματική ή η λαθεμένη απόφαση είναι μια ολόκληρη διαδικασία που χρειάζεται περαιτέρω μελέτη. Το τι έγινε ή καλύτερα το τι δεν έγινε σε κάθε φάση και ποιοι πρωταγωνιστούσαν στην «αλλαγή» και στην «αντίσταση» κάθε φορά έχει τελικά ιδιαίτερη αξία και σημασία. Το να λες, δηλαδή, ότι έπρεπε να γίνει τότε εκείνο, κοιτώντας σήμερα από το παρατηρητήριο του τελικού αποτελέσματος, είναι εύκολο. Μπορούσε όμως να γίνει αυτό τότε; Και αν κάποιος το επιχειρούσε, ποιες θα ήταν οι συνέπειες;

Σε έναν χώρο όπως η αυτοδιοίκηση, που μετά το 1980 απέκτησε ουσιαστικά υπόσταση και άρχισε να ακολουθεί το ευρωπαϊκό κεκτημένο, η διαδικασία συνένωσης των κοινοτήτων δεν καθυστέρησε τυχαία. Η μελέτη του πολιτικού κλίματος της κάθε εποχής δείχνει ότι τα πάντα καθορίζονται από τις κυρίαρχες συνθήκες σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο. Στην πρώτη φάση έγινε αυτό που μπορούσε, πολιτικά και κοινωνικά, να απορροφηθεί, γι' αυτό και υπήρξε η ανάγκη αμέσως μετά από το σχέδιο «Ιωάννης Καποδίστριας» να περάσουμε σε νέο κύμα συνενώσεων με τον «Καλλικράτη» και ενδεχομένως, το αμέσως επόμενο διάστημα, σε μια ακόμα μεταρρύθμιση, που μένει να δούμε αν θα έχει διορθωτικό ή άλλο χαρακτήρα.

Στην εργασία αυτή μέσα από την παρακολούθηση της διαδικασίας μεταρρύθμισης στην αυτοδιοίκηση, όπως αυτή έχει καταγραφεί στον τοπικό τύπο της Μεσσηνίας, και την ανάλυση περιεχομένου των πρωτογενών δηλώσεων των πρωταγωνιστών, την περίοδο σχεδιασμού των προγραμμάτων «Ι. Καποδίστριας» και «Καλλικράτης», προσπαθήσαμε να διερευνήσουμε τα αίτια που καθορίζουν τις πολιτικές συμπεριφορές, δυσκολεύουν και ακυρώνουν σε μεγάλο βαθμό τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες στη χώρα. Οι πολιτικοί και οι πολιτικές αποτελούν τελικά καθρέφτισμα των κυριάρχων αντιλήψεων των πολιτών, οι οποίες διαμορφώνονται μέσα από μια διαδικασία πολύπλοκη και πολυεπίπεδη. Τίποτα δεν έχει μόνο μια ευθύγραμμη ανάγνωση και τίποτα δεν διαμορφώνεται χωρίς να υπάρχει αναφορά σε μια προγενέστερη κατάσταση. Το παρελθόν καθορίζει κάθε φορά το παρόν και διαμορφώνει μέσα από μια τεθλασμένη πορεία το μέλλον.

Summary

The field of the local government is considered to be the ideal place for solving the practical problems of the daily life of the citizens. However, we have found out that we have not yet accomplished to acquire an efficient state and a strong government at a regional and local level. In addition, the administration and the local government are not contingent to meritocracy and efficiency in staffing, organization and operation. In this particular research paper, we tried to analyze the reasons why this occurs, by investigating the actions taken at each phase, wherever changes in the state and the local government have taken place so far.

The knowledge on how to make reforms, the leaders of every phase and the way a correct, problematic or wrong decision is taken, is a process that needs further studying. What has already happened, or rather what has not happened in every phase and who has a vital role in every "change" and "resistance" every time has special value and significance. To be more specific, it is quite simple to say what should have been done in each phase "a posteriori", if someone judges the final outcome. And the question arises. Could something have been done in a different way back then? And if someone had tried it in a different way, what would the consequences be?

In the field of the local government, which became an essential reality after 1980 and began to follow the European pattern, the merging process of the municipalities and the communities was not delayed by chance. The study of the political atmosphere of each era shows that everything is determined by the prevailing conditions at the political and social level. The first phase of the merging was able to be politically and socially accepted. That was the reason why there was a need to move on immediately to a new reform with the "Kallikratis" merging after the implementation of "Ioannis Kapodistrias" merging. It is also possible to move on to another reform in the near future. It is a matter of time to see whether it will have either a corrective or another character.

Furthermore, in this research paper we tried to investigate the causes that determine political behavior, greatly complicate and cancel the reform efforts in the country. For the above reason, we studied the local government reform process as it had been recorded in the local media press of Messinia, and we analyzed the content of the primary statements of the protagonists during the period of "I.Kapodistrias" and "Kallikratis" merging. The politicians and their policies have ultimately mirrored the dominant public perceptions which are formed through a complex and multi-layered process. Nothing has only a linear interpretation and nothing is formed without referring to an earlier state. The past determines each time the present and at the same time it shapes the future passing through a no longer straight course.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αποκέντρωση του κράτους και της Δημόσιας Διοίκησης είναι μια πρακτική που τα τελευταία χρόνια εφαρμόζεται στις περισσότερες χώρες στο σύγχρονο κόσμο. Στη χώρα μας η αποκέντρωση των λειτουργιών του κράτους συνδέθηκε με την ενίσχυση της αυτοδιοίκησης. Για το σκοπό αυτό, από τη δεκαετία του 80 και μετά, εκδηλώνεται σειρά νομοθετικών πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην αποκέντρωση των λειτουργιών του κράτους και την ενίσχυση της αυτοδιοίκησης. Σημαντικοί σταθμοί σε αυτή την προσπάθεια είναι, αρχικά, οι συνενώσεις των κοινοτήτων με το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» το 1997 και, στη συνέχεια, το πρόγραμμα «Καλλικράτης» το 2010.

Ο χώρος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θεωρείται το ιδανικό πλαίσιο για την επίλυση των πρακτικών προβλημάτων της καθημερινότητας που απασχολούν τους πολίτες, αλλά αποτελεί παράλληλα και το σημείο στο οποίο μπορούν να «επιλυθούν» και τα μεγαλύτερα πολιτικά ζητήματα. Το κύριο πολιτικό πλεονέκτημα που έχουν οι δήμοι σε σχέση με το κεντρικό κράτος είναι ότι οι πολίτες νιώθουν ότι «ανήκουν» περισσότερο σ' έναν συγκεκριμένο δήμο στην καθημερινή τους ζωή, από ότι στο κράτος ή ακόμα περισσότερο σε μεγαλύτερες πολιτικές «οντότητες», όπως για παράδειγμα την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ελλάδα απέκτησε αυτοδιοίκηση την περίοδο της Βαυαρικής Αντιβασιλείας το 1834, η οποία όμως ουδέποτε απέκτησε ουσιαστικά χαρακτηριστικά. Ο κατακερματισμός των δήμων σε χιλιάδες κοινότητες το 1912 οδήγησε στην αποδυνάμωση του θεσμού και μέχρι τις αρχές του 1980 οι δήμοι και οι κοινότητες θεωρούνται «ετεροδιοίκηση», δηλαδή συνέχεια του κράτους και του κρατικού Νομάρχη, παρά θεσμός αυτοδιοίκησης.

Η κοινότητα ταυτίστηκε με το χωριό και τον τόπο καταγωγής. Σφυρηλάτησε το «ανήκω» ενός έντονου τοπικισμού, που διατρέχει για δεκαετίες την ελληνική κοινωνία. Η αστυφιλία, μετά την κατοχή και τον εμφύλιο, άδειασε τα χωριά της Μεσσηνίας από τα πιο δυναμικά τους μέλη και πήρε μαζί της τα βάσανα και τα δράματα μιας σκληρής εποχής, δημιούργησε ταυτόχρονα μια ωραιοποιημένη εικόνα για ένα «χωριό» που αποτελεί καταφύγιο αλλά και σημείο αναφοράς κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής. Ο ετεροδημότης θα επιστρέψει στο χωριό να ψηφίσει, αρνούμενος να μεταφέρει τα εκλογικά του δικαιώματα, για να μην κόψει το νήμα μιας διαρκούς και δυνατής πολιτικής σχέσης με τον τόπο καταγωγής. Το νήμα αυτό θεωρήθηκε ότι επιχειρήθηκε να κοπεί με το σχέδιο «Ι. Καποδίστριας» και τις συνενώσεις των κοινοτήτων. Οι αντιδράσεις για τη συνένωση με το διπλανό χωριό της περιόδου 1996-97, σε νομούς όπως η Μεσσηνία, είναι απολύτως ενδεικτικές της συγκεκριμένης αντίληψης. Δίπλα σε αυτή την κοινωνική πραγματικότητα το πολιτικό προσωπικό ακροβατεί ανάμεσα σε αυτούς που αντιλαμβάνονται ότι πρέπει να δημιουργηθούν ισχυροί δήμοι για να εκσυγχρονιστεί η χώρα και σε αυτούς που θεωρούν ότι «τα χωριά θα ερημώσουν» γιατί θα φύγει η σφραγίδα της κοινότητας. Μέσα σε ένα πολιτικό περιβάλλον που ο τοπικισμός αντιμαχόταν τον

εκσυγχρονισμό, οι δυνατότητες για ουσιαστικές συνενώσεις αποδείχτηκε δύσκολο εγχείρημα, γι' αυτό και, τελικά, ατελές.

Με το σχέδιο «Καλλικράτης», λίγα χρόνια μετά, έρχεται να ολοκληρωθεί η χωροταξική δομή και να αποκτήσει η χώρα έναν αριθμό δήμων που δίνει τη δυνατότητα στην αυτοδιοίκηση να παίξει τον ουσιαστικό της ρόλο. Το βήμα αυτό έγινε όμως στην αρχή της κρίσης και σε ένα ασφυκτικό οικονομικό περιβάλλον που δεν μας δίνει ακόμα τη δυνατότητα να αντιληφθούμε το πώς θα ήταν οι νέοι δήμοι αν η χώρα λειτουργούσε σε κανονικές οικονομικές συνθήκες. Στη φάση των νέων συνενώσεων, οι τοπικές κοινωνίες στη Μεσσηνία δείχνουν μεγάλη ανοχή και αποδοχή στο εγχείρημα. Η γενιά της κατοχής και της εσωτερικής μετανάστευσης έχει «αναχωρήσει» ή είναι πια πολύ μεγάλη για ...επανάσταση. Ταυτόχρονα η φάση του «Καποδίστρια» έχει αποδείξει στους μόνιμους κατοίκους ότι μάλλον καλύτερα λειτουργεί ο μεγάλος δήμος από τη μικρή κοινότητα. Η επικοινωνία μεταξύ χωριών και φυσικού κέντρου της κάθε περιοχής λειτουργεί ενοποιητικά και δημιουργεί ένα νέο «ανήκω» που οδηγεί σε αποδοχή των μεγάλων δήμων. Η στάση του τοπικού πολιτικού προσωπικού καθορίζεται περισσότερο από τον προσωπικό σχεδιασμό του καθενός παρά από μια συνολική αντίληψη, έχει δε περιορισμένη δυναμική, μιας και δεν αφορά την κοινωνία, ενώ ουσιαστικά δεν λαμβάνεται καθόλου υπόψη στον τελικό αριθμό των δήμων.

Η γνώση για το πώς γίνεται μια μεταρρύθμιση, ποιοι πρωταγωνιστούν σε κάθε φάση και πώς τελικά λαμβάνεται η ορθή, η ελλειμματική ή η λαθεμένη απόφαση είναι μια ολόκληρη διαδικασία που χρειάζεται περαιτέρω μελέτη. Δεν αρκεί να «αγανακτούμε» γιατί δεν έχουμε καταφέρει ακόμα να έχουμε επιτελικό κράτος, «στρατηγείο της ανάπτυξης», και μια ισχυρή αυτοδιοίκηση σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Δεν αρκεί να αναρωτιόμαστε γιατί διοίκηση και αυτοδιοίκηση δεν αποτελούν συνώνυμα με την αξιοκρατία και την αποτελεσματικότητα στη στελέχωση, την οργάνωση και τη λειτουργία, με τη διαφάνεια και την προστασία του πολίτη. Το τι έγινε ή καλύτερα το τι δεν έγινε σε κάθε φάση και ποιοι πρωταγωνιστούσαν στην αλλαγή και στην αντίσταση κάθε φορά έχει τελικά ιδιαίτερη αξία και σημασία. Το να λες, δηλαδή, ότι έπρεπε να γίνει τότε εκείνο, κοιτώντας σήμερα από το παρατηρητήριο του τελικού αποτελέσματος, είναι εύκολο. Μπορούσε όμως να γίνει αυτό τότε; Και αν κάποιος το επιχειρούσε, ποιες θα ήταν οι συνέπειες; Σε έναν χώρο όπως η αυτοδιοίκηση, που μετά το 1980 απέκτησε ουσιαστικά υπόσταση και άρχισε να ακολουθεί το ευρωπαϊκό κεκτημένο, η διαδικασία συνένωσης των κοινοτήτων γιατί, άραγε, καθυστέρησε; Γιατί υπήρξε η ανάγκη αμέσως μετά από το σχέδιο «Ιωάννης Καποδίστριας» να περάσουμε σε νέα συνένωση με τον «Καλλικράτη» και ενδεχομένως, σύντομα, σε μια ακόμα;

Με βάση αυτό τον βασικό προβληματισμό σκεφτήκαμε ότι θα ήταν ενδιαφέρον μέσα από την παρακολούθηση της διαδικασίας μεταρρύθμισης στην αυτοδιοίκηση, όπως αυτή έχει καταγραφεί στον τοπικό τύπο της Μεσσηνίας, και την ανάλυση

περιεχομένου των πρωτογενών δηλώσεων των πρωταγωνιστών, να προσπαθήσουμε να απαντήσουμε σε τρεις ομάδες ερωτημάτων:

1. Το πολιτικό και αυτοδιοικητικό προσωπικό της Μεσσηνίας συνέβαλε δημιουργικά στο να προχωρήσουν οι μεταρρυθμίσεις ή αποτέλεσε ανασταλτικό παράγοντα; Οι πολιτικοί παράγοντες τι προτάσσουν κάθε φορά: το δημόσιο συμφέρον, το ατομικό, το τοπικό ή το μικροπολιτικό;
2. Στην εξέλιξη της μεταρρύθμισης του «Καποδίστρια» και του «Καλλικράτη» στη Μεσσηνία σε ποια φάση παρουσιάστηκαν οι μεγαλύτερες αντιδράσεις και για ποιο λόγο; Τα βήματα που κάθε φορά έγιναν ήταν αυτά που χρειαζόνταν ή αυτά που μπορούσαν να γίνουν με βάση τις συνθήκες που επικρατούσαν στο πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο;
3. Ακολουθείται η ευθεία οδός στην υλοποίηση κάθε μεταρρύθμισης ή φτάνουμε στο στόχο μετά από διάφορες τεθλασμένες πορείες; Ακολουθούν το «ευρωπαϊκό υπόδειγμα» ή κυριαρχεί η ελληνική ιδιαιτερότητα; Με τον «Καλλικράτη» έκλεισε η χωροταξική αναδιάρθρωση των θεσμών ή υπάρχουν πληγές που θα ανοίξουν με την πρώτη ευκαιρία;

Η λεπτομερής καταγραφή μιας μεταρρύθμισης στο χώρο της αυτοδιοίκησης, με συγκεκριμένες αναφορές στις δηλώσεις και τις επιδιώξεις των πρωταγωνιστών σε ένα νομό και για τις δυο φάσεις, δεν έχει μέχρι σήμερα γίνει. Η φιλοδοξία και το εγχείρημα αρκετά δύσκολο αλλά υπάρχει μια έγκυρη και αξιόπιστη πηγή που μας βοηθά στο να ανασυνθέσουμε όλα όσα έγιναν και στις δύο φάσεις υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων. Μέσα από την εξιστόρηση και την παρουσίαση των γεγονότων υπάρχει η φιλοδοξία να αναδειχθούν οι δυσκολίες αλλά και οι δισταγμοί. Να καταγραφούν οι συμπεριφορές αλλά και οι αδικίες. Όλοι δεν είναι ίδιοι και δεν ευθύνονται, επίσης, όλοι για όσα συνέβησαν ή δεν συνέβησαν σε κάθε ιστορική φάση της χώρας. Μέσα από αυτή την καταγραφή επιχειρείται να αναδειχτεί το χθες σε έναν ευαίσθητο τομέα για να μαθαίνουμε από το λάθος. Γιατί η ασθενής μνήμη οδηγεί στην επανάληψη διαρκώς του ίδιου λάθους.

Σε αυτή την εργασία γίνεται προσπάθεια να καταγραφεί, καταρχήν, ο τρόπος με τον οποίο εκτυλίχθηκαν τα προγράμματα «I Καποδίστριας» και «Καλλικράτης» στη Μεσσηνία. Να δούμε πώς έγιναν οι δήμοι, πώς άλλαζαν οι έδρες και οι ονομασίες, ποιοι πρωταγωνιστούσαν σε κάθε φάση, μια ολόκληρη δηλαδή τοπική ιστορία, όπως αυτή έχει καταγραφεί στον ημερήσιο τύπο και ειδικότερα στην Εφημερίδα «Ελευθερία» της Μεσσηνίας -μια από τις μεγαλύτερες σε κυκλοφορία τοπικές εφημερίδες της χώρας, τη διεύθυνση της οποίας ιδιαίτερος ευχαριστούμε για την πρόσβαση που μας επέτρεψε στο αρχείο των σπάνιων τόμων της εφημερίδας. Μέσα από το αρχείο της εφημερίδας, που έχει λεπτομερή και διαρκή ενασχόληση με το

θέμα των συνενώσεων και στις δύο φάσεις, έχουν επιλεγεί με χρονολογική σειρά και συνέχεια (από 2-11-1996 έως 16-12-1997 για «Ι. Καποδίστρια» και από 1-11-2009 έως 29-5-2010 για «Καλλικράτη») όλες οι ειδήσεις, αλλά κυρίως οι επίσημες, αυθεντικές και ως εκ τούτου μη αμφισβητούμενες πρωτογενείς δηλώσεις όλων των πρωταγωνιστών στη διαδικασία των συνενώσεων. Γίνεται χρήση μόνο του πρωτογενούς υλικού (650 περίπου δημοσιεύματα), των επίσημων δηλαδή δηλώσεων, συνεντεύξεων και ανακοινώσεων, και όχι κρίσεων και απόψεων δημοσιογράφων και αρθρογράφων, με σκοπό να καταγραφούν τα γεγονότα και να γίνει μια όσο το δυνατό πιστότερη περιγραφή της διαδικασίας που ακολουθήθηκε.

Η καταγραφή αυτή θεωρούμε ότι σήμερα, κοιτώντας από το παρατηρητήριο της κρίσης, μας δίνει τη δυνατότητα να αντιληφθούμε πολύ καλύτερα και γιατί άργησαν να γίνουν οι απαραίτητες για τη χώρα μεταρρυθμίσεις αλλά και πώς συντηρήθηκαν πανίσχυρα δίκτυα πελατειακών σχέσεων. Η διαπάλη μεταξύ προόδου και συντήρησης, η χρήση του τοπικισμού ως πολιτικού όπλου, η επιλεκτική επίκληση της νομιμότητας αλλά και μια κατ' επίφαση δημοκρατική νομιμοποίηση, όπως τα «τοπικά δημοψηφίσματα για τις συνενώσεις», μας δίνουν ανάγλυφα την εικόνα του τι έγινε στη Μεσσηνία και πώς προέκυψαν οι αυτοδιοικητικοί θεσμοί. Μας βοηθά να κατανοήσουμε, τέλος, αρκετά από τα σημεία που συνθέτουν το συνολικότερο πολιτικό και κοινωνικό πρόβλημα της χώρας που καθορίζουν το παρόν και προσδιορίζουν τις εξελίξεις στο μέλλον.

Στο πρώτο μέρος της εργασίας γίνεται ιστορική επισκόπηση της αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Πώς ξεκίνησε και πώς φτάσαμε στην μεταπολίτευση. Η περίοδος μετά τη μεταπολίτευση και ιδιαίτερα μετά το 1980, για να φτάσουμε στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, στις συνενώσεις των προγραμμάτων «Ι Καποδίστριας» το 1997 και «Καλλικράτης» το 2010. Ακολουθεί μια συνοπτική παρουσίαση των συγκεκριμένων προγραμμάτων και το θεωρητικό μέρος ολοκληρώνεται με αναφορά στο τι συμβαίνει την ίδια περίοδο στον ευρωπαϊκό χώρο.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας υπάρχει αναλυτική καταγραφή των δήμων και των κοινοτήτων στη Μεσσηνία σε κάθε ιστορική φάση, αλλά και οι διαχωρισμοί σε Γεωγραφικές Ενότητες, Αναπτυξιακούς Συνδέσμους και Συμβούλια Περιοχής. Ακολουθεί η παρουσίαση, μέσα από το αρχειακό υλικό, της διαδικασίας που ακολουθήθηκε στη Μεσσηνία και φτάσαμε χωροταξικά στους αντίστοιχους Καποδιστριακούς και Καλλικρατικούς δήμους.

Στο τρίτο μέρος υπάρχουν τα συμπεράσματα μέσα από την καταγραφή της στάσης πολιτικών και πολιτών στην κάθε πολιτική περίοδο, αξιολογείται η διαδικασία που ακολουθήθηκε στο χωροταξικό και καταλήγουμε στο πώς, μέσα από όλη αυτή την τεθλασμένη πορεία, μπορούμε να φτάσουμε στον στόχο για μια σύγχρονη και αποτελεσματική διοίκηση και αυτοδιοίκηση.

Α. ΜΕΡΟΣ

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Α.1 Από την Τουρκοκρατία έως τη μεταπολίτευση

Η τοπικιστική παράδοση και ο κατακερματισμός των εστιών εξουσίας στην επαναστατημένη Ελλάδα δυσχεραίνουν το σχηματισμό ενός ενιαίου εθνικού κράτους. Η εξάλειψη της οθωμανικής εξουσίας στις απελευθερωμένες περιοχές είχε ενισχύσει τη θέση των τοπαρχών, οι οποίοι διεκδικούσαν τη διατήρηση των πολιτικο-διοικητικών δεδομένων, επιθυμώντας ένα «οθωμανικό καθεστώς χωρίς Οθωμανούς». Απέναντι σε αυτή την επιδίωξη βρίσκεται η δυναμική που έχει δημιουργηθεί για το σχηματισμό ενός κυρίαρχου εθνικού κράτους που υποστηρίζεται από πρόσωπα της αστικής τάξης και την ελληνική διασπορά. Οι αντιδράσεις των τοπικών εξουσιών δεν κατάφεραν τελικά να ανακόψουν την πορεία δημιουργίας ενός «μονοκεντρικού» οργανωτικού σχήματος σε συγκεντρωτικά οργανωτικά και διοικητικά πρότυπα που είχε ως στόχο την εθνική και κοινωνική ενοποίηση και ομογενοποίηση.¹

Τον Απρίλιο του 1822 εκδίδεται ο νόμος «Οργανισμός των Ελληνικών Επαρχιών» που διαιρούσε την επικράτεια σε 58 συνολικά επαρχίες και κατόπιν σε «υπο-επαρχίες» πρώτης και δεύτερης τάξης, οι οποίες με τη σειρά τους υποδιαιρούνταν σε Κοινότητες. Ο Έπαρχος διοριζόταν από την κεντρική διοίκηση (Υπουργό Εσωτερικών Υποθέσεων) και αποτελούσε τοπικό εκπρόσωπό της, ο Αντέπαρχος ενεργούσε κατ' εντολή του Επάρχου, ενώ ο πρόεδρος του κοινοτικού συμβουλίου διοριζόταν επίσης από τη κεντρική διοίκηση, η οποία επέλεγε έναν από τους τρεις προτεινόμενους από τους εκλογείς δημογέροντες. Στη συνέχεια ακολουθείται το δυτικοευρωπαϊκό πρότυπο και η χώρα διαιρείται σε «θέματα», «τμήματα» και «νομούς». Από το 1822 καταβάλλεται προσπάθεια για την ανάπτυξη της περιφερειακής διοίκησης. Επί κυβερνήσεως Ι. Καποδίστρια(1828), επικεφαλής των Τμημάτων τοποθετήθηκαν έκτακτοι επίτροποι ως εκπρόσωποι της κεντρικής διοίκησης.²

Τη σημαντικότερη παρέμβαση στο χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης την πραγματοποιεί η Βαυαρική Αντιβασιλεία με το Β.Δ. της 27ης Δεκεμβρίου 1833 «περί συστάσεως των Δήμων»³. Με το διάταγμα αυτό καταργήθηκαν οι Κοινότητες που υπήρχαν επί Τουρκοκρατίας, οι οικισμοί τους ενώθηκαν διοικητικά και ολόκληρη η

¹ Χλέπα Ν.-Κ., «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα. Ο διαλεκτικός ανταγωνισμός της αποκέντρωσης με την αυτοδιοίκηση», εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, (1999), σελ. 89,90

² Χλέπα Ν.-Κ., (1999), οπ.παρ. σελ. 91

³ Petropoulos, J. (1983). *Πολιτική και συγκρότηση Κράτου στο Ελληνικό Βασίλειο (1833-1843)*. Αθήνα : ΜΙΕΤ. (σελ. 205)

επικράτεια διαιρέθηκε σε Δήμους, που αποτελούσαν ενιαίο και μοναδικό τύπο οργάνωσης για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση. Είναι σαφές ότι το νομοθέτημα εξέφραζε τη δικαιοδοτική αντίληψη του Georg Ludwig von Maurer και ακολουθήθηκε το πρότυπο του αντίστοιχου γαλλικού νόμου (του 1831). Σε γενικές γραμμές ήταν ένα νομοθέτημα σύγχρονο για την εποχή του.⁴

Δημιουργήθηκαν Δήμοι τριών τάξεων: με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων, με πληθυσμό από 2.000 ως 10.000 κατοίκους και Δήμοι με πληθυσμό ως 2.000 κατοίκους. Οι Δήμοι στις περισσότερες περιπτώσεις έφεραν αρχαιοελληνικά ονόματα και στα εμβλήματα των σφραγίδων τους προτιμήθηκαν παραστάσεις και σύμβολα από το ένδοξο παρελθόν της χώρας. Υπήρχε ένα μονοπρόσωπο εκτελεστικό όργανο, που ήταν ο δήμαρχος, και ένα πολυπρόσωπο συλλογικό βουλευόμενο, το δημοτικό συμβούλιο. Ο Δήμαρχος αποτελούσε σημαντική καινοτομία σε σχέση με ό,τι ίσχυε επί Τουρκοκρατίας. Από τον βασιλιά διορίζονταν Πάρεδροι, για να επικουρούν το Δήμαρχο κατά την άσκηση των καθηκόντων του.⁵

Οι Δήμοι αναγνωρίζονταν ως φορείς με ιδιαίτερα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Έχουν συγκεκριμένους πόρους που προέρχονταν από την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας, τα αστυνομικά πρόστιμα, τους έμμεσους δημοτικούς φόρους, τους εράνους και την εργασία των δημοτών. Είχαν εκτεταμένες αρμοδιότητες στην προσπάθεια να καλυφθεί και η αδυναμία του κεντρικού κράτους να παρέμβει αποφασιστικά σε σειρά από τομείς. Στους δήμους παραχωρείται, έτσι, η ευθύνη για παροχή στέγης και περίθαλψης, η ίδρυση, κατασκευή και συντήρηση «προκαταρκτικών σχολείων», οι αποφάσεις περί οικοδομών και εκτάκτων επισκευών, η μισθοδοσία, η επιβολή έμμεσων δημοτικών φόρων, άμεσων εράνων, τοπικών φόρων και αγγαρειών. Οι δήμοι μπορούσαν να καταρτίζουν συμβάσεις με ιδιώτες παραχωρησιούχους, ενώ σημαντική ήταν η προσφορά τους στον κοινωνικό τομέα («αγαθοεργά καταστήματα» δηλαδή νοσοκομεία, ορφανοτροφεία, γηροκομεία, βρεφοκομεία) αλλά και σε θέματα ρυμοτομίας και πολεοδομίας. Κάποιες από τις αποφάσεις των δήμαρχων τελούσαν υπό την έγκριση του Νομάρχη.⁶

Ο νόμος της 27ης Δεκεμβρίου 1833 για τους δήμους, που φαντάζει σε σημεία του ακόμα και για τη σημερινή εποχή πρωτοποριακός, ίσχυσε για περίπου 80 χρόνια. Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι ο αρχικός νόμος συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε πολλές φορές σε όλη τη διάρκεια της ισχύος του, ιδιαίτερη δε σημασία έχει ότι προωθήθηκε εκτεταμένη συνένωση δήμων. Οι «εξ εσπερίας» δημοτικοί θεσμοί διαπεράστηκαν (ιδίως μετά το 1844) από τις εγχώριες κοινωνικοπολιτικές συνθήκες, που είχαν τις ρίζες τους στις πρακτικές της εποχής της Τουρκοκρατίας, όπου η διαμεσολάβηση μεταξύ κοινωνίας και κυρίαρχου πραγματοποιούνταν στο επίπεδο του καζά (επαρχία) ή και ακόμη ψηλότερα. Οι συγκριτικά ολιγάριθμοι και ισχυροί ΟΤΑ ήταν πάντως σημαντικοί και για την τοπική διοίκηση της εποχής, ενόψει της

⁴ Φλογαΐτη Σπ. «Το ελληνικό διοικητικό σύστημα» εκδ. Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή (1987)σελ.167.

⁵ Χλέπα Ν.-Κ., ο.π.παρ.(1999),σελ.273,274

⁶ Φλογαΐτη Σπ., ο.π.παρ.(1987)σελ.168,169.

αδυναμίας του εθνικού κράτους και ιδίως των περιφερειακών οργανωτικών του δομών.⁷

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος με το νόμο ΔΝΖ'/1912 «περί συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων» είχε ως στόχο το δραστικό περιορισμό της επιρροής των τοπαρχών, προκειμένου να διευκολυνθεί η επικράτηση νέων πολιτικών δυνάμεων σε όλα τα επίπεδα συγκρότησης του αντιπροσωπευτικού συστήματος, δηλαδή και στην αυτοδιοίκηση. Ο νόμος καθιέρωνε ένα νέο δυαδικό σχήμα που περιελάμβανε χιλιάδες Δήμους και Κοινότητες με διαφοροποιημένο αντίστοιχα καθεστώς. Ο χαρακτηρισμός του Δήμου περιορίστηκε σε ελάχιστες περιπτώσεις κοινωνικών σχηματισμών, ενώ ο όρος κοινότητα επιφυλάχθηκε για όλες τις άλλες περιπτώσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου ΔΝΖ'/1912, ως Δήμοι ορίζονταν απευθείας οι πρωτεύουσες των νομών ή οι πόλεις με πληθυσμό μεγαλύτερο των 10.000 κατοίκων. Με το άρθρο 2 του ίδιου νόμου ορίζονταν ως κοινότητες οι μόνιμοι συνοικισμοί με τουλάχιστον 300 κατοίκους και σχολείο στοιχειώδους εκπαίδευσης ή αποτελούσαν τις έδρες παλαιών Δήμων ή με λιγότερους από 300 κατοίκους εάν είχε σχολείο ή πρόσοδο άνω των 2.000 δραχμών από «ιδίαν κοινοτική περιουσία» και ζητούσε την ανακήρυξη σε κοινότητα το ήμισυ των εκλογέων κατοίκων.

Στους λίγους Δήμους που διατηρήθηκαν ήταν δυνατή η άμεση εκλογή δημάρχου για τέσσερα χρόνια, ενώ στις κοινότητες ο πρόεδρος εκλεγόταν έμμεσα από το κοινοτικό συμβούλιο και για θητεία ενός έτους. Στους Δήμους καθιερώθηκε ένα νέο όργανο, η δημορχιακή επιτροπή, η οποία θα εκλεγόταν από το δημοτικό συμβούλιο μεταξύ των μελών του και θα αναλάμβανε σημαντικά καθήκοντα ως προς την οικονομική διαχείριση. Οι αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων αναγόταν στη διοίκηση τοπικών υποθέσεων και χαρακτηρίστηκαν αμέσως ως εκτελεστές. Μία σημαντική καινοτομία ήταν η κατάργηση του προληπτικού ελέγχου των πράξεων των ΟΤΑ.

Ο κατακερματισμός του διοικητικού τοπίου με τη δημιουργία χιλιάδων «θνησιγενών» κοινοτήτων διευκόλυνε τον εξοβελισμό των παραδοσιακών πολιτικών δυνάμεων, που επιδίωκε το βενιζελικό κίνημα, δημιούργησε όμως και τις προϋποθέσεις για τη μόνιμη εξάρτηση των ΟΤΑ από την οικονομική αρωγή του εθνικού κράτους. Η κεντρική εξουσία χρησιμοποίησε σε αρκετές περιπτώσεις τον «χρυσό χαλινό» των επιχορηγήσεων προκειμένου να ποδηγετήσει τους ΟΤΑ.⁸

Κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου έχουμε την ενίσχυση των περιφερειακών κρατικών οργάνων, ουσιαστικά σε βάρος της αυτοδιοίκησης. Ματαιώθηκε η δημιουργία ΟΤΑ δευτέρου βαθμού και έσβησαν οι ελπίδες για την ανάκαμψη του θεσμού. Η πολιτική ηγεσία των Δήμων και Κοινοτήτων παρασύρθηκε από τη δίνη του εθνικού διχασμού και αργότερα της εμφύλιας διαμάχης. Οδηγηθήκαμε σε καταχρήσεις εις βάρος του θεσμού της κρατικής εποπτείας, που τραυμάτισε τη σχέση κράτους και αυτοδιοίκησης.

⁷ Χλέπα Ν.-Κ., οπ.παρ.(1999), σελ 434-435

⁸ Χλέπα Ν.-Κ., οπ.παρ.(1999), σελ 435

Οι δημογραφικά παρακμάζουσες κοινότητες, κατά τις μεταπολεμικές δεκαετίες, αναλάμβαναν στην πράξη καθήκοντα της κρατικής διοίκησης και λειτουργούσαν ως παραρτήματά της. Τα αιρετά όργανα προσανατολιζόνταν σχεδόν αποκλειστικά στη διαμεσολάβηση των τοπικών συμφερόντων, ενώπιον της κρατικής εξουσίας. Η τελευταία κινούσε τα νήματα της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης.⁹

⁹ Χλέπα Ν.-Κ., οπ.παρ.(1999), σελ 313

A.2 Η περίοδος της μεταπολίτευσης

Η επτάχρονη δικτατορία των συνταγματαρχών, πέρα από τον διορισμό εγκάθετων δημοτικών και κοινοτικών λειτουργών, δεν προχώρησε σε σημαντικές παρεμβάσεις στην τοπική αυτοδιοίκηση. Στη νεοπαγή Γ΄ Ελληνική Δημοκρατία, λίγους μήνες μετά την αποκατάσταση, η κυβέρνηση «Εθνικής Ενότητας» επανάφερε σε ισχύ το προδικτατορικό νομοθετικό πλαίσιο. Η κυβέρνηση Νέας Δημοκρατίας του Κωνσταντίνου Καραμανλή, που προέκυψε από τις εκλογές της 17ης Νοεμβρίου 1974, προχώρησε σε ρυθμίσεις που αφορούσαν τις εκλογές, ενόψει των πρώτων ελεύθερων δημοκρατικών και κοινοτικών εκλογών, που έγιναν στις 30/3/1975.¹⁰

Καθιερώθηκε η άμεση εκλογή και του προέδρου της κοινότητας, με δύο διαφορετικά εκλογικά συστήματα, για τις κοινότητες με πληθυσμό ως 5.000 κατοίκους αφενός και με μεγαλύτερο πληθυσμό αφετέρου. Στην πρώτη περίπτωση, ο συνδυασμός ο οποίος συγκέντρωνε την σχετική πλειοψηφία ήταν και ο επιτυχών: αυτός καταλάμβανε τα δύο τρίτα των εδρών του κοινοτικού συμβουλίου, ενώ ο δεύτερος κατά σειρά συνδυασμός αποκτούσε το υπόλοιπο ένα τρίτο. Στην περίπτωση των κοινοτήτων με πληθυσμό μεγαλύτερο των 5.000 κατοίκων, ως επιτυχών συνδυασμός χαρακτηριζόταν αυτός που συγκέντρωνε την απόλυτη πλειοψηφία του αριθμού των ψήφων. Εάν δεν εκλεγόταν κάποιος συνδυασμός, οι εκλογές επαναλαμβάνονταν την επόμενη Κυριακή: επιτυχών συνδυασμός θεωρούνταν αυτός που θα συγκέντρωνε τα δύο τρίτα των εδρών.¹¹

Το εκλογικό σύστημα φάνηκε να ευνοεί στην αρχή την κυβέρνηση, ειδικά στην επαρχία, τελικά οδήγησε γρήγορα στη συσπείρωση των δυνάμεων της αντιπολίτευσης. Οι διοικητικά σχεδόν «άοπλοι» αλλά πολιτικά ισχυροί ΟΤΑ αξιοποιήθηκαν από την αντιπολίτευση, και ειδικότερα από το ΠΑΣΟΚ, για τη δυναμική προβολή τοπικών αιτημάτων, ενώ επανήλθε το προδικτατορικό πρότυπο του «αγωνιστή δημάρχου». Μέσα από την αυτοδιοίκηση η αντιπολίτευση ανέδειξε πολιτικό προσωπικό που διαχειριζόταν στην πράξη με επιτυχία την εξουσία.¹² Το πολιτικό προσωπικό της αυτοδιοίκησης που αναδείχτηκε στη πρώτη φάση αποτελεί τον κινητήριο μοχλό των αλλαγών στην αυτοδιοίκηση που ξεκινά τη δεκαετία του 80.

Ο νόμος 1080/1980 «περί προσόδων» επιχείρησε να κάνει περισσότερο ορθολογικό το σύστημα εσόδων. Ο ν.1069/1980 κατοχύρωνε τις Δημοτικές Επιχειρήσεις Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως και ο νόμος 1065/1980 αφορούσε το Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα. Με το άρθρο 22 του ν1065/80 καθιερώθηκε τεκμήριο αρμοδιότητας για τις τοπικές υποθέσεις, με το άρθρο 23 προστέθηκαν νέες

¹⁰ Χλέπα Ν.-Κ., οπ.παρ.(1999),σελ 318

¹¹ Χρ. Παπανδρέου, « Το εκλογικόν δίκαιον του νόμου 8/1975 περί της εκλογής των δημοτικών και κοινοτικών αρχών» ΕΤΑ (1978) σελ131

¹² Χλέπα Ν.-Κ., οπ.παρ.(1999),σελ 319-320

αποκλειστικές αρμοδιότητες, ενώ το άρθρο 24 προχώρησε σε ενδεικτική απαρίθμηση συντρεχουσών αρμοδιοτήτων.¹³

Με την ανάληψη της εξουσίας από το ΠΑΣΟΚ κυριαρχεί η προσπάθεια για ενίσχυση του πολιτικού-συμμετοχικού στοιχείου, «λαϊκή συμμετοχή», κατά την διαχείριση των τοπικών υποθέσεων. Έτσι, μια από τις πρώτες μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες της νέας κυβέρνησης είναι θεαματική αναβάθμιση των νομαρχιακών συμβουλίων¹⁴ Με το νόμο (1270/1982)¹⁵ εισάγεται στην Ελλάδα ο ιταλικής προέλευσης όρος «δημοτική αποκέντρωση» (“Decentramento Comunale”)¹⁶. Δημιουργούνται τα Συμβούλια των Διαμερισμάτων στις μεγάλες πόλεις, τα οποία είχαν καθιερωθεί, ως διοικητική υποδιαίρεση, ήδη με το άρθρο 110 του ν. 1065/1980. Τα δημοτικά διαμερίσματα σχηματίζονταν, κατά το νόμο, στους Δήμους Αθηναίων, Θεσσαλονίκης και Πειραιώς. Το δεκαπενταμελές Συμβούλιο Διαμερίσματος είχε γνωμοδοτικές αρμοδιότητες (άρθρ. 35 ν. 1270/1982), εκλέγονταν ταυτόχρονα (και με το ίδιο ψηφοδέλτιο) με το Δημοτικό Συμβούλιο για θητεία τεσσάρων ετών (άρθρ. 28, 32 ν. 1270/1982) και εξέλεγε τον Πρόεδρό του μεταξύ των μελών του για διετή θητεία (άρθρ. 41 ν. 1270/1982)¹⁷. Θεσμό δημοτικής αποκέντρωσης αποτέλεσαν και οι Πάρεδροι των συνοικισμών που είχαν απογραφεί ως αυτοτελείς και διέθεταν τουλάχιστον 75 κατοίκους. Σύμφωνα με το άρθρο 49 του ν. 1270/1982, ο Πάρεδρος εκλεγόταν ταυτόχρονα με το δημοτικό συμβούλιο (και με το ίδιο ψηφοδέλτιο) για θητεία τεσσάρων ετών.

Ο νόμος 1270/1982 καθιέρωσε και τα Συνοικιακά Συμβούλια στους υπόλοιπους ΟΤΑ. Σύμφωνα με το άρθρο 60 παρ. 1 ν. 1270/1982, «Με σκοπό την προώθηση της λαϊκής συμμετοχής στις τοπικές υποθέσεις [...] κάθε δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο με απόφασή του μπορεί να διαιρέσει την περιοχή του δήμου ή της κοινότητας σε συνοικίες και να συγκροτήσει αντίστοιχα συνοικιακά συμβούλια». Πρέπει να σημειωθεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι ο νόμος εξουσιοδοτούσε τους δήμους να ορίσουν όλες τις σχετικές λεπτομέρειες για την σύνθεση, την λειτουργία και την εκλογή των συνοικιακών συμβουλίων (άρθρ. 63), τα οποία θα αποκτούσαν αρμοδιότητες γνωμοδοτικού χαρακτήρα. Ωστόσο, το γεγονός ότι ο νόμος επέτρεπε σε όλους τους κατοίκους (και όχι μόνο τους δημότες) να ψηφίζουν, προκάλεσε αρκετές καταχρήσεις,¹⁸ διπλοψηφίες κ.λπ. που οδήγησαν πολύ γρήγορα σε παρακμή το νέο θεσμό. Ο οποίος πάντως, σε ορισμένες περιπτώσεις, όντως εξασφάλισε για πρώτη φορά τη συμμετοχή κατοίκων που ήταν μέχρι τότε αποκλεισμένοι από τις σχετικές

¹³ Χλέπα Ν.-Κ., *οπ.παρ.*(1999), σελ 323

¹⁴ Χλέπα Ν.-Κ., *οπ.παρ.*(1999),σελ 159

¹⁵ Θ. Θεοδώρου «Τροποποιήσεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα για το εκλογικό σύστημα, τη δημοτική αποκέντρωση, τη λαϊκή συμμετοχή και τη διοικητική αυτοτέλεια των δήμων και κοινοτήτων (ΕτΚ Α' 93)», Ο νόμος 1270/1982, στο έργο: του ιδίου κ.ά., Θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Άρθρα και Μελέτες Δημάρχων, Αφοί Τολίδη, Αθήνα (1982), σ. 55 επ.

¹⁶ Δ. Κατσούλη, «Τα δημοτικά διαμερίσματα και η θέση τους στο ελληνικό δημοτικό δίκαιο», στο έργο: του ιδίου, Η ανεκπλήρωτη αυτοδιοίκηση, Αντ. Ν. Σάκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή (1993), σελ 73

¹⁷ Δ. Κατσούλη, *οπ.παρ.*(1993)

¹⁸ Μαΐστρος, Π. (2009). Τα τρία κύματα μεταρρυθμίσεων της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα (1975-2015+) Μήπως ήλθε η ώρα του δεύτερου κύματος μεταρρυθμίσεων. Αθήνα : ΠΑΠΑΖΗΣΗ .(σ. 47)

διαδικασίες, όπως οι ετεροδημότες και οι –τότε ολιγάριθμοι βέβαια- αλλοδαποί. Σε οριστική παρακμή και ανυποληψία οδηγήθηκαν τα συνοικιακά συμβούλια, όπως και άλλοι συμμετοχικοί θεσμοί της δεκαετίας του ογδόντα, εξαιτίας της άλωσης και κατάχρησής τους από τα κόμματα και ιδίως από δυναμικές και καλά οργανωμένες μειοψηφίες. Οι τελευταίες αντιμετώπιζαν τους συμμετοχικούς θεσμούς ως μια ακόμη «χρυσή ευκαιρία» για την «ανατροπή στην πράξη» των αποτελεσμάτων της καθολικής ψηφοφορίας (που δεν τους ευνοούσαν) και την προώθηση ευρύτερων - και συνήθως άσχετων με τις τοπικές υποθέσεις - πολιτικών επιδιώξεων, με αποτέλεσμα να αποθαρρυνθεί και να αποσυρθεί τελικά η συντριπτική πλειονότητα των πολιτών.¹⁹

Με το νόμο 1416/1984 διευκολύνθηκε η συνεργασία της αυτοδιοίκησης με άλλους δημόσιους φορείς, και κυρίως με την επιτόπια παροχή υπηρεσιών, και η εκτέλεση έργων τοπικού ενδιαφέροντος με χρηματοδότηση που δεν εξασφαλιζόνταν μόνο από τους προϋπολογισμούς των ενδιαφερομένων αλλά και από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων ή τον τακτικό προϋπολογισμό. Επιπλέον, η δυνατότητα απασχόλησης προσωπικού του ενός φορέα στον άλλο ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο για τους ΟΤΑ, που δε μπορούσαν να προσλάβουν εξειδικευμένο προσωπικό. Εξαιρετικής σημασίας ήταν η συμμετοχή των φορέων της αυτοδιοίκησης στο ειδικό αναπτυξιακό πρόγραμμα της τοπικής αυτοδιοίκησης (Ε.Α.Π.Τ.Α.), που αποτέλεσε υποπρόγραμμα των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Επίσης υπάρχει συμμετοχή και σε άλλα προγράμματα των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης. Με το νόμο 1828/1989 προστέθηκαν και άλλοι εθνικοί πόροι, οι λεγόμενοι κεντρικοί αυτοτελείς πόροι, οι οποίοι προέρχονταν από ποσοστά επί φόρων που εισπράττονταν από το κράτος και στη συνέχεια αποδίδονταν στους ΟΤΑ. Σημαντικό ρόλο άρχισε να διαδραματίζει σταδιακά και ο μεγάλος αριθμός δημοτικών επιχειρήσεων²⁰

Ο νόμος 1416/84 αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ύπαρξης μικρών σε μέγεθος και μη βιώσιμων ΟΤΑ. Προωθεί και αναβαθμίζει τη διακοινοτική συνεργασία με τη θεσμοθέτηση των «Αναπτυξιακών Συνδέσμων» στα πλαίσια μιας προκαθορισμένης ενιαίας χωρικής μονάδας που ονομάζεται «γεωγραφική ενότητα». Ειδικότερα, σε κάθε νομό προσδιορίζονται γεωγραφικές ενότητες που συγκεντρώνουν ομοιογενή, κατά το δυνατό, χαρακτηριστικά, από πλευράς γεωγραφικών, οικονομικών, συγκοινωνιακών και κοινωνικών συνθηκών, στις οποίες μπορούν να συσταθούν Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι μετά από απόφαση των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων των ΟΤΑ.

Η θεσμοθέτηση των αναπτυξιακών Συνδέσμων αποτελεί μεταφορά ανάλογων Γαλλικών θεσμών, και συγκεκριμένα των συνδέσμων πολλαπλού σκοπού (SIVOM). Η διακοινοτική συνεργασία που επιχειρείται μέσω αυτών δηλώνει την εκφρασμένη πολιτική βούληση ο θεσμός να αποτελέσει τον «πρόδρομο» της συνένωσης των κοινοτήτων, αφού η εμπειρία της συνεργασίας θα έχει προωθήσει την τοπική

¹⁹ Χλέπα Ν,Κ οπ.παρ.(1999), σελ 331

²⁰ Χλέπα Ν.-Κ., οπ.παρ.(1999), σελ 324-327

ανάπτυξη. Απώτερος σκοπός, δηλαδή, ήταν οι σύνδεσμοι να γίνουν οι νέοι βιώσιμοι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί αυτοδιοίκησης. Το νεωτεριστικό στοιχείο της πολιτικής που εισήγαγε ο Ν. 1416/84 είναι η παροχή οικονομικών κινήτρων. Τον Μάρτιο του 1984, ο τότε Υπουργός Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος, Αντώνης Τρίτσης, παρουσιάζει το πρόγραμμα «Ανοικτές Πόλεις», με το οποίο οι 10.000 περίπου οικισμοί - χωριά, οργανώνονται σε ένα εθνικό σύστημα 502 «Ανοικτών Πόλεων». Με το πρόγραμμά αυτό η κυβέρνηση φιλοδοξεί να αναβαθμίσει το επίπεδο των υπηρεσιών και της πολιτιστικής, κοινωνικής και τεχνικής υποδομής του αγροτικού χώρου.

Δύο χρόνια μετά, με το Ν. 1622/86, πραγματοποιείται μια ακόμη προσπάθεια για εθελοντική συνένωση κοινοτήτων. Ο Νόμος παρέχει τη δυνατότητα συνένωσης μεταξύ ΟΤΑ που ανήκουν στην ίδια γεωγραφική περιοχή, η οποία έχει προσδιοριστεί βάσει συγκοινωνιακών, πληθυσμιακών, γεωγραφικών, οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και δημογραφικών κριτηρίων. Επιχειρείται η διαδικασία της «Σχεδιασμένης Συνένωσης», δηλαδή συνενώνονται κοινότητες που βρίσκονται μέσα στα πλαίσια ειδικά προσδιορισμένων χωρικών μονάδων, που τώρα ονομάζονται γεωγραφικές περιοχές, για να διαφέρουν από τις γεωγραφικές ενότητες του Ν. 1416/84. Ακολουθείται, επομένως, και στην περίπτωση αυτή το ίδιο μοντέλο με εκείνο που χρησιμοποιήθηκε για τη σύσταση των Αναπτυξιακών Συνδέσμων με ελάχιστες διαφορές. Το κρίσιμο σημείο είναι ότι οι γεωγραφικές περιοχές προσδιορίζονται ανεξάρτητα από τις γεωγραφικές ενότητες και χωρίς καμιά συσχέτιση με αυτές.

Η δεκαετία του '80 συνδέθηκε με την ανάδειξη της αναγκαιότητας για την ανασυγκρότηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η πολιτεία υιοθέτησε δύο πολιτικές για την αντιμετώπιση του προβλήματος του κατακερματισμού των Κοινοτήτων: τη διακοινοτική συνεργασία και τις συνενώσεις. Εφαρμόστηκαν τελικά εκ παραλλήλου δυο διαφορετικές επιλογές (σχεδιασμένες και ασχεδιάστες συνενώσεις), έτσι ώστε να μπορεί να γίνει λόγος για συνενώσεις a la carte. Κατ' αυτόν τον τρόπο προέκυψαν πανελλαδικά 47 συνενώσεις 123 παλαιών ΟΤΑ σύμφωνα με το Ν 1416/84 και 59 συνενώσεις 246 ΟΤΑ με το Ν 1622/86.²¹

Με το Ν. 2218/94 επιχειρείται για τέταρτη φορά ο προσδιορισμός των γεωγραφικών ενότητων. Η οριοθέτηση των εδαφικών περιοχών των Συμβουλίων Περιοχής στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στο πληθυσμιακό κριτήριο, προκειμένου να υλοποιηθεί ο στόχος του ελάχιστου πληθυσμού των 5.000 κατοίκων. Ο νόμος αυτός αποτελεί ουσιαστικά συνέχεια του νόμου ίδρυσης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και ο νομοθέτης υπαινίσσεται την εγκατάλειψη της προσπάθειας για δημιουργία λίγων και ισχυρών πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και την προώθηση δημιουργίας αναγκαστικών συνδέσμων πολλαπλών σκοπών, υπό την ονομασία «Συμβούλια Περιοχής».²² Τα 492

²¹ Χλέπα Ν.-Κ., οπ.παρ.(1999), σελ 388

²² Χλέπα Ν.-Κ., οπ.παρ.(1999), σελ 389

Συμβούλια Περιοχής που συγκροτήθηκαν²³ βασίζονται στην υποχρεωτική συμμετοχή των ΟΤΑ – μελών, ενώ ήταν σαφώς «σκληρότεροι», μιας και συγκέντρωναν περισσότερες αρμοδιότητες από τους προκατόχους τους. Ωστόσο η επιλογή για κατάργηση και όχι για αναμόρφωση των αναπτυξιακών συνδέσμων δύσκολα γίνεται κατανοητή.²⁴ Και ο θεσμός αυτός δεν απέδωσε τα αναμενόμενα. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρά τα τη δημιουργία των Συμβουλίων Περιοχής εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των νόμων 1461 και 1622 για τις συνενώσεις, δημιουργώντας τελικά πλήρη σύγχυση ως προς ένα μείζον θέμα όπως η αναδιάρθρωση της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης.²⁵

²³ Ν Λαμπρόπουλου, «Συμβούλια Περιοχής Στόχοι και μεθοδολογία καθαρισμού των Εδαφικών τους Περιοχών». Τοπ Α 1995 τχ 6 (95) σ.37. Ηλ. Λίτσου, «Ζητήματα υποστήριξης του θεσμού των συμβουλίων περιοχής», Τοπ Α 1995 τχ 6 (95) σ 43 επ, Αγγ. Χάγιου, «Συμβούλια Περιοχής. Ζητήματα προγραμματισμού και οργάνωσης», Τοπ Α 1996 τχ 3 (98) σ35 επ,

²⁴ Ηλ. Μπεριάτου, «Η Διοικητική Αναδιάρθρωση σε Τοπικό Επίπεδο: η πολιτική της ανακυττάρωσης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (1984-1994)» σελ.64 επ «Πάντως, κατά τον καθορισμό των νέων γεωγραφικών ενοτήτων των Συμβουλίων Περιοχής αξιοποιήθηκαν και οι εμπειρίες από την λειτουργία των 358 Αναπτυξιακών Συνδέσμων.»

²⁵ Χλέπα Ν.-Κ., οπ.παρ.(1999), σελ 390

A.3 Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση

Στο Σύνταγμα του 1975 προβλεπόταν «οι λοιπές βαθμίδες ΟΤΑ» ενώ στον Ν 1622/1986 είχε προβλεφθεί η μελλοντική ίδρυση τοπικών οργανισμών με αιρετά όργανα σε επίπεδο νομού.²⁶ Με το νόμο 2218/1994 δημιουργείται ο θεσμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ο οποίος τροποποιήθηκε με τους νόμους 2240/1994 και 2303/1995. Ο νομός εξακολουθεί να αποτελεί μονάδα αποκεντρωμένης διοίκησης του κράτους, χωρίς νομική προσωπικότητα. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση δημιουργήθηκε με βάση την κατανομή της χώρας σε νομούς. Μέχρι εκείνο το χρονικό σημείο υπήρχαν οι παλαιές κρατικές νομαρχίες, οι οποίες αποτελούσαν από το 1833 τον κορμό του αποκεντρωτικού συστήματος στη χώρα. Όλοι οι διοικητικοί μηχανισμοί των παλαιών νομαρχιών και τα τοπικά ταμεία μεταφέρθηκαν μαζί με το προσωπικό τους και όλες τους τις αρμοδιότητες στους νέους ΟΤΑ. Το ηγετικό όργανο της διοίκησης στο νομό, ο κρατικός νομάρχης, καταργήθηκε.

Ο νέος αιρετός νομάρχης εκλεγόταν άμεσα, ως επικεφαλής συνδυασμού, και διέθετε ισχυρότατη πλειοψηφία τριών πέμπτων στο νομαρχιακό συμβούλιο. Ο νομάρχης αποτελεί στο εξής δεσπόζουσα, εκτελεστική μορφή. Οι πρώτες νομαρχιακές εκλογές έγιναν το 1994 μαζί με τις δημοτικές. Το νομαρχιακό συμβούλιο, η νομαρχιακή επιτροπή και ο νομάρχης, καθώς επίσης και ο βοηθός νομάρχης, είναι τα όργανα των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων. Ακόμη προβλέπεται και η σύσταση οικονομικής και κοινωνικής επιτροπής ως συμβουλευτικού οργάνου. Το νομαρχιακό συμβούλιο έχει γενική αρμοδιότητα και αποτελείται από 21-37 μέλη, ανάλογα με τον πληθυσμό (διαθέτει τριμελές προεδρείο που εκλέγεται μεταξύ των μελών του για διετή θητεία).

Τα όρια των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων δεν συμπίπτουν πάντα με τα όρια των νομών. Έτσι, έχουν δημιουργηθεί Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις τα όρια των οποίων συμπίπτουν με τα όρια των νομών και τρεις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις «διευρυμένες» τα όρια των οποίων καλύπτουν την έκταση περισσότερων νομών. Οι τελευταίες είναι: η ΝΑ της Αθηνών – Πειραιώς με έδρα την Αθήνα, η Ροδόπης-Έβρου με έδρα την Κομοτηνή και η Καβάλας-Δράμας-Ξάνθης με έδρα την Ξάνθη.

Στην πορεία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, δεν υπήρξε πρόβλημα με την Τοπική Αυτοδιοίκηση όπως αρχικά είχαν εκφραστεί φόβοι αλλά αποδείχτηκε «βαριά η σκιά» της παλιάς νομαρχιακής κληρονομιάς. Το σύνολο σχεδόν των διοικητικών δραστηριοτήτων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων αφορούν δράσεις που παραδοσιακά ασκούσαν ως «περιφερειακές απολήξεις» των κεντρικών υπηρεσιών τα όργανα της κρατικής νομαρχίας.²⁷ Ο θεσμός της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης

²⁶ Χλέπα Ν.-Κ., οπ.παρ.(1999), σελ 341

²⁷ Ν-Κ Χλέπα/Αντ. Μακρυδημήτρη/Χαρ. Χρυσανθακόπουλου/Θ. Οικονόμου/Νικ Μιχαλόπουλου, «Διοικητικός Εκσυγχρονισμός του Υπουργείου Αιγαίου» Αθήνα – Μυτιλήνη 1998 σ325 Σύμφωνα με τα σχετικά αποτελέσματα έρευνας με ερωτηματολόγια που απευθύνθηκε στους κυριότερους φορείς της δημόσιας διοίκησης στο χώρο ευθύνης του Υπουργείου Αιγαίου, οι υπηρεσίες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ασχολούνται κυρίως με έκδοση αδειών και πιστοποιητικών .

προσέκρουσε στις αντιστάσεις των βουλευτών, που έπρεπε να αποδεχθούν τον πολιτικό ρόλο των νομαρχών, των δημάρχων, που έπρεπε να συμφιλιωθούν με τον ενδιάμεσο ρόλο των νομαρχών και των νομαρχιακών συμβουλίων, της κεντρικής και της περιφερειακής δημόσιας διοίκησης, που έπρεπε να χάσει τον διαμεσολαβητικό ρόλο της σε πελατειακές εξυπηρετήσεις του νομαρχιακού επιπέδου και να προσαρμοσθεί σε σύγχρονες μεθόδους δημόσιου μανάτζμεντ επί των περιφερειακών υπηρεσιών, και της νομαρχιακής δημόσιας διοίκησης, που όφειλε να αποδεχθεί άμεσο πολιτικό προϊστάμενο στη θέση του απόμακρου διοικητικού ελέγχου από το κέντρο και του εύκολα διαχειρίσιμου τοπικού πελατειακού συστήματος.²⁸

²⁸ Μαΐστρος, Π. (2009). Τα τρία κύματα μεταρρυθμίσεων της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα (1975-2015+) Μήπως ήλθε η ώρα του δεύτερου κύματος μεταρρυθμίσεων. Αθήνα: ΠΑΠΑΖΗΣΗ(σ.73)

A.4 Το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας»

Το νέο σχέδιο για τις συνενώσεις των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ άρχισε να εκπονείται το Νοέμβριο του 1996 και παρουσιάστηκε το Φεβρουάριο του 1997. Το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» ήταν σαφώς πολύ καλύτερα επιμελημένο από αντίστοιχες προσπάθειες του παρελθόντος, αντικατοπτρίζοντας τη βούληση της πολιτικής ηγεσίας να προχωρήσει αυτή τη φορά με αποφασιστικότητα σε μια «από καιρό ληξιπρόθεσμη μεταρρύθμιση».²⁹ Η κυβέρνηση απέφυγε να ακολουθήσει το παράδειγμα άλλων χωρών με τη συγκρότηση Εθνικής Επιτροπής εγνωσμένου κύρους η οποία θα αναλάμβανε το δύσκολο εγχείρημα της γεωγραφική οριοθέτησης των νέων ΟΤΑ. Ακολουθήθηκε η «από τα κάτω» υποβολή προτάσεων με αποτέλεσμα να καταλήξει η τελική πρόταση και η ευθύνη της απόφασης στους κόλπους του υπουργείου.

Η ψήφιση του «Ι. Καποδίστρια» πραγματοποιήθηκε σε έντονο συγκρουσιακό πολιτικά κλίμα, με τη Ν.Δ, τότε αξιωματική αντιπολίτευση, να θέτει ζήτημα συνταγματικότητας σε σχέση με το υποχρεωτικό της συνένωσης. Για μια ακόμα φορά στήθηκε το σκηνικό μιας - από τις συνηθισμένες στην πατρίδα μας - θεατρικής αντιπαράθεσης των κομμάτων, με την αντιπολίτευση να «δαιμονοποιεί» και την κυβέρνηση να «θεοποιεί» τη μεταρρυθμιστική της πρόταση. Αυτή η τόσο χαρακτηριστική, όσο και θλιβερή, αντιπαράθεση θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί αφού το μεταρρυθμιστικό εγχείρημα αφορούσε μια ζοφερή αλλά και γνωστή σε όλους πραγματικότητα.³⁰

Μέχρι την εφαρμογή του Ν. 2539/97 «Ι. Καποδίστρια» η κατάσταση στη χώρα διακρίνονταν από ανισοβαρείς ΟΤΑ που κυρίως λειτουργούσαν σαν κέντρα οργάνωσης της κοινωνικής ζωής της περιοχής και διεκπεραιωτές της τοπικής γραφειοκρατίας. Υπήρχαν 5.318 κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο από 5.000 κατοίκους και 457 δήμοι. Από τους ΟΤΑ (5.775 συνολικά) ποσοστό 94% είχε πληθυσμό μικρότερο των 2.000 και αντιστοιχούσε στο 31% του πληθυσμού της χώρας. Ποσοστό 64% ήταν ΟΤΑ με πληθυσμό μικρότερο των 510 κατοίκων. Οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ δεν ήταν ενιαίες πολεοδομικές ενότητες αλλά αποτελούνταν από 12.315 οικισμούς. Μέσα από τις συνενώσεις που επέβαλε ο νόμος δημιουργήθηκαν 914 δήμοι και 120 κοινότητες.³¹

Οι βασικές αρχές στις οποίες βασίζεται το Πρόγραμμα είναι: Ο συνδυασμός των αρχών της δημοκρατικότητας και της αποτελεσματικότητας (μεγάλοι Ο.Τ.Α. αλλά με ισχυρή δημοτική αποκέντρωση). Η συντονισμένη εφαρμογή νομικών ρυθμίσεων και αναπτυξιακών μέτρων. Η αναπτυξιακή ενδοδημοτική ισορροπία (κατοχύρωση της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης των δημοσίων επενδύσεων). Η εξασφάλιση της ευρύτερης δυνατής πολιτικής και κοινωνικής συναίνεσης.

²⁹ Χλέπα Ν.-Κ. οπ.παρ.(1999), σελ 392

³⁰ Χλέπα Ν.-Κ., οπ.παρ.(1999), σελ 396

³¹ Μελέτη Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Μάρτιος 2008

Οι διακηρυγμένοι στόχοι του προγράμματος «Ι Καποδίστριας» είναι: η παροχή υπηρεσιών ισοδύναμης αποτελεσματικότητας στους κατοίκους των πόλεων και των χωριών και επομένως ο εκσυγχρονισμός του διοικητικού συστήματος. Η ουσιαστικοποίηση του ρόλου των Ο.Τ.Α. και η αναβάθμιση των αιρετών και επομένως ο εκσυγχρονισμός του τοπικού πολιτικού συστήματος στη χώρα και η διεύρυνση της πολιτικής βαρύτητας της Πρωτοβάθμιας Τ.Α. Η δημιουργία ουσιαστικών προϋποθέσεων για την διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α. Ο συντονισμός των τοπικών δημοσίων επενδύσεων για έργα τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού. Η ενίσχυση του "ενδογενούς" δυναμικού της ελληνικής περιφέρειας, που είναι αναγκαία προϋπόθεση για μια διαρκή και "βιώσιμη" περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη. Η διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων και ο κοινωνικός έλεγχος της τοπικής εξουσίας, που οδηγούν στην εξασφάλιση της νομιμότητας και της προστασίας των πολιτών. Οικονομίες κλίμακας στις λειτουργικές δαπάνες και αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.³²

Με το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» αξιοσημείωτες είναι οι αλλαγές ως προς την καταστατική οργάνωση των ΟΤΑ και τη δημοτική αποκέντρωση, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 10 του ν. 2539/1997: *«Στους δήμους και τις κοινότητες, που συνιστώνται με τον παρόντα νόμο, η εδαφική περιφέρεια κάθε καταργούμενου ΟΤΑ και κάθε προσαρτώμενου συνοικισμού αποτελεί υποδιαίρεση της ενιαίας εδαφικής περιφέρειας του νέου δήμου ή κοινότητας και προσδιορίζεται με τον όρο «Δημοτικό ή Κοινοτικό Διαμέρισμα», το οποίο περιλαμβάνει και τον πληθυσμό του καταργηθέντος ΟΤΑ»*. Το άρθρο 4 του νόμου προέβλεπε τη σύσταση *Τοπικού Συμβουλίου* (παρ. 1) σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα, εκτός από εκείνα που ορίζονταν ως έδρες των νέων δήμων και είχαν πληθυσμό άνω των 1.000 κατοίκων. Το Τοπικό Συμβούλιο *«λειτουργεί στα πλαίσια του νέου δήμου ως όργανο δημοτικής αποκέντρωσης, μέσα στα όρια του αντίστοιχου δημοτικού διαμερίσματος»* (παρ. 2). Τα τοπικά συμβούλια προβλέπονταν τριμελή σε διαμερίσματα που έχουν μέχρι 300 κάτοικους, πενταμελή σε όσα έχουν μέχρι 1.500 και επταμελή στα μεγαλύτερα. Ως προς τα κοινοτικά διαμερίσματα, ο νόμος καθιέρωσε την εκπροσώπησή τους, εκτός από εκείνα της έδρας, στη νέα Κοινότητα με τους Παρέδρους³³.

Ο νόμος δεν προχώρησε στην ευθεία απονομή αποφασιστικών αρμοδιοτήτων στα τοπικά συμβούλια, τα οποία περιορίζονταν σε γνωμοδοτικό, κατά βάση, ρόλο³⁴.

³² Υπουργείο Εσωτερικών. Ανάλυση του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας» Υpes gr

³³ οπ.παρ.άρθρ. 7 και 8 του νόμου.

³⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 2539/1997, το τοπικό συμβούλιο αποκτούσε τις ακόλουθες αρμοδιότητες: *«α. Εκφέρει γνώμη και διατυπώνει προτάσεις προς το δημοτικό συμβούλιο για όλα τα ζητήματα που ενδιαφέρουν το δημοτικό διαμέρισμα. Διατυπώνει προτάσεις στα πλαίσια της κατάρτισης του τεχνικού προγράμματος του δήμου για τα εκτελεστέα έργα και προγράμματα που αφορούν την περιφέρειά του. β. Παρακολουθεί την υλοποίηση των έργων και προγραμμάτων που εκτελούνται στο δημοτικό διαμέρισμα, έχοντας δικαίωμα να λαμβάνει γνώση των οικονομικών και τεχνικών στοιχείων που αφορούν τη μελέτη και εκτέλεση των έργων και προγραμμάτων αυτών και υποβάλλει σχετικές προτάσεις προς τα αρμόδια όργανα του δήμου. γ. Παρακολουθεί τη λειτουργία των κέντρων και εγκαταστάσεων παροχής διοικητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών εξυπηρετήσεων του δήμου που λειτουργούν στο δημοτικό διαμέρισμα και προτείνει στα αρμόδια*

Πάντως σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις προβλεπόταν η σύμφωνη γνώμη του τοπικού συμβουλίου προκειμένου να ληφθεί η σχετική απόφαση ή από το αρμόδιο όργανο του δήμου³⁵ (άρθρ. 6 παρ. 4). Η μεταβίβαση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων αφέθηκε στην διακριτική ευχέρεια του δημοτικού συμβουλίου, το οποίο μπορούσε (άρθρο 6 παρ. 2) με απόφασή του, που έπρεπε να ληφθεί μέσα στο πρώτο εξάμηνο της δημοτικής περιόδου, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, να αναθέτει στα τοπικά συμβούλια ή στον πρόεδρό τους ορισμένες αρμοδιότητές του³⁶:

Ο νόμος «Ι. Καποδίστριας» επέλεξε να συγκεντρωθεί η ευθύνη για την λήψη των αποφάσεων στα όργανα του Δήμου (κυρίως στο δημοτικό συμβούλιο), ενώ τα *τοπικά συμβούλια των δημοτικών διαμερισμάτων* περιορίστηκαν σε *γνωμοδοτικά και ελεγκτικά*, κυρίως, καθήκοντα. Με τις σχετικές ρυθμίσεις επιδιώκονταν η διασφάλιση της διοικητικής *συνοχής* των νέων Δήμων, ενώ παράλληλα προβλέπονται και η «*εξισορροπητική*» *απευθείας συμμετοχή εκπροσώπων των δημοτικών διαμερισμάτων* στο δημοτικό συμβούλιο, και συγκεκριμένα των *Προέδρων των τοπικών συμβουλίων*³⁷ ως μελών του, καθώς και των *Δημαρχιακών Παρέδρων*³⁸. Οι τελευταίοι, χωρίς να είναι και μέλη του δημοτικού συμβουλίου, καλούνταν (άρθρα 6 παρ. 14 και 8 παρ. 1 του νόμου) υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και είχαν δικαίωμα γνώμης και, επιπλέον, ειδικό *δικαίωμα ψήφου* σε όλα τα θέματα που συζητούνταν και αφορούσαν το δημοτικό διαμέρισμα στο οποίο είχαν

όργανα του δήμου τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας τους. δ. Προτείνει κατά τις ισχύουσες διατάξεις στο δημοτικό συμβούλιο τον ορισμό μελών των διοικητικών συμβουλίων, ιδρυμάτων, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και επιχειρήσεων του δήμου που λειτουργούν στο δημοτικό διαμέρισμα. ε. Εκφέρει γνώμη για την αξιοποίηση, ανταλλαγή, δωρεά, εκποίηση περιουσιακών στοιχείων που ανήκαν στον καταργηθέντα ΟΤΑ ή τον προσαρτηθέντα συνοικισμό. στ. Εκφέρει γνώμη προτού ληφθούν αποφάσεις των οργάνων του δήμου που αναφέρονται σε δραστηριότητες και ενέργειες οι οποίες αφορούν στη διατήρηση του χαρακτήρα παραδοσιακού οικισμού».

³⁵ Επρόκειτο, συγκεκριμένα, για την αποδοχή κληροδοτήματος ή κληρονομιάς ή δωρεάς που διατίθενται αποκλειστικά για το δημοτικό διαμέρισμα, τις πράξεις διαχείρισης αυτοτελούς κληροδοτήματος, τον τρόπο διάθεσης των βοσκήσιμων εκτάσεων, την εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία δασικών εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια του διαμερίσματος. Όταν, εξάλλου, προβλεπόταν από την σχετική πράξη σύστασης κληροδοτήματος η συμμετοχή του δημάρχου ή του προέδρου ή συμβούλων του καταργηθέντος ΟΤΑ στην διοίκησή του, τότε συμμετέχουν ο πρόεδρος ή και μέλη του αντίστοιχου Τοπικού Συμβουλίου (άρθρ. 4 παρ. 1 εδ. α).

³⁶ Επρόκειτο για τις αρμοδιότητες για τη συντήρηση και λειτουργία των δικτύων ύδρευσης και άρδευσης, των νεκροταφείων, των εγκαταστάσεων στους βοσκότοπους, των παιδικών χαρών και άλλων παιδιών, των σχολικών κτιρίων και του εξοπλισμού τους, τη συντήρηση του συστήματος αποχέτευσης, των δημοτικών οδών και γεφυρών, των πλατειών και των άλλων κοινόχρηστων χώρων καθώς και των αγροτικών οδών, την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και τη συντήρηση και λειτουργία των αντίστοιχων εγκαταστάσεων, την παροχή υπηρεσιών και προστασίας στους ηλικιωμένους κατοίκους της περιοχής τους στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής του δήμου, την παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή του δημοτικού διαμερίσματος. Το δημοτικό συμβούλιο μπορούσε πάντως να αναθέτει αρμοδιότητες «και σε όποιον άλλο τομέα κρίνει σκόπιμο με κριτήριο την εξυπηρέτηση των κατοίκων, την αποτελεσματικότητα και την οικονομία».

³⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 4 του νόμου, οι πρόεδροι των τοπικών συμβουλίων, πλην των τριμελών, είναι και μέλη του δημοτικού συμβουλίου. Οι πρόεδροι των τριμελών τοπικών συμβουλίων είναι και δημαρχιακοί πάρεδροι.

εκλεγεί (άρθρ. 8 παρ. 4)³⁹.

Ιδιαίτερα κρίσιμη, αποδείχθηκε, πάντως, η υιοθέτηση διαφορετικού εκλογικού συστήματος για την ανάδειξη των τοπικών συμβουλίων, όπου, σε αντίθεση με τα ισχύοντα για το αντίστοιχο «κεντρικό» όργανο, υιοθετήθηκε η *απλή αναλογική* για την εκλογή των μελών τους (άρθρ. 5 παρ. 10), και μάλιστα με βάση το *τοπικό εκλογικό αποτέλεσμα*. Έτσι, σε πολλές περιπτώσεις προέκυψε αναντιστοιχία πλειοψηφίας-μειοψηφίας ανάμεσα στα κεντρικά όργανα του νέου «καποδιστριακού» δήμου και ορισμένα τοπικά συμβούλια, που προκαλούσε δυσπιστία στην κεντρική δημοτική ηγεσία. Το ειδικό βάρος πολλών «αντιπολιτευόμενων» τοπικών συμβουλίων περιοριζόταν πάντως στον ενιαίο Δήμο ο οποίος άλλωστε διοικούνταν, σε αντίθεση με τα τοπικά συμβούλια, από μια ισχυρότατη μονοπαραταξιακή πλειοψηφία *τριών πέμπτων*. Η τελευταία δεν έκανε σχεδόν ποτέ χρήση της ευχέρειάς της για μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στα τοπικά συμβούλια.

Στο πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» βρίσκεται η αφετηρία της πρώτης συστηματικής προσπάθειας για την αντιμετώπιση του κατακερματισμού της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης μετά από δισταγμούς δεκαετιών. Ωστόσο, ο αριθμός των δήμων και κοινοτήτων που προέκυψαν από τις αναγκαστικές συνενώσεις υπερβαίνει κατά πολύ τις αρχικές προθέσεις και μαρτυρεί τους δισταγμούς αλλά και τους επώδυνους συμβιβασμούς που έγιναν⁴⁰

³⁹ *Ανάλογες ήταν και οι ρυθμίσεις για τους Παρέδρους των κοινοτικών διαμερισμάτων (άρθρ. 7 και 8).*

⁴⁰ Χλέπα Ν.-Κ., *οπ.παρ.*(1999), σελ 441

A.5 Το πέρασμα στο πρόγραμμα «Καλλικράτης»

Η ψήφιση του «Καποδίστρια» προκάλεσε αντιδράσεις σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο οι οποίες όμως ξεπεράστηκαν στο στάδιο της εφαρμογής. Σε δειγματοληπτική έρευνα που έγινε για την ΚΕΔΚΕ το 2001 [20/9 με 20/11],⁴¹ σε αντιπροσωπευτικό δείγμα 6.000 πολιτών στο σύνολο της χώρας, ποσοστό 48,8% των πολιτών συμφωνεί με τη διατύπωση «η διοικητική αναδιάρθρωση της χώρας (σχέδιο Καποδίστριας) οδήγησε στην ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης», ποσοστό 16,7% διαφωνεί, ενώ 15,9% δεν τοποθετείται και ποσοστό 18,6% κρατά στάση σχετικής συμφωνίας.⁴²

Αποτέλεσμα αυτής της νέας πραγματικότητας, σε επίπεδο κοινωνικής συνείδησης, και παρά τα περί του αντιθέτου διακηρυγμένα στο παρελθόν, οδηγούν το 2004 και τα δύο κόμματα εξουσίας να έχουν κοινή διαπίστωση ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να αναλάβει ευρύτερο ρόλο και αρμοδιότητες. Στο κυβερνητικό πρόγραμμα της ΝΔ γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ως θεσμό που ασκεί τις εκτελεστικές δραστηριότητες του κράτους: «Στις αποκεντρωμένες και αυτοδιοικούμενες μονάδες μεταφέρεται το σύνολο σχεδόν των εκτελεστικών δραστηριοτήτων του κράτους, ενώ στις κεντρικές υπηρεσίες παραμένει ο επιτελικός σχεδιασμός και ο έλεγχος». Στις θέσεις του ΠΑΣΟΚ γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στις αρμοδιότητες σχεδιασμού και υλοποίησης της τοπικής ανάπτυξης: «Ο ισχυρός Δήμος μπορεί και πρέπει να σχεδιάζει και να υλοποιεί την τοπική ανάπτυξη σε συνεργασία με τις τοπικές παραγωγικές δυνάμεις και τις αντιπροσωπεύσεις τους». Ο Συνασπισμός, στο Προγραμματικό του Συνέδριο το 2003, αναφέρει σχετικά με την Τ.Α.: «Στοιχεία του πολιτικού συστήματος της χώρας αποτελούν αναμφίβολα και τα επίπεδα της τοπικής αυτοδιοίκησης. ... τόσο η κατάσταση των σχετικών θεσμών όσο και οι πολιτικές που ασκούνται εντάσσονται πλήρως στη κρίση του όλου συστήματος». Τέλος, το ΚΚΕ τοποθετείται δια της Γενικής Γραμματέας του (Ομιλία της ΓΓ της ΚΕ του ΚΚΕ 21/11/2005): «Η τοπική διοίκηση πάντα ήταν τμήμα του καπιταλιστικού πολιτικού συστήματος, ανεξάρτητα από την μορφή και τις αρμοδιότητες που είχε.»

Στο συνέδριο «Αυτοδιοίκηση: Φορέας Δημοκρατίας και Μοχλός Κοινωνικών Αλλαγών και Ανάπτυξης», στις 19-5-2006, στην ομιλία του ο τότε πρωθυπουργός, Κώστας Καραμανλής, δίνει το έναυσμα του διαλόγου για αλλαγές στην αυτοδιοίκηση, επισημαίνοντας ότι «αξιοποιώντας την υπάρχουσα, επαρκή, συνταγματική βάση, όπως διαμορφώθηκε στην προηγούμενη αναθεώρηση, αρχίζουμε διάλογο με την ΚΕΔΚΕ και την ΕΝΑΕ, για την αναμόρφωση και τη μεταρρύθμιση της Διοικητικής Δομής της Χώρας. Αποβλέπουμε σε τομές αποκέντρωσης και ενίσχυσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που εμβαθύνουν τη Δημοκρατία, αλλά και

⁴¹ Θ. Χατζηπαντελής «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στον 21ο αιώνα: σύγχρονα προβλήματα και προοπτικές: Έκθεση προγράμματος σε ηλεκτρονική μορφή» (2002) Θεσσαλονίκη.

⁴² Μελέτη Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης Μάρτιος 2008

που προετοιμάζουν τη χώρα για τις μεγάλες προκλήσεις του μέλλοντος. Με την υφιστάμενη δομή διοίκησης, όλο το πλέγμα Κράτους και Αυτοδιοίκησης, δεν μπορούμε να απαντήσουμε τις προκλήσεις του αύριο. Αυτό το καταλαβαίνουμε όλοι. Σημασία έχει, χωρίς προκαταλήψεις, χωρίς ιδεοληψίες, να βρούμε το μοντέλο εκείνο που θα εξυπηρετήσει την Ελλάδα για τις επόμενες δεκαετίες».⁴³

Στο ίδιο συνέδριο, στην ομιλία του ο τότε πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ, Πάρις Κουκουλόπουλος, βάζει το πλαίσιο των αλλαγών από τη μεριά των δημάρχων, σημειώνοντας πως «η Ελλάδα είναι το πλέον συγκεντρωτικό κράτος στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 25. Ο συγκεντρωτισμός αυτός αποτελεί το σοβαρότερο εμπόδιο στην ανάπτυξη και την ευημερία του τόπου. Απαιτούνται ρήξεις και τομές και όχι δειλές, άτολμες και θολές μεταρρυθμίσεις». Στο πλαίσιο αυτό εκτιμά ότι χρειάζονται «Μεγάλοι και ισχυροί Δήμοι, ικανοί να αποτελέσουν αυτόνομες και αυτοτελείς διοικητικές και προγραμματικές μονάδες. Αιρετή Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση, με βασική αποστολή την ανάπτυξη. Μητροπολιτική διακυβέρνηση δεύτερου βαθμού για Αθήνα και Θεσσαλονίκη, με βασική αποστολή την ποιότητα ζωής και την ανταγωνιστικότητα των δύο πόλεων. Φορολογική αποκέντρωση με στόχο την πραγματική αυτοδιοίκηση αλλά και την κοινωνία της ευθύνης. Σύγχρονο επιτελικό κράτος, ικανό να εγγυηθεί το μέλλον της χώρας στις συνθήκες της παγκοσμιοποίησης. Έλεγχος και διαφάνεια παντού. Συμμετοχή του πολίτη στις αποφάσεις και συνευθύνη».

Τα χρόνια που ακολουθούν διεξάγεται ένας διαρκής διάλογος για όλα τα θέματα της αυτοδιοίκησης, ενώ από την πλευρά του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης συντάσσονται μια σειρά από μελέτες, για το σύνολο των θεμάτων, που οδηγούν στην εισήγηση «σχετικά με τη χάραξη νέων διοικητικών ορίων για τους ΟΤΑ και την παροχή των αντίστοιχων κινήτρων» που κατατέθηκε στο τακτικό Συνέδριο της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., 14-16/11/2007 στην Κυλλήνη. Στο συγκεκριμένο συνέδριο, λίγο μετά την επανεκλογή της κυβέρνησης της ΝΔ, ο τότε υπουργός εσωτερικών, Προκόπης Παυλόπουλος, ζητάει τη συμβολή και τις προτάσεις της ΚΕΔΚΕ, προκειμένου να προχωρήσουν θεσμικές αλλαγές στην αυτοδιοίκηση. Σύμφωνα με όσα έχουν γίνει γνωστά, μέσω διαρροών στον τύπο της εποχής, πρόθεση της νέας κυβέρνησης είναι να προχωρήσει σε συγχωνεύσεις Περιφερειών, Νομών και Δήμων.⁴⁴ Οι έντονες αντιδράσεις που προκλήθηκαν για τα όρια των νέων δήμων και τις αρμοδιότητες των νέων θεσμών, κυρίως από την πλευρά των αιρετών νομαρχών⁴⁵, οδήγησαν στην πρόταξη των οικονομικών δυσκολιών και τη μετάθεση του ζητήματος για αργότερα.

Μετά τις εκλογές του Οκτωβρίου του 2009, η νέα πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εσωτερικών ξεκινά ένα νέο κύκλο διαλόγου και συγκροτεί επιτροπές και ομάδες εργασίας με στόχο την ανασυγκρότηση του κράτους. Η διεργασία αυτή οδηγεί μερικούς μήνες μετά, το Μάρτιο του 2010, στο σχέδιο νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»,

⁴³ Πρακτικά συνεδρίου Δελφών 2006

⁴⁴ Εφημ. ΤΟ ΒΗΜΑ 11-10-2007

⁴⁵ Εφημ. ΤΟ ΒΗΜΑ 5-8-2008

στην εισηγητική έκθεση του οποίου σημειώνεται ότι «στη μακρά και επίπονη πορεία για την ανασυγκρότηση του κράτους, της διοίκησης και της αυτοδιοίκησης, τίθενται με το παρόν σχέδιο νόμου τα θεμέλια για μια συστηματική και ολοκληρωμένη αναδιάρθρωση της διοικητικής οργάνωσης της χώρας μας, που περιλαμβάνει όχι μόνο τον πρώτο βαθμό αυτοδιοίκησης, που συγκροτούν οι Δήμοι, αλλά και το δεύτερο βαθμό, που συγκροτούν οι Περιφέρειες, καθώς και την κρατική αποκεντρωση, που συγκροτούν οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις».⁴⁶

Η επεξεργασία του σχεδίου Καλλικράτης είχε, λοιπόν, ξεκινήσει πολύ πριν ξεσπάσει σε όλη της την ένταση η οικονομική κρίση. Ήταν μια μεταρρύθμιση που είχε καθυστερήσει και θα έπρεπε να είχε γίνει από το 2001, αμέσως μετά τη συνταγματική αναθεώρηση, η οποία αναπροσδιόρισε το συνταγματικό καθεστώς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθιερώνοντας τους δύο βαθμούς και εμπλουτίζοντας το περιεχόμενό της με νέες αρμοδιότητες αλλά και με σημαντικές θεσμικές εγγυήσεις, κρισιμότερες από τις οποίες είναι οι αρχές της διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και οι συνακόλουθες εγγυήσεις τους.⁴⁷

Μετά την είσοδο της χώρας στην Ευρωζώνη υπήρχε ανάγκη για νέο σύστημα διακυβέρνησης, με τη θεσμοθέτηση αποκεντρωμένων λειτουργιών που θα ενίσχυαν τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης ανέδειξε σε μεγάλο βαθμό ότι η ρίζα του προβλήματος βρισκόταν στον τρόπο διακυβέρνησης της χώρας σ' όλα τα επίπεδα. Ο τρόπος διακυβέρνησης που ακολουθήθηκε υπέθαλπε συστηματικά τη διαφθορά, τη σπατάλη και την ανοχή, με αποκορύφωμα φυσικά την αντίληψη του κράτους-λάφυρο, ένα κράτος-λάφυρο για τους λίγους και τους κολλητούς. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο σ' αυτό. Κατέστη δέσμια ειδικών και ιδιοτελών συμφερόντων και παρέλυσε. Η εξυπηρέτηση του πολίτη, το αυτονόητο, μετατράπηκε σε προνόμιο, όπως και οι συνδιαλλαγές μεταξύ της Κυβέρνησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τα κονδύλια και τα έργα. Στο πλαίσιο αυτό οι Βουλευτές της κυβερνητικής πλειοψηφίας το 2010 θεωρούσαν ότι το νομοσχέδιο για τον Καλλικράτη αποτελούσε ένα κομμάτι του σχεδίου για την έξοδο από την κρίση. «Η Κυβέρνηση προσπαθεί με το πρόγραμμα Καλλικράτης να δημιουργήσει μία νέα αντίληψη για το τι σημαίνει υπεύθυνη, διαφανής, αντικειμενική, ρεαλιστική και ανεξάρτητη άσκηση δημόσιας εξουσίας. Ισχυροί δήμοι στην υπηρεσία του πολίτη, Περιφέρειες με νέες και περισσότερες αρμοδιότητες.»⁴⁸

Ο στόχος του «Καλλικράτη», όπως αυτός προκύπτει, τόσο από το ενημερωτικό σημείωμα και την εισηγητική έκθεση, όσο και από την τοποθέτηση στη Βουλή του αρμόδιου Υπουργού κατά τη συζήτηση του σχετικού νομοσχεδίου, είναι η δημιουργία ενός «καλού κράτους σύγχρονου και αποτελεσματικού, επιτελικού και αποκεντρωμένου που να ανοίγει δρόμους ανάπτυξης». Οι εμπνευστές του συγκεκριμένου προγράμματος διακήρυσσαν ότι στόχος τους δεν ήταν απλώς ένα νέο

⁴⁶ Αιτιολογική Έκθεση Καλλικράτη 2010

⁴⁷ Γ.Σωτηρέλης «Προτάσεις αναθεώρησης συνταγματικών διατάξεων για την αναβάθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης» 2013

⁴⁸ Οδ. Κωνσταντινόπουλος πρακτικά βουλής 27-5-2010

κύμα συνενώσεων, που αν έμεναν μόνες τους θα ήταν απλώς «συγκολλήσεις», αλλά «να φύγουμε ως χώρα από ένα πελατειακό κράτος αναποτελεσματικότητας και διαφθοράς και να περάσουμε σε μία νέα νοοτροπία νοικοκυροσύνης και υπεύθυνης διαχείρισης των κοινών». Οι νέες συνενώσεις, όπως τονιζόταν, δεν ήταν αυτοσκοπός, αλλά το μέσο για να αλλάξει ριζικά ο τρόπος λειτουργίας, η αντίληψη εξουσίας, η νοοτροπία της δημόσιας διαχείρισης.⁴⁹

Η κυβέρνηση αντιμετωπίζει την πολύπλευρη κρίση της χώρας «ως ευκαιρία για μια νέα, τολμηρή και αποφασιστική ανορθωτική εκστρατεία.» Η μεταρρύθμιση του Καλλικράτη θεωρείται επιτακτική επειδή οι εγγύτερες προς τον πολίτη βαθμίδες της αυτοδιοίκησης συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό υπηρεσιών εντάσεως κοινού και συμβάλλουν αποφασιστικά στην αναδιάταξη και την απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης του πολίτη προς τη δημόσια διοίκηση. Οι ΟΤΑ και η αποκεντρωμένη διοίκηση μπορούν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και την επιτάχυνση των δημόσιων και των ιδιωτικών επενδύσεων στην ελληνική περιφέρεια.

Στο πολιτικό κλίμα που έχει δημιουργηθεί, είναι απολύτως αναγκαία μια νομοθετική πρωτοβουλία, στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης των γνωστών φαινομένων κακοδιοίκησης και διαφθοράς, που εντοπίζονται ιδιαίτερα σε ορισμένους φορείς της αυτοδιοίκησης, όπως έχουν επανειλημμένως αποτυπωθεί σε εκθέσεις ανεξάρτητων αρχών (Συνήγορος του Πολίτη) και ελεγκτικών οργάνων (Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης). Πρόκειται, τέλος, για μια μεταρρύθμιση η οποία συζητείται επί σειρά ετών, έχει προηγηθεί συστηματική διαβούλευση με τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, η οποία έχει οδηγήσει σε μια ευρύτερη αντίληψη της κοινωνίας, του επιχειρηματικού κόσμου και των εργαζόμενων στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα ως προς την αναγκαιότητα των προτεινόμενων αλλαγών.⁵⁰

Με το πρόγραμμα Καλλικράτης επιχειρείται η αλλαγή στις κρατικές και αυτοδιοικητικές δομές, που σ' ένα μεγάλο βαθμό αποτελούν και αίτια της οικονομικής κρίσης. Για να επιτευχθεί η διαφάνεια προβλέπεται ότι κάθε απόφαση αιρετού οργάνου, συλλογικού ή μονοπρόσωπου, αναρτάται στο διαδίκτυο επί ποινή ακυρότητας. Στόχος να βλέπουν όλοι μέσα από το διαδίκτυο, να κρίνουν και να αξιολογούν τις αποφάσεις των αιρετών οργάνων. Με το μέτρο αυτό επιχειρείται να δοθεί απάντηση στο αίτημα για περισσότερη συμμετοχή, διαφάνεια και λογοδοσία που κυριαρχεί τη συγκεκριμένη πολιτική περίοδο. Οι προτάσεις για το χωροταξικό αποτελούν πρόταση της επιτροπής του υπουργείου «από πάνω προς τα κάτω», οι οποίες, στη φάση της διαβούλευσης, παρέμειναν ουσιαστικά αμετάβλητες.

Με την εφαρμογή του Καλλικράτη καθιερώνονται δύο βαθμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο Α' βαθμός, τον οποίο αποτελούν οι 325 νέοι Δήμοι, όπως αυτοί προκύπτουν από την αναγκαστική συνένωση των παλιών Καποδιστριακών και οι οποίοι διοικούνται από το Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο που εκλέγονται κάθε

⁴⁹ Γιαν. Ραγκούσης Πρακτικά βουλής 27-5-2010

⁵⁰ Αιτιολογική Έκθεση Καλλικράτη 2010

πέντε έτη, με καθολική ψηφοφορία – οι αυτοδιοικητικές εκλογές συμπίπτουν πλέον με τις ευρωεκλογές και για εξοικονόμηση πόρων. Προβλέπονται επίσης κρίσιμα όργανα για τη λειτουργία των δήμων, όπως η Εκτελεστική Επιτροπή και η Οικονομική Επιτροπή. Κάθε Δήμος χωρίζεται σε Δημοτικές Ενότητες. Κύριο κριτήριο στη δημιουργία των νέων δήμων ήταν να μην υπάρχει Δήμος με πληθυσμό κάτω των 25.000 κατοίκων στα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης και 10.000 για την υπόλοιπη Χώρα. Εξαιρέσεις αποτέλεσαν οι ορεινές περιοχές, όπου το πληθυσμιακό όριο τέθηκε στους 2.000 κατοίκους, καθώς και τα νησιά, όπου επικράτησε η λογική «ένας δήμος ανά νησί».⁵¹

Στον Δεύτερο Βαθμό, στη θέση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, δημιουργούνται 13 αυτοδιοικητικές Περιφέρειες, με αιρετό Περιφερειάρχη και Περιφερειακό Συμβούλιο. Σε επίπεδο αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, θεσπίζονται 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, στις οποίες προΐστανται οι οικείοι Γενικοί Γραμματείς, οι οποίοι και ασκούν τις αρμοδιότητες των παλαιών αποκεντρωμένων κρατικών Περιφερειών. Στη λειτουργία της αυτοδιοίκησης εισάγεται το στοιχείο της δημοκρατικής διακυβέρνησης και της λογοδοσίας, με την εισαγωγή θεσμών ελέγχου σε πέντε επίπεδα και κυρίως με τη δημοσιοποίηση των δαπανών μέσω της ανάρτησης όλων των διοικητικών αποφάσεων στο διαδίκτυο («Διαύγεια»), καθώς και μέσω του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την παρακολούθηση τόσο των εξόδων όσο και των εσόδων. Στο επίπεδο της εξοικονόμησης πόρων θεωρείται ότι, τόσο λόγω της συνένωση των δήμων, όσο και λόγω της μείωσης κατά 60% του πολιτικού προσωπικού, θα επέλθει δραστική μείωση των δαπανών. Σε μια περίοδο που έχει ήδη τεθεί το ζήτημα της δημοσιονομικής εξυγίανσης, το ζήτημα της εξοικονόμησης πόρων έχει σημαντικό χαρακτήρα.

Ο βασικός στόχος του προγράμματος είναι οι νέοι δήμοι, με τους κατάλληλους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, να μπορέσουν να αναλάβουν ένα ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων που θα έπρεπε, σε ένα σύγχρονο κράτος, να ασκούνται κοντά στον πολίτη και με επίγνωση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων. Διακηρυγμένη επιδίωξη είναι οι νέοι δήμοι να αναλάβουν σημαντικό και ενεργό ρόλο στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών. Με το νέο θεσμό της περιφερειακής αυτοδιοίκησης, θεωρείται ότι θα αποκτήσει ουσιαστικό περιεχόμενο η πολιτική εντολή που θα λάβουν τα νέα αιρετά όργανα από το εκλογικό σώμα της περιφέρειάς τους. Η ισχυρή πολιτική νομιμοποίηση μέσω της άμεσης εκλογής θα προσφέρει το απαραίτητο δημοκρατικό έρεισμα, προκειμένου να διαχειριστούν σθεναρά και υπεύθυνα τις σημαντικές εξουσίες που καλούνται να αναλάβουν, έτσι ώστε να απελευθερωθούν οι αναπτυξιακές δυνάμεις της περιφέρειας.

Το πρόγραμμα «Καλλικράτης» κινείται εντός του πλαισίου που ορίζει το Σύνταγμα, δηλαδή επιτελικό κράτος, με αποκεντρωμένα όργανα εξοπλισμένα με αποφασιστικές αρμοδιότητες, και δύο λειτουργικούς βαθμούς αυτοδιοίκησης, ικανούς να ανταποκριθούν στις ανάγκες σχεδιασμού και υλοποίησης της τοπικής και

⁵¹ Ν 3825/2010

περιφερειακής ανάπτυξης, συνδυάζοντας τη δημοκρατική συμμετοχή με την αποτελεσματική διευθέτηση των τοπικών υποθέσεων και την εξυπηρέτηση του πολίτη.⁵²

⁵² Αιτιολογική έκθεση Καλλικράτη 2010

B. Το Ευρωπαϊκό υπόδειγμα στην αυτοδιοίκηση.

Η διοίκηση και η αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα ακολουθούν ιστορικά το ευρωπαϊκό υπόδειγμα. Το σύστημα που εφαρμόζουν οι Βαυαροί της περιόδου του Όθωνα, το 1833, ακολουθεί ως πρότυπο το Γαλλικό μοντέλο του 1831. Σε όλες τις φάσεις, ακόμα και τη δεκαετία του 80 με το ιταλικό πρότυπο της λαϊκής συμμετοχής, στη χώρα μεταφέρεται κάποιο ευρωπαϊκό μοντέλο το οποίο προσαρμόζεται στην «Ελληνική ιδιαιτερότητα».

Οι πολιτικές συγχωνεύσεων δήμων και κοινοτήτων στην Ευρώπη κυριάρχησαν για πολλές δεκαετίες. Ξεκινούν τη δεκαετία του '50 στην Αυστρία όπου μειώνονται στο μισό οι ΟΤΑ και ακολουθεί την ίδια περίοδο η Σουηδία. Τις δεκαετίες του '60 και '70 έχουμε δραστική μείωση του αριθμού των ΟΤΑ, είτε αναγκαστικά είτε εθελοντικά, σε σειρά χωρών της Ευρώπης, Δανία, Δυτ. Γερμανία, Βέλγιο, Ολλανδία και Φιλανδία. Σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, όπως η Σλοβενία, η Τσεχία και η Ρουμανία, που την κουμμουνιστική περίοδο και ειδικότερα τις δεκαετίες του '60-'70 είχαν υπάρξει μεγάλες συγχωνεύσεις, μετά το 90 ακολουθείται πορεία διάσπασης της ομαδοποίησης των ΟΤΑ και εκ νέου θέσπιση των ιστορικών ΟΤΑ που θεωρήθηκαν πόλοι τοπικής δημοκρατίας. Σε άλλες χώρες ο αριθμός των ΟΤΑ έχει μείνει σχετικά σταθερός ή έχει μειωθεί (Βαλτικά κράτη). Η Γαλλία αποτελεί τον ευρωπαϊκό πρωτοπόρο των διαδημοτικών δομών, με το 91% των γαλλικών ΟΤΑ να ανήκουν σε 2.588 διαδημοτικές δομές με ίδια φορολογικά έσοδα.⁵³

⁵³ Γκέκας Ράλλης και Μήτσου Κατερίνα « Η Ευρωπαϊκή Τοπική Αυτοδιοίκηση συγκριτικά στοιχεία και πολιτικές» (2010) ΕΕΤΑΑ σελ 49

Οι Ο.Τ.Α. στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε αριθμούς				
Χώρα	Μ.Ο. πληθυσμού	Μ.Ο. Έκτασης	% Ο.Τ.Α. με < 5.000 κατοίκων	Αριθμός Ο.Τ.Α. με > 10.000 κατοίκων
Τσεχία	1.640	13	96	5
Κύπρος	1.660	18	95	0
Γαλλία	1.720	15	95	37
Σλοβακία	1.870	17	95	3
Ουγγαρία	3.170	29	91	9
Αυστρία	3.510	36	91	5
Λουξεμβούργο	4.080	22	81	0
Λετονία	4.340	123	91	2
Ισπανία	5.430	62	85	58
Εσθονία	5.930	199	80	2
Μάλτα	5.970	5	54	0
Γερμανία	6.690	29	77	81
Ρουμανία	6.800	75	35	27
Ιταλία	7.270	37	71	43
Σλοβενία	9.560	97	48	2
Φιλανδία	12.660	813	52	6
Πολωνία	15.390	126	25	39
Βέλγιο	17.910	52	14	8
Βουλγαρία	29.090	420	11	11
Σουηδία	31.310	4	4	13
Πορτογαλία	34.380	299	20	23
Ολλανδία	36.890	94	2	25
Ιρλανδία	37.310	612	37	15
Δανία	55.480	440	3	6
Λιθουανία	56.570	1088	2	5
Η.Β.	139.480	562	562	67
Ε.Ε. 27	5.410	4	82	500

Πηγή: Dexia

54

Η διάρθρωση των ΟΤΑ της Ευρώπης συνεχώς μεταβάλλεται, μιας και καμία χώρα δεν φαίνεται να έχει βρει τη μαγική φόρμουλα του «ιδανικού μεγέθους», και πολλά

⁵⁴ Dexia, 2004, Local Finance in the 25 countries of the European Union, DexiaEditions, βλ. Γράφημα Γκέκας Ράλλης και Μήτσου Κατερίνα « Η Ευρωπαϊκή Τοπική Αυτοδιοίκηση συγκριτικά στοιχεία και πολιτικές» σελ 48

είναι τα πειράματα και οι εναλλακτικές που πραγματοποιούνται, είτε σχετικά με τη διαχείριση των τοπικών υπηρεσιών είτε με την τοπική συμμετοχική δημοκρατία. Η οργάνωση των ΟΤΑ στον ευρωπαϊκό χώρο είναι αποτέλεσμα τόσο της ιστορίας και της γεωγραφίας κάθε χώρας όσο και των διάφορων πολιτικών που έχουν εφαρμοστεί κατά καιρούς από το κεντρικό κράτος, στοχεύοντας στην αποκέντρωση και την εδαφική διαίρεση.⁵⁵

Οι μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν στις ευρωπαϊκές χώρες στην Τ.Α μπορούν να συστηματοποιηθούν σε τρεις βασικές κατηγορίες που αντιστοιχούν και σε συγκεκριμένες αντιλήψεις ως προς τις αλλαγές και τις μεταρρυθμίσεις. Οι παραδοσιακού τύπου μεταρρυθμίσεις αφορούν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργεί ο κατακερματισμός των ΟΤΑ. Σε αυτή την περίπτωση έχουμε συγχωνεύσεις και διαδημοτικές συνεργασίες. Στο εσωτερικό των δήμων επιδιώκεται ο ορθολογικός – οργανωτικός ανασχεδιασμός, και καθίσταται δυνατή, έτσι, η μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων στους μεγαλύτερους και καλύτερους οργανωμένους δήμους. Οι μεταρρυθμίσεις που εντάσσονται στην αντίληψη του νέου δημόσιου management και περιλαμβάνουν μέτρα που αφορούν στη μέτρηση της αποτελεσματικότητας, κόστους – οφέλους, αναμόρφωση του δημόσιου-λογιστικού συστήματος και μεταφέρουν συνολικά μεθόδους του management που εφαρμόζονται στον ιδιωτικό τομέα. Βασικό στοιχείο αποτελεί ο διαχωρισμός ανάμεσα στην πολιτική ηγεσία και τις διοικητικές υπηρεσίες. Η αποκατάσταση της πολιτικής αξιοπιστίας και της αποτελεσματικότητας του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί άλλη μια κατηγορία μεταρρυθμίσεων. Πρόκειται για τις λεγόμενες «συμμετοχικές μεταρρυθμίσεις», οι οποίες επιδιώκουν να προωθηθεί, μέσω της συμμετοχής, η ανταποκρισιμότητα του θεσμού, έτσι ώστε να οδηγηθούν προς τη βελτίωση της πολιτικής και διοικητικής τους αποτελεσματικότητας.⁵⁶

Μεταρρυθμίσεις παραδοσιακού τύπου εφαρμόστηκαν στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Υπήρξε ταυτόχρονα μεταφορά αρμοδιοτήτων και εκδηλώθηκε προσπάθεια για τον εξορθολογισμό των οργανωτικών δομών. Το νέο, δημόσιο management εφαρμόστηκε αρχικά στους ΟΤΑ του Ηνωμένου Βασιλείου, ακολούθησαν οι Βόρειο Ευρωπαϊκές χώρες και οι νέες δημοκρατίες της Ανατολικής Ευρώπης.

Ο λόγος που οδήγησε πολλές ευρωπαϊκές χώρες σε δραματική μείωση του αριθμού των ΟΤΑ έχει τη βάση του στην οικονομική θεωρία της οικονομίας κλίμακας. Με βάση, λοιπόν, αυτή τη θεωρία επικράτησε η αντίληψη ότι η αποδοτικότητα των ΟΤΑ αυξάνεται με τη δημιουργία μεγαλύτερων δήμων. Συνοπτικά τα μεγέθη που καθόρισαν διάφορες ευρωπαϊκές χώρες για την αποτελεσματική λειτουργία των Δήμων είναι τα εξής:

Στο Βέλγιο οι δήμοι έχουν μ.ο μεγέθους 16.960 κατοίκους. οι έρευνες έδειξαν ότι οι αποδοτικοί δήμοι δεν διαφέρουν πολύ ανάλογα με το μέγεθός τους, εξαίρεση

⁵⁵ Γκέκας Ράλλης και Μήτσου Κατερίνα *οπ.παρ (2010)* σελ 49

⁵⁶ Πολύζος Σεραφείμ και Αθάνατου Σταυρούλα «Μια πρόταση για τη νέα διοικητική διαίρεση του Ν. Καρδίτσας», Πρόταση στο 2^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο Καρδίτσας (2010) σελ 10

αποτελούν οι μεγάλοι ΟΤΑ οι οποίοι θεωρήθηκαν οικονομικά αποδοτικοί. Στη Δανία οι δήμοι μειώθηκαν, το 2007, από 271 σε 98, με όριο ελάχιστο μέγεθος τους 20.000 κατοίκους. Στη Φιλανδία επικρατεί η θεωρία ότι το μέγεθος ποικίλλει μεταξύ των διαφόρων τύπων υπηρεσιών που προσφέρει ο κάθε δήμος. Στην Ιταλία οι έρευνες υποστηρίζουν ότι το μικρότερο κόστος λειτουργίας εμφάνισαν οι δήμοι μεγέθους 5.000 κατοίκων. Στην Ολλανδία μελέτη για τη σχέση μεταξύ μεγέθους και τη διοικητική οργάνωση έδειξε ότι οι Δήμοι δεν πρέπει να έχουν πληθυσμό κάτω από 8.000 κατοίκους. Στη Νορβηγία οι μελέτες έδειξαν ότι οι Δήμοι με περισσότερους από 5.000 κατοίκους έχουν συγκριτικά καλύτερες ευκαιρίες να επωφεληθούν από οικονομίες κλίμακας. Η Σουηδία έθεσε ως όριο 8.000 κατοίκους και η Γερμανία έθεσε ως όριο 8.000 κατοίκους για αγροτικές περιοχές και 15.000 για αστικές περιοχές.⁵⁷

Η Ε.Ε. έχει συνολικά 319 περιφερειακές, υπο-εθνικές οντότητες που βρίσκονται σε 19 χώρες. Το περιφερειακό επίπεδο είναι ανομοιογενές, με διαφορετική οργάνωση, βαθμό αυτονομίας, αρμοδιότητες και οικονομικούς πόρους. Πολυμορφία χαρακτηρίζει τις ευρωπαϊκές περιφέρειες και στην προσέγγισή τους με γεωγραφικούς και δημογραφικούς όρους. Σε πολλές χώρες, το περιφερειακό επίπεδο έχει βαθιές ιστορικές και κοινωνικοοικονομικές ρίζες. Αυτό ισχύει για τη Σουηδία, την Ουγγαρία και τη Ρουμανία. Στη Γαλλία, οι περιφέρειες ως πολιτικές οντότητες εμφανίστηκαν στις αρχές του 1982, αλλά τα όρια τους βασίζονται στα όρια παλαιότερων περιφερειών. Η δημιουργία περιφερειακού επιπέδου στις υπόλοιπες χώρες ξεκίνησε τις αρχές του 1990, οπότε και θεσπίστηκαν σταδιακά περιφέρειες σε Βέλγιο, Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία, Δανία και Σλοβενία. Οι αρμοδιότητες και η αυτονομία των νέων περιφερειών σε αυτές τις 9 χώρες είναι περιορισμένες αλλά σταδιακά αυξάνονται.⁵⁸

Ο τρόπος εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων διαφέρει από χώρα σε χώρα και έχει να κάνει με τις ειδικές πολιτικοοικονομικές συνθήκες που επικρατούν. Στη Δανία, για παράδειγμα, που έγινε το 2007 μια μεγάλη μεταρρύθμιση που θα μπορούσε να συγκριθεί με αντίστοιχες αλλαγές που προωθήθηκαν με τον «Καλλικράτη» είχε ξεκινήσει η διαδικασία πολλά χρόνια πριν. Από τη δεκαετία του '90 είχε ξεκινήσει προβληματισμός, στη συνέχεια τέθηκαν βασικοί στόχοι, υπήρξαν προπαρασκευαστικές επιτροπές και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα από το 2002, που οδηγεί σε συμφωνία των πολιτικών κομμάτων το 2004, σε τοπικές εκλογές το 2005, ακολουθεί η απόφαση του κοινοβουλίου για σχηματισμό των νέων δομών (5 περιφέρειες και 98 ΟΤΑ) και το 2007 ξεκινά η εφαρμογή της μεταρρύθμισης. Είναι προφανές ότι πρόκειται για μια μεταρρύθμιση που δεν προετοιμάστηκε βιαστικά και πρόχειρα, κάτω από την πίεση πελατειακών, τοπικιστικών ή μικροκομματικών

⁵⁷ Πολύζος Σεραφείμ και Αθάνατου Σταυρούλα οπ.παρ (2010) σελ. 11

⁵⁸ Γκέκας Ράλλης και Μήτσου Κατερίνα οπ.παρ (2010) σελ 52,53,54

συμφερόντων, αλλά για μια πολύχρονη, δομημένη προσπάθεια, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τις λιγότερες τριβές.⁵⁹

Η τοπική αυτοδιοίκηση κάθε χώρας στην Ε.Ε. επηρεάζεται, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, από τις εθνικές, ιστορικές πολιτικές και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που επικρατούν σε κάθε μια από αυτές. Τα κοινά χαρακτηριστικά που αναδεικνύονται από τις διαρκείς μεταρρυθμίσεις των τελευταίων χρόνων σε σειρά χωρών είναι η ενίσχυση των δήμων και η δημιουργία μητροπολιτικών περιοχών. Κυριαρχεί η ενίσχυση του περιφερειακού επιπέδου, με στόχο την αποδοτικότερη διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων.⁶⁰

⁵⁹ Γκέκας Ράλλης και Μήτσου Κατερίνα οπ.παρ (2010) σελ 57-65

⁶⁰ οπ.παρ (2010) σελ 55

Β. ΜΕΡΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑ

Β.1 Από το 1833 έως τη μεταπολίτευση

Τον θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης εισήγαγε η Βαυαρική αντιβασιλεία του Όθωνα το 1834, με το ΦΕΚ 3Α 22-1-1834, με το οποίο συνέστησε τους δήμους ως δημόσια νομικά πρόσωπα με τοπική αρμοδιότητα, τα όργανα των οποίων αναδεικνύονταν από τους δημότες. Με το ΦΕΚ 12Α 18-04-1833, η επικράτεια διαιρείται σε 10 Νομούς και 42 επαρχίες. Ειδικότερα για τη Μεσσηνία, στο Άρθο 5 αναφέρεται: «Ο Νομός Μεσσηνίας περιλαμβάνει τους επί της αριστεράς όχθης του Αλφειού κειμένους τόπους της επαρχίας Πύργου, και τας μέχρι τούδε επαρχία Φαναρίου, Αρκαδίας, Μεθώνης, Νεοκάστρου, Κορώνης, Καλαμάτας, Νησίου, Ανδρούσης, Ιμπλακικών και Μικρομάνης. Το όριον της Μεσσηνίας, προς μεν την Ήλιδα θέλει σχηματίζει ο Αλφειός, προς δε την δυτικήν Λακωνίαν η από του Ταυγέτου προβαίνουσα ράχis Βέργα παρά τον Αρμυρόν. Ο Νομός ούτος διαιρείται εις τας ακόλουθους επαρχίας.

1. Την επαρχία Ολυμπίας, την οποίαν σχηματίζουν η μέχρι τούδε επαρχία Φαναρίου, και τα επί της αριστεράς όχθης του Αλφειού κείμενα μέρη του Πύργου (η αρχαία Πισάτις). Πρωτεύουσα Φανάριον (Παρρασία)
2. Την επαρχίαν Τριφυλίας, συγκειμένην εκ της μέχρι τούδε επαρχίας Αρκαδίας. Πρωτεύουσα Αρκαδία (Κυπαρισσία)
3. Την επαρχίαν Μεθώνης, συνισταμένην εκ των μέχρι τούδε επαρχιών Μεθώνης \, Νεοκάστρου (Πύλου) και Κορώνης. Πρωτεύουσα Μεθώνη.
4. Την επαρχίαν της Μεσσήνης, συνισταμένην εκ των μέχρι τούδε επαρχιών Ανδρούσας, Ιμπλακικών και Μικρομάνης. Πρωτεύουσα Ανδρούσα.
5. Την επαρχίαν Καλαμών, συνισταμένην εκ των μέχρι τούδε επαρχιών Καλαμάτας και Νησίου. Πρωτεύουσα Καλαμάτα (Καλάμαι).

Μητρόπολη του Νομού τούτου είναι η πόλις Αρκαδία (Κυπαρισσία.)»⁶¹

Ο Νομός Μεσσηνίας σε αυτή την πρώτη διαίρεση έχει μέρος του σημερινού Νομού Ηλείας – την περιοχή της Ολυμπίας- ενώ τελειώνει στη Βέργα, με όλη τη Μάνη να είναι στο νομό Λακωνίας. Αξιοσημείωτο ότι πρωτεύουσα είναι η Κυπαρισσία, ενώ η σημερινή Καλαμάτα με τη Μεσσήνη (Νησί) είναι σε μια επαρχία. Η Καλαμάτα

⁶¹ ΦΕΚ 12Α 18-04-1833

ορίζεται ως πρωτεύουσα το 1835. Το 1909 ο Νομός με επαρχίες Καλαμάτας, Μεσσήνης, Πυλίας, Τριφυλίας και Ολυμπίας έχει πρωτεύουσα την Καλαμάτα.⁶² Για το διάστημα από 1899 έως το 1909 έχουμε διάσπαση σε δύο Νομούς, Μεσσηνίας και Τριφυλίας. Ο Νομός παίρνει τα σημερινά του όρια αρχικά με την ένταξη 1938 της Μεσσηνιακής Μάνης και την απόσπαση της Ολυμπίας το 1939.

Με το νόμο του 1834, οι δήμοι χωρίζονται με βάση τα πληθυσμιακά τους χαρακτηριστικά σε 3 κατηγορίες. Στην πρώτη βαθμίδα δήμοι με 10.000 κατοίκους, στη δεύτερη με 2.000 τουλάχιστον κατοίκους και στην τρίτη όσοι έχουν λιγότερους από 2.000.

Η πρώτη συγχώνευση δήμων γίνεται το 1840. Έτσι στην επαρχία Πυλίας ο παλιός σχηματισμός του 1834 των 13 δήμων: Πύλου, Κορυφασίου, Αιγαλαίου, Πηδάσου, Βουφράσου, Βιάντος, Σκάρμιγκος, Κορώνης, Αίπειας, Τιμαθείας, Κολλωνίδων, Μεθώνης και Νέας Κρήτης, συγχωνεύεται σε 5: Πύλου με πρωτεύουσα την Πύλο, Βουφράσου με πρωτεύουσα το Χατζή, Κορώνης με πρωτεύουσα το Πεταλίδι, Κολλωνίδων με πρωτεύουσα την Κορώνη και Μεθώνης με πρωτεύουσα τη Μεθώνη.⁶³

Η πρωτεύουσα του δήμου Βουφράσου μεταφέρεται το 1851 στο Βλάσι⁶⁴ και επιστρέφει στο Χατζή το 1856⁶⁵. Το 1890 έχουμε το «μετασχηματισμό» του δήμου Κορώνης και τη δημιουργία των Δήμων Αίπειας, με πρωτεύουσα τη Λογγά, και Κορώνης με έδρα το Πεταλίδι⁶⁶. Ακολουθεί το 1905 μετονομασία του δήμου Κορώνης σε Πεταλίδι⁶⁷.

Στην επαρχία Μεσσήνης, ο παλιός σχηματισμός 14 δήμων: Παμίσου, Εύα, Τρίκης, Δερρών, Στενυκλάρου, Οιχαλίας, Ανδανίας, Πολύχνης, Ιθώμης, Βαλύρας, Υαμείας, Λευκοθέας, Αριστομένους και Τομέως. Συγχωνεύονται σε 6: Παμίσου με πρωτεύουσα το Νησίον, Εύα με πρωτεύουσα Ναζήρι, Οιχαλίας με πρωτεύουσα Μελιγαλά, Ανδανίας με πρωτεύουσα Διαβολίτζι, Ιθώμης με πρωτεύουσα Επάνω Μαυρομμάτι, Αριστομένους με πρωτεύουσα Μουσταφά Πασσά.⁶⁸

Η πρωτεύουσα του Αριστομένη μεταφέρεται στην Πολαίνα το 1842⁶⁹, ενώ το 1848 μεταφέρεται στο Κουτήφαρι⁷⁰ για να επιστρέψει το 1863 στο Μουσταφάμπασα.⁷¹ Και να μετονομαστεί σε Αριστομένης το 1871⁷² Η πρωτεύουσα της Οιχαλίας το

⁶² ΦΕΚ 282 4-12-1909

⁶³ ΦΕΚ 22 18-12-1840

⁶⁴ ΦΕΚ 4 Α 10-3-1851

⁶⁵ ΦΕΚ 34Α 30-7-1856

⁶⁶ ΦΕΚ 133 7-6-1890

⁶⁷ ΦΕΚ 103Α 22-6-1905

⁶⁸ ΦΕΚ 22 18-12-1840

⁶⁹ ΦΕΚ 24 15-10-1842

⁷⁰ ΦΕΚ 15Α 5-6-1848

⁷¹ ΦΕΚ 15Α 14-8-1863

⁷² ΦΕΚ 41Α 14-9-1871

1851 μεταφέρεται στη Σκάλα⁷³ και επιστρέφει στο Μελιγαλά το 1856⁷⁴. Μετονομασία της πρωτεύουσας του Δήμου Παμίσου από Νησίον σε Μεσσήνη το 1867⁷⁵

Στην επαρχία Τριφυλίας ο παλιός σχηματισμός των 10 δήμων: Κυπαρισσίας, Εράνης, Πλαταμώνδος, Κυνηρίου, Φλεσιάδος, Τριπύλης, Αετού, Ηλεκτρίδος, Δωρίου και Αυλώνας, συγχωνεύονται στους 6 δήμους: Κυπαρισσίας με πρωτεύουσα Κυπαρισσία, Εράνης με πρωτεύουσα Φιλιατρά, Φλεσιάδος με πρωτεύουσα Λιγούδιστα, Τριπύλης με πρωτεύουσα Σελά, Δωρίου με πρωτεύουσα Σουλιμά και Αυλώνας με πρωτεύουσα Σιδηρόκαστρον.⁷⁶

Η πρωτεύουσα της Τριπύλης το 1843 μεταφέρεται στη Σαρακινάδα.⁷⁷ Το 1876 έχουμε «μετασχηματισμό» στους δήμους της ορεινής Τριφυλίας και προκύπτουν: οι Τριπύλης με πρωτεύουσα το Ραπτόπουλο, Δωρίου με πρωτεύουσα Σουλιμά, Ηλεκτρίδος με πρωτεύουσα το Ψάρι και Αετού με πρωτεύουσα τον Αετό⁷⁸. Το 1892 έχουμε εκ νέου συνένωση των δήμων Ηλεκτρίδος και Δωρίου, σε δήμο Δωρίου και πρωτεύουσα Σουλιμά⁷⁹, μεταφορά της έδρας στο Ψάρι⁸⁰

Στην επαρχία Καλαμάτας οι Δήμοι του 1834 δεν συγχωνεύονται και παραμένουν οι εξής 5: Καλαμών με πρωτεύουσα την Καλαμάτα, Θουρίας με πρωτεύουσα Καμάρι, Άριος με πρωτεύουσα Ασλάναγα, Άμφειας με πρωτεύουσα Άγριλος, χειμερινή, Πολική, θερινή, και Αλαγονίας με πρωτεύουσα Τζερνίτζα.⁸¹

Το 1912 έχουμε την κατάργηση των δήμων και τη δημιουργία κοινοτήτων. Στη Μεσσηνία δημιουργείται « Δήμον μεν την πόλιν Καλάμας ως πρωτεύουσα του Νομού...ως ίδιας κοινότητας τους εξής συνοικισμούς εκ του νόμου εις τούτο ως έχοντες υπέρ τους 300 κατοίκους και σχολείον στοιχειώδους εκπαιδύσεως»⁸² Δημιουργούνται, έτσι, στη Μεσσηνία 187 κοινότητες.

Με τον αναγκαστικό νόμο 1026 του 1938 οι κοινότητες που προήλθαν από τους δήμους Αβίας, Καρδαμύλης και Λεύκτρον, που άνηκαν από το 1833 στην επαρχία Οιτύλου του Νομού Λακωνίας, μεταφέρονται στην επαρχία Καλαμάτας του Νομού Μεσσηνίας⁸³. Οι κοινότητες της επαρχίας Ολυμπίας μεταφέρονται διοικητικά στο Νομό Ηλείας⁸⁴

⁷³ ΦΕΚ 3Α 12-2-1851

⁷⁴ ΦΕΚ10Α 29-3-1856

⁷⁵ ΦΕΚ57 22-9-1867

⁷⁶ ΦΕΚ 22 18-12-1840

⁷⁷ ΦΕΚ 54 22-9-1843

⁷⁸ ΦΕΚ 49 8-11-1876

⁷⁹ ΦΕΚ 282 13-8-1892

⁸⁰ ΦΕΚ 276Α 22-12-1906

⁸¹ ΦΕΚ 5 08-3-1841

⁸² ΦΕΚ 264 31-8-1912

⁸³ ΦΕΚ 8 12-1-1938

⁸⁴ ΦΕΚ 355 2-9-1939

Στη συνέχεια έχουμε τη μετατροπή ορισμένων κοινοτήτων σε δήμους, έτσι: Το 1929 δημιουργείται ο Δήμος Φιλιατρών⁸⁵. Το 1944 ιδρύονται οι Δήμοι Κυπαρισσίας⁸⁶ και Γαργαλιάνων⁸⁷. Το 1946 οι Δήμοι Μεσσήνης και Πύλου⁸⁸. Το 1948 ο Δήμος Ανδρούσας⁸⁹. Το 1967 ο Δήμος Μελιγαλά⁹⁰ και το 1990 ο Δήμος Χώρας⁹¹. Με αυτή τη μορφή φτάνουμε ουσιαστικά μέχρι το 1997, όπου έχουμε 9 δήμους και 271 κοινότητες.

⁸⁵ ΦΕΚ 217Α 4-7-1929

⁸⁶ ΦΕΚ 75Α 6-4-1944

⁸⁷ ΦΕΚ 159Α 8-8-1944

⁸⁸ ΦΕΚ 290Α 26-9-1946

⁸⁹ ΦΕΚ 326Α 27-12-1948

⁹⁰ ΦΕΚ 159Α 15-9-1967

⁹¹ ΦΕΚ 111Α 28-8-1990

B.2 Οι αλλαγές από τη μεταπολίτευση μέχρι το σχέδιο «Ιωάννης Καποδίστριας».

Με τους Νόμους 1416/84 και 1622/86, θεσπίζονται κίνητρα για εθελοντική συνένωση Δήμων και Κοινοτήτων σε νέους Δήμους, αλλά οι προσπάθειες αυτές δεν έφεραν κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα.

B2.1 Αναπτυξιακοί σύνδεσμοι Ν 1416/84

Με βάση το Ν 1416/84 στο Νομό Μεσσηνίας συστάθηκαν 15 αναπτυξιακοί σύνδεσμοι⁹², οι οποίοι δεν κατάφεραν να ξεφύγουν από το γενικότερο κανόνα

⁹² **1ος Αναπτυξιακός Συνδέσμος Μεσσηνιακής Μάνης** Αποτελείται από τις κοινότητες : Καρδαμύλη, Αγ. Νικόλαος, Αγ. Νίκων, Εξωχώρι, Θαλάμες, Καστανέα, Λαγκαδά, Μηλέα, Νεοχώριο Λεύκτρου, Νομιτσί, Πηγάδια, Πλάτσα, Προάστιο, Πύργος Λεύκτρου, Ρίγκλια, Σαϊδόνα, Σταυροπήγιο, Σωτηριάνικα, Τραχήλα, Τσέρια που ανήκουν στην 2η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν η Καρδαμύλη με αρμόδια οικονομική υπηρεσία την Δ.Ο.Υ. Καλαμάτας. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 8% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 50 χρονιά. **2ος Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Αλαγονίας** Αποτελείται από τις κοινότητες: Αρτεμίσια, Αλαγονία, Καρβέλι, Λαδά, Νέδουσα, Πηγές που ανήκουν στην 3η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν η Αρτεμίσια με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Καλαμάτας. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 8% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 50 χρόνια. **3ος Αναπτυξιακός σύνδεσμος Μεσσήνης και Κοινοτήτων περιοχής.** Αποτελείται από το Δήμο Μεσσήνης και τις κοινότητες: Αβραμιού, Ανάληψη, Βελίκα, Καρτερόλι, Λευκοχώρα, Λυκότραφο, Μάδνα, Μαυρομμάτι Παμίσου, Νεοχώριο Αριστομένους, Πιλαλίστρα, Σπιτάλι που ανήκουν στην 5η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν η Μεσσήνη με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Μεσσήνης. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 5% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 50 χρόνια. **4ος Αναπτυξιακός σύνδεσμος Σαμαρίνας** Αποτελείται από το Δήμο Ανδρούσας και τις Κοινότητες: Αγριλιά, Αμφιθέα, Αριστοδήμιο, Εύα, Καλαμαρά, Κλήμα , Λάμπαινα, Τρίσδος, Παλαιόκαστρο, Δραίνα, Πολύλοφος, Κορομηλιά, Μαγγανιακό, Τρίκορφο, Ελληνοεκκλησιά, που ανήκουν στην 18η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν η Ανδρούσα με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Μεσσήνης. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 5% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 30 χρόνια. **5ος Αναπτυξιακός σύνδεσμος Ναυαρίνο** Αποτελείται από το Δήμο Πύλου και τις Κοινότητες: Μεσοχώρι, Πήδασος, Πύλα, Καλλιθέα, Ίκλαινα, Χωματάδα, Χατζή, Χαραυγή, υπό ένταξη στην ενότητα οι κοινότητες: Σουληνάρι, γλυφάδα, Κρεμμύδια, Μεσποτάμος, Χανδρινού, Παπούλια, Κουκουνάρα που ανήκουν στην 11η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν η Πύλος με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Πύλου. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 6% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 50 χρόνια. **6ος Αναπτυξιακός σύνδεσμος Νέστωρ** Αποτελείται από το Δήμο Χώρας και τις Κοινότητες: Αμπελόφυτο, Μυρσινοχώρι, Φλεσσιάδα, Παλαιό Λουτρό, Μεταξάδα, Μεταμόρφωση, Ρωμανού, Κορυφάσιο, Παπαφλέσσα, Βλαχόπουλο που ανήκουν στην 12η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν η Χώρα με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Γαργαλιάνων. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 5% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 50 χρόνια. **7ος Αναπτυξιακός σύνδεσμος 8ης Γ.Ε. Πεταλιδίου** Αποτελείται από τις Κοινότητες: Πεταλίδι, Λυκίσσα, Καστάνια, Μαθία, Καρποφόρα, Αχλαδοχώρι, Κόκκινου, Καλοχώρι, Δάρα, Πανυπέρι, Νερόμυλος, Χράνοι που ανήκουν στην 8η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν το Πεταλίδι με αρμοδία οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Μεσσήνης. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 5% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 50 χρόνια. **8ος Αναπτυξιακός σύνδεσμος Αρχαίας Ιθώμης** Αποτελείται από το Δήμο Μελιγαλά και τις Κοινότητες: Ανθούσα, Σκάλα,

λειτουργίας των συνδέσμων και χωρίς να προσφέρουν τα αναμενόμενα στη λειτουργία των κοινοτήτων του νομού.

B2.2 Οι 40 Γεωγραφικές Ενότητες του Ν 1622/86

Συνολικά στο Νομό Μεσσηνίας με βάση το Ν 1622/86 προτάθηκαν 40 γεωγραφικές ενότητες⁹³, οι οποίες δεν θα λειτουργήσουν ως κίνητρο για πραγματοποίηση

Μαυρομάτι Ιθώμης, Μίλα, Αρσινόη, Νεοχώριο Ιθώμης, Τσουκαλείκα, Κατσαρού, Σολάκιο, Πεύκο, Ζερμπίσια, Καλλιρρόη, Βαλύρα, Καλύβια, Μερόπη, Ζευγολατιό, Μαγούλα, Οιχαλία, Στενούκλαρος, Σιάμου που ανήκουν στην 6η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν ο Μελιγαλάς με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Μελιγαλά. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 5% και ο αναπτυξιακός σύνδεσμος ήταν αορίστου χρόνου.**9ος Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Ανδανίας** Αποτελείται από τις Κοινότητες: Διαβολίτσι, Δεσσύλα, Καρνάσι, Παραπούγκι, Δασοχώρι, Κάτω Μέλπεια, Αγριλόβουνο, Κεντρικό, Άνω Μέλπεια, Μάντζαρι, Φίλια, Μάνδρα, Ανδανία, Ηλέκτρα, Κωνσταντίνοι, Μάλτα, Σύρριζο που ανήκουν στην 7η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν το Διαβολίτσι με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Μελιγαλά. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 5% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 50 χρόνια.**10ος Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Οινούσες** Αποτελείται από τις Κοινότητες: Μεθώνη, Φοινικούντα, Φοινίκη, Ευαγγελισμός, καινούργιο χωριό που ανήκουν στην 10η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν η Μεθώνη με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Πύλου. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 6% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 20 χρόνια.**11ος Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Πλαταμώνος** Αποτελείται από το Δήμο Γαργαλιάνων και τις Κοινότητες: Λεύκη, Μαραθούπολη, Βάλτα, Φλόκα, Μουζάκι που ανήκουν στην 13η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν οι Γαργαλιάνοι με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Γαργαλιάνων. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 5% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 50 χρόνια.**12ος Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Ακρίτας** Αποτελείται από τις Κοινότητες: Χαροκοπεϊό, Κορώνη, Βουνάρια, Ακριτοχώρι, Βασιλίτσι, Κόμποι, Νέα Κορώνη, Φαλάνθη, Χρυσοκελλαριά, Αδριανή, Μηλίτσα που ανήκουν στην 9η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν το Χαροκοπεϊό με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Καλαμάτας. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 6% και ο αναπτυξιακός σύνδεσμος ήταν αορίστου χρόνου.**13ος Αναπτυξιακός Σύνδεσμος 4ης Γ.Ε.** Αποτελείται από τις Κοινότητες: Θούρια, Αρφαρά, Αγ. Φλώρος, Ασπροπουλιά, Αριοχώρι, Άμφεια, Αιθαία, Άνθεια, Αλώνια, Άμμος, Πλατύ, Μικρομάνη, Βρωμόβρυση που ανήκουν στην 4η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν η Θούρια με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Καλαμάτας. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 5% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 50 χρόνια.**14ος Αναπτυξιακός Σύνδεσμος 19ης Γ.Ε. ο Παπαφλέσσας.** Αποτελείται από τις Κοινότητες: Αριστομένη, Μάνεσι, Διόδια, Πουλίτσι, Στέρνα, Μαργέλι, Βούταινα, Κουτίφαρι, Κεφαλόβρυσος, Στρέφι που ανήκουν στην 19η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν ο Αριστομένης με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Μεσσήνης. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 5% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 50 χρόνια.**15ος Αναπτυξιακός Σύνδεσμος 22ης Γ.Ε. ορεινής Μεσσηνίας** Αποτελείται από τις Κοινότητες: Νέδα, Σκληρού, Αμπελιώνα, Αγ. Σώστης, Πέτρα, Κακαλέτρι, Στάσιμο που ανήκουν στην 22η γεωγραφική ενότητα. Η έδρα του συνδέσμου ήταν η Αμπελιώνα με αρμόδια οικονομική υπηρεσία τη Δ.Ο.Υ. Ανδρίτσαινας. Η εισφορά των μελών ορίστηκε σε 5% και η διάρκεια του αναπτυξιακού συνδέσμου σε 14 χρόνια.

⁹³ Οι Γεωγραφικές ενότητες στη Μεσσηνία ήταν οι εξής:**1η Γεωγραφική Ενότητα** (2.842 κάτοικοι) με τις κοινότητες Νεοχώριο, Καστανέα, Καρυοβούνι, Πύργος, Ρίγκλια, Μηλέα, Άγιος Νικόλαος, Πλάτσα,

εθελοντικών συνενώσεων, δεν έγινε καμία στη Μεσσηνία, παραταύτα θα αποτελέσουν επιχείρημα στη φάση της συζήτησης των συνενώσεων με το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» για δημιουργία δήμων στα συγκεκριμένα όρια.⁹⁴

Νομισί, Θαλάμαι, Λαγκάδα, Τραχήλα, Άγιος Νίκων. **2η Γεωγραφική Ενότητα** (1.706 κάτοικοι) με Καρδαμύλη Προσήλιο, Τσέρια, Προάστιο, Εξωχώρι και Σαϊδόνα. **3η Γεωγραφική Ενότητα** (2.006 κάτοικοι) με Κάμπο, Σταυροπήγιο, Κέντρο, Δολοί, Σωτηριάνικα, Αλτομυρά, Πηγάδια. **4η Γεωγραφική Ενότητα** (1.344 κάτοικοι) με Καρβέλι, Λαδάς, Αρτεμισία, Αλαγονία, Πηγές και Νέδουσα. **5η Γεωγραφική Ενότητα** (46.243 κάτοικοι) με Καλαμάτα, Βέργα, Αβια, Μικρά Μαντίνεια, Ελαιοχώριο, Λέικα, Ασπρόχωμα, και Αντικάλαμος. **6η Γεωγραφική Ενότητα** (3.960 κάτοικοι) με Θουρία, Μικρομάνης, Άμφεια, Πολιανή, Αιθαία, Άνθεια και Σπερχογεία. **7η Γεωγραφική Ενότητα** (2.753 κάτοικοι) με Αρφαρά, Αριοχώρι, Πήδημα, Άγιος Φλώρος, Σταματινού, Άγριλος, Βρωμόβρυση και Βελανιδιά. **8η Γεωγραφική Ενότητα** (2.490 κάτοικοι) Αρι, Ανεμόμυλος, Πλατύ, Ασπροπουλιά, Άμμος και Αλώνια. **9η Γεωγραφική Ενότητα** (9.659 κάτοικοι) με Μεσσήνη, Ανάλψη, Μάδενα, Σπιτάλι, Μαυρομμάτι Παμίσου, Πιλαλίστρα, Καρτερόλι, Πιπερίτσα, Τρίοδος και Αμφιθέα. **10η Γεωγραφική Ενότητα** (2.278 κάτοικοι) με Ανδρούσα, Εύα, Καλαμαρά, Αγγιλιά, Ελληνοεκκλησιά, Καλογερόραχη, **11η Γεωγραφική Ενότητα** (2.230 κάτοικοι) Αριστοδήμιο, Βαλύρα, Λάμπαινα Σκάλα. **12η Γεωγραφική Ενότητα** (3.276 κάτοικοι) Μερόπη, Οιχαλίας, Φίλια, Ανδανία, Τσουκαλέικα, Λουτρό, Καλύβια, Σολάκι, Σιάμου, Κατσαρού, Πεύκου. **13η Γεωγραφική Ενότητα** (3.842 κάτοικοι) Διαβολίτσι Άνω Μέλπεια, Δασοχώρι, Κάτω Μέλπεια, Μάνδρα, Καρνάσι, Παραπούγκι, Δεσσύλα, Ηλέκτρα, Αγγιλόβουνο, Κωνσταντίνο, Κεντρικό, Μάλτα, Μαντζάρι, Πολίχνη. **14η Γεωγραφική Ενότητα** (3.259 κάτοικοι) Μελιγαλάς, Καλλιρρόη, Ζευγολατιό, Στενύκλαρος, Μίλα, Μαγούλα, Νεοχώριο Ιθώμης, Ανθούσα. **15η Γεωγραφική Ενότητα** (1.299 κάτοικοι) Κλήμα, Τρίκορφο, Δραΐνα, Μαγγανιακό, Κορομηλιά, Παλαιοκαστρο. **16η Γεωγραφική Ενότητα** (2.966 κάτοικοι) Αριστομένης, Κεφαλόβρυσο, Βούταινα, Πουλίτσι, Πλατανόβρυση, Κουτίφαρι, Στέρνα, Διόδια, Μάνεσι, Πολύλοφος. **17η Γεωγραφική Ενότητα** (2.657 κάτοικοι) Αβραμιού, Βελίκα, Λευκοχώρα, Λυκότραφο, Νεοχώριο Αριστ. Στρέφι. **18η Γεωγραφική Ενότητα** (1.807 κάτοικοι) Χατζή, Πετρίτσι, Χαραυγή, Νερόμυλος. **19η Γεωγραφική Ενότητα** (1.594 κάτοικοι) Βλαχόπουλο, Μανιάκι, Μεταμόρφωση, Μυρσινοχώρι. **20η Γεωγραφική Ενότητα** (1.594 κάτοικοι) Κουκουνάρα, Κρεμμύδια, Μεσποτάμος, Σουληνάρι, Χανδρινού. **21η Γεωγραφική Ενότητα** (3.234 κάτοικοι) Πεταλίδι, Χράνοι, Καρποφόρα, Πανυπέρι, Καλοχώρι, Καστάνια, Αχλαδοχώρι, Μάθια Κόκκινου, Λυκίσσα. **22η Γεωγραφική Ενότητα** (2.166 κάτοικοι) **Ανατολής** Λογγά, Αδριανή, Βουνάριο, Μηλίτσα και Νέα Κορώνη. **23η Γεωγραφική Ενότητα** (4.305 κάτοικοι) Κορώνη, Χαρακοπιό, Βασιλίτσι, Φαλάνθη, Υάμεια, Χρυσοκελλαριά, Κόμπο. **24η Γεωγραφική Ενότητα** (3.109 κάτοικοι) Μεθώνη, Φοινικούντα, Ευαγγελισμός, Φοινίκη, Λαχανάδα, Καινούργιο Χωριό, Καπλάνι, Ακριτοχώρι. **25η Γεωγραφική Ενότητα** (4.863 κάτοικοι) Πύλος, Κυνηγού, Πύλα, Αμπελόκηποι, Καλλιθέα, Χωματάδα, Πήδασος, Μεσοχώρι. **26η Γεωγραφική Ενότητα** (3.548 κάτοικοι) Αμπελόφυτο, Χώρα. **27η Γεωγραφική Ενότητα** (6.540 κάτοικοι) Γαργαλιάνους, Φλόκα, Λεύκη, Βάλτα Μαραθούπολη. **28η Γεωγραφική Ενότητα** (6.022 κάτοικοι) Φιλιατρά, Εξοχικό, Χαλαζόνι, Πλάτη, Μάλη, Χριστιανούπολη. **29η Γεωγραφική Ενότητα** (865 κάτοικοι) Ραπτόπουλο, Ροδιά, Σελλά, Καλογερέσι, Λυκουδέσι Λαντζουνάτου, Τριπύλας. **30η Γεωγραφική Ενότητα** (7.507 κάτοικοι) Κυπαρισσία, Ράχες, Καλό Νερό Μύρο, Βρύσες, Μουριατάδα, Ξηρόκαμπος, Στασιό, Σπηλιά, Αρμενιοί, Φαρακλάδα, Περδικονέρι. **31η Γεωγραφική Ενότητα** (1.051 κάτοικοι) Αετού, Πολυθέα, Κρουονέρι, Μοναστήρι, Μάλθη. **32η Γεωγραφική Ενότητα** (2.689 κάτοικοι) Βασιλικό, Δώριο, Κόκλα. **33η Γεωγραφική Ενότητα** (2.109 κάτοικοι) Αρτακι, Κοπανακίου, Κεφαλόβρυση, Σιτοχώρι, Αγγίλυ, Καμάρι Γλυκορίζι. **34η Γεωγραφική Ενότητα** (1.857 κάτοικοι) Αυλώνα, Σιδηρόκαστρο, Ελαία, Καρυές, Πλατάνια, Καλλιτσαίνα, Πρόδρομος Αγαλιανή, Βανάδα. **35η Γεωγραφική Ενότητα** (1.032 κάτοικοι) Στάσιμο, Κακαλέτρι, Πέτρα, Νέδα, Αμπελιώνα, Σκληρού, Άγιος Σωστης. **36η Γεωγραφική Ενότητα** (1.957 κάτοικοι) Γλυφάδα, Ικλαίνα, Κορυφάσιο, Παπούλια, Ρωμανού. **37η Γεωγραφική Ενότητα** (1.471 κάτοικοι) Βλάση, Δάρα, Δροσιά, Κουρτάκι, Μαργέλι, Μηλιώτη, Παπαφλέσσα, Πελεκανάδα. **38η Γεωγραφική Ενότητα** (1.207 κάτοικοι) Αρσινόη, Ζερμπία, Κεφαλινού, Μαυρομμάτι Ιθώμης, Ρευματιά. **39η Γεωγραφική Ενότητα** (1.516 κάτοικοι) Άνω Δώριο, Κούβελα, Σύρριζο, Χαλκιά, Χρυσοχώρι, Ψάρι. **40η Γεωγραφική Ενότητα** (1.559 κάτοικοι) Μεταξάδα, Μουζάκι, Παλαιό Λουτρό, Πύργος Τριφυλίας, Φλεσιιάδα

⁹⁴ Αρχείο ΤΕΔΚ Μεσσηνίας

Β 2.3 Τα Συμβούλια Περιοχής του Ν. 2218/94

Με βάση το Νόμο 2218/94, στη Μεσσηνία, με το Π.Δ. 300 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α 166/17-8- 1995, δημιουργήθηκαν 18 Συμβούλια Περιοχής⁹⁵, τα οποία

⁹⁵ Οι εδαφικές περιφέρειες στα οποία συγκροτούνται τα Σ.Π έχουν ως εξής: **Το 1ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από το δήμο Καλαμάτας και τις Κοινότητες: Ασπροχώματος, Αντικαλάμου, Λεϊκών, Σπερχογεία, Ελαιχώριο, Αρτεμίσις, Αλαγονίας, Νέδουσας, Λαδά, Καρβελιού και Πηγών. Έδρα της 1ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε η Καλαμάτα. Σύνολο κατοίκων 48.816. **Το 2ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από τις κοινότητες: Κάμπου, Μικρής Μαντίνειας, Αβίας, Βέργας, Δολών, Σωτηριάνικων, Αλτομυρών και Πηγαδιών. Έδρα της 2ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε ο Κάμπος. Σύνολο κατοίκων 3.998. **Το 3ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από τις κοινότητες Καρδαμύλης, Αγίου Νικολάου, Αγίου Νικών, Εξωχωρίου, Θαλαμών, Καστανέας, Λαγκαδάς, Μηλέας, Νεοχωρίου, Τραχήλας Καρυοβουνίου, Προσήλιου, Κέντρου, Σταυροπηγίου, Νομιστή, Πλάτσης, Προαστίου, Πύργου, Ριγκλίων, Σαϊδόνας, Νομιστή, Πλάτσης, Προαστίου, Πύργου, Ριγκλίων, Σαϊδόνας και Τσερίων. Έδρα της 3ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε η Καρδαμύλη. Σύνολο κατοίκων 6.695. **Το 4ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από τις κοινότητες: Θουρία, Αρφαρών, Αγίου Φλώρου, Ασπροπουλιάς, Αριοχωρίου, Άμφειας, Αιθαίας, Αλωνίων, Άμμου, Πλατύ, Μικρομάνης, Βρωμόβρυσης, Βελανιδιάς, Άρεως, Σταματινού, Αγρίλου, Πολιανής, Πηδήματος, Ανεμόμυλου και Ανθείας. Έδρα της 4ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε η Θουρία. Σύνολο κατοίκων 9.001. **Το 5ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από το δήμο Μεσσήνης και τις κοινότητες: Ανάληψης, Αβραμιού, Καρτερολίου, Λευκοχώρας, Μάδενας, Λυκότραφου, Μαυρομματίου Παμίσου, Νεοχωρίου Αριστομένους, Πιλαλίστρας, Πιπερίτσα, Σπιταλιού, Βερίκας, Εύας, Τριόδου και Καλαμαρά. Έδρα της 5ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε η Μεσσήνη. Σύνολο κατοίκων 11.335. **Το 6ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από το δήμο Μελιγαλά και τις κοινότητες: Ανθούσας, Βαλυρας, Μίλα, Νεοχωρίου Ιθώμης, Κασσαρού, Πεύκου, Καλυβιών, Ζευγολατιού, Οιχαλίας, Ζερμπισίων, Σκάλας, Μαυρομματίου Ιθώμης, Αρσινόης, Τσουκαλείκων, Σολακίου, Σιάμου, Μερόπης, Μαγούλας, Στενυκλάρου, Καλλιρρόης, Πολίχνης, Λουτρού, Κεφαλινού και Ρευματιάς. Έδρα της 6ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε ο Μελιγαλάς. Σύνολο κατοίκων 9.087. **Το 7ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από τις κοινότητες: Πεταλιδίου, Δάρα, Καλοχωρίου, Καρποφόρας, Καστανιών, Πανιπερίου, Αχλαδοχωρίου, Λυκίσσης, Κόκκινου, Μαθίας, Νερόμυλου, Χρόνων και Δροσιάς. Έδρα της 7ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε το Πεταλίδι. Σύνολο κατοίκων 4.375. **Το 8ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από τις κοινότητες: Κορώνης, Χαρακοπιού, Ακριτοχωρίου, Βασιλιτσίου, Βουναρίων, Κόμπων, Νέας Κορώνης, Υάμνειας, Φαλάνθης, Χρυσοκελλαριάς, Ανδριανής, Καπλανίου, Μηλίτσης και Λογγά. Έδρα της 8ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε η Κορώνη. Σύνολο κατοίκων 7.437. **Το 9ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από τις κοινότητες: Μεθώνης, Φοινικούντα, Φοινίκης, Ευαγγελισμού, Καινούργιου Χωριού και Λαχανάδας. Έδρα της 9ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε η Μεθώνη. Σύνολο κατοίκων 2.666. **Το 10ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από το Δήμο Πύλου και τις κοινότητες: Χατζή, Πετριτσίου, Χαραυγή, Μεσοποτάμιου, Σουληναρίου, Χανδρινού, Κρεμμυδιών, Κουκουνάρας, Γλυφάδας, Ικλαινας, Παπουλιών, Πύλας, Κυνηγού, Καλλιθέας, Αμπελοκήπων, Πηδάσου, Μεσοχωριού και Χωματάδας. Έδρα της 10ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε η Πύλος. Σύνολο κατοίκων 10.298. **Το 11ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από το Δήμο Χώρας και τις κοινότητες: Αμπελόφυτου, Μυρσινοχωρίου, Φλεσιιάδας, Παλαιού Λουτρού, Μεταξάδας, Μεταμόρφωσης, Ρωμανού, Κορυφασίου, Βλαχόπουλου, Παπαφλέσσα, Μαργελιού, Μηλιωτίου, Μανιακίου, Κουρτακίου και Βλάση. Έδρα της 11ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε η Χώρα. Σύνολο κατοίκων 7.280. **Το 12ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από το δήμο Γαργαλιάνων και τις κοινότητες: Λεύκης, Πύργου, Τριφυλίας, Μαραθούπολης, Μουζακίου, Βόλτας και Φλόκας. Έδρα της 12ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκαν οι Γαργαλιάνοι. Σύνολο κατοίκων 7.609. **Το 13ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από το δήμο Φιλιατρών και τις κοινότητες: Χριστιανούπολης, Πλάτης, Χαλαζονίου, Εξοχικού και Μάλης. Έδρα της 13ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκαν τα Φιλιατρά. Σύνολο κατοίκων 7.753. **Το 14ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από το δήμο Κυπαρισσίας και τις κοινότητες: Σπηλιάς, Φαρακλάδας, Αρμενίων, Στασιού, Ξηρόκαμπου, Καλού Νερού, Ελαίας, Αγαλιανής, Καρυών, Πρόδρομου, Βανάδας, Σιδηρόκαστρου, Αυλώνας, Καλίτσαινας, Πλατανίων, Ραπτόπουλου, Λυκουδεσίου, Τριπύλας, Σελλά, Καλογερεσίου, Λαντζουνάτου, Ροδιάς, Βρυσών, Μουρατιάδας, Μύρου, Ραχών και Περδικονερίου. Έδρα της 14ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε η Κυπαρισσία. Σύνολο κατοίκων 10.947. **Το 15ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από τις κοινότητες:

λειτουργήσαν ⁹⁶, εκτός από το 15^ο στην περιοχή Δωρίου – Κοπανακίου το οποίο δεν συγκροτήθηκε ποτέ, γεγονός που αποδόθηκε στην αντιπαλότητα των δυο κοινοτήτων. Τα Σ.Π αποτέλεσαν τον άλλο πυλώνα πάνω στον οποίο διεξήχθη η αντιπαράθεση για τη δημιουργία δήμων στη Μεσσηνία, στη φάση του «Ι. Καποδίστρια».

Δωρίου, Κοπανακίου, Μοναστηριού, Πολυθέας, Ψαρίου, Κρουονερίου, Βασιλικού, Αρτικίου, Γλυκοριζίου, Καμαρίου, Αγγιλιάς Τριφυλίας, Άνω Δωρίου, Σιτοχωρίου, Κεφαλόβρυσης Τριφυλίας, Χρυσοχωρίου, Χαλκιά, Κουβελα, Αετού, και Μάλθης. Έδρα της 15ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε το Δώριο. Σύνολο κατοίκων 7.227. **Το 16ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από τις κοινότητες: Διαβολιτσίου, Δεσύλλα, Καρνασίου, Παραπουγκίου, Δασοχωρίου, Κάτω Μέλπειας, Αγγιλόβουνου, Ηλέκτρας, Κωνσταντίνων, Κεντρικού Μάλτας, Άνω Μέλπειας, Φίλια, Ματζαρίου, Μάνδρας, Ανδανειας, Συρρίζου, Αμπελώνας, Νέδας, Σκληρού, Αγίου Σωστή, Πέτρας, Κακαλετρίου και Στάσιμου. Έδρα της 16ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε το Διαβολίτσι. Σύνολο κατοίκων 5.069. **Το 17ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από το δήμο Ανδρούσας και τις κοινότητες: Αριστοδημίου, Πολυλόφου, Κορομηλιάς, Καλογερόραχης, Αμφιθέας, Τρίκορφου, Ελληνοεκκλησιάς, Παλαιοκάστρου, Μαγγανιακού, Δραίνας, Λάμπαινας, Αγγιλιάς, Μεσσήνης και Κλήματος. Έδρα της 17ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε η Ανδρούσα. Σύνολο κατοίκων 3.955. **Το 18ο Συμβούλιο Περιοχής** Αποτελείται από τις κοινότητες: Αριστομένη, Διοδίων, Βούταινας, Κεφαλοβρύσου, Μεσσήνης, Κουτίφαρι, Μάνεσι, Στρέφι, Πουλιτσίου, Στέρνας, Πελεκανάδας και Πλατανόβρυσης. Έδρα της 18ης Εδαφικής Περιφέρειας ορίστηκε ο Αριστομένης. Σύνολο κατοίκων 3.437.

⁹⁶ ΦΕΚ Α 166/17-8- 1995

Γ. Πώς εξελίχθηκε η διαδικασία Συνενώσεων των κοινοτήτων του σχεδίου «Ιωάννης Καποδίστριας»

Οι συζητήσεις και οι διαβουλεύσεις για το πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας»⁹⁷ ξεκινούν αμέσως μετά τις εκλογές που έγιναν στις 22 Σεπτεμβρίου 1996⁹⁸. Το εναρκτήριο λάκτισμα δίνεται μετά τη συνάντηση του Πρωθυπουργού, Κώστα Σημίτη, με τον υπουργό Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Αλέκο Παπαδόπουλο, στην οποία τίθενται οι στόχοι της επόμενης περιόδου στη διοίκηση και την αυτοδιοίκηση. Ανακοινώνεται από τον πρωθυπουργό ότι μέσα στο 1997 θα αρχίσει η διαδικασία των αναγκαστικών συνενώσεων⁹⁹.

Στη σκιά αυτών των δηλώσεων, την επόμενη ημέρα, στο συνέδριο της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας, στην Καλαμάτα, κυριαρχούν οι δηλώσεις του πρωθυπουργού και έχουμε τις πρώτες αντιδράσεις από το πολιτικό προσωπικό της περιοχής. Οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, Σταύρος Μπένος και Γιάννης Γιαννακόπουλος, στον χαιρετισμό τους στο συνέδριο τάσσονται υπέρ των συνενώσεων. Ιδιαίτερη σημασία για τη συνέχεια έχουν οι αναφορές Γιαννακόπουλου σε αντιδράσεις που θα προκληθούν από κοινοτάρχες και κοινοτικούς υπαλλήλους¹⁰⁰.

Οι πρώτες αναφορές για κατάργηση όλων των κοινοτήτων με πληθυσμό μικρότερο από 500 κατοίκους θέτουν τον πήχη του πληθυσμιακού κριτηρίου και οδηγούν στις εκτιμήσεις ότι στη Μεσσηνία οι νέοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης θα είναι το μέγιστο 48 από 271, και ειδικότερα 18 από 60 στην Επαρχία Καλαμάτας, 8 από 78 στην Επαρχία Μεσσήνης, 15 από 63 στην Επαρχία Πυλίας και 7 από 70 στην Επαρχία Τριφυλίας¹⁰¹.

Στο συνέδριο της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας, που πραγματοποιείται 2 και 3 Νοεμβρίου, αποφασίστηκε να διεξαχθεί εξαντλητικός διάλογος σε δημοτικά συμβούλια και Συμβούλια Περιοχής, μετά από εισήγηση των υπηρεσιών της ΤΕΔΚ, έτσι ώστε, όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ και δήμαρχος Καλαμάτας Χρήστος Μαλαπάνης, (έχει εκλεγεί με τη στήριξη του ΠΑΣΟΚ),: «να φθάσουμε σ' ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι παραπέρα από την άνοιξη

⁹⁷ Τα δημοσιεύματα από την εφημερίδα «Ελευθερία» που έχουν χρησιμοποιηθεί παρουσιάζονται με ημερομηνία και συνοπτική περιγραφή στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. Στις υποσημειώσεις θα περιοριστούμε στην ημερομηνία και τη σελίδα.

⁹⁸ Βουλή των Ελλήνων: (Σύνθεση Ολομέλειας Θ' Περιόδου)

⁹⁹ Δρομολογήθηκαν οι διαδικασίες ανασυγκρότησης του κράτους «Ελευθερία 2-1-1996» με πληροφορίες από ΑΠΕ, όπου περιέχονται αναλυτικά οι δηλώσεις του Πρωθυπουργού και του υπουργού και αφορούν το νομοσχέδιο για την περιφερειακή διοίκηση, τις αναγκαστικές συνενώσεις στην αυτοδιοίκηση, την προώθηση της μηχανοργάνωσης στη διοίκηση και την καθιέρωση του θεσμού του συνηγόρου του πολίτη.

¹⁰⁰ Ελευθερία 3-11-1996 (σελ.1)

¹⁰¹ οπ.παρ 6-11-1996 (σελ.4)

του 97, στις συγκεκριμένες προτάσεις για τα όρια των νέων δήμων του Ν. Μεσσηνίας»¹⁰²

Στο ίδιο συνέδριο γίνεται εκτενής συζήτηση για το υποχρεωτικό ή μη των συνενώσεων, με την πλειοψηφία των αυτοδιοικητικών παραγόντων να παραδέχεται ότι το προαιρετικό ίσχυε αρκετά χρόνια και δεν οδήγησε σε αποτελέσματα, με το Νομάρχη Μεσσηνίας Παναγιώτη Φωτέα (έχει εκλεγεί με τη στήριξη της Ν.Δ.) να επισημαίνει: «Προ δεκαετίας ήμουν τελείως αντίθετος προς την αναγκαστική συνένωση. Τώρα λέω ότι πρέπει να υπάρξει μια μορφή αναγκαστικότητας, ενώ έχει εξαντληθεί ένας πολύ μακρύς διάλογος.»¹⁰³

Στο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ που πραγματοποιείται 9-10 Νοεμβρίου 1996 οι μετέχοντες, «δια βοής», αποδέχονται το σχέδιο συνένωσης των κοινοτήτων, το συντομότερο μάλιστα δυνατόν, υπογραμμίζοντας στη σχετική απόφαση ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να είναι «το βάθρο της ανάπτυξης και της δημοκρατίας»¹⁰⁴

Την ίδια στιγμή οι πρόεδροι των κοινοτήτων της Μεσσηνίας, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, όπως προκύπτει από δηλώσεις τους, είναι υπέρ της συνένωσης των κοινοτήτων, αποδεχόμενοι την ανάγκη για μεγαλύτερα αυτοδιοικητικά σχήματα, κρατώντας επιφυλάξεις για την διαδικασία που θα ακολουθηθεί, ποια δηλαδή θα είναι τα κριτήρια που θα οδηγήσουν στους νέους δήμους. Αν και δεν εκφράζεται ευθέως, οι έμμεσες αναφορές δείχνουν ότι τους απασχολεί έντονα το ζήτημα των ορίων και της έδρας. Ζητούν διάλογο, για να πειστούν όλοι και κυρίως οι πολίτες, στήριξη των μικρών οικισμών μέσα από ειδικές ρυθμίσεις μετά την εφαρμογή της συνένωσης και να προκύψουν νέοι ΟΤΑ γεωγραφικά και οικονομικά βιώσιμοι¹⁰⁵.

Αμέσως μετά το συνέδριο της ΤΕΔΚ την έναρξη εκστρατείας ενημέρωσης των κοινοτήτων για τις συνενώσεις ανακοινώνει ο πρόεδρος της Χρ. Μαλαπάνης, ο οποίος εκφράζει ταυτόχρονα την άποψη ότι αυτές θα πρέπει να βασιστούν στον υφιστάμενο διαχωρισμό του νομού ανά Συμβούλιο Περιοχής¹⁰⁶. Ανακοινώνεται ταυτόχρονα ότι έκτακτο συνέδριο, με αποκλειστικό αντικείμενο τις συνενώσεις των ΟΤΑ, προτίθεται να πραγματοποιήσει η ΤΕΔΚ Μεσσηνίας, ώστε να είναι έτοιμη για το επίσης έκτακτο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ¹⁰⁷.

Ξεκινά από την Καλαμάτα, σε συνάντηση στο δημαρχείο της πόλης, ο διάλογος που είχε προαναγγελθεί από την ΤΕΔΚ για τη συνένωση των ΟΤΑ¹⁰⁸. Σε καλό δρόμο βρίσκονται οι ζυμώσεις για τις συνενώσεις σύμφωνα με δηλώσεις του προέδρου της ΤΕΔΚ, Χρ. Μαλαπάνη, ο οποίος σημειώνει ότι «η συντριπτική πλειοψηφία των

¹⁰² Ελευθερία 6-11-1996(σελ.7)

¹⁰³ οπ.παρ 6-11-1996 (σελ.7)

¹⁰⁴ οπ.παρ 12-11-1996 (σελ.8)

¹⁰⁵ οπ.παρ 7-11-1996 (σελ.3), 8-11-1996 (σελ.4-8), 13-11-1996 (σελ.4), 14-11-1996 (σελ.3), 15-11-1996 (σελ.3), 19-11-1996 (σελ.3), 21-11-1996 (σελ.5)

¹⁰⁶ οπ.παρ 8-12-1996 (σελ.3)

¹⁰⁷ οπ.παρ 22-1-1997 (σελ.7)

¹⁰⁸ οπ.παρ 4-2-1997 (σελ.5)

κοινοτήτων αποδέχεται το θεσμό των συνενώσεων, συντασσόμενη με την ομόφωνη απόφαση της ΤΕΔΚ.»¹⁰⁹

Η πρώτη οργανωμένη αντίδραση προέρχεται από την πιο ορεινή και απομακρυσμένη περιοχή της Μεσσηνίας. Με κοινή επιστολή τους στη Δ.Ε της ΤΕΔΚ οι πρόεδροι των κοινοτήτων Ραπτόπουλου, Τριπύλας, Λυκουδεσίου, Λαντζουνάτου, Καλογερεσίου και Ροδιάς (τέως Δήμου Τριπύλας) εκφράζουν την αντίθεση τους στην προοπτική συνένωσης, σημειώνοντας χαρακτηριστικά ότι: «Η περιοχή μας είναι ορεινή, ιδιόρρυθμη και εγκαταλελειμμένη περιοχή της Τριφυλίας, με πολλά προβλήματα, τα οποία πιστεύουμε ότι θα πολλαπλασιαστούν παρά θα λυθούν με τη συνένωση των κοινοτήτων»¹¹⁰

Λίγες μέρες πριν το συνέδριο της ΚΕΔΚΕ κυριαρχούν σενάρια και διαρροές για 500 δις δρχ. ως χρηματοδοτική προίκα, στον «Καποδίστρια» και πληροφορίες για επίσκεψη του Αλέκου Παπαδόπουλου στη Μεσσηνία, όπου θα δοθούν περισσότερες πληροφορίες για το σχέδιο συνενώσεων των ΟΤΑ.¹¹¹

Το συνέδριο της ΚΕΔΚΕ που πραγματοποιείται στο Ηράκλειο Κρήτης στις 26, 27 και 28 Μαρτίου 1997 τάσσεται υπέρ του προγράμματος συνενώσεων και όπως αναφέρει στο σχετικό ψήφισμα: «Επικρότησε την πρωτοβουλία της Κυβέρνησης και ειδικότερα του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης να καταθέσει για διάλογο προς τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την κοινωνία, ολοκληρωμένο σχέδιο προγράμματος για την ανασυγκρότηση και την ισχυροποίηση των ΟΤΑ της χώρας. Το σχέδιο αυτό ήρθε ως συνέχεια των πάγιων και ομοφώνων ψηφισμάτων των συνεδρίων της ΚΕΔΚΕ για δημιουργία σύγχρονων και βιώσιμων ΟΤΑ της χώρας. β) Η ΚΕΔΚΕ, οι ΤΕΔΚ αλλά και κάθε φορέας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, θα συμβάλλουν με τον πιο ενεργό και αποφασιστικό τρόπο στην επιτυχή έκβαση του διαλόγου, ώστε στις δημοτικές εκλογές του 1998 να υπάρχει μια νέα Τοπική Αυτοδιοίκηση ισχυρή και ικανή να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των καιρών. Ειδικότερα, το συνέδριο υιοθέτησε την προτεινόμενη διαδικασία και θεώρησε ότι η ΤΕΔΚ κάθε Νομού της χώρας πρέπει να πρωτοστατήσει τόσο στην οργάνωση και ανάπτυξη του σχετικού διαλόγου, όσο και στη διατύπωση της τελικής πρότασης για την δημιουργία των νέων ΟΤΑ»¹¹²

Αναφερόμενος στο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας, Χρ. Μαλαπάνης, στέκεται στο ζήτημα της χρηματοδότησης των νέων ΟΤΑ, ενώ σημειώνει ότι οι βιώσιμοι Δήμοι είναι χωροταξικά πλησιέστερα με τα Συμβούλια Περιοχής.¹¹³

Αμέσως μετά σε έκτακτη συνεδρίαση της ΤΕΔΚ γίνεται μια πρώτη περιγραφή από τον Χρ. Μαλαπάνη του τι πρέπει να περιλαμβάνει ο κάθε νέος δήμος που θα

¹⁰⁹ Ελευθερία 27-2-1997 (σελ.5)

¹¹⁰ οπ.παρ 8-2-1997 (σελ.8)

¹¹¹ οπ.παρ 23-2-1997 (σελ.1), 13-3-1997 (σελ.1)

¹¹² Ψήφισμα συνεδρίου ΚΕΔΚΕ Ηράκλειο Κρήτης Μάρτιος 1997

¹¹³ οπ.παρ 1-4-1997 (σελ.3)

δημιουργηθεί και αναφέρεται χαρακτηριστικά: «Ο κάθε καινούργιος Δήμος, που θα δημιουργηθεί πρέπει να έχει ένα εξατάξιο Δημοτικό Σχολείο, να είναι έδρα ενός Γυμνασίου, να υπάρχει Λύκειο στον γειτονικό του Δήμο, να έχει 1 ή 2 αγροτικά ιατρεία ή ένα κέντρο υγείας, ένα γήπεδο ποδοσφαίρου, να έχει την οικονομική δυνατότητα να διαθέτει ένα αυτοκίνητο για να ασκεί επικοινωνιακή πολιτική ανάμεσα στους δημότες του και να έχει και μια πολιτιστική αίθουσα για εκδηλώσεις.»¹¹⁴

Ακολουθεί ενημέρωση στο Συμβούλιο περιοχής Μελιγαλά που ακούγονται προτάσεις για τη δημιουργία ενός δήμου στα όρια του Συμβουλίου αλλά και πάνω από τρεις με έδρα Μελιγαλά, Μερόπη, Οιχαλία και Βαλύρα ¹¹⁵

Το κλίμα που δημιουργείται στο ζήτημα της συνένωσης των ΟΤΑ περιγράφει σε δηλώσεις του ο Πρόεδρος της ΤΕΔΚ Χρ. Μαλαπάνης σημειώνοντας: «Όσο κατεβαίνεις προς τα κάτω στο θέμα των συνενώσεων, τόσο πιο πολλές γνώμες ακούς και τόσο πιο πολύ επιφυλακτικούς βρίσκεις τους ανθρώπους. Ενώ σε κατ' ιδίαν συζητήσεις μπορεί όλοι να συμφωνούμε ότι το θέμα με τις κοινότητες δεν πάει άλλο, εντούτοις, όπως επιγραμματικά είπε χθες ένας Πρόεδρος Συμβουλίου Περιοχής « στο καφενείο του χωριού γίνεται η μεγάλη κριτική και εκεί ακούγονται κατηγορίες περί εσχάτης προδοσίας» παρ' όλα αυτά νομίζω ότι το κλίμα είναι ώριμο»¹¹⁶

Ο αριθμός των νέων δήμων που θα δημιουργηθούν στη Μεσσηνία έχει αρχίσει πλέον να απασχολεί και οι προτάσεις κινούνται από το 40 που είναι οι Γεωγραφικές Ενότητες του Ν 1622/86 έως το 18 που είναι τα Συμβούλια Περιοχής –Ανοικτές πόλεις του Ν 2218/94. Ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ μετά τις πρώτες δηλώσεις κινείται πλέον στη λογική μιας ενδιάμεσης λύσης, σημειώνοντας «σίγουρα δεν θα είναι 18, σίγουρα όμως δεν θα είναι και 40... αν στηριχτούμε στον αριθμό 25 θα έχουμε πετύχει βιώσιμους Δήμους»¹¹⁷

Σε συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Πελοποννήσου, που γίνεται στην Καλαμάτα στις 10-4-1997, κυριαρχεί το ζήτημα των συνενώσεων, όπου ο Περιφερειάρχης Αντώνης Ματσίγκος δίνει το κυβερνητικό πλαίσιο. Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι τοποθετήσεις των Βουλευτών Σταύρου Μπένου και Πέτρου Κατσιλιέρη από το ΠΑΣΟΚ, που τάσσονται ανεπιφύλακτα υπέρ των συνενώσεων, κάτι που πράττει και ο Βουλευτής της ΝΔ Γιάννης Λαμπρόπουλος, ενώ ο άλλος Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ Γιάννης Γιαννακόπουλος τάσσεται υπέρ, αλλά θέτει ζήτημα σε σχέση με τα όρια των ορεινών κοινοτήτων, σημειώνοντας ότι «λαμβάνοντας υπόψη μας τις ιδιαιτερότητες των ορεινών κυρίως όγκων, έστω και αν οι κοινότητες αυτές δεν πληρούν όλους τους όρους. Δεν πρέπει να είμαστε πολύ σκληροί όμως και σε καμιά περίπτωση να μην μείνει μια κοινότητα μόνη της»¹¹⁸ Στην ίδια συνεδρίαση

¹¹⁴ Ελευθερία 2-4-1997 (σελ.5)

¹¹⁵ οπ.παρ 5-4-1997 (σελ.21)

¹¹⁶ οπ.παρ 8-4-1997 (σελ.5)

¹¹⁷ οπ.παρ 8-4-1997 (σελ.5)

¹¹⁸ οπ.παρ 11-4-1997 (σελ.3)

ιδιαίτερη σημασία έχει η τοποθέτηση του προέδρου της ΠΟΛ.ΑΝ, Αντώνη Σαμαρά, ο οποίος τάχθηκε υπέρ των συνενώσεων, υποστηρίζοντας όμως ότι δεν πρέπει να υπάρχουν ακραίες λογικές και πως θα πρέπει να ληφθούν υπόψη ιδιαιτερότητες, όπως η ιστορία, οι παραμεθόριες περιοχές και οι ορεινοί όγκοι. «Είναι αδιανόητο να μην προχωρήσουν οι συνενώσεις» κατέληξε ο αρχηγός της Άνοιξης¹¹⁹

Σε συνάντηση στο Πεταλίδι επιτυγχάνεται συμφωνία για συνένωση στα όρια του Συμβουλίου Περιοχής¹²⁰, ενώ την αντίθεσή της στις συνενώσεις δημοσιοποιεί με ανακοίνωση η Δημοτική Αγωνιστική Κίνηση Καλαμάτας (δημοτική παράταξη που υποστηρίζεται από το ΚΚΕ), η οποία σημειώνει χαρακτηριστικά ότι: «Οι αναγκαστικές συνενώσεις εξυπηρετούν το στόχο της κυβέρνησης για δημιουργία μεγάλων μονάδων αυτοδιοίκησης που θα εφαρμόσουν την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης»¹²¹

Πραγματοποιείται Ημερίδα της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας στην οποία ο υφυπουργός Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Τάσος Μαντέλης, παρουσιάζει το πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας». Δίνονται διαβεβαιώσεις για τη διατήρηση της εξουσίας σε επίπεδο χωριού, με τον τοπικό σύμβουλο και τον πάρεδρο, ενώ στην κριτική ότι έτσι θα εγκαταλειφθούν τα χωριά επισημαίνεται ότι «η πραγματικότητα είναι ακριβώς αντίθετη, διότι το σημερινό σύστημα έχει οδηγήσει στην κατάρρευση της ελληνικής υπαίθρου. Με τον «Καποδίστρια» φροντίζουμε να μεταφερθούν κοντά στον πολίτη της υπαίθρου υπηρεσίες που για να τις βρει πρέπει να ταξιδέψει είτε στην πρωτεύουσα του Νομού είτε στην πρωτεύουσα της χώρας.» Σε σχέση με τα όρια σημειώνεται ότι ο σχεδιασμός «γίνεται με άξονα τη δημιουργία του νέου ΟΤΑ με βάση το Συμβούλιο Περιοχής, αρχή που μπορεί να ξεπεραστεί σε κάποιες ιδιαιτερότητες αλλά δεν θα γίνει κανόνας η δημιουργία του με βάση τη γεωγραφική ενότητα»¹²²

Οι ζυμώσεις για τον αριθμό των νέων δήμων κυριαρχούν. Σε αυτό το πλαίσιο με δηλώσεις του ο αιρετός Νομάρχης Μεσσηνίας προσδιορίζει τον αριθμό των νέων δήμων στους 30, σημειώνοντας ότι: «τα Συμβούλια Περιοχής είναι μια βάση αρκετά σοβαρή για να ξεκινήσει μια εργασία συνενώσεων, ο αριθμός όμως 18 είναι αρκετά μικρός για τους νέους δήμους οι οποίοι πρέπει να είναι σαφώς άνω των 25 και ελαφρώς κάτω των 30»¹²³

Την ίδια στιγμή η ίδρυση ενός νέου δήμου στην περιοχή ανάμεσα στο Πεταλίδι και την Κορώνη απασχολεί τις γειτονικές κοινότητες, όπως καταγράφηκε σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στη Λογγά. Στη συνάντηση μετείχαν πρόεδροι και σύμβουλοι από Λογγά, Νέα Κορώνη, Αδριανή, Μηλίτσα, Χράνους, Αχλαδοχώρι και Κορώνη.¹²⁴ Νέο δήμο εξετάζουν σε συνάντηση κοινοτάρχες και στο εσωτερικό της Πυλίας που

¹¹⁹ Ελευθερία 11-4-1997 (σελ.3)

¹²⁰ οπ.παρ 12-4-1997 (σελ.9)

¹²¹ οπ.παρ 12-4-1997 (σελ.21)

¹²² οπ.παρ 17-4-1997 (σελ.3)

¹²³ οπ.παρ 18-4-1997 (σελ.5)

¹²⁴ οπ.παρ 22-4-1997 (σελ.7)

θα εκτείνεται από την κοινότητα Κουκουνάρας μέχρι το Χατζή.¹²⁵ Τη δυνατότητα δημιουργίας ενός νέου δήμου από τον Πάμισο ως την Ιθώμη προτείνεται από «Επιτροπή Πρωτοβουλίας» από κοινότητες της περιοχής. Σε συνάντηση με τον Νομάρχη και τον πρόεδρο της ΤΕΔΚ η Επιτροπή παρουσιάζει πρόταση για σύσταση δήμου 3.653 κατοίκων με συμμετοχή των κοινοτήτων Βαλύρα, Σκάλα, Λάμπαινα, Αριστοδήμειο, Αρσινόη, Μαυρομμάτι Ιθώμης, Αλώνια, Ανεμόμυλος, Πλατύ και Άγιος Φλώρος¹²⁶. Τη δημιουργία δήμου με έδρα τα Αρφαρά ζητούν με ψήφισμα τους κοινότητες της συγκεκριμένης περιοχής. Το ψήφισμα υπογράφεται από τους προέδρους Αρφαρών, Αγίου Φλώρου, Αγρίλου, Ανεμόμυλου, Βελανιδιάς, Βρωμόβρυσης, Πηδήματος, Πλατύ και Σταματινού.¹²⁷ Την ίδια στιγμή υπάρχει συμφωνία για Δήμο Εράνης στα όρια του υπάρχοντος Συμβουλίου Περιοχής και με έδρα τα Φιλιατρά¹²⁸

Καταγράφονται οι πρώτες αντιδράσεις σε αυτοδιοικητικό επίπεδο από προσκείμενους στη Ν.Δ. με αιτιάσεις για τα ασφυκτικά χρονικά περιθώρια που τίθενται αλλά και τη προώθηση δήμων στα όρια των Συμβουλίων περιοχής. Έχουμε έτσι επιφυλάξεις με επιστολή από συμβούλους της μειοψηφίας στον Δήμο Καλαμάτας (Τσερώνης, Μπάκας) και σε υψηλούς τόνους αντίδραση από τη Φοινικούντα.¹²⁹

Με το κλείσιμο του πρώτου κύκλου διαλόγου, από το σύνολο των επιμέρους προτάσεων που διατυπώνεται, φαίνεται ότι η τάση που διαμορφώνεται πλησιάζει προς τη λογική «αναβίωσης» (με αρκετές προσαρμογές, λόγω των αλλαγών οι οποίες έχουν επέλθει) των «τέως Δήμων» οι οποίοι λειτουργούσαν από τη σύσταση του νεοελληνικού κράτους μέχρι τα πρώτα χρόνια του 20^{ου} αιώνα¹³⁰

Στη λογική των τέως δήμων το κοινοτικό Συμβούλιο Δωρίου ζητά δήμο με συνένωση 12 κοινοτήτων.¹³¹ Ζητούν ανασύσταση του τ. Δήμου Αλαγονίας.¹³² Την επανασύσταση τέως δήμου θέλουν στην Πλάτσα και δήμο «Παυσανίας» στην Οιχαλία.¹³³ Στη φάση αυτή καταγράφονται ακόμα αιτήματα για δύο δήμους στην ορεινή Τριφυλία όπως προανατολίζεται το 16^ο Συμβούλιο Περιοχής¹³⁴ Η αντιπαλότητα μεταξύ Δωρίου και Κοπανακίου παραμένει, κυριαρχεί και δεν έχει καταστήσει δυνατή τη λειτουργία του 15^{ου} Σ.Π. αλλά ξεχωριστών συσκέψεων¹³⁵. Δήμο με έδρα τη Μεσσήνη βλέπουν στο 5^ο Συμβούλιο Περιοχής.¹³⁶ Οι Χράνοι

¹²⁵ Ελευθερία 22-4-1997 (σελ.7)

¹²⁶ οπ.παρ 24-4-1997 (σελ.1)

¹²⁷ οπ.παρ 30-4-1997 (σελ.4)

¹²⁸ οπ.παρ 1-5-1997 (σελ.3)

¹²⁹ οπ.παρ 3-5-1997 (σελ.1,4,5)

¹³⁰ οπ.παρ 3-5-1997 (σελ.5)

¹³¹ οπ.παρ 3-5-1997 (σελ.4)

¹³² οπ.παρ 3-5-1997 (σελ.5)

¹³³ οπ.παρ 3-5-1997 (σελ.5)

¹³⁴ οπ.παρ 4-5-1997 (σελ.7)

¹³⁵ οπ.παρ 4-5-1997 (σελ.7)

¹³⁶ οπ.παρ 4-5-1997 (σελ.5)

αντιδρούν στην ένταξη τους σε δήμο με έδρα τη Λογγά και προτιμούν το Πεταλίδι και την παραμονή τους στο 7^ο Συμβούλιο Περιοχής.¹³⁷

«Δεν θα μείνουν όλοι ικανοποιημένοι» σύμφωνα με τον πρόεδρο της ΤΕΔΚ, ο οποίος κάνοντας ενημέρωση για την πρώτη σειρά επαφών με τα Συμβούλια Περιοχής, υπογράμμισε ότι θα τηρηθεί η διαδικασία και εκτίμησε ότι οι νέοι δήμοι θα είναι λιγότεροι από τις γεωγραφικές ενότητες και περισσότεροι από τα Συμβούλια Περιοχής, προσδιορίζοντας τον αριθμό του γύρω στο 25.¹³⁸

Δήμοι μεγάλοι πληθυσμιακά «βιώσιμοι και εύρωστοι» ή πιο μικροί στα όρια των 40 γεωγραφικών ενοτήτων και των τέως Δήμων ήταν η διχογνωμία που καταγράφηκε στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής Συνενώσεων. Τα μέλη της επιτροπής στη συντριπτική τους πλειοψηφία φάνηκε να είναι πιο κοντά στη λογική των μεγάλων δήμων με βάση τα 18 Συμβούλια Περιοχής. Στη πρώτη συνεδρίαση παρευρέθηκαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους πρόεδροι κοινοτήτων. Ο εκπρόσωπος της κοινότητας Χατζή ζήτησε να συσταθεί ο τέως Δήμος Βουφράδος αλλά ο εκπρόσωπος της κοινότητας Βλαχόπουλου συμφωνούσε για τη δημιουργία δήμου υπό την προϋπόθεση το Βλαχόπουλο να είναι η έδρα. Στην ένταξη της κοινότητας Μεταμόρφωσης στο δήμο Βουφράδας αντέδρασε ο εκπρόσωπος της Χώρας, ο οποίος υπογράμμισε ότι έτσι αποδυναμώνεται η δική του περιοχή. Ο πρόεδρος του Σύρριζου τάχθηκε υπέρ της δημιουργίας Δήμου των ορεινών κοινοτήτων. Οι εκπρόσωποι Μηλιώτη και Πελεκανάδας ζήτησαν, αν δεν ενεργοποιηθεί η Γεωγραφική Ενότητα, να πάνε στον Αριστομένη. Ο πρόεδρος της Οιχαλίας ζήτησε δήμο «Παυσανία». Οι πρόεδροι Μεσοπόταμου και Χανδρινού ζήτησαν Δήμο με έδρα το Σουληνάρι ή το Χανδρινού. Ο πρόεδρος του Άρι ζήτησε την παραμονή ως δήμος. Ο πρόεδρος του Λογγά πρότεινε την επανίδρυση του δήμου Αίπειας. Ο πρόεδρος της Καλλιθέας διαμαρτυρήθηκε για ελλιπή ενημέρωση από το Σ.Π. Πύλου¹³⁹

Η πρώτη μεγάλη εστία έντασης που θα απασχολήσει μέχρι και την τελευταία ημέρα κάνει την εμφάνιση της και είναι η διεκδίκηση της έδρας του διαφαινόμενου δήμου στην Αρχαία Μεσσήνη, για την οποία ερίζουν Μαυρομμάτι Ιθώμης και Βαλύρα. Στα πλαίσια αυτά, Δήμο στην Αρχαία Μεσσήνη με έδρα το Μαυρομμάτι Ιθώμης προτείνουν οι 6 κοινότητες Αρσινόης, Ελληνοεκκλησιάς, Ζερμπισίων, Μαγγανιακού, Μαυρομματίου και Ρευματιάς. Την ίδια στιγμή Δήμο με έδρα τη Βαλύρα ζητάει το κοινοτικό συμβούλιο και εντάσσει σε αυτόν τις κοινότητες Λάμπαινας, Αριστοδήμειο, Αρσινόη και Μαυρομμάτι Ιθώμης¹⁴⁰

«Προσεκτικά βήματα» για τις συνενώσεις συνιστά ο Βουλευτής της Ν.Δ Γιάννης Λαμπρόπουλος, ο οποίος σε δήλωσή του επισημαίνει ότι πρέπει «να ληφθούν υπόψη οι απόψεις των κατοίκων χωριών και περιοχών, καθώς και οι ιδιαιτερότητες γεωγραφικές, ιστορικές, οικονομικές και πληθυσμιακές. Ας μην φθάσουμε κατ’

¹³⁷ Ελευθερία 4-5-1997 (σελ.7)

¹³⁸ οπ.παρ 6-5-1997 (σελ.3)

¹³⁹ οπ.παρ 7-5-1997 (σελ1,.4)

¹⁴⁰ οπ.παρ 7-5-1997 (σελ.3)

ευθείαν στα άκρα, χρειάζονται βήματα προσεκτικά. Είναι αναγκαίο να ικανοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότερα αιτήματα. Η διάλυση κοινοτήτων με πολλούς κατοίκους και οικονομική αυτοτέλεια, όπως πχ. Άρις, Βαλύρα, Βλαχόπουλο και πολλές άλλες, μόνο προβλήματα θα δημιουργήσει.»¹⁴¹

Την αντίθεσή του με τη λογική συνενώσεων που προωθεί το σχέδιο «Καποδίστριας» εκφράζει με ομόφωνη απόφασή του το κοινοτικό συμβούλιο Πύργου Τριφυλίας ¹⁴². Με δήλωσή τους, κατά τη συνεδρίαση του 3^{ου} Συμβουλίου Περιοχής, 15 πρόεδροι κοινοτήτων της Μάνης στρέφονται κατά του «εκσυγχρονισμού» των συνενώσεων και ζητούν τη διατήρηση των κοινοτήτων. Στην ίδια συνεδρίαση εκφράζεται η ευχή «ο χώρος της Μάνης να παραμείνει ενιαίος και αμιγής...»¹⁴³ Η κοινότητα Λάμπαινας δεν θέλει την ένταξή της στην Ανδρούσα και στο 17^ο Σ.Π, αλλά στη Βαλύρα. Η κοινότητα Χράνων με ομόφωνη απόφαση ζητά την ένταξη στο Πεταλίδι ¹⁴⁴. Ανασύσταση του τέως Δήμου Τριτύλας θέλουν στο Σελλά. Σειρά προϋποθέσεων θέτει ο πρόεδρος από το Μαυρομμάτι Ιθώμης.¹⁴⁵ Κατά της υποχρεωτικής συνένωσης η κοινότητα Βλάσση. Δήμο ζητούν οι απόδημοι του Βλαχόπουλου¹⁴⁶

Την «ανάγκη για μεγάλο ποιοτικό βήμα στην αυτοδιοίκηση» επισήμανε ο Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ Σταύρος Μπένος σε ομιλία του στη Βουλή ο οποίος ταυτόχρονα θεωρεί ότι στην παρούσα φάση οι αλλαγές στην αυτοδιοίκηση δεν πρέπει να επεκταθούν εκτός των ορίων του νομού και να μην υπάρξουν αλλαγές στο δεύτερο βαθμό. Σε ό,τι αφορά τις περιφέρειες προτείνει να μικρύνει ο αριθμός τους « και να τις φέρουμε πιο κοντά στην ιστορία και την ανάπτυξη.»¹⁴⁷

Οι ζυμώσεις σε τοπικό επίπεδο συνεχίζονται με αμείωτη ένταση. Πρόταση για δημιουργία δήμου στη Νότια Πυλία, με ονομασία «Φοινικούντα» και έδρα τον Ευαγγελισμό, ζητούν με υπόμνημα στην επιτροπή συνενώσεων οι πρόεδροι των κοινοτήτων Ευαγγελισμού, Λαχανάδας και Φοινικούντας.¹⁴⁸ Νέα παρέμβαση από Βλαχόπουλο για έδρα του δήμου Βουφράδος. Τα Αρφαρά ζητούν να αποτελέσουν έδρα δήμου οι απανταχού Αρφαραίοι. ¹⁴⁹ Ξεχωριστό δήμο προτιμούν οι κοινότητες Βέργας, Αβίας, Σωτηριανικών και Μικρής Μαντίνειας, ενώ μπροστά στο ενδεχόμενο να ενταχθούν σε πιθανό δήμο Κάμπου προτιμούν να ενταχθούν στην Καλαμάτα, κάτι που βρίσκει σύμφωνο το Δήμαρχο Καλαμάτας¹⁵⁰. Ένα δήμο από την Σπερχογεία μέχρι τη Μαντίνεια μαζί με τις κοινότητες της Αλαγονίας ζητεί πλειοψηφία και μειοψηφία του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας¹⁵¹. Τέως δήμο Αυλώνας θέλει το

¹⁴¹ Ελευθερία 7-5-1997 (σελ.5)

¹⁴² οπ.παρ 7-5-1997 (σελ.5)

¹⁴³ οπ.παρ 7-5-1997 (σελ.6)

¹⁴⁴ οπ.παρ 7-5-1997 (σελ.6)

¹⁴⁵ οπ.παρ 7-5-1997 (σελ.7)

¹⁴⁶ οπ.παρ 7-5-1997 (σελ.7)

¹⁴⁷ οπ.παρ 8-5-1997 (σελ.8)

¹⁴⁸ οπ.παρ 10-5-1997 (σελ.3)

¹⁴⁹ οπ.παρ 10-5-1997 (σελ.3)

¹⁵⁰ οπ.παρ 10-5-1997 (σελ.3)

¹⁵¹ οπ.παρ 13-5-1997 (σελ.1)

Καλό Νερό, με ομόφωνη απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου¹⁵². Κατά της αναγκαστικής συνένωσης τάχθηκαν οι κάτοικοι της Εύας, σε λαϊκή συνέλευση που οργάνωσε το Κοινοτικό Συμβούλιο¹⁵³

Ανοικτή συζήτηση για τις συνενώσεις διοργανώνει το τμήμα αυτοδιοίκησης της Ν.Δ. στη Μεσσηνία, το οποίο στην πρόσκληση μιλά για «βιαστικές κινήσεις που υποκρύπτουν κομματικές σκοπιμότητες», τονίζοντας ότι «μόνο με τη σύμφωνη γνώμη της τοπικής κοινωνίας και των εκπροσώπων της θα μπορέσει να πετύχει το εγχείρημα...»¹⁵⁴ Στην εκδήλωση ο Διευθυντής της Κεντρικής Επιτροπής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πρώην δήμαρχος Μαραθώνα, Ιωάννης Μπέκας επισήμανε ότι η Ν.Δ. είναι ιδεολογικά αντίθετη με τις αναγκαστικές συνενώσεις, σημειώνοντας ότι το σχέδιο «αποτελεί μια ωραία πραγματεία, με ωραία πράγματα και λόγια, που δεν καταλήγει στην ταμπακιέρα, στο πώς οι νέοι δήμοι θα αποδώσουν, πώς θα λειτουργήσουν και θα αναπτυχθούν»¹⁵⁵

Αλλαγή στάσης στο κοινοτικό συμβούλιο Χράνων όπου 4 σύμβουλοι ψήφισαν υπέρ Λογγάς και 3 για Πεταλίδι¹⁵⁶. Τη συνένωση της κοινότητας με το δήμο Πύλου και όχι με το δήμο Χώρας ζητάει η πλειοψηφία του κοινοτικού Συμβουλίου Ρωμανού.¹⁵⁷ Τη διατήρηση των κοινοτήτων ζήτησαν οι κάτοικοι του Κορυφασίου σε λαϊκή συνέλευση για το θέμα των συνενώσεων¹⁵⁸. Υπέρ της δημιουργίας νέου δήμου, από τις κοινότητες της περιοχής, τάσσεται η επιτροπή φορέων και Κοινοτικού Συμβουλίου της Εύας, μετά τη λαϊκή συνέλευση που πραγματοποιήθηκε¹⁵⁹. Έδρα ζητούν και τα Κρεμμύδια, ενώ σύσταση του τέως δήμου Αετού ζητά ο πρόεδρος του¹⁶⁰. Ανασύσταση του τ. δήμου Αυλώνα ζητούν οι σύλλογοι των κοινοτήτων της περιοχής που εδρεύουν στην Αθήνα.¹⁶¹

Οι πρώτες εκτιμήσεις δείχνουν ότι οι συνενώσεις στα όρια των Γεωγραφικών Ενοτήτων, δηλαδή περίπου 40 δήμοι στη Μεσσηνία, συγκεντρώνουν τη μεγαλύτερη αποδοχή και περιορίζουν τις τοπικές αντιδράσεις¹⁶². Η επιτροπή συνενώσεων δεν κινείται όμως στην κατεύθυνση αυτή αλλά κάπου ενδιάμεσα στα Συμβούλια Περιοχής και τις Γεωγραφικές Ενότητες. Σε συνεδρίασή της εκπρόσωπος της Περιφέρειας προτείνει τη δημιουργία 15 δήμων, με βάση το σχέδιο «ανοικτές πόλεις» του αείμνηστου Αντ. Τρίτση, ενώ οι Μεσσηνιοί εκπρόσωποι συγκλείνουν σε έναν αριθμό 28 δήμων και 2 κοινοτήτων. Τα κρίσιμα ζητήματα, όπως καταγράφονται,

¹⁵² Ελευθερία 13-5-1997 (σελ.7)

¹⁵³ οπ.παρ 13-5-1997 (σελ.4)

¹⁵⁴ οπ.παρ 13-5-1997 (σελ.4)

¹⁵⁵ οπ.παρ 15-5-1997 (σελ.4)

¹⁵⁶ οπ.παρ 14-5-1997 (σελ.4)

¹⁵⁷ οπ.παρ 14-5-1997 (σελ.5)

¹⁵⁸ οπ.παρ 14-5-1997 (σελ.5)

¹⁵⁹ οπ.παρ 16-5-1997 (σελ.4)

¹⁶⁰ οπ.παρ 20-5-1997 (σελ.10)

¹⁶¹ οπ.παρ 14-5-1997 (σελ.8)

¹⁶² οπ.παρ 14-5-1997 (σελ.1)

είναι η δημιουργία δήμων σε Αλαγονία, Λογγά, Χανδρινού, Βλαχόπουλο- Χατζή, Αρι, Μαυρομμάτι- Βαλύρα, Οιχαλία και κοινότητες Τριφυλίας.¹⁶³

Σε 28-30 δήμους καταλήγει η πλειοψηφία της επιτροπής συνενώσεων. Σύμφωνα με τις πληροφορίες οι δήμοι που συζητούνται είναι: **Καλαμάτας** με Λείκα, Ελαιοχώριο και Ασπρόχωμα, εξετάζεται η ένταξη Σπερχογείας και Αντικαλάμου, ενώ μικρές πιθανότητες δίνονται στην ένταξη της Θουρίας. **Αλαγονίας** (δήμο ή κοινότητα) με όλες τις κοινότητες του Ταυγέτου. **Αβίας** με έδρα το Κάμπο και τη Βέργα. **Μάνης 1** με έδρα την Καρδαμύλη και **Μάνης 2** με έδρα τη Στούπα. **Θουρίας** με τις γύρω κοινότητες. **Αρφαρών** με τα χωριά της περιοχής, **Αριος** με τη Γ.Ε Μεσσήνης Σ.Π, **Ανδρούσα** με ένταξη Εύας. **Μελιγαλά**. **Ιθώμης** με έδρα το Μαυρομμάτι. **Οιχαλίας-Μερόπης**. **Διαβολιτσίου**. **Αριστομένη**. **Βαλύρα** με Λάμπαινα, Αριστοδήμιο και Εύα. **Πύλος** με Χανδρινού και Ρωμανού. **Πεταλιδίου**. **Μεθώνης**. **Κορώνης**. **Λογγά**. **Βουφράδος** με έδρα Βλαχόπουλο ή Χατζή. **Κυπαρισσίας** χωρίς τις κοινότητες του τέως δήμου Αυλώνας. Κοινότητα στα όρια του τέως δήμου **Τριπύλας**. **Φιλιατρά**. **Γαργαλιάνοι**. **Αυλώνας** με ένταξη του Καλού Νερού. **Δώριο- Κοπανάκι**. **Χώρας**. **Ορεινής Τριφυλίας** με Νέδα, Πέτρα κ.λπ.¹⁶⁴

Τη διαφωνία του με την αλλαγή πρότασης από προηγούμενη συνεδρίαση εκφράζει το μέλος της επιτροπής και δήμαρχος Μεσσήνης Παύλος Πτωχός. Όπως καταγγέλλει «επιχειρήθηκε νέα χωροθέτηση, διαφορετική της προηγούμενης. Επειδή διαπίστωσα ότι με τη επιχειρούμενη χωροθέτηση μεθοδεύεται η πλήρης καθυπόταξη της Γ.Α στο κυβερνών κόμμα, μέσω του παραπάνω προγράμματος». Καταλήγοντας, ο Παύλος Πτωχός ανακοινώνει την αποχώρησή του από την επιτροπή συνενώσεων.¹⁶⁵ Τις συγκεκριμένες αιτιάσεις απέρριψε ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ, Χρ. Μαλαπάνης, σημειώνοντας ότι «πονηρές σκέψεις υπάρχουν, ενδεχομένως, στο μυαλό εκείνων που καταγγέλλουν τους άλλους γι' αυτό»¹⁶⁶

Να ξεκινήσουν οι συνενώσεις από τις «ώριμες περιπτώσεις» ζητεί με ανακοίνωση της η Ν.Ε του Συνασπισμού. Στην ίδια ανακοίνωση τάσσεται υπέρ των συνενώσεων, αλλά θέτει και ζήτημα πόρων και απλή αναλογική στις εκλογές της αυτοδιοίκησης¹⁶⁷

Σε πρόταση για 31 δήμους κατέληξε η επιτροπή συνενώσεων σε κοινή συνεδρίαση με τη Δ.Ε της ΤΕΔΚ.¹⁶⁸¹⁶⁹

¹⁶³ Ελευθερία 15-5-1997 (σελ.1)

¹⁶⁴ οπ.παρ 17-5-1997 (σελ 1,4)

¹⁶⁵ οπ.παρ 20-5-1997 (σελ.1,10)

¹⁶⁶ οπ.παρ 21-5-1997 (σελ.5)

¹⁶⁷ οπ.παρ 14-5-1997 (σελ.8)

¹⁶⁸ Οι Δήμοι που προτάθηκαν έχουν ως εξής: **Λευκτρού** (3.810 κάτοικοι) με έδρα την Πλάτσα ή τη Στούπα (3-3 η ψηφοφορία της επιτροπής) με τις κοινότητες Νεοχώριο, Καστανέα, Καρυοβούνι, Πύργος, Ρίγκλια, Μηλέα, Άγιος Νικόλαος, Πλάτσα, Νομιτσί, Θαλάμαι, Λαγκάδα, Τραχήλα, Άγιος Νίκων. **Καρδαμύλης** (2.098 κάτοικοι) με έδρα την Καρδαμύλη και τις κοινότητες Προσήλιο, Τσέρια, Προάστιο, Εξωχώρι και Σαιδόνα. **Αβίας** (4.785 κάτοικοι) με έδρα τον Κάμπο και τις κοινότητες Σταυροπήγιο, Κέντρο, Δολοί, Σωτηριάνικα, Αλτομυρά, Πηγάδια, Αβία, Μικρά Μαντίνεια και Βέργα. **Αλαγονίας** (1.515 κάτοικοι) με έδρα την Αρτεμισία με τις κοινότητες Καρβέλι, Λαδάς, Αρτεμισία,

Η δημοσιοποίηση της πρότασης της επιτροπής προκαλεί το πρώτο κύμα έντονων αντιδράσεων έτσι έχουμε: συγκέντρωση στη κόμβο Ασπροχώματος από την επιτροπή συνένωσης Ασπροχώματος, Αντικαλάμου και Σπερχογείας που δεν θέλουν συνένωση με την Καλαμάτα¹⁷⁰. Παραλιακό δήμο θέλει η Βέργα, ούτε Κάμπο ούτε Καλαμάτα¹⁷¹. Αντιδρά το Καλό Νερό για έδρα στο Σιδηρόκαστρο στο δήμο Αυλώνας¹⁷².

Αλαγονία, Πηγές και Νέδουσα. **Καλαμάτας** (47.301 κάτοικοι) με έδρα την Καλαμάτα και τις κοινότητες Ελαιχώριο, Λείκα, Ασπρόχωμα, Σπερχογεία και Αντικάλαμος. **Θουρίας** (3.869 κάτοικοι) με έδρα τη Θουρία και τις κοινότητες Μικρομάνης, Άμφεια, Πολιανή, Αιθαία, Άνθεια και Αριοχώρι. **Αρφαρών** (3.207 κάτοικοι) με έδρα τα Αρφαρά και τις κοινότητες Αρφαρά, Πλατύ, Πήδημα Άγιος Φλώρος, Σταματινού Ανεμόμυλος, Άγγιλος, Βρωμόβρυση και Βελανιδιά. **Αριος** (1.925 κάτοικοι) με έδρα τον Αρι και τις κοινότητες Ασπροπουλιά, Άμμος και Αλώνια. **Μεσσήνης** (11.025 κάτοικοι) με έδρα τη Μεσσήνη και τις κοινότητες Ανάληψη, Βελίκα, Μάδενα, Αβραμιού, Νεοχώριο Αριστομένη, Λευκοχώρα, Λυκότραφο, Σπιτάλι, Μαυρομμάτι Παμίσου, Πιλαλίστρα, Καρτερόλι, Πιπερίτσα, Τρίδος και Αμφιθέα. **Ανδρούσας** (3.975 κάτοικοι) με έδρα την Ανδρούσα και τις κοινότητες Εύα, Αγγιλιά, Πολύλοφος, Αριστοδήμειο, Ελληνοεκκλησιά, Καλογερόραχη, Κλήμα, Τρίκορφο, Δραΐνα, Μαγγανιακό, Κορομηλιά και Παλαιόκαστρο. **Ιθώμης** (2.512 κάτοικοι) με έδρα το Μαυρομμάτι και τις κοινότητες Αρσινόη, Βαλύρα, Λάμπαινα, Ρευματιά, Ζερμπίσια και Κεφαλινού. **Οιχαλίας** (2.860 κάτοικοι) με έδρα τη Μερόπη και τις κοινότητες Οιχαλίας, Μερόπη, Φίλια, Ανδανία, Λουτρό, Καλύβια, Σολάκι, Σιάμου, Κατσαρού και Πεύκου. **Καλλιρρόης** (4.408 κάτοικοι) με έδρα το Μελιγαλά και τις κοινότητες Πολίχνη, Καλλιρρόη, Ζευγολατιό, Στενύκλαρος, Μίλα, Μαγούλα, Νεοχώριο Ιθώμης, Ανθούσα και Σκάλα. **Ηλέκτρας** (3.425 κάτοικοι) με έδρα το Διαβολίτσι και τις κοινότητες Άνω Μέλπεια, Δασοχώρι, Κάτω Μέλπεια, Μάνδρα, Καρνάσι, Παραπούγκι, Δεσσούλα, Ηλέκτρα, Αγγιλόβουνο, Κωνσταντίνο, Κεντρικό, Μάλτα και Μαντζάρι. **Είρας** (1.241 κάτοικοι) με έδρα τη Νέδα και τις κοινότητες Σύριζο, Στάσιμο, Κακαλέτρι, Πέτρα, Νέδα, Αμπελιώνα, Σκληρού, Άγιος Σωστής. **Αριστομένης** (3.672 κάτοικοι) με έδρα τον Αριστομένη και τις κοινότητες Κεφαλόβρυσος, Βούταινα, Πουλίτσι, Πλατανόβρυση, Κουτίφαρι, Στέρνα, Διόδια, Μάνεσι, Πελεκανάδας, Στρέφι, Μαργέλι και Μηλιώτι. **Χαραυγής** (2.922 κάτοικοι) με έδρα το Βλαχόπουλο και τις κοινότητες Χατζή, Βλάσση, Κουρτάκι, Πετρίτσι, Χαραυγή. **Χανδρινού** (3.539 κάτοικοι) με έδρα το Χανδρινού και τις κοινότητες Σουληνάρι, κουκουνάρα, Κρεμμύδια και Μεσοπόταμο. **Πύλου** (5.340 κάτοικοι) με έδρα την Πύλο και τις κοινότητες Κυνηγού, Αμπελόκηποι, Καλλιθέα, Χωματάδα, Πήδασος, Μεσοχώρι, Παπούλια, Γλυφάδα και Ικλαινα. **Πεταλιδίου** (3.906 κάτοικοι) με έδρα το Πεταλίδι και τις κοινότητες Δροσιά, Δάρα, Νερόμυλος, Καρποφόρα, Πανυπέρι, Καλοχώρι, Καστάνια, Αχλαδοχώρι, Μάθια Κόκκινου, Λυκίσσα. **Ανατολής** (2.483 κάτοικοι) με έδρα τη Λογγά και τις κοινότητες Αδριανή, Χράνοι, Λογγά, Μηλίτσα και Νέα Κορώνη. **Κορώνης** (5.423 κάτοικοι) με έδρα την Κορώνη και τις κοινότητες Χαρακοπιό, Βασιλίτσι, Καπλάι, Φαλάνθη, Υάμεια, Χρυσοκελλαριά, Ακρικοχώρι, Κόμπο, Βουνάρια. **Μεθώνης** (2.666 κάτοικοι) με έδρα τη Μεθώνη και τις κοινότητες Φοινικούντα, Ευαγγελισμός, Φοινίκη, Λαχανάδα, Καινούργιο Χωριό. **Νέστορος** (5.469 κάτοικοι) με έδρα τη Χώρα και τις κοινότητες Ρωμανού, Κορυφάσιο, Μεταμόρφωση, Αμπελόφυτο, Μανιάκι, Παπαφλέσσα, Φλεσσιάδα, Μεταξάδα, Παλαιό Λουτρό. **Γαργαλιάνων** (7.609 κάτοικοι) με έδρα τους Γαργαλιάνους και τις κοινότητες Πύργου Τριφυλίας, Μουζάκι, Φλόκα, Λεύκη, Βάλτα και Μαραθούπολη. **Φιλιατρών** (7.753 κάτοικοι) έδρα τα Φιλιατρά και τις κοινότητες Εξοχικό, Χαλαζόνι, Πλάτη, Μάλη και Χριστιανούπολη. **Κυπαρισσίας** (7.507 κάτοικοι) με έδρα την Κυπαρισσία και τις κοινότητες Ράχες, Μύρο, Βρύσες, Μουριατάδα, Ξηρόκαμπος, Στασιό, Σπηλιά, Αρμενιοί, Φαρακλάδα και Περδικονέρι. **Αυλώνας** (2.640 κάτοικοι) με έδρα το Σιδηρόκαστρο και τις κοινότητες Αυλώνα, Σιδηρόκαστρο, Καλό Νερό, Ελαία, Καρυές, Πλατάνια, Καλλιτσαίνα, Πρόδρομος Αγαλιανή και Βανάδια. **Αετού** (3.173 κάτοικοι) με έδρα το Κοπανάκι και τις κοινότητες Αετού, Κοπανακίου, Κεφαλόβρυση, Σιτοχώρι, Αγγίλου, Καμάρι Γλυκορίζι, Πολυθέα, Αρτακι, Κρουνέρι και Μοναστήρι. **Δωριού** (4.053 κάτοικοι) με έδρα το Δώριο και τις κοινότητες Ψάρι, Κούβελα, Χαλκιά, Χρυσοχώρι, Άνω Δώριο, Κόκλα, Βασιλικό και Μάλθη. **Κοινότητα Τριπύλας** (800 κάτοικοι) με έδρα το Ραπτόπουλο και τις κοινότητες Ροδιά, Σελλά, Καλογερέσι, Λυκουδέσι Λαντζουνάτου και Τριπύλας.

¹⁶⁹ Ελευθερία 22-5-1997 (σελ.1,8)

¹⁷⁰ οπ.παρ 24-25-5-1997 (σελ.1,)

¹⁷¹ οπ.παρ 24-5-1997 (σελ.1,)

¹⁷² οπ.παρ 24-5-1997 (σελ.10)

Ομοφωνία αντιδράσεων στο Χατζή¹⁷³. Η κοινότητα Σελλά καταγγέλλει την Επιτροπή Συνενώσεων¹⁷⁴. Επιφυλάξεις από τον πρόεδρο του Μαυρομματίου Ιθώμης¹⁷⁵. Πύλο και όχι Χώρα θέλει το Κορυφάσιο¹⁷⁶.

Στα κριτήρια του σχεδίου «Καποδίστριας» στάθηκε η Επιτροπή Συνενώσεων, σύμφωνα με τις δηλώσεις των μελών της, κατά την παρουσίαση της πρότασης της για 30 δήμους και 1 κοινότητα. Τα μέλη της επιτροπής υποστήριξαν ότι έλαβαν υπόψη σε μικρό βαθμό τις κατά τόπους αντιδράσεις. Την πρόταση για 30 δήμους και 1 κοινότητα υποστήριξαν τα 6 μέλη της επιτροπής, ενώ ο εκπρόσωπος της Περιφέρειας πρότεινε 19 δήμους¹⁷⁷, με βάση το σχέδιο Τρίτη για ανοιχτές πόλεις^{178 179}.

Εκκρεμότητες και ανοιχτά ζητήματα παραμένουν στο θέμα των συνενώσεων, καθώς η επιτροπή, παρότι παρουσίασε την πρόταση, δεν έχει συμφωνήσει στη σύνταξη του πρακτικού, προκειμένου να σταλεί η πρόταση στην Αθήνα¹⁸⁰.

Με παραίτηση απειλεί το Δημοτικό Συμβούλιο Μελιγαλά, αν υπάρξει ονομασία «Καλλιρρόη» στο νέο δήμο, αντιδρώντας με αυτόν τον τρόπο στην πρόταση της επιτροπής για το όνομα του νέου δήμου.¹⁸¹ Σε παρέμβασή του ο Γιάννης Λαμπρόπουλος, ζητά οικονομικά κίνητρα και όχι βιασύνη, ενώ τονίζει ότι «δεν καταλαβαίνω ποιες ταπεινές και ξεπερασμένες σκοπιμότητες επέβαλαν την μετονομασία του Δήμου Μελιγαλά, είναι μια απόφαση προσβλητική και επικίνδυνη που πρέπει αμέσως να διορθωθεί.»¹⁸² Την ονομασία του δήμου σε «Ανδανία», και όχι σε «Ηλέκτρα», ζητούν 9 πρόεδροι της περιοχής του Διαβολιτσίου¹⁸³. Οι αντιδράσεις αυτές δείχνουν ότι ακόμα και το ζήτημα της ονομασίας των νέων δήμων προκαλεί ενστάσεις, εύλογες αντιδράσεις και ευνοεί συνωμοσιολογικές προσεγγίσεις.

¹⁷³ οπ.παρ 24-5-1997 (σελ.10)

¹⁷⁴ οπ.παρ 24-5-1997 (σελ.10)

¹⁷⁵ οπ.παρ 24-5-1997 (σελ.10)

¹⁷⁶ οπ.παρ 27-5-1997 (σελ.5)

¹⁷⁷ Αναλυτικά η πρόταση του εκπροσώπου της Περιφέρειας Γιάννη Πετρόγιαννη που μειοψήφησε στην επιτροπή συνενώσεων περιλάμβανε του εξής δήμους: **Καρδαμύλης**, από Κάμπο μέχρι Άγιο Νίκωνα με 6.800 κατοίκους. **Καλαμάτας** με κοινότητες Ταυγέτου και παραλιακές Μάνης μέχρι και Δολούς. Με 52.000 κατοίκους. **Θουρίας** όπως το 4π Σ.Π δηλαδή μαζί με Αρι και Αρφαρά με 7.450 κατοίκους. **Μεσσήνης** όπως και η πλειοψηφία με 11.000 κατοίκους. **Ανδρούσας** όπως πλειοψηφία με 4.700 κατοίκους. **Ιθώμης** όπως και η πλειοψηφία με 2.500 κατοίκους. **Αριστομένης** όπως και η πλειοψηφία με 3.700 κατοίκους. **Μελιγαλά** όπως είναι το Σ.Π χωρίς τις κοινότητες της Ιθώμης 6.800 κατοίκους. **Ηλέκτρας** όπως είναι το ΣΠ Διαβολιτσίου 4.500 κατοίκους. **Είρας** όπως είναι το ΣΠ 600 κατοίκους. **Αετού** μαζί Δώριο και Κοπανάκι με 7.200 κατοίκους. **Κυπαρισσίας** μαζί με κοινότητες Τριπύλας και δήμου Αυλώνας με 11.000 κατοίκους. **Φιλατρών** όπως Σ.Π με Περδικονέρι 7.750 κατοίκους. **Γαργαλιάνων** όπως προτείνει και η πλειοψηφία με 7.609 κατοίκους **Νέστορος** χωρίς Παπαφλέσσα και Μανιάκι σε σχέση με την πρόταση της πλειοψηφίας με 5.344 κατοίκους. **Πύλου** μέχρι Μεσοπόταμο και Κρεμμύδια με 9.200 κατοίκους. **Μεθώνης** όπως πλειοψηφία με 2.666 κατοίκους. **Κορώνης** μαζί με Λογγά με 7.900 κατοίκους. **Πεταλιδίου** όπως πλειοψηφία με 4.400 κατοίκους. **Χαραυγής** μαζί με Παπαφλέσσα, Μανιάκι, Μαργέλι και Μηλιώτη με 3.355 κατοίκους.

¹⁷⁸ Ελευθερία 27-5-1997 (σελ.1,4)

¹⁷⁹ οπ.παρ 28-5-1997 (σελ.1,4)

¹⁸⁰ οπ.παρ 28-5-1997 (σελ.1,4)

¹⁸¹ οπ.παρ 29-5-1997 (σελ.5)

¹⁸² οπ.παρ 29-5-1997 (σελ.4)

¹⁸³ οπ.παρ 29-5-1997 (σελ.4)

Οι συνενώσεις θέλουν «μαγκιά» για να πετύχουν, ανέφερε σε δηλώσεις του ο Νομάρχης Παναγιώτης Φωτέας, τονίζοντας ότι οι συνενώσεις πρέπει οπωσδήποτε να γίνουν παρά τις αντιδράσεις, ενώ επισήμανε ότι ορισμένα ειδικά θέματα πρέπει να αντιμετωπιστούν με προσοχή.¹⁸⁴

Η πρώτη δυναμική αντίδραση εκδηλώνεται, με κονβόι διαμαρτυρίας από τη Βαλύρα στην Καλαμάτα, για την έδρα του Δήμου Ιθώμης. Οι κάτοικοι της Βαλύρας αντιδρούν στην προοπτική να οριστεί έδρα το Μαυρομμάτι Ιθώμης και υποστηρίζουν ότι «Δεν θα μας στείλουν στα βουνά. Είμαστε το μεγαλύτερο χωριό της επαρχίας Μεσσήνης και θα πάμε στο Μαυρομμάτι με 300 κατοίκους;»¹⁸⁵. Καλύτερα στην Καλαμάτα παρά στον Κάμπο, λέει η πλειοψηφία του κοινοτικού Συμβουλίου Μικράς Μαντινείας. Στα Λείκα συγκεντρώθηκαν 300 υπογραφές κατά της ένταξής τους στο δήμο Καλαμάτας¹⁸⁶. Δυναμικές κινητοποιήσεις ετοιμάζουν στον Αετό και ζητούν να γίνουν δήμος για λόγους ιστορικότητας¹⁸⁷. Δέκα πρόεδροι θέλουν έδρα του δήμου Λεύκτρου την Πλάτσα. Στο Μελιγαλά και όχι στην Οιχαλία θέλει να ενταχθεί το Σολάκι. Να παραμείνει αυτόνομη κοινότητα ζητά το Σουληνάρι.¹⁸⁸ Το δρόμο Τσακώνα – Καλό Νερό έκλεισαν για μιάμιση ώρα οι κάτοικοι του Αετού.¹⁸⁹ Η Χώρα είναι η Αρχαία Πύλος, επισημαίνει ο δήμαρχος Χώρας σε επιστολή του σε Περιφερειάρχη και ΤΕΔΚ¹⁹⁰. Δεν θέλουν να ονομαστεί ο δήμος «Οιχαλία» οι Μεροπαίοι της Αθήνας¹⁹¹

Το ζήτημα της έδρας του δήμου Λεύκτρου, μεταξύ Πλάτσας – Στούπας, και πώς ψήφισαν τα μέλη της επιτροπής 3-3 ή 4-2 υπέρ της Πλάτσας, όπως ισχυρίζεται το μέλος της Επιτροπής Ιωάννης Κυβέλος, γίνεται μείζον και οδηγεί στην οργισμένη παρέμβαση του προέδρου της ΤΕΔΚ Χρ. Μαλαπάνη,¹⁹² ο οποίος κάνει, ταυτόχρονα, έκκληση για αντιπαράθεση με επιχειρήματα στο έκτακτο συνέδριο της ΤΕΔΚ.

Ο δήμαρχος Μεσσήνης, Παύλος Πτωχός, δηλώνει ότι συμφωνεί κατηγορηματικά με τον αριθμό των νέων Δήμων και διευκρινίζει πως διαφωνεί με την ένταξη ορισμένων ΟΤΑ που έγινε παρά τη θέλησή τους, αναφέροντας το Ρωμανού με το Κορυφάσιο που εντάχθηκαν στο Νέστορος και όχι στην Πύλο, όπως αρχικά είχε συμφωνηθεί. Το Καλό Νερό, αν δεν γίνει έδρα της Αυλώνας, να πάει στην Κυπαρισσία. Ο Ανεμόμυλος και το Πλατύ να πάει στον Άρι και όχι στα Αρφαρά. Η Σπερχογεία και ο Αντικάλαμος στη Θουρία και όχι στην Καλαμάτα. Στις έδρες, τη Στούπα στο Λεύκτρο. Τη Βέργα στην Αβία, Το Χαρακοπιό στην Κορώνη. Το Σουληνάρι για το δήμο Χανδρινού¹⁹³. Στις δηλώσεις Πτωχού απαντά με επιστολή το μέλος της

¹⁸⁴ Ελευθερία 30-5-1997 (σελ.4)

¹⁸⁵ οπ.παρ 29-5-1997 (σελ.1,5)

¹⁸⁶ οπ.παρ 30-5-1997 (σελ.7)

¹⁸⁷ οπ.παρ 1-6-1997 (σελ.8)

¹⁸⁸ οπ.παρ 1-6-1997 (σελ.8)

¹⁸⁹ οπ.παρ 1-6-1997 (σελ.4)

¹⁹⁰ οπ.παρ 3-6-1997 (σελ.8)

¹⁹¹ οπ.παρ 3-6-1997 (σελ.8)

¹⁹² οπ.παρ 1-6-1997 (σελ.1,8)

¹⁹³ οπ.παρ 3-6-1997 (σελ1,.8)

επιτροπής Μπ. Πατσούρης, ο οποίος σημειώνει ότι όλοι είχαν δικαίωμα να αλλάξουν άποψη και «ο κ. Πτωχός στην αρχή υποστήριξε τη δημιουργία λίγων και μεγάλων δήμων και στην πορεία υποστήριξε τα μικρά και ομοιογενή σχήματα...»¹⁹⁴

Την διαφωνία του με την επιτροπή συνενώσεων και την άποψή του για το θέμα της έδρας στο δήμο Λεύκτρου εκφράζει με επιστολή του το μέλος της επιτροπής και προϊστάμενος της περιφερειακής διεύθυνσης Ιωάννης Κυβέλος. Ο προϊστάμενος της ΤΥΔΚ Μπάμπης Λυμπερόπουλος από τη δική του πλευρά σημειώνει ότι «Θα μπορούσε να είναι καλύτερη η δουλειά της Επιτροπής Συνενώσεων. Όμως ήταν η πίεση του χρόνου και των τοπικών κοινωνιών με τις διαμαρτυρίες που έρχονταν, και κυρίως η άγνοια του χώρου και η έλλειψη συντονιστή»¹⁹⁵

Κομβικό σημείο αποτελεί το Συνέδριο της ΤΕΔΚ, όπου η συμμετοχή σε αυτό, από μόνη της, αποτελεί ηχηρό μήνυμα για την πορεία της διαδικασίας. Το 1/3 των αυτοδιοικητικών φαίνεται πως ασχολείται θετικά ή αρνητικά με το ζήτημα των συνενώσεων στο νομό, οι άλλοι απέχουν, χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι από τους 308 εκπροσώπους Δήμων και Κοινοτήτων της Μεσσηνίας παραβρέθηκαν μόνο οι 91 στο έκτακτο Συνέδριο της ΤΕΔΚ για το σχέδιο «Καποδίστριας». Στο συνέδριο, ουσιαστικά, παρευρέθηκαν μόνο αυτοί που είχαν ενδιαφέρον να διεκδικήσουν δήμο, έδρα ή ένταξη στον έναν ή τον άλλο δήμο. Ήταν, τέλος, και κάποιιοι που ήθελαν απλώς να καταγγείλουν τις αναγκαστικές συνενώσεις και μέσω αυτών να «χτυπήσουν» την κυβέρνηση Σημίτη¹⁹⁶. Με αυτή τη σύνθεση συνεδρίου έγινε «της αναγκαστικής συνένωσης» με διαμαρτυρίες, αποχωρήσεις και καταγγελίες αλλά και με ανέλπιστες δηλώσεις συναίνεσης και στήριξης από εκπροσώπους διαφορετικών πολιτικών χώρων. Οι πρόεδροι Σουλωναρίου, Αετού, Ασπροχώματος, Βλάση, Μεταμόρφωσης και Ασπροπουλιάς με την έναρξη της συνεδρίασης, σε υψηλούς τόνους, τάχτηκαν συνολικά κατά των συνενώσεων, υποστηρίζοντας ότι «ούτε η χούντα δεν έκανε τέτοιους αναγκαστικούς νόμους».

Ο βουλευτής της Ν.Δ Λευτ. Παπανικολάου, στον χαιρετισμό του, τάχθηκε κατά των συνενώσεων και κατηγόρησε την κυβέρνηση και προσωπικά τον πρωθυπουργό Κώστα Σημίτη. Σε ψηφοφορία που έγινε, κατόπιν αιτήματος, για το αν το συνέδριο είναι υπέρ ή κατά των αναγκαστικών συνενώσεων, υπέρ ψήφισαν 44 και κατά 47 με απόντες 214! Η διαπίστωση μη ύπαρξης απαρτίας έφερε ένα νέο κύκλο έντασης που οδήγησε στην αποχώρηση, αρχικά, του Δήμαρχου Μεσσήνης, Παύλου Πτωχού, στη συνέχεια, της τοπικής Ν.Δ, η οποία κατήγγειλε το Χρ. Μαλαπάνη γιατί δεν τερμάτισε τη διαδικασία. Με τη λήξη της φασαρίας ο Νομάρχης Παν., Φωτέας πήρε το λόγο και δήλωσε υπέρμαχος των συνενώσεων τονίζοντας ότι με αυτές θα έπρεπε να είχαν συμφωνήσει όλα τα κόμματα.¹⁹⁷

¹⁹⁴ Ελευθερία 8-6-1997 (σελ.7)

¹⁹⁵ οπ.παρ 5-6-1997 (σελ.5)

¹⁹⁶ οπ.παρ 10-6-1997 (σελ.1)

¹⁹⁷ οπ.παρ 10-6-1997 (σελ.12-13)

Για καταγγελίες και ένταση χωρίς νόημα, έκανε λόγο ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ Χρ. Μαλαπάνης ,σχολιάζοντας τη στάση της Ν.Δ και κάνοντας απολογισμό του συνεδρίου της ΤΕΔΚ που μετατράπηκε – όπως υποστήριξε- λόγω έλλειψης απαρτίας σε ανοικτή συνεδρίαση της Δ.Ε. Όπως σημείωσε έγιναν 42 τοποθετήσεις και προτάθηκαν 50 προτάσεις για τροποποιήσεις της πρότασης της Επιτροπής συνενώσεων¹⁹⁸, ενδεικτικό του ότι το συνέδριο αποτέλεσε βήμα προβολής κάθε τοπικού ή προσωπικού αιτήματος.

Τα όσα διαδραματίστηκαν στο συνέδριο της ΤΕΔΚ αποτέλεσαν νέα αφορμή για να εκφράσουν δημόσια τη διαφοροποίησή τους οι βουλευτές που διαφωνούν με την πρόταση της επιτροπής συνενώσεων. Ο Γιάννης Λαμπρόπουλος ζητεί έκτακτο συνέδριο της ΤΕΔΚ στο οποίο θα αποφασιστεί τι θα γίνει με τις συνενώσεις.¹⁹⁹ Ενώ την πρόταση του για δήμους σε Γεωγραφικές Ενότητες επαναφέρει με άρθρο του ο Βουλευτής Γιάννης Γιαννακόπουλος, σημειώνοντας ότι η πρόταση της επιτροπής για 30 δήμους ελάχιστα απέχει από τη δική του για 35-36²⁰⁰

Νέος κύκλος με επιστολές και αντιδράσεις από περιοχές που διαφωνούν ή έχουν κάποιο ειδικό αίτημα, έτσι: δήμο Φοινικούντας ζητούν 4 κοινότητες της περιοχής²⁰¹, την έδρα του δήμου Οιχαλίας ζητεί η Οιχαλία²⁰², την έδρα της κοινότητας Τριπύλας διεκδικεί το Σελλά κόντρα στην πρόταση για Ραπτόπουλο²⁰³. Επιστολή του προέδρου Μαυρομματίου Ιθώμης όπου καταγγέλλει ότι οι «αθύνοντες της Βαλύρας με επικεφαλής τον Πρόεδρο εξακολουθούν να μας προκαλούν και να μας προσβάλουν»²⁰⁴. Υπόμνημα από τον Πύργο Λεύκτρου κατά των συνενώσεων²⁰⁵

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στη φάση αυτή έχει η εσωκομματική κόντρα σε επίπεδο Ν.Δ., η οποία όπως φαίνεται έχει χωρισθεί σε συναινετικούς και κάθετα αντίθετους με τις συνενώσεις. Η κόντρα έχει πάρει διαστάσεις και προκαλεί την έντονη αντίδραση του Παν. Φωτέα, με ιδιαίτερα υψηλούς τόνους, σε κομματικούς επικριτές του εντός της Ν.Δ, για τη στάση του στο θέμα των συνενώσεων. Για έναν εκ των επικριτών του σημείωσε « έχει από καιρού κερδίσει την απόλυτο περιφρόνησή μου, μέχρι σημείου εμπτυσμού». Καταλήγοντας, σημείωσε «Χτυπάω στο πρόσωπό τους μια νοοτροπία γιατί εγώ ήρθα να κάνω συνεχώς ρήξεις. Ορισμένοι θα με θυμούνται στο πετσί τους. Το φραγγέλιο της ρήξεως θα το κρατήσω, και αυτό εκτιμάει ο Μεσσηνιακός λαός»²⁰⁶ Η απάντηση του Χρ. Σταματόπουλου, πολιευτή της ΝΔ, στον Παν. Φωτέα δείχνει και το διαφορετικό σημείο εκκίνησης του καθενός που προκαλεί και τη σύγκρουση. Ο πολιευτής μεταξύ άλλων σημειώνει: « Έχουμε υποχρέωση καθήκον και ιερά υποχρέωση έναντι των εκατομμυρίων ψηφοφόρων που για δεκαπέντε χρόνια είναι

¹⁹⁸ Ελευθερία 10-6-1997 (σελ.13)

¹⁹⁹ οπ.παρ 10-6-1997 (σελ.10)

²⁰⁰ οπ.παρ 10-6-1997 (σελ.11)

²⁰¹ οπ.παρ 8-6-1997 (σελ.8)

²⁰² οπ.παρ 1-6-1997 (σελ.6)

²⁰³ οπ.παρ 11-6-1997 (σελ.8)

²⁰⁴ οπ.παρ 11-6-1997 (σελ.8)

²⁰⁵ οπ.παρ 11-6-1997 (σελ.10)

²⁰⁶ οπ.παρ 12-6-1997 (σελ.1,3)

στο περιθώριο και στην περιφρόνηση από το κομματικό κράτος του ΠΑΣΟΚ. Όσοι ρίχνουν νερό στον μύλο και λάδι στη φωτιά του ΠΑΣΟΚ, θα με βρουν, όπως μέχρι τώρα, αντιμέτωπο και σκληρό πολέμιο.»²⁰⁷

Η ΔΕ της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας στη συνεδρίασή της, μετά και από το επεισοδιακό συνέδριο, στην τελική της πρόταση, κατέληξε σε δυο δήμους λιγότερους σε σχέση με την πρόταση της επιτροπής συνενώσεων. Στην πρόταση με τους 28 δήμους και τη 1 κοινότητα της ΤΕΔΚ «κόβεται ο Δήμος Αλαγονίας και οι κοινότητες της περιοχής εντάσσονται στην Καλαμάτα και ο δήμος Άρις που εντάσσεται στη Θουρία. Στο δήμο Καλαμάτας εντάσσονται και Βέργα – Μικρή Μαντίνεια. Στο ζήτημα της έδρας τάχθηκαν υπέρ Πλάτσας στο δήμο Λεύκτρο, υπέρ Βλαχόπουλου στο δήμο Χαραυγής, υπέρ Σιδηρόκαστρου στο δήμο Αυλώνας και υπέρ Σελλά στην κοινότητα Τριτύλας. Στο ζήτημα της ονομασίας επικράτησαν το Μελιγαλάς αντί Καλλιρρόη, Ανδανίας αντί Διαβολίτσι, Αίπειας αντί Λογγά και Χιλιοχώρια αντί Χανδρινού. Στο ζήτημα του Αετού δίνεται η δυνατότητα να αποφασίσουν από μόνοι τους αν θα ενταχθούν σε Κοπανάκι ή Δώριο²⁰⁸. «Μπορεί οι 22 Δήμοι στη Μεσσηνία να αποτελούν, ενδεχομένως, ένα βιώσιμο σχήμα, θεωρώ όμως ότι η πρόταση αυτή ξεφεύγει από τη δυνατότητα αποδοχής της τοπικής κοινωνίας» τονίζει σε δήλωση του ο Χρ Μαλαπάνης, υποστηρίζοντας ότι οι 28 Δήμοι που προτείνει η ΔΕ της ΤΕΔΚ είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα²⁰⁹.

Η πρόταση της Δ.Ε. της ΤΕΔΚ προκαλεί νέο κύμα αντιδράσεων. Δεν θέλουν δήμο με έδρα το Βλαχόπουλο οι κοινότητες Χατζή, Πετρίτσι και Χαραυγή και αντιδρούν στην πρόταση της Δ.Ε. της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας²¹⁰. Πραγματοποιούνται παραιτήσεις κοινοτικών συμβούλων στο Χατζή, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την έδρα του δήμου²¹¹. Το μεγαλύτερο ζήτημα φαίνεται πως υπάρχει στον Άρι όπου ο πρόεδρος της κοινότητας κατηγορεί τον Χρ. Μαλαπάνη για μεθόδευση, τονίζοντας ότι « οι τύψεις θα σας συνοδεύουν μαζί με την οργή και αγανάκτηση των κατοίκων της περιοχής.»²¹². Μετά από συνέλευση οι κάτοικοι του Άρι ετοιμάζουν κινητοποίηση στην Αθήνα, καταγγέλλουν τον Μαλαπάνη για την πρόταση της ΤΕΕΔΚ και τους Βουλευτές γιατί δεν παρευρέθηκαν στο κάλεσμά τους και ανακοινώνουν την παράδοση των εκλογικών τους βιβλιαρίων²¹³. Ενδεικτικό του αναβρασμού στη συγκεκριμένη περιοχή είναι ότι την έδρα του δήμου της περιοχής ζητεί και το Αριοχώρι²¹⁴. Κατά της ένταξης Βέργας, Μ. Μαντίνειας στο Δήμο Καλαμάτας τάσσεται ο σύλλογος Μανιατών, ο οποίος αντιδρά στον «ακρωτηριασμό» της Μάνης²¹⁵.

²⁰⁷ Ελευθερία 13-6-1997 (σελ.8)

²⁰⁸ οπ.παρ 20-6-1997 (σελ.1,11,12)

²⁰⁹ οπ.παρ 25-6-1997 (σελ.3)

²¹⁰ οπ.παρ 20-6-1997 (σελ.23)

²¹¹ οπ.παρ 30-6-1997 (σελ.5)

²¹² οπ.παρ 21-6-1997 (σελ.1,3)

²¹³ οπ.παρ 30-6-1997 (σελ.4)

²¹⁴ οπ.παρ 25-6-1997 (σελ.4)

²¹⁵ οπ.παρ 29-6-1997 (σελ.24)

Σημείο σταθμό στην εξέλιξη αποτελεί η πρόταση για 21-22 Δήμους στη Μεσσηνία «βιώσιμων, λειτουργικών και με προοπτική...» που ανακοίνωσε ότι θα παρουσιάσει στον υπουργό Εσωτερικών ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου, Αντ. Ματσίγκος. Η πρόταση αυτή θέτει νέα δεδομένα και φουντώνει τις φήμες για δραστικό περιορισμό του τελικού αριθμού των δήμων στη Μεσσηνία. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, στην πρόταση του περιφερειάρχη αποκλείονται οι Δήμοι Αλαγονίας, Άριος, ο ένας της μέσσα Μάνης, Οιχαλίας, Αυλώνας, Χανδρινού, οι δύο σε Δώριο- Κοπανάκι γίνονται ένας και η κοινότητα Τριπύλας²¹⁶. Αναίτιες σε μεγάλο βαθμό θεωρεί ο Χρ. Μαλαπάνης τις αντιδράσεις που προκάλεσε η πρόταση της ΤΕΔΚ, ενώ αναφερόμενος στην πρόταση του περιφερειάρχη σχολίασε ότι πρόκειται για μεγάλη συρρίκνωση με την οποία ο ίδιος δεν είναι σύμφωνος.²¹⁷

Οι διαρροές και τα δημοσιεύματα που ακολουθούν μιλούν για 17 δήμους στη Μεσσηνία. Ο περιφερειάρχης, Αντ. Ματσίγκος, που είχε συναντήσεις στο υπουργείο εσωτερικών και με τον ίδιο τον υπουργό, Αλέκο Παπαδόπουλο, διαψεύδει τις πληροφορίες για δραστικό περιορισμό των δήμων, σημειώνοντας « από πουθενά δεν ακούστηκε για τη Μεσσηνία η δημιουργία 17 δήμων και τόνισε ότι τέτοια άποψη δεν αληθεύει»²¹⁸. Καμιά ειδοποίηση δεν έχει για συμμετοχή σε σύσκεψη στην Αθήνα δηλώνει ο Χρ Μαλαπάνης, ενώ κληθείς να σχολιάσει τις φήμες για 17 δήμους σημειώνει ότι «ίσως ένας τέτοιος αριθμός δήμων να συμβάλει στην οικονομική αυτάρκεια των νέων δήμων, αλλά θα δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα στη συνοχή τους.»²¹⁹

Ιδιαίτερη σημασία έχει η επιστολή του μελλοντικού δημάρχου Καλαμάτας Παναγιώτη Νίκα - πρόεδρος στη συγκεκριμένη φάση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Μεσσηνίας - ο οποίος υπερασπίζεται τη συμμετοχή του στην επιτροπή «για τη διατήρηση της ακεραιότητας της Μάνης», διαχωρίζει όμως τη θέση του από σκληρές προσεγγίσεις άλλων Μανιατών, τονίζοντας « πέρα όμως από αυτά οφείλω να εκφράσω την πλήρη διαφωνία μου σε επιχειρήματα του τύπου «τρεις φορές οι Μανιάτες απελευθέρωσαν την Καλαμάτα» ή «Μανιάτικος Πολιτισμός»²²⁰.

Διαφωνίες για τον τρόπο που θα γίνουν οι συνενώσεις υπήρξαν στη κομματική σύσκεψη των στελεχών και των Βουλευτών του ΠΑΣΟΚ που έγινε στα κεντρικά γραφεία του κόμματος στην Αθήνα²²¹. Στην κομματική σύσκεψη ο Αντ. Ματσίγκος παρουσίασε την πρότασή του για 21 δήμους και 1 κοινότητα, ο Στ. Μπένος μίλησε για 22 με 25 «βιώσιμους και με προοπτική ανάπτυξης δήμους», ο Π. Κατσιλιέρης για «28 με 31 βιώσιμους, λειτουργικούς, αλλά και με κοινωνική συναίνεση, δήμους» και ο Γ. Γιαννακόπουλος μίλησε «για συναίνεση πάνω απ' όλα» και «για τέτοια λύση

²¹⁶ Ελευθερία 30-6-1997 (σελ.1,3)

²¹⁷ οπ.παρ 1-7-1997 (σελ.3)

²¹⁸ οπ.παρ 2-7-1997 (σελ.13)

²¹⁹ οπ.παρ 2-7-1997 (σελ.13)

²²⁰ οπ.παρ 2-7-1997 (σελ.12)

²²¹ οπ.παρ 3-7-1997 (σελ.1)

επιτυγχάνεται, αν με βάση τις γεωγραφικές ενότητες, δημιουργηθούν 35-36 δήμοι»²²².

Οι προτάσεις του Περιφερειάρχη και της ΤΕΔΚ, οι συσκέψεις των κυβερνητικών παραγόντων και οι τοποθετήσεις των Βουλευτών έχουν σχηματοποιήσει πλέον την κατάσταση και το πού κινούνται τα πράγματα, και έχουμε πλέον συγκεκριμένες αντιδράσεις. Η πιο μαχητική προέρχεται από το χωριό Άρι, με μια εντυπωσιακή σε όγκο και παλμό πορεία των κατοίκων του στους δρόμους της Καλαμάτας²²³. Ιδιαίτερα σημαντική και απολύτως ενδεικτική του παρασκηνίου που εκτυλίσσεται είναι η επίθεση κατά του Στ. Μπένου από την Τ.Ο ΠΑΣΟΚ Βλαχόπουλου, η οποία τον κατηγορεί ότι υποστηρίζει Χατζή και Μαυρομμάτι και δημιουργεί με τη στάση του πρόβλημα²²⁴. Οι υπόλοιπες εστίες έντασης προέρχονται: από πέντε κοινότητες του Ταΰγετου για τη συνένωση τους με την Καλαμάτα²²⁵, οι οποίες αποφάσισαν αποχή από τις εκλογές και κλείσιμο του δρόμου στην Αλαγονία,²²⁶ από το Δημοτικό Συμβούλιο Χώρας για προσπάθεια συρρίκνωσης του νέου δήμου Νέστορος²²⁷, από την περιοχή της Οιχαλίας για την πρόταση κατάργησης του Δήμου²²⁸, από την Αυλώνα στην πρόταση του Περιφερειάρχη²²⁹, και από το Δώριο στην ιδέα δήμου με «δίδυμη έδρα»²³⁰.

Στη συγκεκριμένη φάση της συζήτησης ιδιαίτερη σημασία έχουν οι παρεμβάσεις των πολιτικών παραγόντων του νομού, οι οποίες καθορίζουν και το πλαίσιο των επόμενων βημάτων. Καλύτερη λύση για τη Μεσσηνία είναι οι 25 δήμοι υποστηρίζει σε συνέντευξη του ο Στ. Μπένος, χαρακτηρίζει τον «Καποδίστρια» σαν τη μεγαλύτερη μεταρρυθμιστική προσπάθεια της κυβέρνησης, η οποία δεν υπολογίζει το «τυφλό» πολιτικό κόστος, και τάσσεται υπέρ της δίδυμης έδρας για Δώριο-Κοπανάκι, Χατζή – Βλαχόπουλο και Μαυρομμάτι Ιθώμη – Βαλύρα.²³¹ Τη σύσκεψη του ΠΑΣΟΚ στην Αθήνα καταγγέλλει ο Βουλευτής της Ν.Δ Γιάννης Λαμπρόπουλος ο οποίος υποστηρίζει ότι με το έτσι θέλω διαλύουν τις κοινότητες και τονίζει ότι «οδηγούν τα πράγματα από το ένα άκρο στο άλλο, γι' αυτούς δεν υπάρχει μέση λύση, δεν υπάρχει διάλογος, δεν υπάρχει κατανόηση, υπάρχει αποφασίζουμε και επιβάλλουμε»²³². Υπέρ μιας πρότασης για 25-30 δήμους τάσσεται ο Βουλευτής Μεσσηνίας του ΠΑΣΟΚ Πέτρος Κατσιλιέρης. Ο βουλευτής υποστηρίζει την ένταξη Βέργας, Μικράς Μαντίνειας, Αβίας μέχρι και τις Κιτριές αλλά και της Θουρίας στην Καλαμάτα, ζητά ξεχωριστό δήμο για Δώριο-Κοπανάκι και Χατζή-Βλαχόπουλο και

²²² οπ.παρ 4-7-1997 (σελ.1,4)

²²³ Ελευθερία 4-7-1997 (σελ.1,12)

²²⁴ οπ.παρ 3-7-1997 (σελ.12)

²²⁵ οπ.παρ 3-7-1997 (σελ.12)

²²⁶ οπ.παρ 8-7-1997 (σελ.3)

²²⁷ οπ.παρ 2-7-1997 (σελ.13)

²²⁸ οπ.παρ 2-7-1997 (σελ.12)

²²⁹ οπ.παρ 4-7-1997 (σελ.12)

²³⁰ οπ.παρ 4-7-1997 (σελ.12)

²³¹ οπ.παρ 9-7-1997 (σελ.1,8,9)

²³² οπ.παρ 9-7-1997 (σελ.3)

δημιουργία δήμου Άριος, ενώ θέλει τη Βαλύρα έδρα του δήμου Ιθώμης²³³. Υλοποίηση του σχεδίου «Καποδίστρια» με βάση τις Γεωγραφικές Ενότητες και τη δημιουργία 35-36 δήμων θέλει ο Βουλευτής Μεσσηνία του ΠΑΣΟΚ Γιάννης Γιαννακόπουλος, σε συνέντευξη του, και δηλώνει ότι δεν θα ψηφίσει στη Βουλή νομοσχέδιο με 22-25 δήμους στο νομό. Ο Γιαννακόπουλος αφήνει αιχμές κατά των άλλων δύο συναδέλφων του Βουλευτών, της Περιφέρειας και της ΤΕΔΚ και υποστηρίζει ότι υπάρχει έλλειμμα διαλόγου, τονίζοντας: «Οι βουλευτές πριν από 10-15 μέρες ρωτήθηκαν, μέχρι τώρα δεν είχαν ρωτηθεί καν. Αν δεν ερωτούνται οι Βουλευτές του νομού, για να πουν τις απόψεις τους, και ρωτάται ο οποιοσδήποτε δημόσιος υπάλληλος... ο οποίος είναι άσχετος με την περιοχή... Φθάσαμε στο σημείο κάποιιο να σχεδιάζουν επί χάρτου, χωρίς να έχουν πάει στα χωριά, να ξέρουν τις ιδιαιτερότητες των ορεινών έγκλειστων κοινοτήτων...»²³⁴.

Οι τοποθετήσεις των Βουλευτών προκαλούν αντιδράσεις με χαρακτηριστικές την επιστολή του προέδρου της Κοινότητας Θουρίας κατά του Βουλευτή Πέτρου Κατσιλιέρη, που ζήτησε στη συνέντευξή του την ένταξη στην Καλαμάτα²³⁵, και την επιστολή του πρώην προέδρου Πλάτσας κατά Μπένου και της πρότασής του για ενιαίο δήμο Λεύκτρου²³⁶. Οι επιστολές έχουν ως στόχο την καταγραφή της δυσαρέσκειας και την υπόμνηση της τιμωρίας την ώρα της σταυροδοσίας.

Μετά από τις συζητήσεις και τις διαβουλεύσεις που προηγήθηκαν, σε πρόταση 24 δήμων και 1 κοινότητας κατέληξε ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου, Αντώνης Ματσίγκος. Η πρόταση περιλαμβάνει τους δήμους Καλαμάτας, Αβίας, Λεύκτρου με έδρα την Καρδαμύλη, Άριος με έδρα τη Θουρία, Αρφαρών, Μεσσήνης, Ανδρούσας, Ιθώμης με ορισμό ιστορικής έδρας το Μαυρομματί, Μελιγαλά, Ανδανία με έδρα το Διαβολίτσι, Αριστομένη, Πύλου, Μεθώνης, Κορώνης, Αίπειας με έδρα τη Λογγά, Πεταλιδίου. Βουφράδος με δίδυμη έδρα Χατζή-Βλαχόπουλο, Κυπαρισσίας, Γαργαλιάνων, Χώρας, Φιλιατρών, Δωρίου, Κοπανακίου, Είρας με έδρα τη Νέδα και Κοινότητα Τριπύλας.²³⁷

Η δημοσιοποίηση της πρότασης προκαλεί νέο κύκλο αντιδράσεων. Χαρακτηριστικότερη αυτή στον Άρι, όπου σε ένδειξη διαμαρτυρίας απέκλεισαν τη σιδηροδρομική γραμμή και σταμάτησαν το τρένο²³⁸. ενώ Δήμο Οιχαλίας με έδρα τη Μερόπη ζητούν 8 κοινότητες της περιοχής²³⁹. Έντονες διεργασίες υπάρχουν στην περιοχή της Μάνης. Στο ενιαίο της Μάνης κατέληξαν σε σύσκεψη στην Παλιόχωρα, παρουσία του Μητροπολίτη Γυθείου και Οιτύλου Χρυσόστομου²⁴⁰, και το Συμβούλιο

²³³ Ελευθερία 15-7-1997 (σελ.1,8,9)

²³⁴ οπ.παρ 16-7-1997 (σελ.1,10,10)

²³⁵ οπ.παρ 17-7-1997 (σελ.7)

²³⁶ οπ.παρ 18-7-1997 (σελ.10)

²³⁷ οπ.παρ 17-7-1997 (σελ.1,3)

²³⁸ οπ.παρ 12-7-1997 (σελ.4)

²³⁹ οπ.παρ 12-7-1997 (σελ.6)

²⁴⁰ οπ.παρ 12-7-1997 (σελ.4)

περιοχής Μάνης τάσσεται κατά των συνενώσεων, ενώ, αν τελικά γίνουν, ζητά 3 δήμους στην περιοχή (Αβίας, Καρδαμύλης, Λεύκτρου)²⁴¹.

Ιδιαίτερη σημασία, κόντρα στην επικρατούσαν λογική, έχει η παρέμβαση του προέδρου του Κοπανακίου και μέλους της επιτροπής της ΤΕΔΚ Μπάμπη Πατσούρη, ο οποίος σε δηλώσεις του υποστηρίζει ότι μπορούν να συνεργαστούν Κοπανάκι και Δώριο, τονίζοντας ότι «Η αντιπαλότητα δεν νομίζω ότι ξεπερνάει τα φυσιολογικά όρια. Κακώς της έχει δοθεί τέτοια διάσταση, πιθανόν, επειδή δεν λειτούργησε το Συμβούλιο Περιοχής... Οι σχέσεις των κατοίκων είναι άριστες και καλές και δεν βλέπω το λόγο γιατί στο μέλλον να μην υπάρχει δυνατότητα συνεργασίας και δημιουργίας ενός και ενιαίου δήμου, αν αυτό είναι αναγκαίο.»²⁴²

Σε πολιτικό επίπεδο οι αντιδράσεις εντείνονται. Την απόσυρση του νομοσχεδίου «Ιωάννης Καποδίστριας» ζητεί η Ν.Δ. και διοργανώνει ανοιχτή ημερίδα στην Καλαμάτα, με ομιλητές τον Προκόπη Παυλόπουλο και Μιχ. Γαλένιο.²⁴³ « Η Ν.Δ. είναι υπέρ των συνενώσεων με συναίνεση και θα αγωνιστεί για να μην περάσει το σχέδιο νόμου...» σημείωσε στην ομιλία του ο Πρ. Παυλόπουλος, τονίζοντας ότι «υπάρχει το μεγάλο μαγειρείο για την αλλοίωση της πολιτικής εικόνας των κοινοτήτων και τη δημιουργία Δήμων με βάση τα πολιτικά συμφέροντα της κυβέρνησης»²⁴⁴. Να αρνηθούν «τα ψεύτικα διλήμματα της έδρας ή της επωνυμίας» και να μην έρχονται σε σύγκρουση με διπλανές κοινότητες, αλλά να πουν ένα μεγάλο «όχι» στις αναγκαστικές συνενώσεις, ζητεί από τους πολίτες ο υποψήφιος Βουλευτής της Ν.Δ Χρ. Σταματόπουλος²⁴⁵. Κατά του Περιφερειάρχη στρέφεται ο Θανάσης Πετράκος, μέλος του Κ.Ε του ΣΥΝ, ο οποίος διαφωνεί με το μικρό αριθμό δήμων, υποστηρίζοντας ότι: «καμιά σοβαρή μελέτη δεν έχει γίνει που να αποδεικνύει ότι το κριτήριο του μεγέθους του πληθυσμού δίνει βιώσιμους δήμους και όχι τα κριτήρια της λειτουργίας της κοινωνίας»²⁴⁶. Με τον τρόπο που κάνει τις συνενώσεις η κυβέρνηση θέλει να κερδίσει δήμους στις εκλογές υποστηρίζει ο πρόεδρος του ΔΗΚΚΙ Δημήτρης Τσοβόλας, σε δηλώσεις του στην Καλαμάτα²⁴⁷. Υπέρ των συνενώσεων τάσσεται το Τεχνικό Επιμελητήριο τμήμα Κεντρικής και Νότιας Πελοποννήσου²⁴⁸

Οι αντιδράσεις στις τοπικές κοινωνίες έχουν πλέον σχηματοποιηθεί ως εξής:

- Ζητούν δήμο Οιχαλίας με έδρα τη Μερόπη, με ανοικτή επιστολή τους στους βουλευτές Μεσσηνίας, οι πρόεδροι των κοινοτήτων Ανδανίας, Οιχαλίας, Μερόπης, Λουτρό, Καλύβια, Σιάμου, και Πεύκου²⁴⁹. Οι 8 κοινότητες

²⁴¹ Ελευθερία 18-7-1997 (σελ 23)

²⁴² οπ.παρ 19-7-1997 (σελ.9)

²⁴³ οπ.παρ 20-7-1997 (σελ.1,4)

²⁴⁴ οπ.παρ 22-7-1997 (σελ.1)

²⁴⁵ οπ.παρ 26-7-1997 (σελ.3)

²⁴⁶ οπ.παρ 27-7-1997 (σελ.7)

²⁴⁷ οπ.παρ 29-7-1997 (σελ.4)

²⁴⁸ οπ.παρ 2-8-1997 (σελ.8)

²⁴⁹ οπ.παρ 22-7-1997 (σελ.8)

προχωρούν σε κινητοποιήσεις και κλείνουν τον εθνικό δρόμο στην Αλλαγή.²⁵⁰ Την συμπαράστασή του εκφράζει με τηλεγράφημα ο Βουλευτής Γιάννης Γιαννακόπουλος.²⁵¹

- Στην περιοχή του κάμπου της Καλαμάτας που υπάρχει αίτημα να γίνουν τρεις δήμοι Άριος, Θουρία, Αρφαρά²⁵². Οι αντιδράσεις από τον Άρι μεταφέρονται μετά την πρόταση του Περιφερειάρχη στη Θουρία, όπου μετά από συνέλευση γίνεται συγκρότηση επιτροπής για να αποτραπεί η πρόταση της Περιφέρειας. Μέσα από κινητοποιήσεις²⁵³ εκατοντάδες κάτοικοι έκλεισαν τον εθνικό δρόμο στη Θουρία, ζητώντας αυτόνομο δήμο και όχι Άριος με έδρα τη Θουρία²⁵⁴. Τη δημιουργία δήμου Θουρίας με έδρα τη Θουρία και Άριος με έδρα τον Άρι ζητά ο Βουλευτής Γιάννης Λαμπρόπουλος²⁵⁵. Πραγματοποιείται σύσκεψη για τη δημιουργία 3^{ων} δήμων στο 4^ο Σ.Π. (Άρις, Αρφαρά, Θουρία)²⁵⁶, ενώ τρεις δήμους ζητούν στο 4^ο Σ.Π και οι πέντε πρόεδροι Αιθιάς, Άνθειας, Άμφειας, Μικρομάνης και Πολιανής.²⁵⁷
- Την ένταξη στο Δήμο Μάνης θέλουν στη Βέργα, αλλά με την έδρα στον Αλμυρό και όχι στο Κάμπο Αβίας²⁵⁸. Κατά της ένταξης των παραλιακών κοινοτήτων της Μάνης στο Δήμο Καλαμάτας τάσσεται η Παλλακωνική Ένωση, η οποία ζητά και ξεχωριστή επαρχία για την Έξω (Μεσσηνιακή) Μάνη²⁵⁹.
- Την έδρα του δήμου Ιθώμης στη Βαλύρα θέλουν οι απόδημοι του χωριού²⁶⁰, ενώ, αντίθετα, έδρα το Μαυρομάτη Ιθώμης ζητούν πέντε κοινότητες (Μαυρομμάτι, Αρσινόη, Ρευματιά, Ζερμπίσια και Κεφαλληνού)²⁶¹.

Μεγάλη αναταραχή προκαλεί στη συγκεκριμένη φάση σενάριο για 24 δήμους και 2 κοινότητες, που δημοσιεύει η Εφημερίδα «Ελευθεροτυπία». Η αναλυτική καταγραφή και ο αριθμός παραπέμπει στην πρόταση της Περιφέρειας^{262, 263}.

²⁵⁰Ελευθερία_5-8-1997 (σελ.1)

²⁵¹ ολ.παρ 6-8-1997 (σελ.3)

²⁵² ολ.παρ 22-7-1997 (σελ.8)

²⁵³ ολ.παρ 22-7-1997 (σελ.8)

²⁵⁴ ολ.παρ 24-7-1997 (σελ.1)

²⁵⁵ ολ.παρ 24-7-1997 (σελ.4)

²⁵⁶ ολ.παρ 5-8-1997 (σελ.4)

²⁵⁷ ολ.παρ 5-8-1997 (σελ.6)

²⁵⁸ ολ.παρ 25-7-1997 (σελ.5)

²⁵⁹ ολ.παρ 26-7-1997 (σελ.8)

²⁶⁰ ολ.παρ 29-7-1997 (σελ.8)

²⁶¹ ολ.παρ 6-8-1997 (σελ.4)

²⁶² σύμφωνα με αυτή την πρόταση οι δήμοι είναι: **Αβίας** με έδρα τον Κάμπο και τις κοινότητες Σταυροπήγιο, Κέντρο, Δολοί, Σωτηριάνικα, Αλτομυρά, Πηγάδια και Αβία με πληθυσμό 2908 και έκταση 179828. **Αίπειας** με έδρα τη Λογγά και τις κοινότητες Αδριανή, Χράνοι, Λογγά, Μηλίτσα. Πληθυσμός 2.067. Έκταση 52.997. **Ανδρούσας** με έδρα την Ανδρούσα και τις κοινότητες Εύα, Αγγιλιά, Πολύλοφος, Αριστοδήμιο, Ελληνοεκκλησιά, Καλογερόραχη, Κλήμα, Τρίκορφο, Δραϊνα, Μαγγανιακό, Κορομηλιά και Παλαιόκαστρο. Πληθυσμός 3.992. Έκταση 103.881. **Αριστομένης** με έδρα τον Αριστομένη και τις κοινότητες Κεφαλόβρυσο, Βούταινα, Πουλίτσι, Πλατανόβρυση, Κουτίφαρι, Στέρνα, Διόδια, Μάνεσι, Πελεκανάδα, Στρέφι, Μαργέλι και Μηλιώτι Πληθυσμός 3.672. Έκταση 99.906. **Αρφαρών** με έδρα τα Αρφαρά και τις κοινότητες Αρφαρά, Πλατύ, Πήδημα Άγιος

Η δημοσιοποίηση της πρότασης που συζητείτο στο Υπουργείο από την Ελευθεροτυπία προκάλεσε αναταραχή σε τοπικό επίπεδο²⁶⁴. Ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ Χρ. Μαλαπάνης σχολιάζοντας τη πρόταση που δημοσιοποιήθηκε σημείωσε ότι είναι πολύ κοντά στην πρόταση της ΤΕΔΚ, τονίζοντας ότι «όσο η πρόταση πλησιάζει τους 27 με 28 δήμους, τόσο πιο βιώσιμο σχήμα δημιουργείται και τόσο λιγότερες αντιδράσεις θα υπάρξουν»²⁶⁵. Το μέλος της επιτροπής της ΤΕΔΚ Ιωάννης Κυβέλος

Φλώρος, Ανεμόμυλος, Σταματινού, Άγριος, Βρωμόβρυση, Αλώνια, Αριοχώρι και Βελανιδιά. Πληθυσμός 3.695. Έκταση 95.663 **Βουφράδος** με έδρες Βλαχόπουλο –Χατζή και τις κοινότητες Βλαχόπουλο, Χατζή, Βλάσση, Κουρτάκι, Πετρίτσι, Χαραυγή Πληθυσμός 2.922. Έκταση 58.414. **Γαργαλιάνων** με έδρα τους Γαργαλιάνους και τις κοινότητες Πύργου Τριφυλίας, Μουζάκι, Φλόκα, Λεύκη, Βάλτα και Μαραθούπολη. Πληθυσμός 7.609. Έκταση 122.680. **Δωρίου** με έδρα το Δώριο και τις κοινότητες Ψάρι, Κούβελα, Χαλκιά, Χρυσοχώρι, Άνω Δώριο, Κόκλα, Βασιλικό και Μάλθη. Πληθυσμός 4.053. Έκταση 102.832. **Ηλέκτρας** με έδρα το Διαβολίτσι και τις κοινότητες Άνω Μέλπεια, Δασοχώρι, Κάτω Μέλπεια, Μάνδρα, Καρνάσι, Παραπούγκι, Δεσσύλα, Ηλέκτρα, Αγριλόβουνο, Κωνσταντίνοι, Κεντρικό, Μάλτα και Μαντζάρι. Πληθυσμός 3.425. Έκταση 88.694. **Θουρίας** με έδρα τη Θουρία και τις κοινότητες Μικρομάνης, Άμφεια, Πολιανή, Αιθαία, Άνθεια, Άμμου και Άριος. Πληθυσμός 5.306. Έκταση 91.441. **Ιθώμης** με έδρα το Μαυρομμάτι και τις κοινότητες Αρσινόη, Βαλύρα, Λάμπαινα, Ρευματιά, Ζερμπίσια και Κεφαλινού. Πληθυσμός 2.512. Έκταση 79.950. **Καλαμάτας** με έδρα την Καλαμάτα και τις κοινότητες Καρβέλι, Λαδάς, Αρτεμισία, Αλαγονία, Πηγές, Νέδουσα, Ελαιοχώριο, Λέικα, Ασπρόχωμα, Σπερχογεία, Αντικάλαμος, Μικράς Μαντινείας και Βέργας. Πληθυσμός 50.693. Έκταση 253.209. **Καρδαμύλης** με έδρα την Καρδαμύλη και τις κοινότητες Προσήλιο, Τσέρια, Προάστιο, Εξωχώρι, Σαϊδόνα Νεοχώριο, Καστανέα, Καρυοβούνι, Πύργος, Ρίγκλια, Μηλέα, Άγιος Νικόλαος, Πλάτσα, Νομισσί, Θαλάμαι, Λαγκάδα, Τραχήλα, Άγιος Νίκων. Πληθυσμός 5.908. Έκταση 222.981. **Κοπανακίου** με έδρα το Κοπανάκι και τις κοινότητες Αετού, Κοπανακίου, Κεφαλόβρυση, Σιτοχώρι, Αγριλιάς, Καμάρι Γλυκορίζι, Πολυθέα, Αρτακι, Κρυονέρι και Μοναστήρι Πληθυσμός 3.156. Έκταση 90.898. **Κορώνης** με έδρα την Κορώνη και τις κοινότητες Χαρακοπιό, Βασιλίτσι, Καπλάνι, Φαλάνθη, Υάμεια, Χρυσοκελλαριά, Ακριτοχώρι, Κόμποι, Βουνάρια και Νέα Κορώνη. Πληθυσμός 5.839. Έκταση 107.736. **Κυπαρισσίας** με έδρα την Κυπαρισσία και τις κοινότητες Ράχες, Μύρο, Βρύσες, Μουριατάδα, Ξηρόκαμπος, Στασιό, Σηλιά, Αρμενιοί, Φαρακλάδα, Αυλώνα, Σιδηρόκαστρο, Καλό Νερό, Ελαία, Καρυές, Πλατάνια, Καλλιτσαινα, Πρόδρομος Αγαλιανή και Βανάδα. Πληθυσμός 9.984. Έκταση 205.243 **Μεθώνης** με έδρα τη Μεθώνη και τις κοινότητες Φοινικούντα, Ευαγγελισμός, Φοινίκη, Λαχανάδα, Καινούργιο Χωριό. Πληθυσμός 2.666. Έκταση 97.202. **Μελιγαλά** με έδρα το Μελιγαλά και τις κοινότητες Πολίχνη, Καλλιρρόη, Ζευγολατιό, Στενύκλαρος, Μίλα, Μαγούλα, Νεοχώριο Ιθώμης, Ανθούσα, Τσουκαλαίικα και Σκάλα. Πληθυσμός 4.406. Έκταση 78.193. **Μεσσήνης** με έδρα τη Μεσσήνη και τις κοινότητες Ανάληψη, Βελίκα, Μάδενα, Αβραμιού, Νεοχώριο Αριστομένη, Λευκοχώρα, Λυκότραφο, Σπιτάλι, Μαυρομμάτι Παμίσου, Πιλαλίστρα, Καρτερόλι, Πιπερίτσα, Τρίοδος και Αμφιθέα. Πληθυσμός 11.005. Έκταση 88.603. **Νέστορος** με έδρα τη Χώρα και τις κοινότητες Μεταμόρφωση, Μυρσινοχώρι, Αμπελόφυτο, Μανιάκι, Παπαφλέσσα, Φλεσιάδα, Μεταξάδα, Παλαιό Λουτρό. Πληθυσμός 4.494. Έκταση 90.807. **Οιχαλίας** με έδρα τη Μερόπη και τις κοινότητες Οιχαλίας, Μερόπης, Φίλια, Ανδανία, Λουτρό, Καλύβια, Σολάκι, Σιάμου, Κατσαρού και Πεύκου. Πληθυσμός 2.860. Έκταση 59.060. **Πεταλιδίου** με έδρα το Πεταλίδι και τις κοινότητες Δροσιά, Δάρα, Νερόμυλος, Καρποφόρα, Πανυπέρι, Καλοχώρι, Καστάνια, Αχλαδοχώρι, Μάθια Κόκκινου, Λυκίσσα. Πληθυσμός 3.906. Έκταση 104.970. **Πύλου** με έδρα την Πύλο και τις κοινότητες Κυνηγού, Αμπελόκηποι, Καλλιθέα, Χωματάδα, Πήδασος, Μεσοχώρι, Παπούλια, Γλυφάδα, Ικλαινα, Χανδρινού, Σουληνάρι, Κουκουνάρα, Κρεμμύδια, Μεσοπόταμο, Κορυφάσιο και Ρωμανού. Πληθυσμός 9.927. Έκταση 235.811. **Φιλιατρών** έδρα τα Φιλιατρά και τις κοινότητες Εξοχικό, Χαλαζόνι, Περγικονέρι, Πλάτη, Μάλη και Χριστιανούπολη. Πληθυσμός 7.916. Έκταση 123.550. **Κοινότητα Είρας** με έδρα τη Νέδα και τις κοινότητες Σύριζο, Στάσιμο, Κακαλέτρι, Πέτρα, Νέδα, Αμπελιώνα, Σκληρού, Άγιος Σώστης. Πληθυσμός 1.241. Έκταση 86.654 **Κοινότητα Τριπύλας** με έδρα το Ραπτόπουλο και τις κοινότητες Ροδιά, Σελλά, Καλογερέσι, Λυκουδέσι Λαντζουνάτου και Τριπύλας Πληθυσμός 622. Έκταση 69.696

²⁶³ Ελευθερία 8-8-1997 (σελ.1,5,6)

²⁶⁴ οπ.παρ 8-8-1997 (σελ.1)

²⁶⁵ οπ.παρ 9-8-1997 (σελ.3)

(υπηρεσιακός παράγοντας) διαφωνεί με την πρόταση, σημειώνοντας ότι «ο χάρτης είναι τελείως ανεύθυνος και δεν λαμβάνει υπόψιν του ούτε την ιστορικότητα, ούτε την κεντρικότητα, ούτε την έκταση, ούτε τον πληθυσμό και την επικοινωνία.»²⁶⁶

Οι πιέσεις στους πολιτικούς από τις τοπικές κοινωνίες εντείνονται. Στο πλαίσιο αυτό την συμπαράστασή τους στη δημιουργία Δήμου Αυλώνας εξέφρασαν 5 Βουλευτές που παρακολούθησαν το «Αναπτυξιακό Συνέδριο» στα Πλατάνια. Οι Βουλευτές Πέτρος Κατσιλιέρης και Γιάννης Γιαννακόπουλος από το ΠΑΣΟΚ και Γιάννης Λαμπρόπουλος, Ελευθέριος Παπανικολάου και Νίκος Αναστασόπουλος από τη Ν.Δ, σύμφωνα με την οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου, « δεσμεύτηκαν να στηρίζουν τον αγώνα των κοινοτήτων για την ανασύσταση του τέως Δήμου Αυλώνας.»²⁶⁷

Την ίδια στιγμή βίαιη εισαγωγή και ακατανόητη βιασύνη με τις συνενώσεις των ΟΤΑ διαπιστώνει με ψήφισμα του το ΤΕΕ Κεντρικής και Νότιας Πελοποννήσου²⁶⁸. Τη διαφωνία του με την πρόταση που δημοσιοποιήθηκε εκφράζει και ο Μπάμπης Λυμπερόπουλος, μέλος της επιτροπής της ΤΕΔΚ (υπηρεσιακός παράγοντας)²⁶⁹. Από «κομματική ζυγαριά» προκύπτουν οι νέοι δήμοι, υποστηρίζει ο Βουλευτής Γιάννης Λαμπρόπουλος, ο οποίος τονίζει ότι «τα Συμβούλια Περιοχής, που από το 1994 θεσμοθέτησε και πολύ διαφήμισε η σημερινή κυβέρνηση, αν ενισχυθούν οικονομικά και τους δοθούν αρμοδιότητες, μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο για υποδομή, για έργα, για καθαριότητα ανά γεωγραφική ενότητα και έτσι να παραμείνουν οι κοινότητες, με τον πρόεδρο να φροντίζει τα του χωριού του.»²⁷⁰

Το ζήτημα της κοινότητας είναι φανερό ότι απασχολεί τις μικρές κοινωνίες και προκαλεί τις περισσότερες αντιδράσεις. Ο Πάνος Μαΐστρος, μέλος της επιτροπής του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας», μιλά για το μέλλον των κοινοτήτων που θα συνενωθούν σημειώνοντας ότι «επιδιώκεται να διατηρηθούν τα όρια και τα «προνόμια» των σημερινών κοινοτήτων... είναι μεγάλης σημασίας για τη ζωή του χωριού η νομική κατοχύρωση των πολιτικών προθέσεων...»²⁷¹.

Σε επίπεδο τοπικών αντιδράσεων έχουμε:

- Την παράδοση 514 εκλογικών βιβλιαρίων στον Νομάρχη Μεσσηνίας από εκπρόσωπους της Επιτροπής Αγώνα του Άρι, οι οποίοι διαμαρτύρονται για την ένταξη στο Δήμο Θουρίας. Σε νέα λαϊκή συνέλευση²⁷² αποφασίζουν κινητοποιήσεις με αποκλεισμούς δρόμων²⁷³ και επισκέψεις σε Βουλευτές, ενώ καταγγέλλουν Μπένο και Παπανικολάου γιατί δεν ανταποκρίθηκαν στο αίτημά τους²⁷⁴.

²⁶⁶ Ελευθερία 9-8-1997 (σελ.3)

²⁶⁷ οπ.παρ 10-8-1997 (σελ.4)

²⁶⁸ οπ.παρ 13-8-1997 (σελ.4)

²⁶⁹ οπ.παρ 13-8-1997 (σελ.4)

²⁷⁰ οπ.παρ 14-8-1997 (σελ.3)

²⁷¹ οπ.παρ 15-8-1997 (σελ.1,3)

²⁷² οπ.παρ 19-8-1997 (σελ.4)

²⁷³ οπ.παρ 23-8-1997 (σελ.1)

²⁷⁴ οπ.παρ 21-8-1997 (σελ.3)

- Κινητοποιήσεις ετοιμάζουν στη Χώρα αντιδρώντας στην προοπτική ένταξης του Κορυφασίου και του Ρωμανού στην Πύλο και όχι στο δήμο Νέστορος²⁷⁵.
- Στη «μάχη» μπαίνει δυναμικά η Βαλύρα για τη διεκδίκηση της έδρας Αρχαίας Μεσσήνης. Το δρόμο στη γέφυρα Μαυροζούμενας στην 7^η επαρχιακή οδό έκλεισαν κάτοικοι από τη Βαλύρα²⁷⁶.
- Στους Βουλευτές και τον Περιφερειάρχη²⁷⁷ απευθύνονται οι «Χιλιοχωρίτες» για δημιουργία δήμου και όχι ένταξη στην Πύλο. Με το αίτημά τους συντάσσονται οι Βουλευτές Κατσιλιέρης, Γιαννακόπουλος και Λαμπρόπουλος. Δήμο Λεύκτρου διεκδικούν στη Μάνη με συγκέντρωση στη Πλάτσα²⁷⁸.
- Δεν θέλει Καλαμάτα το κοινοτικό συμβούλιο Βέργας αλλά ούτε και Αβία με έδρα τον Κάμπο²⁷⁹. Τη διατήρηση τής ακεραιότητας της Μάνης – να μην ενταχθούν Βέργα και Μικρά Μαντίνεια στην Καλαμάτα - ζητούν Μανιάτες που επισκέφτηκαν τον Περιφερειάρχη με επικεφαλής το Μητροπολίτη Γυθείου και Οιτύλου Χρυσόστομο²⁸⁰.

Πραγματοποιείται ομιλία του καθηγητή Επαμεινώνδα Πανά, στο διοικητήριο Καλαμάτας, στην οποία παρευρίσκεται ο Αντώνης Σαμαράς. Στην ομιλία υποστηρίζεται ότι υπάρχει έλλειμμα δημοκρατίας στον «Καποδίστρια», ενώ επισημαίνεται ότι λύση στα προβλήματα της τοπικής αυτοδιοίκησης μπορεί να δοθεί μέσα από τους αναπτυξιακούς συνδέσμους και τα συμβούλια περιοχής²⁸¹. Ακολουθεί, μερικές μέρες μετά, ανακοίνωση της Πολιτικής Άνοιξης που χαρακτηρίζει «Ετσιθελική, αβασάνιστη και αυταρχική η απόφαση της κυβέρνησης για τη μαζική επιβολή της αναγκαστικής συνένωσης των Δήμων και των κοινοτήτων»²⁸².

Σημαντική εξέλιξη για την πορεία των συνενώσεων στη Μεσσηνία είναι η είσοδος του Σταύρου Μπένου στη Κυβέρνηση, ο οποίος στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, 2 Σεπτεμβρίου του 1997, ορκίζεται Υφυπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης²⁸³,

Αμέσως μετά την είσοδο Μπένου στην Κυβέρνηση, στη δημιουργία 3 ακόμα Δήμων σε σχέση με την πρόταση της Περιφέρειας – Άρι, Αυλώνα και Χιλιοχώρια-καταλήγει το υπουργείο εσωτερικών, μετά από αλληπάλληλες συσκέψεις και συναντήσεις. Η δημιουργία των 3 επιπλέον δήμων ανακοινώνεται από Μπένο, Κατσιλιέρη και Γιαννακόπουλο²⁸⁴.

²⁷⁵ Ελευθερία 14-8-1997 (σελ.1)

²⁷⁶ οπ.παρ 31-8-1997 (σελ.3)

²⁷⁷ οπ.παρ 23-8-1997 (σελ.1)

²⁷⁸ οπ.παρ 17-8-1997 (σελ.3)

²⁷⁹ οπ.παρ 21-8-1997 (σελ.3)

²⁸⁰ οπ.παρ 23-8-1997 (σελ.1)

²⁸¹ οπ.παρ 2-9-1997 (σελ.3)

²⁸² οπ.παρ 10-9-1997 (σελ.14)

²⁸³ οπ.παρ 2-9-1997 (σελ.1)

²⁸⁴ οπ.παρ 2-9-1997 (σελ.1,5)

Οι πληροφορίες για τους νέους δήμους φέρνουν ευχαριστήρια από Χιλιοχώρια και Αυλώνα²⁸⁵, αλλά και πληθώρα νέων αιτημάτων. Έτσι: δήμο ζητούν από τον Μπένο οι Αλαγόνοι²⁸⁶. Ανδανία και όχι Ηλέκτρα θέλουν να λέγεται ο δήμος οι Διαβολιτσαίοι²⁸⁷. Τη δημιουργία δήμου ζητούν οι κοινότητες Αβραμιού, Στρέφι, Βελίκα, Λυκότραφο, Λευκοχώρα και Νεοχώρι Αριστομένη²⁸⁸. Τη δημιουργία δήμου ζητούν Τρίκορφο, Κλήμα, Κορομηλιά και Παλαιόκαστρο²⁸⁹. Τρεις δήμους από την Αγία Σιών έως τον Άγιο Νίκων ζητά η συντονιστική επιτροπή αγώνα Μανιατών²⁹⁰. Την ένταξή του στα Αρφαρά ζητά το Αριοχώρι²⁹¹. Ισχυρό δήμο θέλουν τα Αρφαρά²⁹². Μεσσήνη θέλει το Λυκότραφο²⁹³. Έκκληση από Αετό σε Φωτέα για παρέμβαση με επιχείρημα την ιστορικότητα του χωριού²⁹⁴.

Η σημαντικότερη ένταση προκαλείται όμως στην Αρχαία Μεσσήνη όπου κλείνουν την Αρκαδική Πύλη οι Μαυρομματαίοι, κόντρα στην πρόταση Μπένου για ορισμού της Βαλύρας ως έδρα του δήμου Ιθώμης²⁹⁵, ενώ ικανοποίηση επικρατεί σε συγκέντρωση ενημέρωσης στη Βαλύρα για τις συναντήσεις και τις νέες προτάσεις²⁹⁶. Δύο δήμους (Βαλύρας και Ιθώμης) προτείνει ο Γιάννης Λαμπρόπουλος²⁹⁷.

Σε διευκρινήσεις αναγκάζεται να προβεί ο πρόεδρος Μαυρομματίου Ιθώμης για υποτιθέμενη παρέμβαση Σαμαρά υπέρ Μαυρομματίου. Σύμφωνα με τις διευκρινίσεις ο Σαμαράς δεν τάσσεται υπέρ Μαυρομματίου ή Βαλύρας αλλά είναι γενικώς κατά των αναγκαστικών συνενώσεων και όπου υπάρχουν προβλήματα να γίνουν δημοψηφίσματα²⁹⁸. Την ίδια στιγμή που ο Σαμαράς είναι με όλους, άκαρπη ήταν η συνάντηση εκπροσώπων των ορεινών κοινοτήτων που ζητούν έδρα το Μαυρομάτι του υπό σύσταση Δήμου Ιθώμης με τον υφυπουργό Σταύρο Μπένο, στο γραφείο του στην Καλαμάτα. Ο υφυπουργός επέμεινε στην πρότασή του για έδρα του δήμου τη Βαλύρα και για τιμητική έδρα το Μαυρομάτι²⁹⁹. Ο Σταύρος Μπένος έχει συνάντηση και με επιτροπή Μανιατών στους οποίους τονίζει ότι Βέργα και Μαντίνεια θα ενταχθούν στην Καλαμάτα, και αυτό είναι προς το συμφέρον όλης της περιοχής³⁰⁰.

Επεισοδιακή ήταν όμως η συνάντηση Μπένου με διαμαρτυρόμενους κατοίκους από το Βλαχόπουλο, στην οποία τους ανακοίνωσε την πρότασή του για δήμο Βλαχόπουλου με έδρα το Χατζή. Την πρόταση του υφυπουργού ακολούθησαν

²⁸⁵ Ελευθερία 3-9-1997 (σελ.3)

²⁸⁶ οπ.παρ 3-9-1997 (σελ.3)

²⁸⁷ οπ.παρ 7-9-1997 (σελ.3)

²⁸⁸ οπ.παρ 3-9-1997 (σελ.4)

²⁸⁹ οπ.παρ 11-9-1997 (σελ.5)

²⁹⁰ οπ.παρ 10-9-1997 (σελ.1,5)

²⁹¹ οπ.παρ 10-9-1997 (σελ.1,5)

²⁹² οπ.παρ 12-9-1997 (σελ.7)

²⁹³ οπ.παρ 12-9-1997 (σελ.4)

²⁹⁴ οπ.παρ 12-9-1997 (σελ.5)

²⁹⁵ οπ.παρ 9-9-1997 (σελ.3)

²⁹⁶ οπ.παρ 9-9-1997 (σελ.3)

²⁹⁷ οπ.παρ 10-9-1997 (σελ.1,4)

²⁹⁸ οπ.παρ 12-9-1997 (σελ.4)

²⁹⁹ οπ.παρ 14-9-1997 (σελ.12)

³⁰⁰ οπ.παρ 14-9-1997 (σελ.12)

αποδοκιμασίες, διαπληκτισμοί και «ντου» στο γραφείο του στην Καλαμάτα με απώθηση από αστυνομικούς³⁰¹.

Προχειρότητα στο ζήτημα των συνενώσεων κοινοτήτων διαπιστώνει ο πρώην υπουργός και πρώην Βουλευτής Μεσσηνίας Αριστ. Καλαντζάκος, ο οποίος τονίζει ότι «σκοπιμότητες, συνεχείς παλινδρομήσεις, αποσπασματικές μόνο παρεμβάσεις χωρίς αρμοδιότητες που συνδέονται με τους αναγκαίους πόρους ...είχαν σαν αποτέλεσμα να χαθεί μια μεγάλη ευκαιρία για ουσιαστική αποκέντρωση»³⁰².

Αλλαγές και βελτιώσεις εξετάζει η ΔΕ της ΤΕΔΚ, σε συνεδρίασή της, προκειμένου να καμφθούν οι αντιδράσεις³⁰³, που εντοπίζονται πλέον σε συγκεκριμένες περιοχές στη Μάνη που θέλουν τρεις δήμους και σε ένδειξη διαμαρτυρίας κλείνουν το δρόμο στον Άγιο Νικόλαο Μάνης³⁰⁴. Στο Βλαχόπουλο η κατάσταση είναι έκρυθμη με τους κατοίκους, μετά από την επεισοδιακή συνάντηση με Μπένο, να κλείνουν, αρχικά, τον δρόμο Καλαμάτας- Χώρας και στη συνέχεια, για 2 ώρες, τον δρόμο στο Ασπρόχωμα³⁰⁵. Εντύπωση προκαλεί η απόφαση να μην πηγαίνει κανένα παιδί από το Βλαχόπουλο στο Γυμνάσιο και Λύκειο Χατζή, μετά από απόφαση της συντονιστικής επιτροπής αγώνα³⁰⁶.

Η δυναμική και μαζική αντίδραση φαίνεται ότι αναγκάζει τους Βουλευτές, τον ένα μετά τον άλλο, να συντάσσονται με το Βλαχόπουλο. Αρχικά, υπέρ της δημιουργίας δήμου Βλαχόπουλου όπως προτείνει η ΤΕΔΚ ζητά ο Βουλευτής Πέτρος Κατσιλιέρης³⁰⁷. Την πρότασή του για δήμους σε γεωγραφικές ενότητες επαναλαμβάνει ο Γ. Γιαννακόπουλος, ο οποίος με αυτόν τον τρόπο τάσσεται υπέρ όλων όσων διαφωνούν³⁰⁸. Και Χατζή και Βλαχόπουλο προτείνει ο Γιάννης Λαμπρόπουλος³⁰⁹. Την αντίδραση από το Χατζή προκάλεσε η θέση Κατσιλιέρη υπέρ Βλαχόπουλου³¹⁰. Οι παρατάξεις ΝΑΣ και ΔΑΚ, που πρόσκεινται στο ΚΚΕ, σε νέα ανακοίνωσή τους επισημαίνουν ότι δεν είναι «γενικά κατά των συνενώσεων. Πρέπει όμως να αποφασίσουν οι ίδιοι οι κάτοικοι... ακόμα και με τοπικά δημοψηφίσματα.»³¹¹.

Είναι παράνομες οι αλλαγές ορίων και οι συνενώσεις, υποστηρίζει ο πρώην δήμαρχος Καλαμάτας, Παναγής Κουμάντος, ο οποίος μέσα από μια νομικίστικη προσέγγιση κάνει επανεμφάνιση στην τοπική αυτοδιοίκηση. Η παρέμβασή του αυτή σηματοδοτεί την επιστροφή του στα αυτοδιοικητικά πράγματα, από τα οποία έχει

³⁰¹ Ελευθερία 14-9-1997 (σελ.13)

³⁰² οπ.παρ 15-9-1997 (σελ.3)

³⁰³ οπ.παρ 15-9-1997 (σελ.1)

³⁰⁴ οπ.παρ 16-9-1997 (σελ.4)

³⁰⁵ οπ.παρ 17-9-1997 (σελ.1,5)

³⁰⁶ οπ.παρ 20-9-1997 (σελ. 3)

³⁰⁷ οπ.παρ 16-9-1997 (σελ.3)

³⁰⁸ οπ.παρ 17-9-1997 (σελ.4)

³⁰⁹ οπ.παρ 18-9-1997 (σελ. 5)

³¹⁰ οπ.παρ 17-9-1997 (σελ.15)

³¹¹ οπ.παρ 17-9-1997 (σελ. 8)

αποχωρήσει μετά από την εκλογική του ήττα. Η επιστροφή οδήγησε, τελικά, στην εκλογή του στο νέο πια Καποδιστριακό δήμο Καλαμάτας³¹².

Ακολουθεί Νομαρχιακή ολομέλεια του ΠΑΣΟΚ Μεσσηνίας, όπου όλοι συμφωνούν με την αναγκαιότητα των συνενώσεων, αλλά ο καθένας από την πλευρά του θέτει ζήτημα διαδικασίας, «συντροφικά μαχαιρώματα» κατά Μπένου, ο οποίος ως αρμόδιος υπουργός συγκεντρώνει τον κύριο όγκο της κριτικής. Ο Βουλευτής Π. Κατσιλιέρης ισχυρίζεται ότι οι βουλευτές δεν ξέρουν ακόμα ποιοι είναι οι νέοι δήμοι της Μεσσηνίας, ενώ ο Γ. Γιαννακόπουλος μίλησε για δυο μέτρα και σταθμά και επανέλαβε την πρόταση του για 35-36 δήμους³¹³. Τη δημιουργία δήμου με την ονομασία «Υάμεια» ζητεί με επιστολή της στον πρωθυπουργό η Τ.Ο. ΠΑΣΟΚ Τρικώρφου³¹⁴.

Οι αντιδράσεις στο Βλαχόπουλο συνεχίζονται με χρήση των μαθητών, που λόγω του μεγάλου αριθμού τους, δυσχεραίνουν τη λειτουργία του Γυμνασίου – Λυκείου Χατζή. Στο πλαίσιο αυτό, οι γονείς των μαθητών από το Βλαχόπουλο ζητούν από τον προϊστάμενο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης μαζική μεταγραφή από το Γυμνάσιο-Λύκειο Χατζή, ενώ συνεχίζουν να μην πηγαίνουν στο σχολείο³¹⁵. Την επιστροφή των μαθητών στα σχολεία ανακοινώνει η επιτροπή αγώνα Βλαχόπουλου και δηλώνει ότι περιμένει θετική αντιμετώπιση του αιτήματός της, όταν υπάρχουν πλέον διαβεβαιώσεις ότι θα γίνει δήμος Παπαφλέσσα³¹⁶.

Προνομιά χαρακτηρίζει το νέο Δήμο Μεσσηνίας ο δήμαρχος Παύλος Πτωχός, αναφερόμενος ειδικότερα στην τουριστική αξιοποίηση του παραλιακού του μετώπου³¹⁷. Κινητοποιήσεις κατά των συνενώσεων στην Αθήνα ετοιμάζει η Πανελλήνια Συντονιστική Επιτροπή, η οποία προσεγγίζει διαμαρτυρόμενους από τη Μεσσηνία³¹⁸.

Την ίδια στιγμή στη Μεσσηνία λίγες ημέρες πριν την ανακοίνωση του τελικού αριθμού των δήμων εκδηλώνονται αντιδράσεις με:

- Διαδήλωση Αλαγονίων στην Καλαμάτα με αίτημα τη δημιουργία δήμου³¹⁹.
- Επιστολή από κοινότητα Εύας για δημιουργία δήμου με τη συμμετοχή των γύρω κοινοτήτων³²⁰.
- Νέα δραστηριοποίηση από Φοινικούντα με συνάντηση για τη δημιουργία δήμου³²¹.
- Γενικά κατά των συνενώσεων ο πρόεδρος του Πύργου Λεύκτρου³²².

³¹² Ελευθερία 21-9-1997 (σελ. 23)

³¹³ οπ.παρ 23-9-1997 (σελ. 1,3)

³¹⁴ οπ.παρ 20-9-1997 (σελ. 23)

³¹⁵ οπ.παρ 23-9-1997 (σελ. 3)

³¹⁶ οπ.παρ 27-9-1997 (σελ. 3)

³¹⁷ οπ.παρ 27-9-1997 (σελ. 3)

³¹⁸ οπ.παρ 20-9-1997 (σελ. 3)

³¹⁹ οπ.παρ 22-9-1997 (σελ. 4)

³²⁰ οπ.παρ 28-9-1997 (σελ. 4)

³²¹ οπ.παρ 28-9-1997 (σελ. 5)

- Επιστολή Μαυρομματέων κατά Κατσιλιέρη γιατί δεν παίρνει θέση υπέρ τους³²³.
- Αντίδραση από το Δήμο Πύλου για ένταξη Κορυφάσιου και Ρωμανού στο δήμο Νέστορος³²⁴. Το συγκεκριμένο ζήτημα, στο παραπέντε των συνενώσεων, μετατρέπεται σε μείζον και προκαλεί τις αντιδράσεις των κομματικών οργανώσεων, τόσο του ΠΑΣΟΚ³²⁵, όσο και της Ν.Δ στην Πύλο³²⁶. Αντιδρούν και από το Κορυφάσιο για την ένταξή τους στο δήμο Νέστορος³²⁷.
- Να γίνει δήμος η Φοινικούντα ζητά το τοπικό ΠΑΣΟΚ³²⁸.
- Ανοιχτή επιστολή κατά Μπένου και Κατσιλιέρη από «Ιθωμίτες»³²⁹.

Στο τοπικό πολιτικό επίπεδο, στη φάση αυτή, τη διαφωνία της με το «Ι. Καποδίστρια» ανακοινώνει η Ν.Ε του Συνασπισμού³³⁰. Η συγκεκριμένη διαφωνία και επιχειρηματολογία κινείται εκτός της κεντρικής γραμμής του ΣΥΝ, ο οποίος έχει ενστάσεις αλλά δεν υιοθετεί τόσο επιθετικά σχήματα όσο η τοπική ηγεσία του κόμματος. Εθελούσιες συνενώσεις ζητά η ΟΝΝΕΔ Μεσσηνίας³³¹. Ενώ ότι οι αναγκαστικές συνενώσεις είναι αντίθετες στο Σύνταγμα υποστηρίζει σε ανακοίνωσή της η ΤΕ Πύλου της Πολιτικής Άνοιξης³³².

Η απουσία των Βουλευτών του νομού από τη συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου με θέμα τις συνενώσεις - την ίδια ώρα είχε αγιασμό και έναρξη των εργασιών στη Βουλή – προκάλεσε την επίθεση εναντίον τους από τον επικεφαλής της μειοψηφίας, πρώην υπουργό και βουλευτή με το ΠΑΣΟΚ Θανάση Φιλιπόπουλο, ο οποίος υποστήριξε ότι οι βουλευτές κρύβονται προκαλώντας την έντονη επιδοκιμασία του ακροατηρίου του Νομαρχιακού Συμβουλίου που αποτελείται από διαμαρτυρόμενους για τις συνενώσεις³³³. Ο Θ. Φιλιπόπουλος επιτέθηκε, εμμέσως πλην σαφώς, στον Στ, Μπένο, τονίζοντας ότι «δεν επιτρέπουμε σε κανένα να κάνει τον πολιτικό πάτρωνα αυτού του τόπου...» και υποστήριξε ότι συμφωνεί με τον «Καποδίστρια» αλλά διαφωνεί με τη χωροταξία, στρεφόμενος και κατά της ΤΕΔΚ. Στην ίδια συνεδρίαση, ο Νομάρχης Π. Φωτέας εξέφρασε την απογοήτευσή του για το μέλλον της τοπικής αυτοδιοίκησης και επέρριψε ευθύνες σε όλα τα κόμματα. Η συζήτηση αποφασίστηκε να επαναληφθεί την επόμενη εβδομάδα και να κληθούν οι Βουλευτές³³⁴.

³²²Ελευθερία 1-10-1997 (σελ. 4)

³²³ Οπ.παρ 3-10-1997 (σελ. 4)

³²⁴ Οπ.παρ 28-9-1997 (σελ. 4)

³²⁵ Οπ.παρ 27-9-1997 (σελ. 3)

³²⁶ Οπ.παρ 28-9-1997 (σελ. 4)

³²⁷ Οπ.παρ 1-10-1997 (σελ. 4)

³²⁸ Οπ.παρ 7-10-1997 (σελ. 8)

³²⁹ Οπ.παρ 8-10-1997 (σελ. 4)

³³⁰ Οπ.παρ 28-9-1997 (σελ. 5)

³³¹ Οπ.παρ 7-10-1997 (σελ. 9)

³³² Οπ.παρ 8-10-1997 (σελ. 4)

³³³ Οπ.παρ 7-10-1997 (σελ. 1)

³³⁴ Οπ.παρ 8-10-1997 (σελ. 1,3)

Η ένταξη του Ρωμανού και του Κορυφασίου γίνεται μείζον τοπικό θέμα και προκαλεί την κοινή αντίδραση, με ανακοίνωση των τοπικών κομμάτων ΠΑΣΟΚ, ΝΔ και Πολιτική Άνοιξη, που στρέφονται κατά του Στ. Μπένου αλλά και του καπετάν Βασίλη Κωνσταντακόπουλου που ετοιμάζει την επένδυση ΠΟΤΑ (Costa Navarino) στο Ρωμανού. Οι κομματικοί παράγοντες των τριών κομμάτων βλέπουν συμπαιγνία, προκειμένου να περάσουν τα σχέδια του επενδυτή με τη μέθοδο «διαίρει και βασίλευε» αλλά και «για να μην αναδείξει ποτέ πια στο μέλλον η Πυλία ισχυρούς πολιτικούς παράγοντες που ενδεχομένως να εξέφραζαν μια διαφορετική άποψη για την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής»³³⁵. Σε απάντηση των αντίστοιχων πρωτοβουλιών στην Πύλο, την ένταξη Κορυφασίου και Ρωμανού στο δήμο Νέστορος ζητούν οι 4 τοπικές οργανώσεις ΠΑΣΟΚ, ΝΔ, ΣΥΝ, Πολιτική Άνοιξη του δήμου Χώρας³³⁶.

Στο παραπάνω διαρρέουν πληροφορίες της τελευταίας στιγμής, πριν κατατεθεί το νομοσχέδιο στο κοινοβούλιο, οι οποίες μιλούν για 29 δήμους και 2 κοινότητες στη Μεσσηνία³³⁷. Με την κατάθεση του νομοσχεδίου επιβεβαιώνονται οι πληροφορίες για 29 δήμους και 2 κοινότητες στη Μεσσηνία. Οι νέοι δήμοι σε σχέση με την πρόταση της περιφέρειας είναι οι Άριος, Αυλώνας, Παπαφλέσσα, Χίλιοχωρίων, η Είρα από κοινότητα μετατρέπεται σε δήμος, και δημιουργείται μια νέα κοινότητα, η Τρικόρφου³³⁸.

³³⁵ οπ.παρ 9-10-1997 (σελ. 1,11)

³³⁶ οπ.παρ 10-10-1997 (σελ. 3)

³³⁷ οπ.παρ 10-10-1997 (σελ. 1)

³³⁸ Αναλυτικά όπως ψηφίστηκαν δημιουργήθηκαν οι κατωτέρω δήμοι και κοινότητες:

Δήμος Αβίας (πληθυσμός 2908) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αβίας, 2. Αλτομυρών, 3. Δολών, 4. Κάμπου, 5. Κέντρου, 6. Πηγαδίων, 7. Σταυροπηγίου, 8. Σωτηριανίκων, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Κάμπος της τέως κοινότητας Κάμπου.

Δήμος Αετού (πληθυσμός 3264) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αγριλιάς, 2. Αετού, 3. Αρτικίου, 4. Γλυκορριζίου, 5. Καμαρίου, 6. Κεφαλόβρυσης, 7. Κοπανακίου, 8. Κρουονερίου, 9. Μοναστηρίου, 10. Πολυθέας, 11. Σιτοχωρίου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Κοπανάκι της τέως κοινότητας Κοπανακίου.

Δήμος Αίπειας(πληθυσμός 2574) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αδριανής, 2. Λογγάς, 3. Μηλίτσης, 4. Νέας Κορώνης, 5. Χράνων, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Λογγά της τέως κοινότητας Λογγάς.

Δήμος Ανδανίας (πληθυσμός 3084) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αγριλοβούνου, 2. Άνω Μελπειάς, 3. Δασοχωρίου, 4. Δεσύλλα, 5. Διαβολιτσίου, 6. Ηλέκτρας, 7. Καρνασίου, 8. Κάτω Μελπειάς, 9. Κεντρικού, 10. Κωνσταντίνων, 11. Μάλτας, 12. Μάνδρας, 13. Μαντζαρίου, 14. Παραπουγκίου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Διαβολιτσί της τέως κοινότητας Διαβολιτσίου.

Δήμος Ανδρούσας (πληθυσμός 2820) αποτελούμενος από το δήμο Ανδρούσης και τις κοινότητες: 1. Αγριλιάς, 2. Αμφιθέας, 3. Ελληνοεκκλησιάς, 4. Εύας, 5. Καλογερορράχης, 6. Μαγγανιακού, 7.

Πολυλόφου, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Ανδρούσα του τέως δήμου Ανδρούσης.

Δήμος 'Αριος (πληθυσμός 2189) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αλωνίων, 2. 'Αμμου, 3. Ανεμομούλου, 4. 'Αριος, 5. Αριοχωρίου, 6. Ασπροπουλιάς, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός 'Αριος της τέως κοινότητας 'Αριος.

Δήμος Αριστομένους (πληθυσμός 3413) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αριστομένους, 2. Βουταίνης, 3. Διοδίων, 4. Κεφαλόβρυσου, 5. Κουτίφαρι, 6. Μάνεση, 7. Πελεκανάδας, 8. Πλατανόβρυσης, 9. Πουλιτσίου, 10. Στέρνας, 11. Στρεφίου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Αριστομένης της τέως κοινότητας Αριστομένους.

Δήμος Αρφαρών (πληθυσμός 3212) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αγίου Φλώρου, 2. Αγρίλου, 3. Αρφαρών, 4. Βελανιδιάς, 5. Βρωμόβρυσης, 6. Πηδήματος, 7. Πλατέως, 8. Σταματινού, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Αρφαρά της τέως κοινότητας Αρφαρών.

Δήμος Αυλώνας (πληθυσμός 2626) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αγαλιανής, 2. Αυλώνας, 3. Βανάδας, 4. Ελαίας, 5. Καλιτσαίνης, 6. Καλού Νερού, 7. Καρυών, 8. Πλατανίων, 9. Προδρόμου, 10. Σιδηροκάστρου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Σιδηρόκαστρο της τέως κοινότητας Σιδηροκάστρου.

Δήμος Βουφράδος (πληθυσμός 1802) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Βλάση, 2. Κουρτακίου, 3. Μηλιωτίου, 4. Πετριτσίου, 5. Χαραυγής, 6. Χατζή, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Χατζή της τέως κοινότητας Χατζή.

Δήμος Γαργαλιάνων (πληθυσμός 9083) αποτελούμενος από το δήμο Γαργαλιάνων και τις κοινότητες: 1. Βάλτας, 2. Λεύκης, 3. Μαραθοπόλεως, 4. Μουζακίου, 5. Πύργου, 6. Φλόκας, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Γαργαλιάνοι του τέως δήμου Γαργαλιάνων.

Δήμος Δωρίου (πληθυσμός 4069) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Άνω Δωρίου, 2. Βασιλικού, 3. Δωρίου, 4. Κόκλα, 5. Κούβελα, 6. Μάλθης, 7. Χαλκιά, 8. Χρυσοχωρίου, 9. Ψαρίου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Δώριο της τέως κοινότητας Δωρίου.

Δήμος Θουρίας (πληθυσμός 4106) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αιθαίας, 2. Αμφείας, 3. Ανθείας, 4. Θουρίας, 5. Μικρομάνης, 6. Πολιανής, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Θουρία της τέως κοινότητας Θουρίας.

Δήμος Ιθώμης (πληθυσμός 2466) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Αριστοδημείου, 2. Αρσινόης, 3. Βαλύρας, 4. Ζερμπισίων, 5. Κεφαλινού, 6. Λαμπαίνης, 7. Μαυρομματίου Ιθώμης, 8. Ρευματιάς, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Βαλύρα της τέως κοινότητας Βαλύρας.

Δήμος Καλαμάτας (πληθυσμός 57620) αποτελούμενος από το δήμο Καλαμάτας και τις κοινότητες: 1. Αλαγονίας, 2. Αντικαλάμου, 3. Αρτεμισίας, 4. Ασπροχώματος, 5. Βέργας, 6. Ελαιοχωρίου, 7. Καρβελίου, 8. Λαδά, 9. Λαϊκών, 10. Μικράς Μαντινείας, 11. Νεδούσης, 12. Πηγών, 13. Σπερχογείας, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Καλαμάτα του τέως δήμου Καλαμάτας.

Δήμος Κορώνης (πληθυσμός 5067) αποτελούμενος από τις κοινότητες: 1. Ακριτοχωρίου, 2. Βασιλιτσίου, 3. Βουναρίων, 4. Κοπλανίου, 5. Κόμπων, 6. Κορώνης, 7. Υαμείας, 8. Φαλάνθης, 9. Χαροκοπιού, 10. Χρυσοκελλαριάς, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Κορώνη της τέως κοινότητας Κορώνης.

Δήμος Κυπαρισσίας (πληθυσμός 8648) αποτελείται από το δήμο Κυπαρισσίας και τις κοινότητες: 1. Αρμενίων, 2. Βρυσών, 3. Μουριατάδας, 4. Μύρου, 5. Ξηροκάμπου, 6. Περδικονερίου, 7. Ραχών, 8. Σπηλιάς, 9. Στασιού, 10. Φαρακλάδας, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Κυπαρισσία του τέως δήμου Κυπαρισσίας.

Δήμος Λευίκτρου (πληθυσμός 5558) αποτελείται από τις κοινότητες: 1. Αγίου Νικολάου, 2. Αγίου Νίκωνος, 3. Εξωχωρίου, 4. Θαλαμών, 5. Καρδαμύλης, 6. Καρυοβουνίου, 7. Καστανέας, 8. Λαγκάδας, 9. Μηλέας, 10. Νεοχωρίου, 11. Νομιτσή, 12. Πλάτσης, 13. Προαστίου, 14. Προσηλίου, 15. Πύργου, 16. Ριγκλίων, 17. Σαϊδόνας, 18. Τραχήλας, 19. Τσερίων, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Καρδαμύλη της τέως κοινότητας Καρδαμύλης.

Δήμος Μεθώνης (πληθυσμός 2638) αποτελείται από τις κοινότητες: 1. Ευαγγελισμού, 2. Καινούργιου Χωρίου, 3. Λαχανάδας, 4. Μεθώνης, 5. Φοινίκης, 6. Φοινικούντος, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Μεθώνη της τέως κοινότητας Μεθώνης.

Δήμος Μελιγαλά (πληθυσμός 4040) αποτελείται από το δήμο Μελιγαλά και τις κοινότητες: 1. Ανθούσης, 2. Ζευγολατιού, 3. Καλλιρόης, 4. Μαγούλας, 5. Μίλα, 6. Νεοχωρίου Ιθώμης, 7. Πολίχνης, 8. Σκάλας, 9. Στενυκλάρου, 10. Τσουκαλαϊκών, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Μελιγαλά του τέως δήμου Μελιγαλά.

Δήμος Μεσσήνης (πληθυσμός 11041) αποτελείται από το δήμο Μεσσήνης και τις κοινότητες: 1. Αβραμιού, 2. Αναλήψεως, 3. Βελίκας, 4. Καρτερολίου, 5. Λευκοχώρας, 6. Λυκότραφου, 7. Μαδένης, 8. Μαυρομματίου Παμίσου, 9. Νεοχωρίου Αριστομένου, 10. Πιλαλίστρας, 11. Πιπερίτσης, 12. Σπιταλίου, 13. Τριόδου, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Μεσσήνη του τέως δήμου Μεσσήνης.

Δήμος Νέστορος (πληθυσμός 5552) αποτελείται από το δήμο Χώρας και τις κοινότητες: 1. Αμπελοφύτου, 2. Κορυφασίου, 3. Μεταξάδας, 4. Μυρσινοχωρίου, 5. Παλαιού Λουτρού, 6. Ρωμανού, 7. Φλεσιάδος, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Χώρα του τέως δήμου Χώρας.

Δήμος Οιχαλίας (πληθυσμός 2797) αποτελείται από τις κοινότητες: 1. Ανδανίας, 2. Καλυβίων, 3. Κατσαρού, 4. Λουτρού, 5. Μερόπης, 6. Οιχαλίας, 7. Πεύκου, 8. Σιάμου, 9. Σολακίου, 10. Φίλια, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Μερόπη της τέως κοινότητας Μερόπης.

Δήμος Παπαφλέσσα (πληθυσμός 2205) αποτελείται από τις κοινότητες: 1. Βλαχοπούλου, 2. Μανιακίου, 3. Μαργελίου, 4. Μεταμορφώσεως, 5. Παπαφλέσσα, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Βλαχόπουλο της τέως κοινότητας Βλαχοπούλου.

Δήμος Πεταλιδίου (πληθυσμός 3601) αποτελείται από τις κοινότητες: 1. Αχλαδοχωρίου, 2. Δάρα, 3. Δροσιάς, 4. Καλοχωρίου, 5. Καρποφόρων, 6. Καστανίων, 7. Κοκκίνου, 8. Λυκίσσης, 9. Μαθίας, 10. Νερομούλου, 11. Πανιπερίου, 12. Πεταλιδίου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Πεταλίδι της τέως κοινότητας Πεταλιδίου.

Δήμος Πύλου (πληθυσμός 5402) αποτελείται από το δήμο Πύλου και τις κοινότητες: 1. Αμπελοκήπων, 2. Γλυφάδας, 3. Ικλαίνης, 4. Καλλιθέας, 5. Κυνηγού, 6. Μεσοχωρίου, 7. Παππουλιών, 8. Πηδάσου, 9. Πύλας, 10. Χωματάδας, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Πύλος του τέως δήμου Πύλου.

Η ανακοίνωση του νομοσχεδίου και των νέων δήμων κορυφώνει τις αντιδράσεις, οι οποίες, σε πολιτικό επίπεδο, εκδηλώνονται με ιδιαίτερη σφοδρότητα σε ανοικτή συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Μεσσηνίας, το οποίο μετατρέπεται σε αίθουσα κριτικής κατά πάντων και ιδιαίτερα κατά του Στ. Μπένου. Πρωταγωνιστής στην επίθεση κατά Μπένου και Μαλαπάνη είναι ο Θανάσης Φιλιπόπουλος, ο οποίος, μεταξύ άλλων βαριών εκφράσεων, κατηγόρησε τον υφυπουργό Εσωτερικών «πολιτική αγυρτεία, πολιτική αλητεία και πολιτική μαυραγορίτικη ήταν η τακτική του στο νομό σχετικά με τις συνενώσεις»³³⁹

Ακολουθεί συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου για τις συνενώσεις. Στις τοποθετήσεις τους, όσοι συμμετείχαν, τα είχαν με τους βουλευτές. Από δημάρχους προέδρους και εκπροσώπους φορέων της Πύλου, της Μάνης και της Ιθώμης καταγράφηκαν οι μεγαλύτερες αντιδράσεις, ενώ κάτοικοι του Μαυρομματίου Ιθώμης έκαψαν εκλογικά βιβλιάρια και φώναζαν συνθήματα κατά του Στ. Μπένου³⁴⁰. Ο Νομάρχης Παν. Φωτέας κατέγραψε την απογοήτευσή του για την τροπή που παίρνει το εγχείρημα των συνενώσεων, επέκρινε την κυβέρνηση που επιμένει αμετακίνητη στις θέσεις της και αρνείται το διάλογο και την προέτρψε να μην είναι τόσο αισιόδοξη ότι τα έχει κερδίσει όλα. Τάχθηκε, τέλος, κατά της ένταξης της Βέργας στην Καλαμάτα, επισημαίνοντας ότι η Βέργα και το Μεσολόγγι ήταν οι δυο φράχτες κατά των κατακτητών³⁴¹.

Δήμος Φιλιατρών (πληθυσμός 9334) αποτελείται από το δήμο Φιλιατρών και τις κοινότητες: 1. Εξοχικού, 2. Μάλης, 3. Πλάτης, 4. Χαλαζονίου, 5. Χριστιανουπόλεως, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Φιλιατρά του τέως δήμου Φιλιατρών.

Δήμος Χιλιοχωρίων (πληθυσμός 2916) αποτελείται από τις κοινότητες: 1. Κουκκουνάρας, 2. Κρεμμυδίων, 3. Μεσοποτάμου, 4. Σουληναρίου, 5. Χανδρινού, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Χανδρινός της τέως κοινότητας Χανδρινού.

Δήμος Είρας (πληθυσμός 997) αποτελείται από τις κοινότητες: 1. Αγίου Σώστου, 2. Αμπελιώνας, 3. Κακαλετρίου, 4. Νέδας, 5. Πέτρας, 6. Σκληρού, 7. Στασίμου, 8. Συρρίζου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Νέδα της τέως κοινότητας Νέδας.

Κοινότητα Τρικόρφου (πληθυσμός 1037) αποτελείται από τις κοινότητες: 1. Δραϊνας, 2. Κλήματος, 3. Κορομηλέας, 4. Παλαιοκάστρου, 5. Τρικόρφου, οι οποίες καταργούνται. Έδρα της κοινότητας ορίζεται ο οικισμός Τρίκορφο της τέως κοινότητας Τρικόρφου.

Κοινότητα Τριπύλας (πληθυσμός 626) αποτελείται από τις κοινότητες: 1. Καλογερεσίου, 2. Λαντζουνάτου, 3. Λυπουδεσίου, 4. Ραπτοπούλου, 5. Ροδιάς, 6. Σελλά, 7. Τριπύλας, οι οποίες καταργούνται. Έδρα της κοινότητας ορίζεται ο οικισμός Ραπτόπουλο της τέως κοινότητας Ραπτοπούλου. Β. Στον πιο πάνω Νομό δεν συντρέχει περίπτωση αναγνώρισης κοινότητας σε δήμο.³³⁸

³³⁹ Ελευθερία 15-10-1997 (σελ. 1)

³⁴⁰ οπ.παρ 15-10-1997 (σελ. 5,6)

³⁴¹ οπ.παρ 15-10-1997 (σελ. 5)

Σε επίπεδο τοπικών αντιδράσεων, οι Μανιάτες στρέφονται κατά «Καποδίστρια» με συγκέντρωση στη μάντρα Αλμυρού³⁴², Μεσσήνη και όχι Ανδρούσα θέλει η Αμφιθέα³⁴³. Υπάρχει οργή στο Καλό Νερό για το ζήτημα της έδρας του Δήμου Αυλώνος³⁴⁴. Πίκρα και αγανάκτηση στο Χαρακοπιό για τη μη δημιουργία δήμου³⁴⁵. Συνέλευση στο Αβραμιού για δήμο με έδρα τη Γεωγραφική Ενότητα³⁴⁶. Αντιδράσεις από τον Πύργο Τριφυλίας³⁴⁷. Τέσσερις κοινοτάρχες Αβραμιού, Λευκοχώρας, Στρεφίου και Νεοχωρίου Αριστομένη στρέφονται κατά των 3 Βουλευτών του ΠΑΣΟΚ γιατί δεν έγινε δήμος στην περιοχή τους³⁴⁸. Το δρόμο στο «Φιλοξένια» έκλεισαν για μια ώρα κάτοικοι από Βέργα, Αβία και Σωτηριάνικα ζητώντας αυτόνομο δήμο³⁴⁹. Οι περισσότερες αντιδράσεις γίνονται περισσότερο για να γίνουν και δεν έχουν πλέον τη δυναμική της πρώτης περιόδου. Όλοι μοιάζουν να έχουν συμβιβαστεί με το συγκεκριμένο χωρισμό, μιας και τα «καυτά» μέτωπα φαίνεται πως έχουν κλείσει.

Παράλογο νομοσχέδιο, με παράλογες ενοποιήσεις βλέπει στο σχέδιο «Καποδίστρια» η Συντονιστική Επιτροπή Μεσσηνίας της Πολιτικής Άνοιξης³⁵⁰. Την αντίθεσή του με τις συνενώσεις δηλώνει σε άρθρο του ο Γ. Λαμπρόπουλος, ο οποίος υποστηρίζει ότι δημιουργήθηκαν «τερατουργήματα»³⁵¹. Υπέρ του προγράμματος Καποδίστρια τάσσεται η ΠΟΕ ΟΤΑ, η οποία κηρύσσει απεργία για τον τρόπο μετατάξης των κοινοτικών γραμματέων στους δήμους που θα δημιουργηθούν³⁵².

Ξεκίνησε στο κοινοβούλιο η συζήτηση του «Καποδίστρια». Ο εισηγητής της Ν.Δ Αθανάσιος Νάκος είπε ότι η Ν.Δ όταν γίνει κυβέρνηση θα καταργήσει το νόμο και θα ακούσει τις φωνές των τοπικών κοινωνιών. Η Μαρία Δαμανάκη από το Συνασπισμό είπε ότι το κόμμα της συμφωνεί με τις συνενώσεις αλλά έχει αντιρρήσεις με βασικές διατάξεις. Ο εκπρόσωπος του ΚΚΕ Νικ. Γκατζής χαρακτήρισε το νομοσχέδιο συγκεντρωτικό και αυταρχικό και ο εκπρόσωπος του ΔΗΚΚΙ Γιωρ. Τσαφούλιας έκανε λόγο για πραξικόπημα³⁵³. Στην ομιλία του ο Γ. Λαμπρόπουλος για τις συνενώσεις κάνει εκτενή αναφορά σε όσα υποστήριξε ο Θ. Φιλιπόπουλος στη συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου³⁵⁴. Τρεις τροπολογίες από Γ. Γιαννακόπουλο στο νομοσχέδιο για τις συνενώσεις, η πρώτη αφορά την αποζημίωση των προέδρων των τοπικών συμβουλίων, η άλλη αφορά τη χορήγηση ισόβιας χορηγίας στους σημερινούς δημάρχους και προέδρους και η τρίτη στη δημιουργία ειδικής θέσης δημάρχου σε ιστορικούς δήμους³⁵⁵. Η Μεσσηνία δεν εξαιρείται του

³⁴² Ελευθερία 12-10-1997 (σελ. 1)

³⁴³ οπ.παρ 12-10-1997 (σελ. 3)

³⁴⁴ οπ.παρ 12-10-1997 (σελ. 3)

³⁴⁵ οπ.παρ 15-10-1997 (σελ. 6)

³⁴⁶ οπ.παρ 15-10-1997 (σελ. 6)

³⁴⁷ οπ.παρ 18-10-1997 (σελ. 9)

³⁴⁸ οπ.παρ 19-10-1997 (σελ. 8)

³⁴⁹ οπ.παρ 28-10-1997 (σελ. 1)

³⁵⁰ οπ.παρ 15-10-1997 (σελ. 3)

³⁵¹ οπ.παρ 17-10-1997 (σελ. 8)

³⁵² οπ.παρ 18-10-1997 (σελ. 15)

³⁵³ οπ.παρ 23-10-1997 (σελ. 8)

³⁵⁴ οπ.παρ 25-10-1997 (σελ. 8)

³⁵⁵ οπ.παρ 30-10-1997 (σελ. 4)

κανόνα. Ο «Καποδίστριας» δεν είναι αποτέλεσμα μια γενικότερης μελέτης των προβλημάτων των τοπικών κοινωνιών « σημειώνει σε συνέντευξη του ο πρόεδρος της Πολιτικής Άνοιξης Αντ. Σαμαράς, ο οποίος κάνει λόγο για έλλειμμα δημοκρατίας

356

Την ενίσχυση του ΤΕΙ Καλαμάτας, προκειμένου να γίνει ο φορέας επιμόρφωσης των νέων ΟΤΑ, ζητά στην ομιλία του στη Βουλή για τον «Καποδίστρια» ο Πέτρος Κατσιλιέρης³⁵⁷. Ο «Καποδίστριας» παρά τα λάθη που έχουν γίνει κινείται στη σωστή κατεύθυνση, επισήμανε στη δική του ομιλία ο Γιαν. Γιαννακόπουλος³⁵⁸. Ο Βουλευτής απαντώντας σε αιτιάσεις για παιχνίδια για εκλογικού λόγους σημείωσε «δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Θα φέρω για παράδειγμα τον δήμο Καλαμάτας που χρόνια τον «έχει» το ΠΑΣΟΚ. Στο δήμο αυτό προσαρτήθηκαν χωριά, παρά τη δική μου αντίρρηση, που αλλάζουν τους συσχετισμούς δυνάμεων σε βάρος του ΠΑΣΟΚ»³⁵⁹. Νομοσχέδιο «Οθων ή Μάουερ» και όχι «Καποδίστρια» χαρακτηρίζει το νόμο για τις συνενώσεις ο Βουλευτής Λευτ. Παπανικολάου, με άρθρο του για όσα δεν είπε στη Βουλή λόγω της αποχώρησης της ΝΔ. Ο βουλευτής κάνει λόγο για αντισυνταγματικό νομοσχέδιο και στρέφεται κατά των συνενώσεων συνολικά³⁶⁰. «Τη δημοκρατική αρχή της εκπροσώπησης των κατοίκων αλλά και την αποτελεσματικότητα ταυτόχρονα επιδιώκει η κυβέρνηση με τον νέο τρόπο συγκρότησης των δήμων» υποστήριξε στην ομιλία του στη Βουλή ο Στ. Μπένος³⁶¹.

Το νομοσχέδιο ψηφίζεται από τη βουλή σε σύνολο 279 Βουλευτών, υπέρ 159 ΠΑΣΟΚ και ΣΥΝ, κατά 120 ΝΔ, ΚΚΕ και ΔΗΚΚΙ. Στη συζήτηση είχε υπάρξει έντονη αντιπαράθεση μεταξύ του αρχηγού της Ν.Δ, Κώστα Καραμανλή, και του υπουργού εσωτερικών, Αλέκου Παπαδόπουλου, που οδήγησε στην αποχώρηση της ΝΔ από τη συνέχεια της συζήτησης. Ο πρόεδρος της Ν.Δ ανακοινώνοντας την αποχώρηση του κόμματος κατηγόρησε τη κυβέρνηση για «επίδειξη αυταρχισμού και φίμωσης του κοινοβουλίου», με τον υπουργό εσωτερικών να ισχυρίζεται ότι η ΝΔ «απέδρασε όχι από τη βουλή αλλά από την πραγματικότητα»³⁶².

Εγκαινιάζοντας τη νέα αυτοδιοικητική εποχή ο περιφερειάρχης Αντ. Ματσίγκος, σε συνέντευξή του, τονίζει ότι η Περιφέρεια θα βοηθήσει του νέους δήμους, και σε σχέση με το χωροταξικό, σημειώνει ότι «θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε σ' ένα σχήμα πιο σφιχτό»³⁶³. Οι αντιδράσεις αμέσως μετά την ψήφιση του νομοσχεδίου σταματούν και μπαίνουμε στη φάση της υλοποίησης του σχεδίου. Ενδεικτικό είναι ότι λίγες εβδομάδες μετά το θέμα της διάθεσης των μηχανημάτων στους νέους

³⁵⁶ Ελευθερία 4-11-1997 (σελ. 1, 11,12)

³⁵⁷ οπ.παρ 7-11-1997 (σελ. 7)

³⁵⁸ οπ.παρ 7-11-1997 (σελ. 8)

³⁵⁹ οπ.παρ 8-11-1997 (σελ. 4)

³⁶⁰ οπ.παρ 12-11-1997 (σελ. 9)

³⁶¹ οπ.παρ 13-11-1997 (σελ. 3)

³⁶² οπ.παρ 8-11-1997 (σελ.1, 3)

³⁶³ οπ.παρ 1-11-1997 (σελ. 1,3)

δήμους είναι αυτό που απασχολεί τη συνεδρίαση της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας, σηματοδοτώντας με εμφατικό τρόπο το πέρασμα στη νέα εποχή³⁶⁴.

³⁶⁴ Ελευθερία 15-11-1997 (σελ. 4)

Δ. Πως εξελίχθηκε η διαδικασία συνενώσης των δήμων, σχέδιο «Καλλικράτης».

Η διαδικασία διαλόγου για τις αλλαγές στην αυτοδιοίκηση ξεκινά αμέσως μετά τις Βουλευτικές εκλογές, στις 4 Οκτωβρίου 2009, και την ανάληψη της κυβέρνησης από το ΠΑΣΟΚ, με πρωθυπουργό τον Γιώργο Παπανδρέου και υπουργό Εσωτερικών τον Γιάννη Ραγκούση. Την πρώτη περίοδο γίνεται συζήτηση για «Καποδίστρια II» στο πλαίσιο του διαλόγου που είχε προϋπάρξει το προηγούμενο διάστημα σε πολιτικά κόμματα και αυτοδιοίκηση. Το βασικό που απασχολεί σε πρώτη φάση είναι η πληροφορία για κατάργηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και η θεσμοθέτηση της Περιφερειακής³⁶⁵. Σε ό,τι αφορά τους δήμους, από την αρχή, ο διάλογος διεξάγεται με βάση την γνωστή από παλιά πρόταση του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ) για 6 δήμους³⁶⁶.

Ξεκινά και επίσημα η διαβούλευση για τη διοικητική μεταρρύθμιση, με συνάντηση της ΕΝΑΕ, πρόεδρος της οποίας είναι ο Νομάρχης Μεσσηνίας, Δημήτρης Δράκος, με τον υπουργό Εσωτερικών, Γιάννη Ραγκούση. Ο Δ. Δράκος επισημαίνει σε δηλώσεις του πριν τη συνάντηση ότι αναμένεται: «να οριστεί το διαδικαστικό μέρος των διαβουλεύσεων για τη διοικητική μεταρρύθμιση, δοθέντος ότι έχει ξεκινήσει ήδη η εργασία της επιστημονικής επιτροπής που έχει ορίσει ο υπουργός» και ενημέρωσε ότι η ΕΝΑΕ συμμετέχει στην πολιτική επιβλέπουσα επιτροπή του έργου, σημειώνοντας ότι η Ένωση έχει ταχθεί υπέρ της αιρετής Περιφέρειας και της παραμονής των σημερινών διοικητικών Περιφερειών της χώρας³⁶⁷.

Βάση για το χωροταξικό σχεδιασμό αποτελεί η πρόταση του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ) που έχει συνταχθεί από το 2007. Για το Μεσσηνία η επίσημη πρόταση, της πλειοψηφίας, προβλέπει 6 δήμους: 1) Καλαμάτας, Αβίας, Λεύκτρου, Θουρίας, Άριος, Αρφαρών. 2) Μεσσήνης, Ανδρούσας, Αριστομένη, Τρικόρφου, Ιθώμης, Πεταλιδίου, Βουφράδας. 3) Πύλου, Μεθώνης, Κορώνης, Αίπειας, Χιλιοχωρίων. 4) Γαργαλιάνων, Φιλιατρών, Νέστορος, Παπαφλέσσα. 5) Κυπαρισσίας, Αυλώνα, Αετού, Τριπύλας. 6) Μελιγαλά, Δωρίου, Ανδανίας, Οιχαλίας, Είρας.³⁶⁸

Σύμφωνα όμως με τις πληροφορίες, στους δημάρχους παρουσιάστηκε και μια εναλλακτική πρόταση που μειοψήφησε στη σχετική επιτροπή του ΙΤΑ, η οποία προέβλεπε να δημιουργηθούν 9 δήμοι: 1) Καλαμάτας, Θουρίας, Άριος, Αρφαρών. 2) Αβίας, Λεύκτρου. 3) Μεσσήνης, Ανδρούσας, Τρικόρφου, Ιθώμης, Αριστομένη. 4) Πεταλιδίου, Βουφράδος, Χιλιοχωρίων, Παπαφλέσσα. 5) Πύλου, Μεθώνης, Κορώνης, Αίπειας. 6) Φιλιατρών. 7) Γαργαλιάνων, Νέστορος. 8) Κυπαρισσίας, Αυλώνα, Αετού, Τριπύλας. 9) Μελιγαλά, Δωρίου, Ανδανίας, Οιχαλίας, Είρας.

³⁶⁵ Ελευθερία 1-11-2009 (σελ 1)

³⁶⁶ οπ.παρ 4-11-2009 (σελ 10)

³⁶⁷ οπ.παρ 5-11-2009 (σελ 5)

³⁶⁸ Πρόταση ΙΤΑ για χωροταξία δήμων(2007)

Η πρώτη αντίθεση για το νέο κύμα συνενώσεων έρχεται από το Δημοτικό Συμβούλιο Φιλιατρών, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο δήμαρχος Άλκης Ξύγκας: «η θέση μας είναι ότι επιθυμούμε να μείνουμε αυτόνομος δήμος και συμφωνούμε με την πρόταση για 9-10 δήμους στην Μεσσηνία, που έχουν και τα Φιλιατρά ως δήμο όπως είναι σήμερα. Είμαστε ένας ιστορικός δήμος και ο δεύτερος μεγαλύτερος της Μεσσηνίας γι' αυτό θέλουμε να μείνουμε όπως είμαστε»³⁶⁹.

Σε πρώτη φάση στο Δ.Σ. της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας θα συζητηθεί το θέμα των συνενώσεων με τον πρόεδρο της ΤΕΔΚ και δήμαρχο Καλαμάτας, Παναγιώτη Νίκα, να δηλώνει ότι: «η Ένωση έχει αποφασίσει πως είναι αναγκαία η διοικητική μεταρρύθμιση και πρέπει να γίνει συνένωση δήμων ώστε ο αριθμός των νέων να είναι περίπου το 1/3 των σημερινών ΟΤΑ ». Σε σχέση με τα σενάρια αυτό που φέρεται ότι προκρίνεται σε τοπικό επίπεδο είναι η πρόταση της μειοψηφίας του ΙΤΑ, που προβλέπει 9 δήμους, με μια παραλλαγή που αφορά το δήμο Καλαμάτας και ανέβαζε τον αριθμό σε 10. Ειδικότερα: 1 Καλαμάτα, 2 Θουρία, Άρις και Αρφαρά. 3 Μεσσήνη, Ανδρούσα, Τρίκορφο, Ιθώμη, Αριστομένης. 4 Πεταλίδι, Βουφράδα, Χιλιοχώρια, Παπαφλέσσα. 5 Πύλος, Μεθώνη, Κορώνη, Αίπεια. 6 Φιλιατρά. 7 Γαργαλιάνοι, Νέστορος. 8 Κυπαρισσία, Αυλώνα, Αετός, Τριπύλα. 9 Μελιγαλάς, Δώριο Ανδανία, Οιχαλία και Είρα. 10 Αβία και Λεύκτρο³⁷⁰.

Δημοσιοποιείται από την κυβέρνηση το χρονοδιάγραμμα του διαλόγου για τη διοικητική μεταρρύθμιση και η ψήφιση του σχετικού νομοσχεδίου μέχρι το Μάρτιο του 2010³⁷¹.

Δυο Περιφέρειες στην Πελοπόννησο θέλει ο Δημ. Δράκος, ο οποίος επαναλαμβάνει απόφαση του Δ.Σ της ΕΝΑΕ για την παραμονή τουλάχιστον 13 περιφερειών στη χώρα. Είναι φανερό ότι απασχολεί η πιθανότητα αλλαγής εκλογικών σχηματισμών μέσα από μια ενιαία περιφέρεια στην Πελοπόννησο, γι' αυτό σπεύδει να σημειώσει ότι «δεν θα επιτρέψουμε πασών των χρωμάτων αριθμητικές συσσωματώσεις που έχουν χαρακτήρα υπολογιστικό»³⁷².

Νέα συζήτηση στο Δημοτικό Συμβούλιο Φιλιατρών και απόφαση κατά πλειοψηφία να παραμείνει αυτόνομος δήμος. Ενδιαφέρον έχει ότι στη συνεδρίαση κατατέθηκε και πρόταση για ενιαίο δήμο Τριφυλίας αλλά με έδρα τα Φιλιατρά³⁷³. Ενιαίο Δήμο Τριφυλίας επιθυμεί με ομόφωνη απόφασή του το Δημοτικό Συμβούλιο Κυπαρισσίας, ενώ ο Δήμαρχος, Γιώργος Σαμπαζιώτης, σημειώνει για την Τριφυλία ότι: «λόγω γεωμορφολογίας, λόγω ιστορικών και κοινωνικών θεμάτων που αφορούν την καθημερινότητά μας είναι ένας ενιαίος χώρος. Εκ των πραγμάτων βλέπουμε ότι όλη η Τριφυλία θεωρεί όλο τον εαυτό της ένα σώμα. Οι άνθρωποι κοινωνικά, εμπορικά, διοικητικά, εκκλησιαστικά, δικαστικά από θέμα νοσοκομείου, δραστηριοποίηση

³⁶⁹ Ελευθερία 6-11-2009 (σελ 3)

³⁷⁰ οπ.παρ 14-11-2009 (σελ 1, 5)

³⁷¹ οπ.παρ 18-11-2009 (σελ 1)

³⁷² οπ.παρ 18-11-2009 (σελ 1,5)

³⁷³ οπ.παρ 18-11-2009 (σελ 1,8)

συλλόγων, συνδέονται. Λειτουργεί σαν ένας κοινός χώρος. Μελλοντικά θα μπορούσε να λειτουργήσει σαν ένας ενιαίος δήμος»³⁷⁴.

Κατά των συνενώσεων τάχθηκαν αρκετοί δήμαρχοι του νομού στη συνεδρίαση του Δ.Σ. της ΤΕΔΚ, υποστηρίζοντας ότι οι μεγάλοι δήμοι είναι αναποτελεσματικοί και χρεωμένοι, επισημαίνοντας ότι έτσι θα ερημώσει η ύπαιθρος. Ειδικότερα κατά της δημιουργίας μεγάλων δήμων τάχθηκαν οι δήμαρχοι Παπαφλέσσα, Περικλής Ψώνης, Αριστομένη, Γιάννης Μπρατσιάκος, Ανδρούσας, Μένης Παπαδόπουλος, Νέστορος, Τάσος Τσορώνης, Πεταλιδίου, Ηλίας Κουτσοδημητρόπουλος, Μεθώνης, Ηρακλής Μιχελής. Οι υπόλοιποι δήμαρχοι που μετείχαν στη συνεδρίαση και ειδικότερα Μελιγαλά, Ελένη Αλειφέρη, Θουρίας, Γιώργος Σκαλαίος, Αρφαρών, Ανδρέας Καραγιάννης, Κορώνης, Θόδωρος Σαλαντής και Καλαμάτας, Παναγιώτης Νίκας συμφώνησαν με τη μεταρρύθμιση, αλλά έθεσαν ζητήματα διαδικασίας, ειδικά στο πώς θα αποφασιστούν τα όρια των νέων δήμων³⁷⁵.

Την Πελοπόννησο ως ενιαία Περιφέρεια ζητά με άρθρο παρέμβασή της η Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ στο νομό Νάντια Γιαννακοπούλου, υποστηρίζοντας ότι: «Η Πελοπόννησος είναι ένα πλήρες οικονομικό σύνολο, ιδανικό για έναν σύγχρονο χωρικό καταμερισμό εργασίας και διαβίωσης, στο πλαίσιο της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής»³⁷⁶. «Στόχος της ΕΝΑΕ ενόψει της διοικητικής αναδιάρθρωσης της χώρας είναι να διαμορφώσει ένα νέο εθνικό όραμα για μια αυτοδιοίκηση ισχυρή αποτελεσματική και παραγωγική επισημαίνει σε χαιρετισμό του στην έκθεση «POLIS 2009» ο Δημήτρης Δράκος³⁷⁷.

Ο Αντώνης Σαμαράς, βουλευτής Μεσσηνίας, εκλέγεται πρόεδρος της Ν.Δ και αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης³⁷⁸.

Οι συζητήσεις στην Τριφυλία φουντώνουν, την έδρα ενός μεγαλύτερου Δήμου διεκδικεί με απόφασή του το Δημοτικό Συμβούλιο Γαργαλιάνων. Ο δήμαρχος, Σταύρος Καλοφωλιάς, σημειώνει χαρακτηριστικά ότι: «Σαν δήμος έχουμε και την κρίσιμη μάζα πληθυσμού αλλά και όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά στοιχεία για να μείνουμε αυτόνομος δήμος. Όμως, επειδή πιστεύουμε ότι οι πιο μεγάλοι δήμοι είναι και πιο δυνατοί, είμαστε υπέρ των πιο μεγάλων δήμων και πιστεύουμε να είμαστε στο επίκεντρο ενός.»³⁷⁹.

Διαρροή σεναρίου που εξεταζόταν και σύμφωνα με το οποίο η Μεσσηνία θα χωριστεί σε 3 μονοεδρικές περιφέρειες. Πρόκειται για σχέδιο που εξεταζόταν στα πλαίσια της επιτροπής του υπουργείου Εσωτερικών, για αλλαγή μαζί με τη διάρθρωση του κράτους και του εκλογικού νόμου. Τη συγκεκριμένη περίοδο υπήρχε η σκέψη να

³⁷⁴ Ελευθερία 19-11-2009 (σελ 1,8)

³⁷⁵ οπ.παρ 20-11-2009 (σελ 1,5)

³⁷⁶ οπ.παρ 21-11-2009 (σελ 8)

³⁷⁷ οπ.παρ 28-11-2009 (σελ 40)

³⁷⁸ οπ.παρ 30-11-2009 (σελ 1)

³⁷⁹ οπ.παρ 2-12-2009 (σελ 8)

ενταχθεί στη διοικητική μεταρρύθμιση και η αλλαγή του εκλογικού συστήματος με σπάσιμο των εκλογικών περιφερειών, αλλά στην πορεία αυτό αποσύρθηκε³⁸⁰.

Ο πρόεδρος της ΕΝΑΕ Δημ. Δράκος ζητά συνάντηση με τον υπουργό, σημειώνοντας ότι «δεν γνωρίζουμε πού έχει καταλήξει η επιστημονική επιτροπή του υπουργείου, η οποία ταυτίζεται με το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης»³⁸¹. Στη συνάντηση που γίνεται με το υπουργό Γιάννη Ραγκούση δεν υπάρχει, σύμφωνα με δηλώσεις του Δημ. Δράκου, ξεκάθαρο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της διαδικασίας της διοικητικής μεταρρύθμισης, ενώ τίθεται και το ζήτημα της φορολογικής μεταρρύθμισης, με το Νομάρχη Μεσσηνίας να σημειώνει ότι «εάν δεν υπάρχει οικονομική αυτοδυναμία δεν υπάρχει πραγματική αποκέντρωση με αυτοδιοίκηση»³⁸².

Το θέμα των περιφερειών κυριαρχεί στη συγκεκριμένη φάση. Επιστολή Νάντιας Γιαννακοπούλου στον υπουργό εσωτερικών με την οποία ζητά να γίνει μια Περιφέρεια η Πελοπόννησος³⁸³. Πληροφορίες από το υπουργείο μιλούν για 2 περιφέρειες στην Πελοπόννησο³⁸⁴. Νέες πληροφορίες δείχνουν ότι υπάρχουν ισχυρές πιθανότητες για μία Περιφέρεια στην Πελοπόννησο³⁸⁵. Η ταλάντευση για ενιαία Πελοπόννησο φαίνεται και με δήλωση του Δημήτρη Ρέππα, βουλευτή Αρκαδίας, υπουργού και ισχυρού παράγοντα στην κυβέρνηση, ο οποίος δηλώνει «Και αρκετοί Αρκάδες θέλουν τη μια Περιφέρεια. Θέλει δουλειά για να γίνει»³⁸⁶.

Έχουμε στη φάση αυτή επανάληψη των αιτιάσεων που έχουν αναπτυχθεί και στο στάδιο διαμόρφωσης του «Ι Καποδίστρια» για ιστορικότητα τόπων, με χαρακτηριστική περίπτωση το δήμο Αετού. Αποφάσεις όταν κατατεθούν οι κυβερνητικές προτάσεις θα λάβει το Δημοτικό Συμβούλιο Αετού, ενώ ο δήμαρχος Δημήτρης Δριμής επισημαίνει ότι ο δήμος ανήκει στο Δίκτυο Μαρτυρικών Δήμων, οι οποίοι θα πρέπει να παραμείνουν δήμοι με τα χαρακτηριστικά που έχουν³⁸⁷.

Η ανάγκη καθορισμού βασικών αρχών και κριτηρίων ήταν, σύμφωνα με πληροφορίες, το αντικείμενο σειράς συσκέψεων στην Αθήνα. Δεν γίνεται καμιά αναφορά στον αριθμό των δήμων, σε μια προσπάθεια να προσανατολιστεί η συζήτηση στο θεσμικό μέρος και να αποφευχθούν οι κραδασμοί. Υψηλή προτεραιότητα δίνεται στα θέματα που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες και τα οικονομικά της αυτοδιοίκησης³⁸⁸, ενώ το ζήτημα του περιορισμού των δαπανών μέσω της διοικητικής μεταρρύθμισης θέτει με δηλώσεις του ο Πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου, δίνοντας έτσι νέα διάσταση στο εγχείρημα αυτού του δημοσιονομικού

³⁸⁰ Ελευθερία 2-12-2009 (σελ 1)

³⁸¹ οπ.παρ 3-12-2009 (σελ 40)

³⁸² οπ.παρ 5-12-2009 (σελ 5)

³⁸³ οπ.παρ 2-12-2009 (σελ 5)

³⁸⁴ οπ.παρ 7-12-2009 (σελ 1)

³⁸⁵ οπ.παρ 13-12-2009 (σελ 1)

³⁸⁶ οπ.παρ 3-1-2010 (σελ 1)

³⁸⁷ οπ.παρ 8-12-2009 (σελ 4)

³⁸⁸ οπ.παρ 12-12-2009 (σελ 1)

εργαλείου³⁸⁹. Στο υπουργείο συγκροτείται επιτροπή για τα όρια των νέων δήμων, η οποία, σύμφωνα με πληροφορίες, θα βασιστεί στην υπάρχουσα πρόταση του ΙΤΑ, με στόχο οι δήμοι όλης της χώρα να μην υπερβαίνουν τους 380³⁹⁰.

Σε τελική φάση βρίσκεται πλέον το νομοσχέδιο για τη « νέα αρχιτεκτονική στην αυτοδιοίκηση και τη διοίκηση» προκειμένου να συζητηθεί στο υπουργικό συμβούλιο. Στόχος είναι να συζητηθούν οι αλλαγές στην ΤΕΔΚ και να ληφθούν αποφάσεις στο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ της 18-20 Ιανουαρίου. Σύμφωνα με πληροφορίες, στη Μεσσηνία θα εφαρμοστεί η πρόταση του ΙΤΑ για 6 δήμους, ενώ η Πελοπόννησος θα είναι χωρισμένη σε δυο Περιφέρειες³⁹¹.

Παρουσιάστηκε στο υπουργικό συμβούλιο το σχέδιο «Καλλικράτης» και οριστικοποιείται ότι οι αιρετές Περιφέρειες στη χώρα παραμένουν αριθμητικά ως έχουν – στην Πελοπόννησο δύο. Στην ίδια συνεδρίαση ξεκαθαρίζεται ότι οδηγός για τους δήμους θα είναι η πρόταση του ΙΤΑ, δηλαδή 370 σε όλη τη χώρα και 6 στη Μεσσηνία. Παρουσιάζονται, επιπρόσθετα, όλο το θεσμικό πλαίσιο και οι πόροι για την αιρετή περιφερειακή αυτοδιοίκηση και τους νέους δήμους. Την αντίθεση τους στο σχέδιο που παρουσιάστηκε εξέφρασαν άμεσα οι εκπρόσωποι της Ν.Δ., του ΚΚΕ, του ΛΑΟΣ και του Συνασπισμού³⁹².

Θετικοί με επιφυλάξεις στο σχέδιο «Καλλικράτης» εμφανίζονται οι βασικοί αυτοδιοικητικοί παράγοντες του νομού. Ο νομάρχης Δημ. Δράκος σημειώνει ότι «η ΕΝΑΕ με τα συνέδρια και τις αποφάσεις της έχει τοποθετηθεί θετικά στη διοικητική μεταρρύθμιση και συνολικά σε όλο αυτό το εγχείρημα της νέας αρχιτεκτονικής το οποίο κατατέθηκε με το όνομα «Καλλικράτης». Ωστόσο πρέπει να παρατηρήσω ότι έχει σημαντικές και συγκεκριμένες ελλείψεις. Στα οικονομικά, στο ζήτημα του προσωπικού, στο θέμα της λειτουργίας και επομένως στην αποτελεσματική λήψη των αποφάσεων...». Ο δήμαρχος Καλαμάτας από την πλευρά του σημειώνει: «Ο Δήμος Καλαμάτας είναι υπέρ της σχεδιαζόμενης διοικητικής μεταρρύθμισης σε δημοτικό περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει η απαραίτητη ενίσχυση σε οικονομικό και επιστημονικό επίπεδο.» Ο Διονύσης Αλευράς, επικεφαλής της μειοψηφίας στο Δήμο Καλαμάτας και μέλος του Δ.Σ της ΚΕΔΚΕ, τάσσεται υπέρ του σχεδίου, σημειώνοντας « Ο εποικοδομητικός διάλογος θα οδηγήσει στην κοινωνική συναίνεση ώστε να «περπατήσει η διοικητική μεταρρύθμιση». Τους όρους και τις προϋποθέσεις για «μια ουσιαστική δημοκρατική αυτοδιοικητική μεταρρύθμιση» παρουσιάζει με άρθρο του ο Θανάσης Πετράκος, επικεφαλής της Συνεργασίας στο Νομαρχιακό Συμβούλιο και στέλεχος του Συνασπισμού³⁹³, εκφράζοντας τη διαφωνία του με το σχέδιο που παρουσίασε η κυβέρνηση.

³⁸⁹ Ελευθερία 15-12-2009 (σελ 1)

³⁹⁰ οπ.παρ 16-12-2009 (σελ 1)

³⁹¹ οπ.παρ 8-1-2010 (σελ 1)

³⁹² οπ.παρ 11-1-2010 (σελ 1,6)

³⁹³ οπ.παρ 12-1-2010 (σελ 1,5,37.)

Συσκέψεις σε ΠΑΣΟΚ και ΝΔ και προσπάθεια ευθυγράμμισης των αυτοδιοικητικών στελεχών με τις κομματικές θέσεις. Θα δοθούν όσα χρήματα χρειαστούν και θα ακουστούν οι γνώμες όλων στη χωροθέτηση των νέων δήμων, διαβεβαίωσε τα αυτοδιοικητικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ ο Γ. Ραγκούσης. Με δηλώσεις του ο Δημ. Δράκος – λίγο πριν από τη συνάντηση με τον πρόεδρο της Ν.Δ. Αντώνη Σαμαρά - προσπαθεί να ισορροπήσει ανάμεσα στη κομματική θέση και τις προηγούμενες αποφάσεις της ΕΝΑΕ, ζητώντας «ξεκάθαρες λύσεις», προκειμένου να συμφωνήσει στη μεταρρύθμιση³⁹⁴.

Ζυμώσεις στη ΝΔ και προσπάθεια ισορροπίας μεταξύ της θέσης των αυτοδιοικητικών που έχουν ταχθεί υπέρ της μεταρρύθμισης και της νέα ηγεσίας Σαμαρά που θέλει να αντιταχθεί. Μετά τη συνάντηση με Σαμαρά ο Δημ. Δράκος σημειώνει ότι : « η θέση της ΝΔ είναι παράλληλη με τη δική μας, εμείς έχουμε μια πορεία υπέρ της διοικητικής μεταρρύθμισης και είμαστε και αυτοδιοικητικοί». Δεν παρέλειψε να δηλώσει όμως, ταυτόχρονα, ότι ο «Καλλικράτης έχει σοβαρές ατέλειες και ελλείψεις»³⁹⁵.

Το Δ.Σ της ΕΝΑΕ στη συνάντηση της με τον υπουργό Εσωτερικών συμφωνεί καταρχήν στο σχέδιο «Καλλικράτης», με τον Δημ. Δράκο να επισημαίνει ότι «οι προϋποθέσεις που έχουν τεθεί είναι αδιαπραγμάτευτες», ενώ ο επικεφαλής της αντιπολίτευσης στην ΕΝΑΕ, Γιάννης Μίχας, σημειώνει ότι «το πρόγραμμα «Καλλικράτης» συνιστά μια από τις μεγαλύτερες θεσμικές παρεμβάσεις στη χώρα»³⁹⁶.

Σύσκεψη κομματικών και αυτοδιοικητικών στελεχών του ΠΑΣΟΚ στην Καλαμάτα, παρουσία και των τριών Βουλευτών του Νομού (Δημ. Κουσελάς, Νάντια Γιαννακοπούλου, Οδυσσέας Βουδούρης) στην οποία εκφράστηκε η στήριξη του σχεδίου «Καλλικράτης». Σε ό,τι αφορά τη χωροταξία υπήρξε κοινή στάση όλων για μια αιρετή Περιφέρεια στην Πελοπόννησο. Σε ό,τι αφορά τους δήμους υπήρξε προβληματισμός είτε για 4 δήμους, έναν σε κάθε επαρχία, είτε για 8, δύο σε κάθε επαρχία³⁹⁷.

Οι δήμαρχοι της Μεσσηνίας τοποθετούνται με δηλώσεις τους για τον Καλλικράτη, λίγο πριν από το συνέδριο της ΚΕΔΚΕ, όπου φαίνεται ότι σχηματοποιούνται ομάδες ανεξαρτήτως κομματικής προέλευσης, αλλά με βάση το προσωπικό ή το τοπικό μέλλον του καθένα:

Οι προερχόμενοι από το ΠΑΣΟΚ τοποθετούνται ως εξής:

ΑΒΙΑΣ. Παν. Μπασιάκος: «Είμαστε υπέρ της διοικητικής μεταρρύθμισης και του «Καλλικράτη». Αναμένουμε να δούμε το χωροταξικό και τις οικονομικές εγγυήσεις. Οι νέοι ισχυροί δήμοι μπορούν να λύσουν τα προβλήματα οργάνωσης...» **ΑΕΤΟΥ.**

³⁹⁴ Ελευθερία 13-1-2010 (σελ 1,5, 40)

³⁹⁵ οπ.παρ 14-1-2010 (σελ 1,40)

³⁹⁶ οπ.παρ 14-1-2010 (σελ. 40)

³⁹⁷ οπ.παρ 17-1-2010 (σελ 1,3)

Δημ. Δριμής: « Θα πρέπει να γίνει αξιολόγηση του «Καποδίστρια». Θεωρώ ότι απειλείται με περαιτέρω ερήμωση η ελληνική επαρχία... θα πρέπει να υπάρξει ένα ειδικό πρόγραμμα για τους μικρούς επαρχιακούς δήμους». **ΑΙΠΕΙΑΣ**. Νίκος Αναστασόπουλος: «Είναι ό,τι πιο καταστροφικό για την ύπαιθρο. Θα αναπτυχθούν οι έδρες και τα υπόλοιπα χωριά θα ερημώσουν». **ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΝΩΝ** Σταύρος Καλοφωλιάς « Το νομοσχέδιο είναι στη σωστή κατεύθυνση. Αντιμετωπίζει αρκετά πράγματα, κάνει πιο ισχυρούς τους δήμους... ο δήμος Γαργαλιάνων είναι από αυτούς που θα παίξουν ρόλο γιατί και το μέγεθος έχει αλλά και διαχειριστική επάρκεια». **ΘΟΥΡΙΑΣ** Γιώργος Σκαλαίος « Είναι σε θετική κατεύθυνση. Το βήμα αυτό πρέπει να γίνει... Στη Μεσσηνία το καλύτερο θα ήταν 2 δήμοι ανά επαρχία». **ΙΩΩΜΗΣ** Κώστας Γεωργακόπουλος « Είναι αρνητική εξέλιξη για τα μικρά χωριά... Οι μεγάλοι δήμοι δε θα λύσουν το πρόβλημα μιας αγροτικής περιοχής... θα ήταν καλύτερα να οργανώσουμε τις διοικητικές δομές με συμπολιτείες 4-5 δήμων». **ΝΕΣΤΟΡΟΣ** Αναστάσιος Τσορώνης «έχει πολλά θετικά στοιχεία έχει όμως και στοιχεία που παραμένουν σκοτεινά... Ο αριθμός 370 είναι πολύ μικρός και δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Με τη δημιουργία μεγάλων υδροκέφαλων δήμων θα δημιουργηθούν πολύ περισσότερα προβλήματα παρά θα λυθούν». **ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ** Ηλίας Κουτσοδημητρόπουλος «Πιστεύουμε ότι μέσα από τη συνένωση δεν έχει να ωφεληθεί ο κόσμος της υπαίθρου. Το θεωρούμε βιαστικό βήμα». **ΠΥΛΟΥ** Γιώργος Χρονόπουλος « Ήταν δεδομένο ότι έπρεπε να γίνει η μεταρρύθμιση. Στο αρχικό σχέδιο διαβούλευσης έχει γίνει μια καλή επεξεργασία αλλά αφήνει ερωτηματικά για αρμοδιότητες και πόρους».

Οι προερχόμενοι από Ν.Δ. τοποθετούνται ως εξής:

ΑΝΔΑΝΙΑΣ Γιώργος Διαγούπης: « Θα ερημώσει η ύπαιθρος, θα είναι η ταφόπλακα των χωριών. Οι μεγάλοι δήμοι δεν τα πήγαν καλά στην απορροφητικότητα...» **ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ** Μένης Παπαδόπουλος: «Είμαι αντίθετος με τον τρόπο που πάει να γίνει ο «Καλλικράτης» χωρίς να ρωτήσουν τις κοινωνίες. Οι μεγάλοι δήμοι είναι χρεωμένοι εμείς έχουμε αξιοπιστία». **ΑΡΙΟΣ** Γιώργος Γιαννακόπουλος: «Είμαστε κατά της δημιουργίας μεγάλων δήμων γιατί θεωρούμε ότι θα υπάρχει ανισομερής ανάπτυξη στο εσωτερικό τους». **ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗ** Γιάννης Μπρατσιάκος « Ο «Καλλικράτης» είναι πογκρόμ στη χωροταξική κατανομή των δήμων. Δεν λαμβάνει υπόψη αν οι δήμοι είναι αγροτικοί, ορεινοί κλπ. Δεν εξασφαλίζεται κανένας πόρος, όλα είναι στα λόγια... θα είναι αφανισμός της υπαίθρου...». **ΑΡΦΑΡΩΝ** Ανδρέας Καραγιάννης « Είμαι υπέρ της διοικητικής μεταρρύθμισης. Οι μεγαλύτεροι δομές έχουν καλύτερα αποτελέσματα για τους πολίτες. Να μην πάμε όμως σε δήμους μαμούθ. Για τη Μεσσηνία θα μπορούσαμε να έχουμε 8-9 δήμους που θα λειτουργούσαν καλά...». **ΑΥΛΩΝΑ** Γιάννης Φιλντίσης: «Είμαστε θετικοί στο σχέδιο «Καλλικράτης». Σε σχέση με τις κοινότητες ο «Καποδίστριας» προσέφερε αρκετά με τις ιδιαιτερότητες και τα λάθη που είχε... Είναι αναγκαίο όμως και εμείς οι δήμαρχοι να ξεπεράσουμε τους εαυτούς μας, να αφήσουμε την πολύ αγάπη για τον τόπο και να πάμε μπροστά...». **ΒΟΥΦΡΑΛΟΣ** Κωνσταντίνος Κυριακόπουλος «Είμαι υπέρ της μεταρρύθμισης. Όχι όμως σε τόσο μεγάλους δήμους... Να μην γίνουν 3-4

δήμοι στο νομό...». **ΔΩΡΙΟΥ** Αντώνης Τάκης « Εμείς συμφωνούμε με το σχέδιο αν υπάρχουν οι απαραίτητοι οικονομικοί πόροι και ο δήμος αποφασίσει πού θα ενταχθεί χωροταξικά. Θέση μας είναι να μείνουμε σα δήμος ορεινής Τριφυλίας μαζί με Ανδανία, Είρα, Αετό, Αυλώνα. Αν δεν γίνει αυτό να ενταχθούμε στο Δήμο Κυπαρισσίας...». **ΕΙΡΑΣ** Γιάννης Αδαμόπουλος «Ως δήμος συμφωνούμε απόλυτα ότι πρέπει να πάμε σε καινούργιες, αυτόνομες από πλευράς πόρων, αυτοδιοικητικές μονάδες... οι παραποτάμιοι δήμοι της Νέδας θα μπορούσαν να αποτελέσουν ενιαίο δήμο». **ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ** Παναγιώτης Νίκας « Η άποψή μου είναι καταρχάς θετική. Χρειάζεται όμως μια σειρά προϋποθέσεων... αν προσέξουμε μπορεί ο «Καλλικράτης» να συμβάλει στην αναδιοργάνωση και την ανασύνταξη της Πολιτείας», **ΚΟΡΩΝΗΣ** Θεοδωρής Σαλαντής «Ισχυροί δήμοι δίπλα στον πολίτη... Δεν μπορούμε να κινούμαστε με όρους του χθες έχει ξεπεραστεί ο Καποδίστριας». **ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ** Γιώργος Σαμπαζιώτης «Σαφώς είμαι υπέρ και θεωρώ ότι είναι πρόοδος να γίνει διοικητική μεταρρύθμιση στη χώρα...». **ΛΕΥΚΤΡΟ** Γιάννης Μαραμπέας « Πρέπει να γίνει συγκεκριμένος και σαφής ο Καλλικράτης... Θα γίνει μια προσπάθεια να δημιουργηθεί ένας Μανιάτικος δήμος». **ΜΕΘΩΝΗΣ** Ηρακλής Μιχελής « Θεωρούμε ότι δε θα είναι προς όφελος των τοπικών κοινωνιών. Μπορεί να είναι πιο αποτελεσματικοί οι νέοι δήμοι, θα μπορούσε όμως να γίνει αποτελεσματικότερο το σύστημα με τα συμβούλια περιοχής». **ΜΕΛΙΓΑΛΑ** Ελένη Αλειφέρη « Είμαι υπέρ της μεταρρύθμισης . Στο σχέδιο υπάρχει έλλειμμα σοβαρό στα οικονομικά». **ΜΕΣΣΗΝΗΣ** Κώστας Σπυρόπουλος «Είναι στη σωστή κατεύθυνση ... να έχει βάθος χρόνου και να μην έχουμε συνέχεια αλλαγές...». **ΟΙΧΑΛΙΑΣ** Νίκος Μανιάτης «Συμφωνώ απολύτως με τον «Καλλικράτη» τον αποδέχομαι και το συντομότερο δυνατό». **ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ** Περικλής Ψώνης «Το σχέδιο θα βλάψει την ύπαιθρο χωρίς πόρους. Δεν έχουν πείσει ότι είναι στη σωστή κατεύθυνση...». **ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ** Άλκης Ξύγκας «Χρειάζεται μια διοικητική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα, γιατί κρίνοντας από τα αποτελέσματα, βλέπουμε ότι πραγματικά το σύστημα δεν λειτουργεί ... πρέπει να εξασφαλιστεί η συναίνεση όλου του κόσμου και των σημερινών αρχόντων για να πετύχει», **ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ** Τάκης Δαρσακλής « Είναι θετική η άποψή μου. Είμαι υπέρ της μεταρρύθμισης, αλλά να στηθεί σωστά, όπως πρέπει»³⁹⁸.

Το σχέδιο «Καλλικράτης» συζητείται στο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ στην Αθήνα, όπου, από την πρώτη ημέρα, οι ίδιοι οι αρχηγοί των κομμάτων θέτουν το πλαίσιο, με την κυβέρνηση «να μένει μόνη της» και όλα τα κόμματα να δηλώνουν για τους δικούς του το καθένα λόγους ότι θα καταψηφίσουν το νομοσχέδιο. Ο πρωθυπουργός και πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, Γιώργος Παπανδρέου, στην ομιλία του ζήτησε από τους αυτοδιοικητικούς «όχι μόνο τη στήριξη αλλά και την ενεργό συμμετοχή τους στο μέγα εγχείρημα της μεταρρύθμισης που είναι απαίτηση του λαού». Ο Πρόεδρος της Ν.Δ, Αντώνης Σαμαράς, καταλόγισε στην κυβερνητική πλειοψηφία «βιασύνη, προχειρότητα και αναντιστοιχία λόγων έργων. Οι συνενώσεις, όπως προωθούνται, μπορούν να οδηγήσουν σε μαράζωμα ολόκληρων περιοχών, ιδιαίτερα ορεινών και

³⁹⁸ Ελευθερία 17-1-2010 (σελ 1,7,12,13)

νησιωτικών». Ο Αντώνης Σαμαράς ανακοίνωσε ότι προσανατολίζεται να μην δώσει χρίσματα η Ν.Δ στις αυτοδιοικητικές εκλογές, ενώ πρότεινε να εκλέγονται από ξεχωριστό ψηφοδέλτιο οι δήμαρχοι από τους δημοτικούς συμβούλους. Η Γ.Γ. του ΚΚΕ, Αλέκα Παπαρήγα, συνέδεσε τη μεταρρύθμιση με «επιχειρηματικά συμφέροντα μεγάλης κλίμακας» και τόνισε ότι «δεν υπερασπιζόμαστε την παρούσα κατάσταση αλλά δεν συμφωνούμε και με τον «Καλλικράτη». Ο πρόεδρος του ΛΑΟΣ, Γιώργος Καρατζαφέρης, μίλησε για «πολυτέλεια» και βιαστικό εγχείρημα και πρότεινε τη δημιουργία 15 Περιφερειών, με 25 Δήμους σε κάθε μία. Ο Πρόεδρος του ΣΥΝ και της ΚΟ του ΣΥΡΙΖΑ, Αλέξης Τσίπρας, υποστήριξε ότι ο «Καλλικράτης» αποτελεί επιλεκτική συρραφή τμημάτων μελετών του ΙΤΑ, χωρίς όμως «το όραμα που περιείχαν αυτές οι επεξεργασίες»³⁹⁹.

Στη διαδικασία του συνεδρίου της ΚΕΔΚΕ αναφέρονται δήμαρχοι της Μεσσηνίας. Ο δήμαρχος Καλαμάτας, Παν. Νίκας τονίζει ότι «παρά την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης, το κλίμα είναι μουδιασμένο, αφού πολλοί από τους δημάρχους που συμμετέχουν στο συνέδριο είναι απαισιόδοξοι». Ο δήμαρχος Πύλου, Γιώργος Χρονόπουλος, σημειώνει ότι περίμενε να συζητηθούν ουσιαστικότερα πράγματα και κάλεσε τους συναδέλφους του «να δουν με αισιοδοξία τη νέα μεταρρύθμιση». Ο δήμαρχος Γαργαλιάνων, Σταύρος Καλοφωλιάς, επισήμανε την αρχική συμφωνία των περισσότερων για την ανάγκη αλλαγών στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο δήμαρχος Κυπαρισσίας, Γιώργος Σαμαπαζιώτης, τονίζει ότι «Αν το συγκρίνουμε με παλιότερα συνέδρια, όπως και με αυτό της Κυλλήνης, το κλίμα είναι σαφώς καλύτερο.» Ο δήμαρχος Μεσσήνης, Κώστας Σπυρόπουλος, δηλώνει «αισιόδοξος για την πορεία του «Καλλικράτη»⁴⁰⁰.

«Ελλείψεις» διαπιστώνει στον «Καλλικράτη» η ΕΝΑΕ και ζητά «διευκρινήσεις και αποσαφηνίσεις, όπως δήλωσε ο πρόεδρος της Δημ. Δράκος μιλώντας στο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ⁴⁰¹. Αντίθετη σε δυο περιφέρειες στην Πελοπόννησο δηλώνει από το βήμα του συνεδρίου της ΚΕΔΚΕ η Ντόρα Μπακογιάννη τονίζοντας ότι «δεν νοείται Πελοπόννησος χωρίς Πάτρα και Ολυμπία ή Στερεά Ελλάδα χωρίς Μεσολόγγι και Αργίτιο». Η πρώην δήμαρχος Αθήνας διαφοροποιείται από την επίσημη γραμμή της ΝΔ και χαρακτηρίζει θετική την κυβερνητική πρωτοβουλία, σημειώνοντας πως «έχει σημασία ότι αυτό συμβαίνει πάνω στις κατευθύνσεις που θέσαμε και συμφωνήσαμε ως αυτοδιοίκηση από το 2005»⁴⁰².

Το προβληματισμό τους για το χωροταξικό των νέων δήμων αλλά και την αποσαφήνιση των οικονομικών εκφράζουν με δηλώσεις τους οι δήμαρχοι Μελιγαλά, Ελένη Αλειφέρη, Κορώνης, Θεοδωρής Σαλαντής, Φιλιατρών, Άλκης Ξύγκας, Αβίας, Παν. Μπασιάκος, Χίλιοχωρίων, Παν. Δαρσακλής, Θουρίας, Γιώργος Σκαλαίος, Νέστορος, Αναστάσιος Τσορώνης και Ιθώμης, Κώστας Γεωργακόπουλος. Αυτό που προκύπτει είναι ότι η συντριπτική πλειοψηφία των δημάρχων συμφωνεί με τη

³⁹⁹ Ελευθερία 18-1-2010 (σελ 1,7,8)

⁴⁰⁰ οπ.παρ 1-1-2010 (σελ 7)

⁴⁰¹ οπ.παρ 19-1-2010 (σελ 5)

⁴⁰² οπ.παρ 20-1-2010 (σελ 1,5)

δημιουργία 2 δήμων ανά επαρχία, ενώ αν γίνουν 10 δήμοι στη Μεσσηνία μάλλον θα επιτευχθεί απόλυτη ομοφωνία⁴⁰³.

Σε «ναι» στον «Καλλικράτη» υπό προϋποθέσεις καταλήγει το συνέδριο της ΚΕΔΚΕ. Η κυβέρνηση καλείται «μέχρι τέλος Φεβρουαρίου να καταθέσει τις τελικές της προτάσεις για τη χωροθέτηση των νέων ΟΤΑ, τις αρμοδιότητες, την οργάνωση και το οικονομικό πλαίσιο της μεταρρύθμισης»⁴⁰⁴.

Με το βλέμμα στραμμένο στα όρια των δήμων είναι όλοι μετά το συνέδριο της ΚΕΔΚ και το καταρχήν «ναι» στον «Καλλικράτη». Πολιτικοί παράγοντες και δήμαρχοι θέτουν ως προϋπόθεση τα οικονομικά των νέων δήμων αλλά είναι φανερό ότι το πραγματικό αντικείμενο του ενδιαφέροντος είναι τα όρια και πώς αυτά θα διαμορφωθούν⁴⁰⁵. Μείζον το χωροταξικό και η έδρα του δήμου για τα Φιλιατρά, σημειώνει ξεκάθαρα σε συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου ο Δήμαρχος Άλκης Ξύγκας⁴⁰⁶. Ευρεία σύσκεψη για τον «Καλλικράτη» στα Φιλιατρά, στην οποία συμμετέχει και ο Δήμαρχος Καλαμάτας και πρόεδρος της ΤΕΔΚ, Παν. Νίκας, στην οποία αποφασίζεται ότι «τα Φιλιατρά θα πρέπει να μείνουν δήμος και σε κάθε περίπτωση έδρα». Ο Παν. Νίκας εκφράζει την άποψη ότι στη Μεσσηνία θα πρέπει να πάμε σ' ένα αριθμό δήμων από 9 ως και 12 το ανώτερο, τονίζοντας ότι «ένας τέτοιος αριθμός δήμων ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αυτοδιοίκησης και εκπροσωπείται καλύτερα ο λαός της Μεσσηνίας».⁴⁰⁷

Λίγες μέρες πριν το συνέδριο της ΕΝΑΕ, ένθερμος υποστηρικτής της διοικητικής μεταρρύθμισης, εμφανίστηκε, σε συνέντευξη τύπου, ο πρόεδρος της ΕΝΑΕ και νομάρχης Μεσσηνίας, Δημ. Δράκος, ενόψει του συνεδρίου της Ένωσης που αρχίζει στην Αθήνα. Εξέφρασε της αισιοδοξία ότι οι ασάφειες και οι ελλείψεις του σχεδίου θα καλυφθούν κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης⁴⁰⁸. Δομικό στοιχείο του προγράμματος σταθερότητας και ανάπτυξης αποτελεί το πρόγραμμα «Καλλικράτης», τόνισε ο υπουργός εσωτερικών, Γιάννης Ραγκούσης, μιλώντας στο συνέδριο της ΕΝΑΕ, διαβεβαιώνοντας ότι έχει δρομολογηθεί η ικανοποίηση των προϋποθέσεων για οικονομική στήριξη και ανάπτυξη του θεσμού. Θετικός με τη μεταρρύθμιση, επικριτικός με το σχέδιο Καλλικράτης, ο πρόεδρος της ΝΔ, Αντώνης Σαμαράς, ζήτησε να υπάρξει συμφωνία για τα όρια των νέων θεσμών πριν τη ψήφιση του νόμου⁴⁰⁹. Στις τοποθετήσεις των νομαρχών και νομαρχιακών συμβούλων διαφαίνεται συμφωνία επί της αρχής και ενστάσεις στα επιμέρους. Η παρέμβαση στο συνέδριο του πρώην υπουργού Προκόπη Παυλόπουλου, ο οποίος προσπάθησε να εξηγήσει γιατί ανέβαλε πριν από ένα χρόνο την προώθηση του «Καποδίστρια ΙΙ», προκάλεσε αντιδράσεις από τους συνέδρους, με τον Νομάρχη Θεσσαλονίκης, Παναγιώτη

⁴⁰³ Ελευθερία 21-1-2010 (σελ 5)

⁴⁰⁴ Οπ.παρ 21-1-2010 (σελ 7)

⁴⁰⁵ Οπ.παρ 24-1-2010 (σελ 1,9,15,23)

⁴⁰⁶ Οπ.παρ 23-1-2010 (σελ 5)

⁴⁰⁷ Οπ.παρ 29-1-2010 (σελ 1,7)

⁴⁰⁸ Οπ.παρ 4-2-2010 (σελ 5)

⁴⁰⁹ Οπ.παρ 5-2-2010 (σελ 1, 5)

Ψωμιάδη, να επισημαίνει: «Αυτά που δεν τολμήσατε εσείς, κ. Παυλόπουλε, τα έκαναν οι άλλοι»⁴¹⁰. Το συνέδριο της ΕΝΑΕ τάχθηκε, τελικά, υπέρ του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ». Στο ψήφισμα που εγκρίθηκε τίθενται προϋποθέσεις θεσμικού και οικονομικού χαρακτήρα⁴¹¹.

Εμφατικά υπέρ της ίδρυσης ενιαίας Περιφέρειας Πελοποννήσου τάχθηκε μιλώντας στο συνέδριο της ΕΝΑΕ ο επικεφαλής της μειοψηφίας στο Νομαρχιακό Συμβούλιο Μεσσηνίας Χρ. Μαλαπάνης, σημειώνοντας ότι «δεν υπάρχει καμιά Περιφέρεια, πλην ίσως της Κρήτης, που να έχει ενιαία οντότητα, ενιαία ιστορική ονομασία, ενιαία όρια και γενικά άλλη περιοχή της χώρας που να προσφέρεται περισσότερο από την Πελοπόννησο για ίδρυση ενιαία περιφέρειας»⁴¹². Τελικά, στα όρια της υπάρχουσας κρατικής Περιφέρειας Πελοποννήσου (δηλαδή δυο περιφέρειες στην Πελοπόννησο) θα εφαρμοστεί ο θεσμός της Περιφερειακής αυτοδιοίκησης, όπως προκύπτει από τις προβλέψεις του προγράμματος σταθερότητας και ανάπτυξης. Όπως διαφάνηκε στο Συνέδριο της ΕΝΑΕ η κυβέρνηση δεν θέλει το θέμα των ορίων στις Περιφέρειες να αποτελέσει «αιτία πολέμου» με τη Ν.Δ και τον φορέα εκπροσώπησης των νομαρχών⁴¹³.

Σε τοπικό επίπεδο, εντείνονται οι διαβουλεύσεις. Σε ομόφωνο ψήφισμα, ότι ο Δήμος Γαργαλιάνων πρέπει αυτοδίκαια να παραμείνει στον «Καλλικράτη», διατηρώντας την έδρα του και δεχόμενος όποιους όμορους δήμους θέλουν να συνενωθούν μαζί του, κατέληξε το Δημοτικό Συμβούλιο⁴¹⁴. Πραγματοποιείται σύσκεψη στο Δημαρχείο Καλαμάτας, μετά από πρωτοβουλία του Παν. Νίκα, δημάρχων που υποστηρίζονται από τη ΝΔ. Σύμφωνα με όσα έγιναν γνωστά, «οι «γαλάζιοι» δήμαρχοι θεωρούν ότι έχει προσχηματικό χαρακτήρα η διαβούλευση και ότι οι αποφάσεις έχουν ήδη ληφθεί. Διαφωνούν στην ιδέα δημιουργίας 4 νέων δήμων στη Μεσσηνία και υποστηρίζουν ότι οι δήμοι «μαμούθ» δεν θα μπορέσουν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των δημοτών»⁴¹⁵.

Καταγράφοντας τους όρους και τις προϋποθέσεις που θέτει η ΕΝΑΕ για τη διοικητική μεταρρύθμιση, ο Δημ. Δράκος ανέφερε χαρακτηριστικά: «Η διοικητική μεταρρύθμιση πρέπει να ασχοληθεί και με την κεντρική διοίκηση, την κεντρική εξουσία. Χωρίς φορολογική μεταρρύθμιση και πόρους, χωρίς λεφτά δεν χτίζονται Παρθενώνες». Ο Χρ. Μαλαπάνης από τη δική του πλευρά σημειώνει ότι «Η αρμοδιότητα της ανάπτυξης είναι εκείνη που θα σημαδέψει την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση και είναι εκείνη που θα καθορίσει ή όχι την επιτυχία της.....» Ο Θανάσης Πετράκος επαναλαμβάνει τη διαφωνία του, γιατί ο «Καλλικράτης» δεν

⁴¹⁰ Ελευθερία 6-2-2010 (σελ1, 40)

⁴¹¹ οπ.παρ 7-2-2010 (σελ 40)

⁴¹² οπ.παρ 6-2-2010 (σελ 40)

⁴¹³ οπ.παρ 7-2-2010 (σελ 1,2)

⁴¹⁴ οπ.παρ 7-2-2010 (σελ 39)

⁴¹⁵ οπ.παρ 7-2-2010 (σελ 5)

πληρεί τα 1+4 ουσιώδη ζητήματα που θέτουν οι δυνάμεις της ανανεωτικής και ριζοσπαστικής αριστερά⁴¹⁶.

Συζήτηση προκειμένου να ενημερωθούν οι βουλευτές του νομού σχετικά με τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Φιλιατρών για το «Καλλικράτη» πραγματοποιήθηκε στις 11-2-2010 στα Φιλιατρά, αλλά κανένας από τους βουλευτές δεν συμμετείχε. Αντίθετα, όλοι με επιστολές τους επικαλούνται ανειλημμένες υποχρεώσεις⁴¹⁷. Με επιστολή που στέλνει στους Βουλευτές λίγες μέρες αργότερα ο Δήμαρχος Φιλιατρών ζητά «συμπαράσταση», «βοήθεια» και «συνεργασία» προκειμένου να παραμείνουν τα Φιλιατρά δήμος και έδρα όπως έχει αποφασίσει το Δημοτικό Συμβούλιο⁴¹⁸.

Στο σχέδιο «Καλλικράτης» αναφέρθηκε με δηλώσεις του ο Βουλευτής Μεσσηνίας του ΠΑΣΟΚ Οδ. Βουδούρης, προτείνοντας μια ενιαία Περιφέρεια Πελοποννήσου για ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη. Επίσης προτείνει την διατήρηση του όρου «δήμαρχος» αντί για το «τοπικός αντιδήμαρχος» στις παλιές έδρες των δήμων, ώστε να μην χαθεί «η διάσταση της εγγύτητας στον πολίτη»⁴¹⁹.

Ως καταληκτική ημερομηνία ψήφισης του νομοσχεδίου για τη διοικητική αναδιοργάνωση της χώρας έχει θέσει τη 15^η Μαΐου ο υπουργός Εσωτερικών Γιαν. Ραγκούσης. Η «πίεση» αυτή προκαλεί αντιδράσεις μεταξύ των αιρετών που συμμετέχουν στις Αυτοδιοικητικές Ενώσεις, καθώς θεωρούν ότι ο χρόνος δεν είναι επαρκής για να ολοκληρωθεί η διαδικασία⁴²⁰.

Οι πιέσεις που ασκούνται στο ζήτημα της περιφέρειας αποτυπώνονται στο ομόφωνο ψήφισμα του Δημοτικού Συμβουλίου Τρίπολης, με το οποίο ζητείται η Τρίπολη να παραμείνει διοικητικό κέντρο της Πελοποννήσου, είτε με μια είτε με δυο περιφέρειες, όπως χαρακτηριστικά τονίζει σε δηλώσεις του ο δήμαρχος Αλέξανδρος Κοτσιάνης: « με τη νέα διοικητική μεταρρύθμιση θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, τις οποίες έχει ανάγκη η Τρίπολη και η Αρκαδία»⁴²¹.

Ένα επίσης σημαντικό στοιχείο είναι η περίπτωση της Μάνης. Σε συγκέντρωση που έγινε στον Πειραιά με τη συμμετοχή Βουλευτών, Πανεπιστημιακών και εκπροσώπων φορέων και συλλόγων με Μανιάτικη καταγωγή, προτείνεται η δημιουργία ενιαίου δήμου Μάνης με τη συμμετοχή των Μανιάτικων δήμων Μεσσηνίας και Λακωνίας. Το δημοτικό Συμβούλιο Λεύκτρου ζητά είτε να μείνουν οι δύο Μανιάτικοι Μεσσηνιακοί δήμοι ως ένας και να μην συνενωθούν με την Καλαμάτα, είτε να γίνει

⁴¹⁶ Ελευθερία 9-2-2010 (σελ 1,6,37)

⁴¹⁷ οπ.παρ 12-2-2010 (σελ 8)

⁴¹⁸ οπ.παρ 18-2-2010 (σελ 6)

⁴¹⁹ οπ.παρ 14-2-2010 (σελ 5)

⁴²⁰ οπ.παρ 21-2-2010 (σελ 1)

⁴²¹ οπ.παρ 21-2-2010 (σελ 12)

ένας ενιαίος Μανιάτικος δήμος μαζί με Λακωνικούς⁴²². Αντίθετα, ο έτερος Μεσσηνιακός Μανιάτικος δήμος της Αβίας ζητά συνένωση με την Καλαμάτα⁴²³.

Στο άλλο κρίσιμο τοπικό ζήτημα, τη δημιουργία Δήμου Ανατολικής Πυλίας ζητά με ανακοίνωσή της η τοπική οργάνωση Κορώνης του ΠΑΣΟΚ ⁴²⁴. Ευρεία σύσκεψη στο Πεταλίδι, δημάρχων και δημοτικών συμβούλων από Κορώνη, Αίπεια, Πεταλίδι και Βουφράδα, για τη δημιουργία δήμου Ανατολικής Πυλίας καταλήγει σε αδιέξοδο επειδή υπάρχει διαφωνία στην έδρα⁴²⁵. Υπέρ του Δήμου Ανατολικής Πυλίας τάσσεται ο Βουλευτής Οδ. Βουδούρης, ο οποίος συμμετέχει σε συνάντηση που οργανώνει ο δήμος Αίπειας, στην οποία όμως δεν μετέχουν εκπρόσωποι από Κορώνη και Πεταλίδι⁴²⁶. Νέα συνάντηση για δήμο Ανατολικής Πυλίας από φορείς του Πεταλιδίου, οι οποίοι θέλουν μέσα και τη Βουφράδα. Ωστόσο ο Δήμαρχος Πεταλιδίου, Ηλίας Κουτσοδημητρόπουλος, επισημαίνει ότι «η προσέλευση δεν ήταν ανάλογη του μεγέθους του ζητήματος . Γύρω στα 60 με 70 άτομα δεν ήταν αυτό που περιμέναμε»⁴²⁷. Το Δημοτικό Συμβούλιο Πεταλιδίου, με ομόφωνη απόφαση, ζητά να δημιουργηθεί δήμος με ονομασία «Κορώνη», και η έδρα να είναι το Πεταλίδι⁴²⁸.

Ακολουθεί συνάντηση κομματικών και αυτοδιοικητικών στελεχών του ΠΑΣΟΚ, παρουσία του στελέχους του Πολιτικού Συμβουλίου, Νίκου Ανδρουλάκη, στην οποία εκφράζεται η συμφωνία στη μεταρρύθμιση και η ομοφωνία για ενιαία Περιφέρεια Πελοποννήσου, αλλά υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις για τον αριθμό των δήμων, που ξεκινούν από 4 και φτάνουν μέχρι και 10. Σύμφωνα με τη θέση που φαίνεται να κυριάρχησε στη σύσκεψη του ΠΑΣΟΚ, οι δήμοι θα μπορούσαν να είναι οκτώ και ειδικότερα: 1 Καλαμάτας μαζί με Άρι, Αρφαρά και Θουρία. 2 Μάνης με Αβία και Λεύκτρο. 3 Μεσσηνίας 4 Μελιγαλά 5 Δυτικής Πυλίας μαζί με Νέστορος 6 Ανατολικής Πυλίας με Βουφράδα 7 Τριφυλίας με έδρα Κυπαρισσία 8 Δήμος Γαργαλιάνων – Φιλιατρών με πρόβλημα το ζήτημα της έδρας⁴²⁹.

Στην κατάργηση των διπλών μισθών νομαρχών, δημάρχων και όλων γενικά των αιρετών της αυτοδιοίκησης προχώρησε η κυβέρνηση με το νόμο για τα έκτακτα δημοσιονομικά μέτρα που ψηφίστηκε στη Βουλή ⁴³⁰. Παρέμβαση του αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Λουκά Παπαδήμου υπέρ του «Καλλικράτη», ο οποίος δήλωσε ότι το σχέδιο για τη νέα αρχιτεκτονική στην αυτοδιοίκηση αποτελεί «σημαντικό μέτρο για την Ελλάδα, το οποίο συμβάλει στη μείωση των κρατικών δαπανών»⁴³¹.

⁴²² Ελευθερία 24-2-2010 (σελ 1,5)

⁴²³ οπ.παρ 26-2-2010 (σελ 1,)

⁴²⁴ οπ.παρ 26-2-2010 (σελ 6)

⁴²⁵ οπ.παρ 27-2-2010 (σελ 4)

⁴²⁶ οπ.παρ 1-3-2010 (σελ 4)

⁴²⁷ οπ.παρ 2-3-2010 (σελ 5)

⁴²⁸ οπ.παρ 18-3-2010 (σελ 4)

⁴²⁹ οπ.παρ 4-3-2010 (σελ 1, 5)

⁴³⁰ οπ.παρ 9-3-2010 (σελ 1)

⁴³¹ οπ.παρ 8-3-2010 (σελ 12)

Μπαίνουμε πλέον στην τελική ευθεία για κατάθεση νομοσχεδίου στη Βουλή μετά από συνάντηση Ραγκούση με Δ.Σ ΚΕΔΚΕ, όπου παρουσιάζονται οι τελικές προτάσεις για τα θεσμικά και τα οικονομικά⁴³². Οι αναφορές του υπουργού στο χωροταξικό των νέων δήμων, με βάση την πρόταση του ΙΤΑ, προσδιορίζουν τον αριθμό των δήμων στη Μεσσηνία μεταξύ 6-7. Αποκλείστηκε η περίπτωση της ενιαίας Μάνης, καθώς ξεκαθαρίστηκε ότι οι συνενώσεις θα γίνουν αυστηρά στα όρια των νομών.⁴³³ Σε παρέμβασή του ο πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ, Νικήτας Κακλαμάνης, ζητά να μην υπάρξει αλλοίωση των όσων έχουν συμφωνηθεί στη Βουλή, επισημαίνοντας ότι δεν πρέπει να αλλάξουν τα κριτήρια για τη χωροθέτηση των νέων δήμων που είχαν τεθεί στο συνέδριο της αυτοδιοίκησης στην Κυλλήνη⁴³⁴.

Την απόρριψη του «Καλλικράτη» ανακοινώνουν τα τοπικά στελέχη του Συνασπισμού, Θανάσης Πετράκος και Νίκος Πατσαρίνος, γιατί όπως υποστηρίζουν δεν απαντά στα μεγάλα προβλήματα της αυτοδιοίκησης, της περιφερειακής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής. Ο Θαν. Πετράκος παρατήρησε ότι « η διακηρυγμένη αποκέντρωση είναι ψευδεπίγραφη, αφού την αρμοδιότητα της διαχείρισης των Κοινοτικών πόρων την έχουν τα υπουργεία και οι αποκεντρωμένες κρατικές δομές»⁴³⁵. Οι αιρετοί της ΝΔ αντιδρούν στη μυστικότητα του χωροταξικού και, σε σύσκεψη στην Τρίπολη με τη συμμετοχή του Βασίλη Μιχαλολιάκου, ζητούν την συντονισμένη και έντονη αντίδραση⁴³⁶. Έντονες αντιδράσεις προαναγγέλλει ο δήμαρχος Φιλιατρών, Άλκης Ξύγκας, αν δεν εισακουστούν οι θέσεις του δήμου για το χωροταξικό⁴³⁷.

Πραγματοποιείται μαραθώνια συνεδρίαση της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας, χωρίς να υπάρξει καμία απόφαση. Ο Δήμαρχος Καλαμάτας και πρόεδρος της ΤΕΔΚ δεν κατάφερε να περάσει απόφαση με την οποία θα ζητούσαν την αναστολή της εφαρμογής της μεταρρύθμισης, αν προηγουμένως δεν εξασφαλιζόταν από την κυβέρνηση με θεσμικό τρόπο η κατοχύρωση των πόρων. Στην ίδια πρόταση ο Π. Νίκας τάχθηκε υπέρ της άποψης της μειοψηφίας του ΙΤΑ, κάνοντας λόγο για μάζιμουμ 9 δήμους στο Νομό. Προσδιορίζοντας μάλιστα 7 από τις έδρες: Καλαμάτα, Μεσσήνη, Μελιγαλά, Πύλος Γαργαλιάνοι, Φιλιατρά και Κυπαρισσία, ενώ οι άλλες δυο θα αναδειχθούν μέσα από τις διεργασίες στην Ανατολική Πυλία, την κεντροδυτική Μεσσηνία και τη Μάνη. Οι υπόλοιποι δήμαρχοι εκφράζουν τις γνωστές τους θέσεις, υπέρ ή κατά, με τον δήμαρχο Αετού, Δ. Δριμή, να μιλά για «ήττα της αυτοδιοίκησης», υποστηρίζοντας ότι το σχέδιο αφορά μόνο στη συγκέντρωση της οικονομικής και πολιτικής εξουσίας. Έκπληκτος δήλωσε ο δημοτικός σύμβουλος και πρώην δήμαρχος Αρφαρών, Γιάννης Αργυράκης, από τις «μεταμορφώσεις» δημάρχων σε σχέση με την αποδοχή ή μη του «Καλλικράτη»: « ...είναι υποκριτικό να επικαλούμαστε το θέμα των οικονομικών για

⁴³² Ελευθερία 17-3-2010 (σελ 1,8,9)

⁴³³ οπ.παρ 18-3-2010 (σελ 1, 4)

⁴³⁴ οπ.παρ 20-3-2010 (σελ 4)

⁴³⁵ οπ.παρ 20-3-2010 (σελ 10)

⁴³⁶ οπ.παρ 24-3-2010 (σελ 5)

⁴³⁷ οπ.παρ 24-3-2010 (σελ 5)

τους νέους ΟΤΑ ενδεχομένως γιατί δεν μας αρέσει η χωροθέτηση...»⁴³⁸. Νέα συνεδρίαση του ΔΣ της ΤΕΔΚ με αναφορές από Παν. Νίκα στα οικονομικά, χωρίς όμως να καταστεί ξανά δυνατή η λήψη όποια απόφασης, λόγω έλλειψης απαρτίας. Το μέλος του Δ.Σ της ΤΕΔΚ, Γιάννης Αργυράκης, κάνει λόγω «για επαναστατική γυμναστική Νίκα με συνεδρίαση τη Μεγάλη Παρασκευή»⁴³⁹.

Σε ΚΕΔΚΕ και ΕΝΑΕ δίνεται για διαβούλευση το τελικό σχέδιο, με τίτλο «Νέα Ελλάδα». Στο κείμενο υπάρχουν τα θεσμικά αλλά απουσιάζει η χωροταξία των νέων δήμων, που θα δοθεί την άλλη εβδομάδα⁴⁴⁰. Πλήθος συναντήσεων μεταξύ κυβερνητικών, κοινοβουλευτικών και αυτοδιοικητικών παραγόντων για τον «Καλλικράτη» και τα όρια των νέων δήμων. Συναντήσεις Ραγκούση με Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ κατά Περιφέρεια⁴⁴¹. Νέα παρέμβαση Οδ. Βουδούρη για ενιαία Περιφέρεια στην Πελοπόννησο⁴⁴². Προειδοποίηση Δράκου σε υψηλούς τόνους. Ζητά να υιοθετηθούν οι προτάσεις της ΕΝΑΕ, όπως αυτές έχουν καταγραφεί σε σχετικές μελέτες του ΙΤΑ⁴⁴³. Στα θεσμικά του «Καλλικράτη» ιδιαίτερο προβληματισμό προκαλεί η θέσπιση του επαγγελματικού ασυμβίβαστου, με την «αναστολή κάθε επαγγελματικής δραστηριότητας του περιφερειάρχη, αλλά και του δημάρχου δήμων με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων»⁴⁴⁴.

Η χώρα βρίσκεται λίγες ημέρες πριν την ένταξή της στον μηχανισμό στήριξης «Μνημόνιο» και οι αλληπάλληλες συναντήσεις κυβερνητικών παραγόντων με αξιωματούχους της Ε.Ε και του ΔΝΤ αναβάλουν για λίγες ημέρες την προώθηση του σχεδίου⁴⁴⁵. Η ανακοίνωση του Μνημονίου από το Καστελόριζο, στις 23-4-2010, γίνεται λίγες ημέρες πριν από την παρουσίαση, στο υπουργικό συμβούλιο στις 28-4-2010, του συνόλου του «Καλλικράτη»⁴⁴⁶. Εξοικονόμηση 1,8 δις ευρώ υπολογίζει η κυβέρνηση με τον Καλλικράτη και τα υπόλοιπα μέτρα που συζήτησε με την τρόικα ο υπουργός Γιάννης Ραγκούσης⁴⁴⁷.

Η Μεσσηνία θεωρείται από το επιτελείο του υπουργείου Εσωτερικών ως μια από τις περιοχές που καταγράφονται αντιδράσεις στην υπόθεση του «Καλλικράτη», σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα της εφημερίδας «Το Βήμα» στις 21-4-2010. Οι αντιδράσεις προέρχονται από τα Φιλιατρά και τη Μάνη που ζητούν «ανεξαρτησία», αλλά και από τους δήμους της Ανατολικής Πυλίας που δεν θέλουν να πάνε σε Πύλο ή Μεσσήνη. Σημειακές είναι οι αντιδράσεις σε μικρότερους δήμους όπως της Ιθώμης⁴⁴⁸.

⁴³⁸ Ελευθερία 28-3-2010 (σελ 1,3)

⁴³⁹ οπ.παρ 3-4-2010 (σελ 1,3)

⁴⁴⁰ οπ.παρ 11-4-2010 (σελ 1,7,8)

⁴⁴¹ οπ.παρ 11-4-2010 (σελ 3)

⁴⁴² οπ.παρ 15-4-2010 (σελ 8)

⁴⁴³ οπ.παρ 17-4-2010 (σελ 3)

⁴⁴⁴ οπ.παρ 19-4-2010 (σελ 7)

⁴⁴⁵ οπ.παρ 20-4-2010 (σελ 1)

⁴⁴⁶ οπ.παρ 23-4-2010 (σελ 1,6,15)

⁴⁴⁷ οπ.παρ 28-4-2010 (σελ 7)

⁴⁴⁸ οπ.παρ 22-4-2010 (σελ 1,4,40)

Ακολουθεί μαραθώνιος συνεδριάσεων στο Δ.Σ. της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας, με στόχο να υπάρξουν κοινές προτάσεις που θα παρουσιαστούν στο έκτακτο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ στις 3 Μαΐου στην Αθήνα, όπου κυριαρχεί η άποψη να γίνει συζήτηση μετά την ανακοίνωση του χωροταξικού⁴⁴⁹.

Με άρθρο του στην «Καθημερινή» ο υπουργός Εσωτερικών Γιαν. Ραγκούσης μιλά για 13 Περιφέρειες (επομένως δυο στην Πελοπόννησο) και λιγότερους από 370 δήμους, δηλαδή 6 στη Μεσσηνία, κάτι που αναφέρεται και σε αντίστοιχη διαρροή στην εφημερίδα «Το Βήμα». Ο Αντώνης Σαμαράς σε συνάντησή του με αυτοδιοικητικούς στην Καλαμάτα – μεταξύ των οποίων Δημ. Δράκος και Παν. Νίκας - ανακοινώνει ότι το θέμα του «Καλλικράτη» θα συζητηθεί πανελλαδικά στις 2 Μαΐου. Εξέφρασε φόβους για «κομματική» χωροταξία και δήλωσε ότι «δεν θα δωρίσουμε το δικό μας όνειρο της μεταρρύθμισης»⁴⁵⁰. Υπέρ της μεταρρύθμισης του «Καλλικράτη» τάσσονται πολίτες με 63,3% αλλά και δήμαρχοι με 55%, σύμφωνα με δημοσκοπήσεις της Metron Analysis και της Κάπα Research αντίστοιχα⁴⁵¹.

Πυκνώνουν οι αντιδράσεις σε τοπικό επίπεδο. Αιτία πολέμου θα αποτελέσει η μη δημιουργία δήμου με έδρα τους Γαργαλιάνους. Ο δήμαρχος Σταύρος Καλοφωλιάς σε προ ημερησίας συζήτηση στο Δημοτικό Συμβούλιο τονίζει: «Είπαμε ότι εφόσον γίνουν 6 δήμοι στη Μεσσηνία, πρέπει να γίνει «καλλικράτειος» δήμος με έδρα τους Γαργαλιάνους, σε αντίθετη περίπτωση θα υπάρχει δυναμική αντίδραση»⁴⁵².

Η εντυπωσιακή μείωση του αριθμού των νέων δήμων από 1032 σε 333-343 (αντί για 360-370 για τους οποίους γινόταν λόγος μέχρι σήμερα), και η επιμήκυνση της θητείας των δημοτικών και περιφερειακών αρχών σε 5 από 4 χρόνια, προκειμένου να συμπίπτει η εκλογή και με τις ευρωεκλογές, αποτελούν τα δυο νέα στοιχεία που περιείχε η παρουσίαση του «Καλλικράτη» στο Υπουργικό Συμβούλιο. Το νομοσχέδιο που παρουσιάστηκε αποτελείται από 500 σελίδες, εκατοντάδες άρθρα και ουσιαστικά είναι 16 νομοσχέδια σε ένα⁴⁵³.

Το νομοσχέδιο που παρουσιάστηκε προβλέπει 6 δήμους στη Μεσσηνία: **Καλαμάτας** με έδρα την Καλαμάτα, αποτελούμενος από τους Δήμους Άριος, Θουρίας και Καλαμάτας. **Μεσσήνης** με έδρα τη Μεσσήνη, αποτελούμενος από τους δήμους Αίπειας, Ανδρούσας, Αριστομένη, Βουφράδος, Ιθώμης, Μεσσήνης, Πεταλιδίου και την κοινότητα Τρικόρφου. **Πύλου- Νέστορος** με έδρα την Πύλο, αποτελούμενος από τους δήμους Κορώνης, Μεθώνης, Παπαφλέσσα, Πύλου, Νέστορος και Χιλιοχωρίων. **Τριφυλίας** με έδρα την Κυπαρισσία, αποτελούμενος από τους δήμους Αετού, Αυλώνας, Γαργαλιάνων, Κυπαρισσίας, Φιλιατρών και την κοινότητα Τριπύλας. **Οιχαλίας** με έδρα το Μελιγαλά, αποτελούμενος από τους δήμους Ανδανίας, Αρφαρών, Δωρίου, Είρας, Μελιγαλά και Οιχαλίας. **Μεσσηνιακής Μάνης**

⁴⁴⁹ Ελευθερία 23-4-2010 (σελ 3)

⁴⁵⁰ οπ.παρ 26-4-2010 (σελ 1,10)

⁴⁵¹ οπ.παρ 27-4-2010 (σελ 1)

⁴⁵² οπ.παρ 28-4-2010 (σελ 3)

⁴⁵³ οπ.παρ 29-4-2010 (σελ 1,4)

(*χαρακτηρίζεται ορεινός*) με έδρα την Καρδαμύλη, αποτελούμενος από τους δήμους Αβίας και Λεύκτρου⁴⁵⁴.

Με την ανακοίνωση των ορίων των νέων δήμων έχουμε και τις αντιδράσεις των δημάρχων οι οποίες καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από το τι προσδοκούσαν. Καταγράφουμε ενδεικτικά τις δυο ομάδες που διαμορφώνονται και προσδιορίζουν τη στάση τους με βάση αυτό που επιθυμούσαν. Έχουμε, έτσι, τους:

- *Αντιδρώντες ήπια:*

Αβίας Π. Μπασιάκος « Έχω επιφυλάξεις με δεδομένη την κρίση που υπάρχει». **Πεταλιδίου Ηλ.** Κουτσοδημητρόπουλος «Μας βρίσκει αντίθετους η χωροθέτηση». **Κορώνης Θ.** Σαλαντής «Έχουμε πάρει ομόφωνη απόφαση για Δήμο Ανατολικής Πυλίας με έδρα την Κορώνη...θα είμαστε παρόντες στις όποιες εξελίξεις και θα εργαστούμε για την ανάπτυξη της περιοχής μας συνολικά». **Άριος Γ.** Γιαννακόπουλος « αν προσπαθούσαμε να το δούμε αντικειμενικά το θέμα, θα μπορούσε ο νέος Δήμος Καλαμάτας να αποτελείται από την παλιά επαρχία Καλαμάτας» **Θουρίας Γ.** Σκαλαίος «Έχω μια σημαντική ένσταση. Δεν έπρεπε σε καμία περίπτωση να συνενώνονται περιφερειακοί δήμοι με μεγάλα αστικά κέντρα» **Είρας Γιαν.** Αδαμόπουλος «Ναι» στο σχέδιο Καλλικράτης «ναι» στους μεγάλους και αυτόνομους δήμους, αλλά προσοχή και μακριά από μικροκομματικά παιχνίδια. Όταν βλέπω εξαιρέσεις τύπου Μάνης, θα προτιμούσα ο ορεινός όγκος Είρας με Δώριο και Ανδανία να είναι δήμος». **Δωρίου Αθ.** Παπαδοπούλου « Η πρόταση μας ήταν να ενταχθούμε στην Κυπαρισσία, η πρόταση που ανακοινώθηκε μας βρίσκει αντίθετους και θα επιδιώξουμε την αλλαγή της». **Ιθώμης Κ.** Γεωργακόπουλος «Πιστεύουμε ότι η Αρχαία Μεσσήνη θα έπρεπε να παραμείνει ως ξεχωριστός δήμος, λόγω της ιστορικότητας του χώρου...»

- *Τους αντιδρώντες με απίστευτη σφοδρότητα και ιδιαίτερα υψηλούς τόνους:*

Καλαμάτας Π. Νίκας «Λυπούμαι γιατί ο κ. Ραγκούσης διέψευσε τον εαυτό του. Ο «Καλλικράτης» αποτελεί πράσινη κοπτοραπτική. Η Ελλάδα εξευτελίζεται διεθνώς και αυτοί το χαβά τους. Γιατί περιφρονούν το ΙΤΑ;» **Φιλιατρά Άλκης Ξύγκας** « Μας πήραν την εθνική μας αξιοπρέπεια, πήραν το ηθικό μας, πήραν τα λεφτά μας, πήραν το φιλότιμό μας, τώρα μας παίρνουν και τις πατρίδες μας. Κάθε έγκλημα έχει την τιμωρία του». **Γαργαλιάνων Στ.** Καλοφωλιάς «αιτία πολέμου αν οι Γαργαλιάνοι δεν γίνουν έδρα δήμου». **Αετού Δημ.** Δριμής « δεν λήφθηκε υπόψη η ιστορικότητα και η μαρτυρικότητα του Δήμου Αετού». **Αίπειας Νίκος** Αναστασόπουλος « είναι ό,τι πιο εγκληματικό για την περιοχή μας.... Αυτό είναι αδιανόητο θα έχουμε κινητοποιήσεις και ξεσηκωμό της τοπικής κοινωνίας». **Αριστομένη Γ.** Μπρατσιάκος « Ο «Καλλικράτης» καταργεί την τοπική αυτοδιοίκηση και θα επέλθει μαρασμός στην ύπαιθρο... επέρχεται ο κομματισμός στους υποψηφίου δημάρχους, γιατί πλέον είναι αδύνατο να κατέλθει ανεξάρτητος συνδυασμός». **Ανδρούσα Μένης** Παπαδόπουλος «πιστεύω ότι η μεταχείριση αυτή είναι βάνουση... θα μπορούσε να δημιουργηθεί

⁴⁵⁴ Ελευθερία 29-4-2010 (σελ 5)

ένας δήμος μαζί με Ιθώμη, Τρίκορφο και Αριστομένη». **Κοινότητα Τρίκορφο** Ηλ. Πατσιώτης «Δεν περίμενα και τίποτα καλύτερο από τον «Καλλικράτη»

- *Και τους ικανοποιημένους:*

Λεούκτρου Γ. Μαραμπέας «Πάλεψα γι' αυτό το δήμο. Ως Δήμος Δυτικής Μάνης μπορεί να είναι βιώσιμος και νομίζω ότι μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες, τις απαιτήσεις του κόσμου». **Μεθώνης** Ηρ. Μιχελής «Γίνεται μια σοβαρή προσπάθεια. Αν στηριχτεί θα είναι πετυχημένη προς όφελος των τοπικών κοινωνιών...». **Παπαφλέσσα** Π. Ψώνης «Η ένταξη μας στο δήμο Πύλου είναι η δεύτερη καλύτερη μας επιλογή, αφού δεν έγινε ο δήμος που θέλαμε με Βουφράδα και Χιλιοχώρια». **Πύλου** Γ. Χρονόπουλος «Σωστά συνενώνονται αυτοί οι δήμοι. Έχουν κοινά χαρακτηριστικά, ιστορικά και πολιτιστικά». **Χιλιοχωρίων** Τ. Δαρσακλής «Είναι θετικό, είμαστε ικανοποιημένοι που πάμε στο Δήμο Πύλου». **Κυπαρισσίας** Γ. Σαμπαζιώτης «Η εφαρμογή με τους έξι δήμους στη Μεσσηνία και με το Δήμο Τριφυλίας μας βρίσκει σύμφωνους». **Νέστορος** Αν. Τσορώνης « Από τη στιγμή που δεν μείναμε εμείς δήμος και εφόσον οι δήμοι είναι τόσο λίγοι στη Μεσσηνία θεωρούμε ότι είναι ένας καλός αναπτυξιακός δήμος αυτός που πηγαίνουμε». **Αυλώνας** Γ. Φιλντίσης « Συμφωνούμε με την πρόταση, είναι κοντά στην επιθυμητή που είχαμε κάνει». **Κοινότητα Τριπύλας** Θεοδ. Τσαλαμανδρής « Είναι πολύ θετικό εφόσον είναι και οι Γαργαλιάνοι στον ίδιο δήμο, καλό θα ήταν βέβαια να ήταν και το Δώριο μαζί». **Μεσσήνης** Κ. Σπυρόπουλος «Ο νέος δήμος Μεσσήνης εκτιμώ ότι είναι βιώσιμος, αφού διαθέτει και θάλασσα και αρχαιολογικούς χώρους». **Μελιγαλά** Ελ. Αλειφέρη «Υπάρχει μια κατ' αρχήν δικαίωση όσων υποστηρίξαμε ένα δήμο στην Άνω Μεσσηνία. Νομίζω ότι ήταν δίκαιη η δημιουργία του». **Αρφαρά** Ανδ. Καραγιάννης « Μας ξάφνιασε η υπαγωγή μας στο Μελιγαλά.... Οι ανάγκες μας βρίσκονται και εξυπηρετούνται στην Καλαμάτα». **Ανδανία** Γ. Διαγούπης «Θα θέλαμε να παραμείνουμε ως ορεινός δήμος, αφού δεν γίνεται... νομίζω ότι είναι καλύτερο να πάμε στο Μελιγαλά». **Οιχαλία** Ν. Μανιάτης « Υπάρχει ικανοποίηση για τη διατήρηση του ονόματος Οιχαλία στο νέο δήμο»⁴⁵⁵.

Η έντονη αντίδραση του Παν. Νίκα για τη μη ένταξη στην Καλαμάτα της Αβίας και των Αρφαρών κλιμακώνεται με νέες δηλώσεις, με τις οποίες στρέφεται κατά τοπικών στελεχών του ΠΑΣΟΚ, σημειώνοντας «πιο πολύ τα έχω με τους ντόπιους εισηγητές καρεκλοκενταύρους του ΠΑΣΟΚ. Ας πάνε στην Αβία, στις Κιτριές και στην ευρύτερη Σάντοβα να δώσουν εξηγήσεις για τις αποφάσεις τους». Ο Παν. Νίκας θεωρεί ότι ο Δήμος Δυτικής Μάνης «γεννήθηκε» στο πλαίσιο κομματικής λογικής, για ευκολότερη εξασφάλιση του Δήμου Καλαμάτας από το ΠΑΣΟΚ, αλλά αυτό που ο ίδιος θεωρεί μεγαλύτερο πλήγμα – καίτοι Μανιάτης στην καταγωγή- είναι η απώλεια των Αρφαρών, λόγω των πηγών Πηδήματος και Αγίου Φλώρου που υδροδοτούν την Καλαμάτα⁴⁵⁶.

⁴⁵⁵ Ελευθερία 29-4-2010 (σελ 5,18)

⁴⁵⁶ οπ.παρ 30-4-2010 (σελ 7)

«Τόσο καιρό περιμέναμε να δούμε τον «Καλλικράτη» να παίρνει σάρκα και οστά. Είδαμε μόνο τα οστά, η σάρκα έλειπε..» σχολίασε ο νομάρχης Μεσσηνίας και πρόεδρος της ΕΝΑΕ, Δημ. Δράκος, ο οποίος συμπλήρωσε ότι είναι άνθρακες ο θησαυρός, μιας και οι πόροι δεν είναι ούτε οι μισοί της πρώην Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Σε ό,τι αφορά τη Μεσσηνία ζήτησε εξηγήσεις από την κυβέρνηση για τη χωροταξία των νέων δήμων, κάνοντας λόγο για επιλογή που υπηρετεί σκοπιμότητες⁴⁵⁷.

Σε πολιτικό επίπεδο, μικροκομματικές εκλογικές σκοπιμότητες στα όρια των νέων δήμων «βλέπει» ο Βουλευτής της Ν.Δ Γιάννης Λαμπρόπουλος, ο οποίος καλεί «ο καθένας μας να αναλάβει τις ευθύνες του». Θετική βρίσκει σε γενικές γραμμές την πρόταση για τη χωροταξία ο Βουλευτής Οδ. Βουδούρης, θεωρώντας σωστή τη δημιουργία δήμου στη Μάνη, ενώ αφήνει ανοικτό προς εξέταση το θέμα για τους Δήμους Αρφαρών, Γαργαλιάνων και Κορώνης. Ικανοποίηση για τον «Καλλικράτη» εκφράζει η Βουλευτής Νάντια Γιαννακοπούλου και υπόσχεται φάση διαβούλευσης για το χωροταξικό που θα ακουστούν όλες οι απόψεις. Την πλήρη αντίθεσή του με το χωροταξικό εκφράζει ο Θανάσης Πετράκος. Ενώ ο Αρ. Δαμαλάς από την παράταξη ΝΑΣ του ΚΚΕ θεωρεί τον «Καλλικράτη» «...αναπροσαρμογή προς όφελος των αντιδραστικών αναγκών των μεγάλων επιχειρηματικών συμφερόντων»⁴⁵⁸.

Σε επίπεδο τοπικών αντιδράσεων, ομόφωνα το Δημοτικό Συμβούλιο Γαργαλιάνων εξέφρασε την αντίθεσή του με το προτεινόμενο χωροταξικό σχέδιο του «Καλλικράτη» και αποφάσισε να ζητήσει την δημιουργία Δήμου Νέστορος με έδρα τους Γαργαλιάνους, ο οποίος θα προκύψει από τη συνένωση των δυο σημερινών δήμων⁴⁵⁹. Το Δημοτικό Συμβούλιο Νέστορος την ίδια ώρα, με συντριπτική πλειοψηφία, έλεγε όμως «ναι» στην ένταξη στο δήμο Πύλου- Νέστορος⁴⁶⁰. Αυτόνομος δήμος ή έδρα της Τριφυλία είναι η πρόταση του Δημοτικού Συμβουλίου Φιλιατρών, μετά από πολύωρη συνεδρίαση του σώματος. Στα Φιλιατρά αναρτήθηκαν από το δήμο σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τον «Καλλικράτη» μαύρες σημαίες⁴⁶¹. Ελάχιστοι μαζεύτηκαν στον Άγιο Ανδρέα για να κλείσουν το δρόμο, μιας και, ενώ υπάρχει συμφωνία για τη δημιουργία δήμου Ανατολικής Πυλίας, η διαφωνία για την έδρα λειτουργεί αρνητικά⁴⁶².

Ακολουθεί έντονη αντιπαράθεση στη Δημοτικό Συμβούλιο Καλαμάτας με το Παν. Νίκα να επαναλαμβάνει τις κατηγορίες για «πράσινη ραπτομηχανή» και να ισχυρίζεται ότι ο Καλλικράτης στήθηκε κατ' εντολή του ΔΝΤ. Μετά από τις παρεμβάσεις δημοτικών συμβούλων της αντιπολίτευσης που του θύμισαν παλιότερες δηλώσεις του, διευκρίνισε ότι όντως θεωρεί σημαντικότερο το θεσμικό πλαίσιο και όχι το χωροταξικό και ότι κατά το παρελθόν υποστήριζε ότι η Καλαμάτα θα πρέπει

⁴⁵⁷ Ελευθερία 30-4-2010 (σελ 7)

⁴⁵⁸ οπ.παρ 30-4-2010 (σελ 6)

⁴⁵⁹ οπ.παρ 1-5-2010 (σελ 5)

⁴⁶⁰ οπ.παρ 1-5-2010 (σελ 7)

⁴⁶¹ οπ.παρ 1-5-2010 (σελ 5)

⁴⁶² οπ.παρ 1-5-2010 (σελ 7)

να παραμείνει ως έχει. Ο Βασ. Κοσμόπουλος, επικεφαλής παράταξης της μειοψηφίας, στην τοποθέτησή του έθεσε το ζήτημα του επαγγελματικού ασυμβίβαστου, σημειώνοντας ότι «η ανάδειξη κάποιου ως δημάρχου αποτελεί πλέον προνόμιο των δημοσίων υπαλλήλων ή ατόμων με οικονομική επιφάνεια»⁴⁶³.

Αύξηση γενικώς του αριθμού των νέων δήμων αποφάσισε να ζητήσει η ΤΕΔΚ Μεσσηνίας μετά από μια συνεδρίαση που κυριάρχησαν τα αλληλοκαρφώματα και οι έμμεσες κατηγορίες. Οι νέες κατηγορίες Π. Νίκα για μεσσηνιακής προέλευσης κέντρα που με σκοπιμότητα προκαλούν αναταραχή, προκάλεσαν την απάντηση του επικεφαλής της μείζονος μειοψηφίας στο Δήμο Καλαμάτα και μέλος στο ΔΣ της ΚΕΔΚΕ, Διονύση Αλευρά, ο οποίος σημείωσε ότι οι ακραίες φωνές περί «πράσινης ραπτομηχανής» δεν εξυπηρετούν την τοπική αυτοδιοίκηση». Χαρακτήρισε «νεοφανή την άποψη ότι η κατανομή υπαγορεύθηκε από το ΔΝΤ», σημειώνοντας τέλος ότι «τις προτάσεις ΙΤΑ τις γνωρίζαμε στην ΤΕΔΚ, η οποία όμως ποτέ δεν τις στήριξε ασχέτως αν λέμε άλλα τώρα». Ο Στ. Καλοφωλιάς δήλωσε ότι θα παραιτηθεί σύσσωμο το Δημοτικό Συμβούλιο Γαργαλιάνων, αν δεν υπάρξει δεύτερος δήμος Τριφυλίας, ενώ ο Αλ. Ξύγκας σε υψηλούς τόνους υποστήριξε ότι «τα Φιλιατρά θα αναζητήσουν έστω και μόνα τους λύση και θα την βρουν»⁴⁶⁴. Πρωτοβουλία του Γ. Χρονόπουλου, δημάρχου Πύλου, για συναντήσεις των δημάρχων του νέου δήμου Πύλου-Νέστορος. Ο δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο Γαργαλιάνων από την άλλη πλευρά καλούν το δήμο Νέστορος να συμφωνήσει σε συνένωση μαζί τους ⁴⁶⁵. Με την πρόταση των Γαργαλιάνων συντάσσεται ο πρώην δήμαρχος Νέστορος, Παν. Πετρόπουλος, ο οποίος υπογράφει κοινή διακήρυξη με το Στ. Καλοφωλιά⁴⁶⁶.

Στη φάση αυτή εκδηλώνεται «στροφή» Δράκου (ΕΝΑΕ) και Κακλαμάνη (ΚΕΔΚΕ), κατά του «Καλλικράτη» δείχνουν κινήσεις και συναντήσεις στο προσκήνιο και το παρασκήνιο. Ειδικότερα την έντονη αντίδραση τού επικεφαλής της παράταξη του ΠΑΣΟΚ στην ΕΝΑΕ προκαλεί συνάντηση μελών της ΕΝΑΕ στα γραφεία της ΝΔ στη Ρηγίλλης με τον Αντώνη Σαμαρά⁴⁶⁷. Στο έκτακτο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ καταγράφονται από την πρώτη στιγμή οι διαφορετικές προσεγγίσεις των παρατάξεων, μιας και το αυτοδιοικητικό έχει υποχωρήσει και έχει δώσει τη θέση του στο κομματικό. Το συνέδριο αποφασίζει νέα διαβούλευση με το υπουργείο και σύγκλιση νέου συνεδρίου για οριστική απόφαση⁴⁶⁸. Στο συνέδριο της ΕΝΑΕ υπήρξε ηχηρό «όχι» από την πλειοψηφία που πρόσκεινται στη Ν.Δ, ενώ οι προσκείμενοι στο ΠΑΣΟΚ τους κατηγορήσαν ότι «μπλέξατε τις κόκκινες και τις γαλάζιες γραμμές»⁴⁶⁹.

Να διορθωθούν τα όρια των δήμων στη Μεσσηνία με βάση τις αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων ζήτησε από τον υπουργό Εσωτερικών, μιλώντας στη

⁴⁶³ Ελευθερία 1-5-2010 (σελ 9)

⁴⁶⁴ οπ.παρ 3-5-2010 (σελ 1,5,38)

⁴⁶⁵ οπ.παρ 3-5-2010 (σελ 7)

⁴⁶⁶ οπ.παρ 4-5-2010 (σελ 8)

⁴⁶⁷ οπ.παρ 3-5-2010 (σελ 40)

⁴⁶⁸ οπ.παρ 4-5-2010 (σελ 5)

⁴⁶⁹ οπ.παρ 7-5-2010 (σελ 5)

συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης για τον «Καλλικράτη», ο Βουλευτής Γιαν. Λαμπρόπουλος. Ο Μεσσήνιος Βουλευτής κλείνοντας τόνισε ότι «αν αρχίσουν να πυροβολούνται μεταξύ τους οι τοπικές κοινωνίες, δεν θα έχουμε κανένα αποτέλεσμα, θα σερνόμαστε όπως σερνόμαστε τόσα χρόνια. Θα αποτύχει και αυτός ο «Καλλικράτης», όπως απέτυχε ο «Καποδίστριας»⁴⁷⁰.

Να γίνει πρόταση στους Γαργαλιάνους για συνένωση αποφάσισε κατά πλειοψηφία το Δημοτικό Συμβούλιο Φιλιατρών. Ο νέος δήμος θα λέγεται Φιλιατρών και θα έχει έδρα τους Γαργαλιάνους. Στους Γαργαλιάνους εγκαταλείπουν την πρόταση στο Νέστορα και υιοθετούν την πρόταση για Δήμο Φιλιατρών με έδρα τους Γαργαλιάνους.⁴⁷¹ Το δημοτικό συμβούλιο Άριος θέλει κοινό δήμο με Αρφαρά και Θουρία, αλλά δεν λέει και όχι για...Καλαμάτα⁴⁷². Την ένταξή τους στο νέο Δήμο Οιχαλίας με έδρα το Μελιγαλά, αλλά τη μετονομασία του δήμου σε Αρχαία Μεσσήνη θέλει το δημοτικό συμβούλιο Ιθώμης⁴⁷³. Με αντικρουόμενες απόψεις και εκ διαμέτρου αντίθετες προτάσεις συνεδρίασε η ΤΕΔΚ. Ο Παν. Νίκας πρότεινε τη δημιουργία 9 δήμων, ανά 2 σε κάθε επαρχία, και έναν ορεινό από τη Βουφράδα μέχρι την Ανδρούσα. Από την πλευρά της μειοψηφίας ο Γιάννης Αργυράκης πρότεινε να στηριχθεί η ένταξη των Αρφαρών στην Καλαμάτα και η δημιουργία Δήμου Φιλιατρών με έδρα του Γαργαλιάνους⁴⁷⁴. Ευχαριστίες σε Ραγκούση από σύλλογο της Μάνης⁴⁷⁵.

Νέα συνάντηση για δήμο Ανατολικής Πυλίας, αλλά η πρόταση για Δήμο Κορώνης με έδρα το Πεταλίδι δεν εγκρίνεται από το Δ.Σ. Κορώνης⁴⁷⁶, το οποίο σε συνεδρίασή του ζητάει δήμο και έδρα⁴⁷⁷. Κοινό αίτημα για σύσκεψη στο υπουργείο Εσωτερικών, παρουσία βουλευτών, υπέβαλαν οι δήμαρχοι Γαργαλιάνων και Φιλιατρών για τη δημιουργία κοινού δήμου⁴⁷⁸. Στο δημοτικό συμβούλιο Νέστορος θέλουν έδρα στη Χώρα, διαφορετικά συμφωνούν με Πύλος⁴⁷⁹. Με επιστολή του ο Δήμαρχος Βουφράδος, Κων. Κυριακόπουλος, αναφέρεται σε σειρά συνομιλιών και συναντήσεων μεταξύ δημάρχων και διατυπώνει τη διαφωνία του τόσο για τη συμμετοχή σε δήμο Ανατολικής Πυλίας όσο και σε κεντρικής Μεσσηνία με έδρα τον Αριστομένη. Αίσθηση προκαλεί η εμπλοκή του Πολυλιμνίου και ο υπαινιγμός ότι θέλουν τη Βουφράδα για τη συγκεκριμένη περιοχή⁴⁸⁰. Ο δήμαρχος Πεταλιδίου, Ηλίας Κουτσοδημητρόπουλος, απαντώντας στο δήμαρχο Βουφράδος τον κατηγορεί «για αγένεια και φαντασιώσεις»⁴⁸¹.

⁴⁷⁰ Ελευθερία 5-5-2010 (σελ 5)

⁴⁷¹ οπ.παρ 7-5-2010 (σελ 1, 7)

⁴⁷² οπ.παρ 7-5-2010 (σελ 8)

⁴⁷³ οπ.παρ 7-5-2010 (σελ 7)

⁴⁷⁴ οπ.παρ 9-5-2010 (σελ 1)

⁴⁷⁵ οπ.παρ 9-5-2010 (σελ 37)

⁴⁷⁶ οπ.παρ 10-5-2010 (σελ 6)

⁴⁷⁷ οπ.παρ 11-5-2010 (σελ 1, 7)

⁴⁷⁸ οπ.παρ 11-5-2010 (σελ 1, 7)

⁴⁷⁹ οπ.παρ 11-5-2010 (σελ 1, 7)

⁴⁸⁰ οπ.παρ 11-5-2010 (σελ 9)

⁴⁸¹ οπ.παρ 12-5-2010 (σελ 5)

Μετά από έντονες διαφωνίες και συμβιβασμούς η ΤΕΔΚ κατέληξε σε πρόταση για 8 δήμους. Ζητείται έτσι ομόφωνα να δημιουργηθεί δήμος Φιλιατρών με έδρα τους Γαργαλιάνους και κατά πλειοψηφία ένας ορεινός δήμος που θα τον απαρτίζουν οι δήμοι Βουφράδας, Παπαφλέσσα και Χιλιοχωριών. Ακόμη προτείνει ο Δήμος Αβίας από την Μάνη να πάει στην Καλαμάτα και ο δήμος Αρφαρών από την Οιχαλία επίσης στην Καλαμάτα, ενώ ο Δήμος Ιθώμης από τη Μεσσήνη να πάει στην Οιχαλία. Στα χαρακτηριστικά της συνεδρίασης της ΤΕΔΚ ήταν η έντας, μεταξύ των δημάρχων Αίπειας και Πεταλιδίου με το δήμαρχο Κορώνης, για το ναυάγιο της δημιουργίας δήμου Ανατολικής Πυλίας. Το ζήτημα της έδρας δεν κατέστη δυνατό να επιλυθεί, με αποτέλεσμα οι δήμοι Αίπειας και Πεταλιδίου να καταλήξουν στη Μεσσήνη, και Κορώνης στον Πύλου – Νέστορος. Αντιπαράθεση υπήρξε και για τη μετακίνηση του δήμου Αρφαρών και Ιθώμης με τη δήμαρχο Μελιγαλά να συγκρούεται με Νίκα και Αργυράκη. Αξιοσημείωτη ήταν επίσης η αλλαγή στάσης του δημάρχου Αριστομένη, ο οποίος προτίμησε τελικά τη Μεσσήνη από τον ορεινό δήμο Βουφράδας, Παπαφλέσσα και Χιλιοχώρια. Τη δημιουργία ορεινού δήμου πρότειναν εκπρόσωποι από Ανδανία και Δώριο αλλά ο δήμαρχος Αυλώνας ξεκαθάρισε ότι προτιμούν συνένωση με Κυπαρισσία⁴⁸². Να παραμείνει ο Δήμος Αετού ως έχει, ως προς τα διοικητικά όρια, το όνομα και την έδρα, καθώς είναι ο μόνος μαρτυρικός δήμος του Ν. Μεσσηνίας και της Περιφέρειας Πελοποννήσου και είναι ορεινός και ημιορεινός ζητά με ομόφωνη απόφαση του το δημοτικό συμβούλιο⁴⁸³.

Την αναβολή της μεταρρύθμισης του «Καλλικράτη» για μετά την κρίση «όταν θα υπάρχουν οι σχετικοί πόροι» ζήτησε ο Αντώνης Σαμαράς, εντάσσοντας μάλιστα το συγκεκριμένο ζήτημα στις προϋποθέσεις «για εθνική συνεννόηση». Το υπουργείο Εσωτερικών απάντησε με σφοδρό τρόπο, χαρακτηρίζοντας τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης «γνήσιο εκπρόσωπο του πελατειακού και παλαιοκομματικού κράτους που είναι η αιτία της δημοσιονομικής κρίσης της χώρας»⁴⁸⁴.

Σε τοπικό επίπεδο, ιδιαίτερη σημασία στη φάση αυτή έχει το ομόφωνο ψήφισμα, υπέρ της πρότασης του υπουργείου, του Δημοτικού Συμβουλίου Μεσσηνίας⁴⁸⁵. Ομόφωνα υπέρ ενιαίου Δήμου Τριφυλίας τοποθετείται και το δημοτικό συμβούλιο Κυπαρισσίας, ενώ αίσθηση προκαλεί η σφοδρή επίθεση κατά του δημάρχου Καλαμάτας και προέδρου της ΤΕΔΚ, Παν. Νίκα, ο οποίος χαρακτηρίζεται «εχθρός» της περιοχής⁴⁸⁶.

⁴⁸² Ελευθερία 12-5-2010 (σελ 5)

⁴⁸³ οπ.παρ 12-5-2010 (σελ 7)

⁴⁸⁴ οπ.παρ 12-5-2010 (σελ 1,7)

⁴⁸⁵ οπ.παρ 13-5-2010 (σελ 1)

⁴⁸⁶ οπ.παρ 14-5-2010 (σελ 5)

Κατατίθεται στη Βουλή το σχέδιο νόμου για τον Καλλικράτη⁴⁸⁷, με μοναδική αλλαγή την ένταξη του δήμου Αρφαρών στην Καλαμάτα και τη μετονομασία του δήμου από Μεσσηνιακή Μάνη σε Δυτική Μάνη⁴⁸⁸.

Η ανακοίνωση φέρνει θετικές και αρνητικές αντιδράσεις. Ικανοποίηση και δικαίωση εκφράζουν με δηλώσεις τους ο δήμαρχος Αρφαρών, Ανδρέας Καραγιάννης, και πρώην δήμαρχος, Γιάννης Αργυράκης⁴⁸⁹. Οργή από τους Δημάρχους Γαργαλιάνων και Φιλιατρών. Ο Στ. Καλοφωλιάς χαρακτηρίζει «απαράδεκτη την πρόταση του υπουργείου, και με βρίσκει βαθιά οργισμένο και πικραμένο...» Ο Άλκης Ξύγκας δηλώνει «Αλίμονο στους τόπους που δεν λειτουργεί η δημοκρατία»⁴⁹⁰. Ο δήμαρχος Αβίας, Παν. Μπασιάκος, εκφράζει της οργή του και δηλώνει ότι «Θα μεταφερθούμε όλοι στην Καλαμάτα – γιατί μας διώχνουν κι από το νομό δε μας θέλουν Μεσσήνιους. Αυτά τα θεωρώ ντροπή».⁴⁹¹ Τη χαρά του για τα Αρφαρά και τη λύπη του για την Αβία εκφράζει ο Παν. Νίκας ο οποίος σπεύδει να εκδηλώσει το φόβο του, μήπως ακολουθηθεί το μοντέλο των συνενώσεων στην Υγεία και τα σχολεία⁴⁹². Τη δυσαρέσκεια του για την αιφνιδιαστική κατάθεση του νομοσχεδίου εκφράζει ο Δημ. Δράκος, υποστηρίζοντας ότι ο υπουργός αγνοεί συστηματικά πλέον την ΕΝΑΕ, σημειώνοντας χαρακτηριστικά ότι σε αυτή τη μεταρρύθμιση «Γιάννης κερνάει και Γιάννης πίνει»⁴⁹³. Τη διαμαρτυρία τους για την ένταξη της Ιθώμης στη Μεσσήνη και όχι στην Οιχαλία εκφράζουν με επιστολή τους τοπικοί παράγοντες του Δήμου Ιθώμης⁴⁹⁴. Κινητοποιήσεις ετοιμάζουν στους Γαργαλιάνους και στρέφονται κατά των Βουλευτών του ΠΑΣΟΚ, τους οποίους θεωρούν υπεύθυνους για το ότι δεν έγιναν δήμος μαζί με τα Φιλιατρά. Ιδιαίτερη αξία έχει η αναφορά του δημάρχου Στ. Καλοφωλιά στην προσέγγιση του υπουργείου Εσωτερικών « Στο υπουργείο μάς

⁴⁸⁷ Οι Δήμοι στη Μεσσηνία έχουν ως εξής: **Δήμος Καλαμάτας** (πληθυσμός 69.849 έκταση 440,3) με έδρα την Καλαμάτα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αριος β. Αρφαρών γ. Θούριας και δ. Καλαμάτας, οι οποίοι καταργούνται. **Δήμος Μεσσήνης** (πληθυσμός 23.482 έκταση 562,1) με έδρα τη Μεσσήνη αποτελούμενος από τους δήμους α. Αιπείας β. Ανδρούσας γ. Αριστομένους δ. Βουφράδων ε. Ιθώμης στ. Μεσσήνης ζ. Πεταλιδίου και την κοινότητα Τρικόρφου, οι οποίοι καταργούνται. **Δήμος Πύλου – Νέστορος** (πληθυσμός 21.071 έκταση 554,3) με έδρα την Πύλο αποτελούμενος από τους δήμους α. Κορώνης β. Μεθώνης γ. Παπαφλέσσα δ. Πύλου ε. Νέστορος και στ. Χιλιχωριών, οι οποίοι καταργούνται. **Δήμος Τριφυλίας** (πληθυσμός 27.373 έκταση 616) με έδρα την Κυπαρισσία αποτελούμενος από τους δήμους α. Αετού β. Αυλώνος γ. Γαργαλιάνων δ. Κυπαρισσίας ε. Φιλιατρών και την κοινότητα Τριπύλας, οι οποίοι καταργούνται. **Δήμος Οιχαλίας** (πληθυσμός 11.228 έκταση 415,4) με έδρα το Μελιγαλά αποτελούμενος από τους δήμους α. Ανδανίας β. Δωρίου γ. Είρας δ. Μελιγαλά και ε. Οιχαλίας, οι οποίοι καταργούνται. **Δήμος Δυτικής Μάνης** (πληθυσμός 6.945 έκταση 402,8) με έδρα την Καρδαμύλη αποτελούμενος από τους δήμους α. Αβίας και β. Λεύκτρου, οι οποίοι καταργούνται. Ο δήμος Δυτικής Μάνης χαρακτηρίζεται ως ορεινός

⁴⁸⁸ Ελευθερία 15-5-2010 (σελ 1, 5)

⁴⁸⁹ οπ.παρ 15-5-2010 (σελ 5)

⁴⁹⁰ οπ.παρ 15-5-2010 (σελ 5)

⁴⁹¹ οπ.παρ 15-5-2010 (σελ 1,5)

⁴⁹² οπ.παρ 15-5-2010 (σελ 4)

⁴⁹³ οπ.παρ 15-5-2010 (σελ 4)

⁴⁹⁴ οπ.παρ 18-5-2010 (σελ 6)

είπαν, αν και έχουμε δίκιο, αν γίνει Δήμος Φιλιατρών- Γαργαλιάνων δημιουργείται πρόβλημα γιατί γίνεται μικρός ο Δήμος Τριφυλίας με 13.000 κατοίκους»⁴⁹⁵.

Τη δημιουργία 8 δήμων στη Μεσσηνία, 2 ανά επαρχία, ζητά με τοποθέτηση στην Επιτροπή της Βουλής που συζητείται ο Καλλικράτης η Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ, Νάντια Γιαννακοπούλου. Η βουλευτής κάνει ειδική αναφορά στο θέμα Γαργαλιάνων – Φιλιατρών, Αβίας, Ανατολικής Πυλίας, Ιθώμης και Δωρίου – Είρας⁴⁹⁶. Στο ίδιο μήκος κύματος και ο Βουλευτής της Ν.Δ, Γιάννης Λαμπρόπουλος, στην παρέμβασή του στην ίδια επιτροπή, κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στη απειλή μεταδημοτεύσεων του Παν. Μπασιάκου ο οποίος, όπως σημειώνει, «πρόσκειται κομματικά στο κυβερνών κόμμα»⁴⁹⁷. Τον αριθμό 8 δήμων προτείνει ο Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ, Δημ. Κουσελάς, επικεντρώνοντας σε Γαργαλιάνους - Φιλιατρά και Ανατολική Πυλία⁴⁹⁸.

Με εντάσεις και αποχωρήσεις στα συνέδρια ΚΕΔΚΕ και ΕΝΑΕ λαμβάνονται αποφάσεις κατά του «Καλλικράτη», με τους αυτοδιοικητικούς όμως που προέρχονται από το ΠΑΣΟΚ να διαχωρίζουν τη θέση τους και να τάσσονται υπέρ της μεταρρύθμισης⁴⁹⁹.

Επεισοδιακή είναι η συνεδρίαση στο Δημοτικό Συμβούλιο Φιλιατρών, μετά από πρόταση του Δημήτρη Σωτηρόπουλου για διεκδίκηση της έδρας του Δήμου Τριφυλίας και την επιμονή του Άλκη Ξύγκα σε Δήμο Φιλιατρών με έδρα τους Γαργαλιάνους⁵⁰⁰. Ανταλλαγή κατηγοριών μεταξύ Ξύγκα και Σωτηρόπουλου⁵⁰¹. Επιστολή Σωτηρόπουλου που κατηγορεί Ξύγκα για τον τρόπο που χειρίστηκε την ομόφωνη πρόταση για διεκδίκηση της έδρας του Δήμου Τριφυλίας⁵⁰².

Χωρίς αλλαγές κατατίθεται στην Ολομέλεια της Βουλής ο Καλλικράτης, που ψηφίστηκε στην επιτροπή μόνο από τους Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ⁵⁰³. Επιμένει στο «όχι» στον Καλλικράτη ο Δημ. Δράκος, σημειώνοντας ότι « το «όχι» εδράζεται στο γεγονός ότι οι πόροι είναι ανεπαρκέστατοι»⁵⁰⁴. Κοινή επιστολή δημαρχών Φιλιατρών και Γαργαλιάνων, με τίτλο «ποιος φοβάται τη συμμετοχική δημοκρατία;»⁵⁰⁵. Συγκέντρωση διαμαρτυρίας για τον Καλλικράτη στα Φιλιατρά, στην οποία παρευρέθηκε και ο Μητροπολίτης Τριφυλίας⁵⁰⁶. Κοινή πρόταση των 4 Βουλευτών (Κουσελά, Γιαννακοπούλου, Βουδούρη, Λαμπρόπουλου) για δήμο Γαργαλιάνων – Φιλιατρών κατατέθηκε στη Βουλή, ενώ υπήρξε και συνάντηση με τον υπουργό

⁴⁹⁵ Ελευθερία 18-5-2010 (σελ 7)

⁴⁹⁶ οπ.παρ 19-5-2010 (σελ 5)

⁴⁹⁷ οπ.παρ 20-5-2010 (σελ 6)

⁴⁹⁸ οπ.παρ 20-5-2010 (σελ 6)

⁴⁹⁹ οπ.παρ 20-5-2010 (σελ 4)

⁵⁰⁰ οπ.παρ 20-5-2010 (σελ 1)

⁵⁰¹ οπ.παρ 21-5-2010 (σελ 5)

⁵⁰² οπ.παρ 22-5-2010 (σελ 8)

⁵⁰³ οπ.παρ 22-5-2010 (σελ 8)

⁵⁰⁴ οπ.παρ 22-5-2010 (σελ 9)

⁵⁰⁵ οπ.παρ 23-5-2010 (σελ 7)

⁵⁰⁶ οπ.παρ 27-5-2010 (σελ 9)

εσωτερικών Γιάννη Ραγκούση⁵⁰⁷. Αντιδράσεις στην Κυπαρισσία για τη συμμετοχή Χρυσόστομου στη συγκέντρωση στα Φιλιατρά⁵⁰⁸.

Οι τοποθετήσεις των βουλευτών Μεσσηνίας στην ολομέλεια του κοινοβουλίου έχουν ιδιαίτερη αξία και σημασία και δείχνουν ανάγλυφα την πίεση που υπάρχει από τους τοπικούς παράγοντες. Οκτώ δήμους ζητά στην ομιλία του στη Βουλή ο Δημ. Κουσελάς⁵⁰⁹, ενώ η Νάντια Γιαννακοπούλου καλεί το Γιάννη Ραγκούση να κάνει αποδεκτή την πρόταση και να αποδείξει ότι «δεν ζείτε σε γυάλινο πύργο»⁵¹⁰. Ενιαία Πελοπόννησο και 8 δήμους ζήτησε και ο Οδ. Βουδούρης⁵¹¹. Καμιά αλλαγή στο χωροταξικό δεν δέχθηκε ο υπουργός Εσωτερικών, επειδή, όπως σημείωσε, υπάρχει πλήθος αιτημάτων, αφήνοντας ανοικτό το ζήτημα στο μέλλον, εφόσον διαπιστωθούν προβλήματα στη φάση της εφαρμογής⁵¹². Στην ομιλία του ο Αντ. Σαμαράς επέκρινε την κυβέρνηση για την επιμονή της, δηλώνοντας πως, όταν κερδίσει η ΝΔ και το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, θα φέρει για ψήφιση έναν άλλο «Καλλικράτη» που θα δίνει αρμοδιότητες και πόρους στην αυτοδιοίκηση⁵¹³. «Υπάρχουν προβλήματα σ' όλη τη χώρα. Αν ανοίξουμε το χωροταξικό δε θα τελειώσουμε ποτέ» φέρεται να δήλωσε ο Γ. Ραγκούσης στο Δήμαρχο Αίπειας, σε συνάντηση που έγινε παρουσία των Βουλευτών Κουσελά, Γιαννακοπούλου και Λαμπρόπουλου για το ζήτημα του δήμου Ανατολικής Πυλίας⁵¹⁴.

Ψηφίστηκε και επί των άρθρων ο «Καλλικράτης»⁵¹⁵ και περάσαμε στη φάση της εφαρμογής. Οι εκλογές που ακολούθησαν έκλεισαν πολλές πληγές και ιδιαίτερα τη βασική στην Τριφυλία, η οποία όπως φαίνεται επιλέγει να εκλέγει δήμαρχο καταγόμενο από περιοχή εκτός Κυπαρισσίας – αρχικά από Φιλιατρά, τώρα από Γαργαλιάνους – και να επιτυγχάνεται έτσι ισορροπία, αλλά και μια μορφή ομογενοποίησης που θέλει προφανώς χρόνο για να αποδώσει.

⁵⁰⁷ Ελευθερία 28-5-2010 (σελ 1)

⁵⁰⁸ οπ.παρ 28-5-2010 (σελ 7)

⁵⁰⁹ οπ.παρ 27-5-2010 (σελ 10)

⁵¹⁰ οπ.παρ 28-5-2010 (σελ 9)

⁵¹¹ οπ.παρ 28-5-2010 (σελ 9)

⁵¹² οπ.παρ 28-5-2010 (σελ 1,15)

⁵¹³ οπ.παρ 28-5-2010 (σελ 1,15)

⁵¹⁴ οπ.παρ 28-5-2010 (σελ 9)

⁵¹⁵ οπ.παρ 29-5-2010 (σελ 40)

Γ. ΜΕΡΟΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ – ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Γ.1 Οι βασικοί πρωταγωνιστές την περίοδο του σχεδίου «Ι. Καποδίστριας» και η στάση τους.

Στη φάση της συζήτησης της διαμόρφωσης και της ψήφισης των συνενώσεων κοινοτήτων έχουν άμεση και έμμεση εμπλοκή σειρά πολιτικών προσώπων στη Μεσσηνία. Κάποιοι επηρέασαν αποφασιστικά την τελική μορφή των δήμων που δημιουργήθηκαν και κάποιοι άλλοι λιγότερο, όλοι όμως συνέβαλαν στη διαμόρφωση της τελικής πρότασης. Οι βασικοί πρωταγωνιστές και η στάση τους, όπως αυτή καταγράφεται μέσα από τις επίσημες δηλώσεις και ανακοινώσεις τους στον τύπο την περίοδο διαμόρφωσης του σχεδίου «Ι. Καποδίστριας» ήταν:

Γ.1 Α.) Σταύρος Μπένος. Πρώην δήμαρχος Καλαμάτας, πρώτος σε ψήφους Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ στη Μεσσηνία την περίοδο που ξεκινά η συζήτηση του σχεδίου συνενώσεων, υφυπουργός εσωτερικών στη φάση ψήφισης του «Ι. Καποδίστρια» στη Βουλή. Ο θεσμικός του ρόλος αλλά και η πολύχρονη σχέση του με την αυτοδιοίκηση τον καθιστούν πρωταγωνιστή της διαδικασίας και σε διάφορες φάσεις του καταλογίζονται εύσημα αλλά και λαθεμένες επιλογές.

Ο Σταύρος Μπένος με την έναρξη της διαδικασίας, στις πρώτες δηλώσεις του⁵¹⁶, τάσσεται υπέρ του σχεδίου, χωρίς όρους και επιφυλάξεις. Η στάση του σε όλη τη διαδικασία είναι υπέρ του όσο το δυνατόν λιγότερων δήμων στο Νομό, ενώ πιστεύει ότι με τις συνενώσεις θα αναδειχτούν οι μικρές κοινότητες⁵¹⁷. Η αντίληψή του εκφράζεται σε σχετική αγόρευση στη Βουλή, όπου προτείνει και τη μείωση του αριθμού των κρατικών περιφερειών, ζητώντας ουσιαστικά την ενοποίηση της Πελοποννήσου που είναι διασπασμένη σε δύο περιφέρειες⁵¹⁸. Σε κομματική σύσκεψη ο Στ. Μπένος υποστηρίζει αρχικά ότι η Μεσσηνία χρειάζεται 22 με 25 «βιώσιμους και με προοπτική ανάπτυξης δήμους»⁵¹⁹. Σε συνέντευξή του στην «Ε» ξεδιπλώνει όλη τη λογική του για το πώς βλέπει τους νέους δήμους στη Μεσσηνία, σημειώνοντας: « Η αίσθησή μου είναι ότι μπορούμε να καταλήξουμε σε ένα νούμερο γύρω στο 25». Υπενθυμίζει ότι από το 1984-85 η ΚΕΔΚΕ ζητούσε υποχρεωτικές συνενώσεις, γιατί όλοι αναγνώριζαν ότι οι κοινότητες δεν λειτουργούσαν ως αυτοδιοίκηση αλλά ως «ετεροδιοίκηση». Στην ίδια συνέντευξη αναπτύσσει την

⁵¹⁶ Ελευθερία 3-11-1996 (σελ 1)

⁵¹⁷ οπ.παρ 11-4-1997 (σελ 3)

⁵¹⁸ οπ.παρ 8-5-1997 (σελ 8)

⁵¹⁹ οπ.παρ 4-7-1997 (σελ 1,4)

πρότασή του για τη «δίδυμη» και την «τιμητική έδρα», στην προσπάθεια να λυθούν προβλήματα έντονων τοπικιστικών αντιθέσεων⁵²⁰. Πρόταση που δεν είχε αποτέλεσμα και στο τέλος εγκαταλείφτηκε.

Η είσοδος του Στ. Μπένου στην κυβέρνηση τον καθιστά βασικό δέκτη όλων των αιτημάτων, αλλά και τον κύριο «υπεύθυνο» για θετικές ή αρνητικές εξελίξεις στα μάτια των τοπικών κοινωνιών. Με την ανάληψη των καθηκόντων, μαζί με τους άλλους δύο Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ στο νομό, προσπαθεί να κλείσει τα ανοικτά μέτωπα και επιδιώκει κοινή στάση. Δημιουργούνται έτσι οι Δήμοι Άρι, Αυλώνας και Χιλιοχώρια που αποτελούσαν σημεία έντασης στο νομό και ο αριθμός των δήμων πηγαίνει στο 28 + 1 κοινότητα⁵²¹. Οι αντιδράσεις κατά του Μπένου από όσους ζητούν τη δημιουργία δήμων ή διεκδικούν έδρα είναι συνεχείς μέχρι την τελευταία ημέρα ψήφισης του νομοσχεδίου. Σε κάποιες περιπτώσεις φτάνουν σε ακραία μορφή με κανονικούς προπηλακισμούς, στην είσοδο του γραφείου του, από κατοίκους του Βλαχόπουλου⁵²², και με ακραίες κατηγορίες, όπως αυτές που διατυπώθηκαν από το Θανάση Φιλιπόπουλο⁵²³.

Η στάση του Στ. Μπένου συνολικά ήταν συνεπής υπέρ των συνενώσεων με μεγάλους και ισχυρούς δήμους. Δεν υπέκυψε στον πειρασμό να στέλνει μηνύματα συμπαράστασης σε κάθε διαμαρτυρόμενο, ούτε ως Βουλευτής ούτε ως υπουργός. Προσάρμοσε τη στάση του και υποχώρησε από την αρχική του θέση για 25 δήμους αλλά προσπάθησε να κρατήσει τον αριθμό των δήμων σε κάτω από 30 και δεν μπήκε στον πειρασμό να ικανοποιήσει τα αιτήματα κάθε διαμαρτυρόμενου. Τη στάση του αυτή την πλήρωσε εκλογικά, μιας και στις επόμενες βουλευτικές εκλογές δεν εξελέγη πρώτος σε σταυρούς στη Μεσσηνία⁵²⁴. Σε κάθε περίπτωση, το ειδικό του πολιτικό βάρος σημάδεψε τις συνενώσεις στη Μεσσηνία.

Γ.1. Β) Πέτρος Κατσιλιέρης. Βουλευτής ΠΑΣΟΚ. Από την αρχή υπέρ των συνενώσεων, κινούμενος κοντά στις απόψεις Μπένου, Μαλαπάνη, αλλά και σε μια πιο ρεαλιστική βάση ως προς το θέμα του αριθμού των δήμων στη Μεσσηνία. Προέρχεται από την αυτοδιοίκηση και έχει εικόνα του χώρου αλλά και των ιδιαιτεροτήτων του νομού, κάνει, έτσι, έγκαιρα λόγο για 28 με 31 «βιώσιμων λειτουργικών αλλά και με κοινωνική συναίνεση δήμων»⁵²⁵. Στα χωροταξικά ζητήματα όπου υπάρχουν αντιδράσεις προσπαθεί να σταθεί στη «μέση», ζητώντας ξεχωριστούς δήμους για Δώριο – Κοπανάκι και Χατζή-Βλαχόπουλο, αλλά δεν διστάζει να πάρει θέση υπέρ της Βαλύρας στην Ιθώμη, αλλά και να προτείνει την ένταξη της Θουρίας στην Καλαμάτα⁵²⁶.

⁵²⁰ Ελευθερία 9-7-1997 (σελ 1,8,9)

⁵²¹ οπ.παρ 2-9-1997 (σελ 1,5)

⁵²² οπ.παρ 14-9-1997 (σελ 1,3)

⁵²³ οπ.παρ 8,15-10-1997 (σελ 1)

⁵²⁴ Υπουργείο Εσωτερικών αποτελέσματα βουλευτικών εκλογών (2000)

⁵²⁵ οπ.παρ 4-7-1997 (σελ 1,4)

⁵²⁶ οπ.παρ 15-7-1997 (σελ 1,8,9)

Η ισορροπιστική στάση που κρατά αλλά και η σωστή διάγνωση του αριθμού των δήμων στον οποίο μπορούσε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή συναίνεση τον έβγαλαν από το κάδρο των αντιδράσεων και τον κατέστησαν τον πολιτικά κερδισμένο των συνενώσεων, κάτι που επιβεβαιώθηκε στις επόμενες βουλευτικές εκλογές, στις οποίες εκλέχτηκε πρώτος σε σταυρούς, ξεπερνώντας τον Στ. Μπένο.

Γ.1. Γ) Γιάννης Γιαννακόπουλος. Ο Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ που από την πρώτη στιγμή που ανακοινώθηκε το σχέδιο της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ για τις συνενώσεις επισήμανε ότι θα υπάρξουν αντιδράσεις από προέδρους και γραμματείς κοινοτήτων⁵²⁷. Έχοντας την εκλογική του δύναμη σε ορεινές κοινότητες του Νομού – κατάγεται από χωριό της περιοχής Τρικόρφου - και έχοντας ιδιαίτερη σχέση με τους εσωτερικούς μετανάστες Μεσσήνιους της Αττικής, αντιλαμβάνεται ότι θα υπάρχει μεγάλο πολιτικό κόστος με τις συνενώσεις⁵²⁸. Οι αντιδράσεις που εκδηλώνονται στα μικρά και απομακρυσμένα χωριά, αλλά και από τους συλλόγους Μεσσήνιων στη καταγωγή είναι οι πλέον έντονες και μαχητικές, κάτι που δικαιώνει τους φόβους του. Με βάση, λοιπόν, αυτή την ανάγνωση θέτει άμεσα το αίτημα για δήμους ανά Γεωγραφική Ενότητα (Ν 1622/86), προσδιορίζοντας όμως τον αριθμό σε μικρότερο επίπεδο από τους 40, σε 35-36 δήμους⁵²⁹. Βλέποντας το κλίμα που δημιουργείται για 20-25 δήμους, ο Γιαννακόπουλος «απασφαλίζει» και σε συνέντευξη του στην «Ε» απειλεί πως δεν θα ψηφίσει το νομοσχέδιο στη Βουλή, ενώ αφήνει αιχμές κατά των άλλων δυο συναδέλφων του Βουλευτών, του Περιφερειάρχη Πελοποννήσου και της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας και υποστηρίζει ότι υπάρχει έλλειμμα διαλόγου, τονίζοντας: «Οι βουλευτές πριν από 10-15 μέρες ρωτήθηκαν, μέχρι τώρα δεν είχαν ρωτηθεί καν. Αν δεν ερωτούνται οι Βουλευτές του νομού για να πουν τις απόψεις τους και ρωτάται ο οποιοδήποτε δημόσιος υπάλληλος... ο οποίος είναι άσχετος με την περιοχή... Φθάσαμε στο σημείο κάποιοι να σχεδιάζουν επί χάρτου, χωρίς να έχουν πάει στα χωριά, να ξέρουν τις ιδιαιτερότητες των ορεινών έγκλειστων κοινοτήτων...»⁵³⁰.

Τη διαφοροποίησή του την κράτησε μέχρι τέλους, ψήφισε βέβαια στη Βουλή 29 δήμους και 2 Κοινότητες – η μία κοινότητα Τρικόρφου ήταν αυτή των χωριών καταγωγής του, που έγινε κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή και χωρίς να υπάρχει σε καμία προηγούμενη φάση σχετική πρόταση⁵³¹ - αλλά, επισημαίνει σε κάθε ευκαιρία, ότι ήθελε περισσότερους δήμους⁵³².

Το πολιτικό κόστος είναι αυτό που καθορίζει τη στάση του αλλά τα όποια οφέλη από τη συγκεκριμένη στάση ήταν μάλλον πρόσκαιρα, μιας και δεν αποτυπώθηκαν στις επόμενες εκλογικές αναμετρήσεις. Σε κάθε περίπτωση η σθεναρή αντίστασή του και συνολικά η στάση του επηρέασε την εξέλιξη των πραγμάτων και οδήγησε σε μεγαλύτερο αριθμό δήμων.

⁵²⁷ Ελευθερία 3-11-1996 (σελ 1)

⁵²⁸ Οπ.παρ 11-4-1997 (σελ 3)

⁵²⁹ Οπ.παρ 10-6-1997 (σελ 10)

⁵³⁰ Οπ.παρ 16-7-1997 (σελ 1,8,9)

⁵³¹ Οπ.παρ 10-10-1997 (σελ 10)

⁵³² Οπ.παρ 8-11-1997 (σελ. 4)

Γ.1. Δ) Γιάννης Λαμπρόπουλος. Είναι ο μόνος από τους Βουλευτές της ΝΔ που παρακολουθεί το ζήτημα των συνενώσεων σε όλη την εξέλιξή του. Σε πρώτη φάση τάσσεται υπέρ των συνενώσεων⁵³³. Στη συνέχεια ακολουθώντας την κομματική τακτική της Ν.Δ παίρνει αποστάσεις από το εγχείρημα και φτάνει στη Βουλή στην απόλυτη άρνηση των συνενώσεων και την κατάργηση των κοινοτήτων⁵³⁴. Παίρνει θέση σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας, συντασσόμενος με κάθε αίτημα⁵³⁵, ενώ όπου υπήρχε διαφωνία πρότεινε διαφορετικούς δήμους⁵³⁶.

Γ.1. Ε) Οι άλλοι δύο βουλευτές της Ν.Δ Λευτέρης Παπανικολάου και Νίκος Αναστασόπουλος έχουν ελάχιστη παρουσία στα δρώμενα και τις συζητήσεις που διεξάγονται σε επίπεδο τοπικό. Όπου καλούνται να πάρουν θέση, τάσσονται υπέρ του αιτήματος του διαμαρτυρούμενου. Η στάση τους ταυτίζεται με αυτή της Ν.Δ κατά των αναγκαστικών συνενώσεων. Ο Λευτέρης Παπανικολάου επιλέγει ακραία φρασεολογία⁵³⁷, ενώ μιλάει για νομοσχέδιο «Όθων ή Μάουερ» και όχι «Καποδίστρια»⁵³⁸.

Γ.1. ΣΤ) Ο Αντώνης Σαμαράς. Πρόεδρος της Πολιτικής Άνοιξης, η οποία δεν έχει μπει στη Βουλή αλλά έχει ισχυρή παρουσία στη Μεσσηνία⁵³⁹. Η στάση του στο θέμα των συνενώσεων ξεκινάει από θετική και μάλιστα ιδιαίτερα θερμή και παρακινητική «είναι αδιανόητο να μην προχωρήσουν οι συνενώσεις»⁵⁴⁰. Σταδιακά, όταν αρχίζουν να εκδηλώνονται αντιδράσεις, παίρνει αποστάσεις ο ίδιος και το κόμμα του, μιλώντας για «ετσιθελικές και αυταρχικές» αποφάσεις⁵⁴¹. Καταλήγει να δηλώνει ενάντια των αναγκαστικών συνενώσεων και όπου υπάρχει πρόβλημα προτείνει να γίνουν δημοψηφίσματα⁵⁴². Ειδικά για τη Μεσσηνία ο Αντ. Σαμαράς χαρακτηρίζει πρόχειρο το σχέδιο συνενώσεων⁵⁴³.

Γ.1. Ζ) Χρήστος Μαλαπάνης, Δήμαρχος Καλαμάτας και πρόεδρος της ΓΕΔΚ έχει εκλεγεί με τη στήριξη του ΠΑΣΟΚ. Ο βασικός πρωταγωνιστής της συνένωσης των κοινοτήτων στη Μεσσηνία. Είναι από την αρχή ένθερμος υποστηρικτής του σχεδίου «Ι. Καποδίστριας»⁵⁴⁴ και κινείται στη λογική των μεγάλων δήμων. Σε πρώτη φάση μιλάει για δήμους στα όρια των Συμβουλίων Περιοχής, δηλαδή για λιγότερους από 20⁵⁴⁵, ενώ σταδιακά αναπροσαρμόζει την τακτική του ως

⁵³³ Ελευθερία 11-4-1997 (σελ. 3)

⁵³⁴ οπ.παρ 25-10-1997 (σελ. 8)

⁵³⁵ οπ.παρ 7-5-1997 (σελ. 4)

⁵³⁶ οπ.παρ 11-9-1997 (σελ. 5)

⁵³⁷ οπ.παρ 10-6-1997 (σελ. 12)

⁵³⁸ οπ.παρ 12-11-1997 (σελ. 9)

⁵³⁹ Περιοδικό Flash Μεσσηνίας «εκλογές στη μεταπολίτευση».

⁵⁴⁰ Ελευθερία 11-4-1997 (σελ. 4)

⁵⁴¹ οπ.παρ 10-9-1997 (σελ. 14)

⁵⁴² οπ.παρ 12-9-1997 (σελ. 4)

⁵⁴³ οπ.παρ 4-11-1997 (σελ. 11,12)

⁵⁴⁴ οπ.παρ 3-11-1996 (σελ 1)

⁵⁴⁵ οπ.παρ 8-12-1996 (σελ 3)

προς τον αριθμό και φτάνει στο 28⁵⁴⁶. Ο Χρ. Μαλαπάνης κινείται κοντά στις απόψεις του Στ. Μπένου και δέχεται πυρά που στόχο έχουν τον υφυπουργό. Η στάση του στην όλη διαδικασία μόνο μικροκομματική ή μικροπολιτική δεν μπορεί να χαρακτηριστεί. Η επιμονή του να μπουκ στην Καλαμάτα οι γύρω κοινότητες, παραλιακές και μη, προκειμένου ο Δήμος να αναπτυχθεί ορθολογικά, παρ' ότι εκλογικά⁵⁴⁷ η συγκεκριμένη επιλογή τον φόρτωνε με προσωπικό πολιτικό κόστος που του στοίχισε τελικά και την επανεκλογή του, ήταν απολύτως ενδεικτική της λογικής του και της στάσης του.

Γ.1. Η) Παναγιώτης Φωτέας, Νομάρχης Μεσσηνίας είχε υποστηριχτεί από τη Ν.Δ. Η εμπλοκή του στις συνενώσεις είναι περισσότερο εμβληματική. Τάσσεται υπέρ από την πρώτη στιγμή⁵⁴⁸ και κρατά την ίδια σθεναρή στάση σχεδόν σε όλη τη φάση, ενώ δεν διστάζει να συγκρουστεί με κομματικά στελέχη της ΝΔ που τον εγκαλούν⁵⁴⁹. Στο τέλος, σε μια θυελλώδη συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου, που κυριαρχούν οι υπερβολές, εκφράζει την απογοήτευσή του συνολικά για την αυτοδιοίκηση και συντάσσεται με αυτό τον τρόπο στην γενικότερη αντίληψη της ΝΔ αλλά και στο κλίμα που είχε δημιουργηθεί⁵⁵⁰.

Γ.1. Θ) Αντώνης Ματσίγκος Περιφερειάρχης Πελοποννήσου, εκπρόσωπος της κυβέρνησης στην περιοχή. Κρατά μια σταθερή στάση για μικρούς και ισχυρούς δήμους μέχρι την τελευταία στιγμή⁵⁵¹.

Γ.1. Ι) Παύλος Πτωχός Δήμαρχος Μεσσηνίας, έχει υποστηριχτεί από τη Ν.Δ. Αντιπολίτευση ουσιαστικά του Μαλαπάνη στην ΤΕΔΚ, είναι ένθερμος υποστηρικτής των συνενώσεων, αρχικά υποστηρίζει λίγους δήμους, στη συνέχεια αναπροσαρμόζει τη στάση του προτείνοντας περισσότερους. Οι διαφωνίες του είναι περισσότερο για δευτερεύοντα ζητήματα και όχι για την ουσία των συνενώσεων⁵⁵².

Γ.1. ΙΑ) Υπηρεσιακοί Παράγοντες Η στάση του προϊσταμένου της περιφερειακής διεύθυνσης, Ιωάννης Κυβέλου, και του προϊσταμένου της ΤΥΔΚ, Μπάμπης Λυμπερόπουλου, στην επιτροπή συνενώσεων έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Η προσέγγισή τους είναι περισσότερο πολιτική- τοπικιστική και λιγότερο τεχνοκρατική- υπηρεσιακή. Η αντιρρηση του Ι. Κυβέλου να προωθηθεί το πρακτικό της επιτροπής, λόγω διαφωνιών με τη ψηφοφορία στο ζήτημα της έδρας μεταξύ Πλάτσας-Στούπας στο δήμο Λεύκτρο απ' όπου κατάγεται, είναι απολύτως ενδεικτική⁵⁵³.

⁵⁴⁶ Ελευθερία 25-6-1997 (σελ. 4)

⁵⁴⁷ οπ.παρ 11-11-1997 (σελ. 8)

⁵⁴⁸ οπ.παρ 6-11-1996 (σελ. 7)

⁵⁴⁹ οπ.παρ 12-6-1997 (σελ. 3)

⁵⁵⁰ οπ.παρ 15-10-1997 (σελ. 5)

⁵⁵¹ οπ.παρ 1-11-1997 (σελ. 3)

⁵⁵² οπ.παρ 27-9-1997 (σελ. 3)

⁵⁵³ οπ.παρ 5-6-1997 (σελ. 5), 9-8-1997 (σελ 3), 13-8-97 (σελ 4)

Γ.1.ΙΒ) Θανάσης Φιλιπόπουλος, πρώην υπουργός και Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ, επικεφαλής της μείζονος μειοψηφίας στο Νομαρχιακό Συμβούλιο. Η εμπλοκή του στο ζήτημα των συνενώσεων έχει να κάνει με τον καταγγελτικό και αφοριστικό του λόγο αλλά και με την έντονη αντίδραση του για Κορυφάσιο και Ρωμανού που δεν εντάχθηκαν στην Πύλο⁵⁵⁴. Η πολύχρονη εσωκομματική κόντρα με το Στ. Μπένο είναι η κινητήρια δύναμη της ακραίας επίθεσης, ενώ η υποψηφιότητα και η εκλογή του⁵⁵⁵ στη θέση του Δημάρχου Πύλου, μερικούς μήνες αργότερα, εξηγούν πολλά από το συγκεκριμένο «ξέσπασμα».

Γ.1.ΙΓ) Η στάση των πολιτών. Η κοινότητα είναι ταυτισμένη με το χωριό. Τον τόπο ζωής και καταγωγής ανθρώπων που ενοποιούνται και αναγνωρίζονται μέσα από αυτό το χαρακτηριστικό. Η κατάργηση των κοινοτήτων είναι ισοδύναμη με την κατάργηση του χωριού ή με την εξιδανικευμένη εικόνα ενός χωριού που υπάρχει σε ένα φανταστικό επίπεδο και όχι στην πραγματικότητα. Αναπτύσσονται, έτσι, εύκολα όλα τα αρνητικά στοιχεία του τοπικισμού, με την ενίσχυση του εξαιρετισμού, του κατακερματισμού, των πατερναλιστικών εξουσιαστικών σχέσεων μιας υπερσυντηρητικής κουλτούρας⁵⁵⁶.

Στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, σε επίπεδο χώρας, η ασαφής ιδέα μιας απειλής υψώνεται σαν προπέτασμα καπνού στη γύρω μεταβαλλόμενη ευρωπαϊκή πραγματικότητα και εμποδίζει τη ρεαλιστική αναγνώριση των πραγματικών προβλημάτων προς αντιμετώπιση. Η ευρωπαϊκή επίδραση παρουσιάζεται σαν κίνδυνος άλωσης, αλλοίωσης και φθοράς, σαν να είναι πρωτοφανές το πανάρχαιο φαινόμενο των αλληλεπιδράσεων σε όλα τα πολιτισμικά πεδία όλων των κοινωνιών στην ιστορία του κόσμου⁵⁵⁷.

Στη Μεσσηνία, τα χωριά έχουν ως «πνευματική ελίτ» ετεροδημότες που διαπρέπουν στο δημόσιο τομέα και στις ΔΕΚΟ αλλά και στο στρατό και τα σώματα ασφαλείας, οι οποίοι είτε ασχολούνται με τη διοίκηση της κοινότητας ως αιρετοί είτε καταδικάζουν στο καφενείο, με συνοπτικές διαδικασίες, σε «εσχάτη προδοσία» όποιον τολμήσει να υπερασπιστεί την ανάγκη συνένωσης με το διπλανό χωριό. Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα δημιουργούνται εύκολα μαζικά «κινήματα» και εκδηλώνονται εξαιρετικά μαζικές και δυναμικές κινητοποιήσεις, με πιο χαρακτηριστικές αυτές του Άρι και του Βλαχόπουλου, οι οποίες υποχρεώνουν το τοπικό πολιτικό προσωπικό να υποχωρήσει και να δημιουργήσει ξεχωριστούς δήμους.

⁵⁵⁴ Ελευθερία 15-10-1997 (σελ. 1)

⁵⁵⁵ Υπουργείο Εσωτερικών αποτελέσματα δημοτικών εκλογών (1998)

⁵⁵⁶ Δ.Π Σωτηρόπουλος «τοπικές κοινωνίες και τοπική ανάπτυξη» σημειώσεις Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Επιχειρηματικότητα και Διακυβέρνηση (2016)

⁵⁵⁷ Άννα Φραγκουδάκη «Ο εθνικισμός και η άνοδος της ακροδεξιάς» (2013) ΑΘΗΝΑ σελ 134,135

Γ.2 Οι βασικοί πρωταγωνιστές την περίοδο του σχεδίου «Καλλικράτης»

Γ.2.Α) Αντώνης Σαμαράς Βουλευτής Μεσσηνίας και αρχηγός της Ν.Δ. Η διαδικασία έναρξης του «Καλλικράτη» τον βρίσκει στην πορεία διεκδίκησης της αρχηγίας της Ν.Δ, την οποία κατακτά⁵⁵⁸. Η στάση του στο σχέδιο της Κυβέρνησης είναι απολύτως αρνητική, ενταγμένη στη γενικότερη στρατηγική του «όχι σε όλα» που ακολουθεί τη συγκεκριμένη περίοδο ως αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Χαρακτηριστική είναι η πρότασή του να αποσυρθεί το σχέδιο «Καλλικράτης», προκειμένου να υπάρξει «εθνική συνεννόηση» για τα μεγάλα ζητήματα της οικονομίας που κυριαρχούν τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο⁵⁵⁹. Σε τοπικό επίπεδο, η «σκληρή στάση» Σαμαρά, κατά της μεταρρύθμισης στην αυτοδιοίκηση, επηρεάζει δημάρχους που πρόσκεινται στη ΝΔ και κυρίως το Νομάρχη Δημ. Δράκο, που είναι και πρόεδρος της ΕΝΑΕ, και το δήμαρχο Καλαμάτας Παν. Νίκα⁵⁶⁰.

Γ.2.Β) Γιάννης Λαμπρόπουλος Βουλευτής της Ν.Δ. Η εσωκομματική του συνταύτιση με τη Ντόρα Μπακογιάννη και η τήρηση διακριτικών αποστάσεων από τον Αντ. Σαμαρά τον έχει οδηγήσει σε μια απόσταση από τα τοπικά δρώμενα. Δεν εμπλέκεται άμεσα, όπως είχε πράξει στην περίπτωση του σχεδίου «Ι. Καποδίστριας», αλλά έχει την ίδια ουσιαστικά στάση. Συμφωνεί με το αίτημα όποιου διαμαρτύρεται, και αντιτίθεται στη συγκρότηση των νέων δήμων, με το επιχείρημα ότι οι αλλαγές υπαγορεύονται από « μικροκομματικές εκλογικές σκοπιμότητες»⁵⁶¹.

Γ.2.Γ) Δημήτρης Κουσελάς, Νάντια Γιαννακοπούλου, Οδυσσέας Βουδούρης. Οι τρεις Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ έχουν κοινή στάση – όχι από επιλογή αλλά από ανάγκη- χωρίς όμως να επηρεάσουν σε καμία φάση το αποτέλεσμα. Προτείνουν ενιαία περιφέρεια Πελοποννήσου και 8 δήμους στη Μεσσηνία, 2 σε κάθε επαρχία, αλλά η κυβέρνηση δεν έκανε καμία από τις προτάσεις τους αποδεκτές. Ένδειξη ότι η πολιτική ηγεσία του υπουργείου δεν μπήκε στη διαδικασία ικανοποίησης των αιτημάτων Βουλευτών του κυβερνητικού κόμματος, με αποτέλεσμα να δεχτεί ευθείες βολές «να αποδείξετε ότι δεν ζείτε σε γυάλινο πύργο»⁵⁶².

⁵⁵⁸ Ελευθερία 30-11-2009 (σελ. 1)

⁵⁵⁹ οπ.παρ 12-05-2010 (σελ. 1,7)

⁵⁶⁰ οπ.παρ 26-4-2010 (σελ. 1)

⁵⁶¹ οπ.παρ 30-4-2010 (σελ. 6)

⁵⁶² οπ.παρ 25-5-2010 (σελ. 9)

Γ.2.Δ) Δημήτρης Δράκος Νομάρχης Μεσσηνίας, πρόεδρος της ΕΝΑΕ, προερχόμενος από τη Ν.Δ. Ξεκινά με δήλωση συμφωνίας στο σχέδιο και την ίδρυση Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, θέτοντας ως προϋπόθεση να παραμείνουν οι Περιφέρειες ως έχουν, δηλαδή 2 στην Πελοπόννησο⁵⁶³. Η αλλαγή στάσης στην πορεία και η άρνηση, τελικά, στο σχέδιο, παρότι οι περιφέρειες δεν άλλαξαν, αποδίδεται σε επικράτηση των κομματικών σκοπιμοτήτων⁵⁶⁴. Η στάση του για παραμονή δυο Περιφερειών στην Πελοπόννησο μπορεί να αποδοθεί στην προσωπική του στόχευση για διεκδίκηση εκλογής με ευνοϊκούς κομματικούς συσχετισμούς, μιας και είναι ο υποψήφιος που στήριξε η Ν.Δ στις εκλογές του 2010⁵⁶⁵.

Γ.2.Ε) Παναγιώτης Νίκας Δήμαρχος Καλαμάτας και πρόεδρος της ΤΕΔΚ συμφωνεί από την αρχή στη προοπτική της συνένωσης των δήμων, θέτοντας και το αριθμό κοντά στο 10⁵⁶⁶. Η στάση του δεν αλλάζει επί της ουσίας σε καμία φάση αλλά σηκώνει υπέρμετρα τους τόνους «πράσινη ραπτομηχανή»- όταν θεωρεί ότι υπάρχει εκλογική σκοπιμότητα σε βάρος του για την μη ένταξη στην Καλαμάτα της Αβίας (τόπος καταγωγής του) και των Αρφαρών⁵⁶⁷. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Νίκας, που το 2010 ζητεί σε υψηλούς τόνους την ένταξη της Αβίας στην Καλαμάτα, πρωτοστατούσε το 1997 στην ανάγκη να παραμείνει η Μάνη αυτόνομος δήμος και διαφωνούσε με την ένταξη στην Καλαμάτα της Βέργας και της Μ. Μαντίνειας⁵⁶⁸.

Γ.2.ΣΤ) Υπόλοιποι δήμαρχοι . Η στάση των εκλεγμένων δημάρχων έχει να κάνει με αυστηρά προσωπικά κριτήρια. Δήμαρχοι που προέρχονται από τη Ν.Δ είναι θερμοί υποστηρικτές του «Καλλικράτη» και άλλοι από το ΠΑΣΟΚ σφοδροί πολέμιοι. «Ορισμένες από τις αντιδράσεις προέρχονται από παράγοντες οι οποίοι επιθυμούν να παίξουν ένα ρόλο και στο νέο σκηνικό που δημιουργείται και έχουν τη βάση τους άλλοτε στην εκτίμηση ότι η διάρθρωση των δήμων δεν εξυπηρετεί τους σχεδιασμούς τους και άλλοτε στην προσπάθεια προσεταιρισμού της κοινής γνώμης ...»⁵⁶⁹.

Γ.2.Ζ) Η στάση των πολιτών. Ο «Καλλικράτης» συζητείται σε μια πολιτική φάση που έχουν αναδειχτεί τα οικονομικά προβλήματα της χώρας και η στάση των πολιτών έχει μεταβληθεί σημαντικά, μιας και η πλειοψηφία τους δείχνει να συμφωνεί με τις προωθούμενες αλλαγές, όπως δείχνουν και οι δημοσκοπήσεις της περιόδου⁵⁷⁰. Οι συγκεντρώσεις που γίνονται στην Ανατολική Πυλία συγκεντρώνουν ελάχιστο κόσμος, ενώ και σε μεγάλες περιοχές, όπως οι Γαργαλιάνοι και τα Φιλιατρά, η συμμετοχή είναι περιορισμένη και η δυναμική αναντίστοιχη με τις πολεμικές

⁵⁶³ Ελευθερία_5-11-2009 (σελ. 5)

⁵⁶⁴ οπ.παρ 20-5-2010 (σελ. 4)

⁵⁶⁵ Υπουργείο Εσωτερικών Περιφερειακές και δημοτικές εκλογές (2010)

⁵⁶⁶ οπ.παρ 14-11-2009 (σελ. 9)

⁵⁶⁷ οπ.παρ 29-4-2010 (σελ. 5)

⁵⁶⁸ οπ.παρ 10-5-2010 (σελ. 3)

⁵⁶⁹ οπ.παρ 30-4-2010 (σελ. 3)

⁵⁷⁰ οπ.παρ 27-4-1997 (σελ. 1)

δηλώσεις δημάρχων που είχαν προηγηθεί. Σε σχετικό δημοσίευμα της «Ε» που περιγράφει την κατάσταση που επικρατούσε τη συγκεκριμένη περίοδο σημειώνεται χαρακτηριστικά: «Το εντυπωσιακό όμως δεν είναι η στάση του πολιτικού προσωπικού- αυτή είναι απολύτως φυσιολογική και αναμενόμενη - αλλά η στάση της κοινωνίας η οποία δείχνει να αντιλαμβάνεται πλήρως τα παιχνίδια των παραγόντων και δεν τσιμπά στις κραυγές του τοπικισμού, μένοντας στο κυρίαρχο, που είναι η ανάγκη αλλαγής της διοίκησης και της αυτοδιοίκησης. Η κοινωνία έχει πειστεί ότι τα πράγματα πρέπει να αλλάξουν και ό,τι γίνεται σε αυτήν την κατεύθυνση το θεωρεί, όχι άδικα, καταρχήν θετικό. Οι πολίτες θεωρούν – δίκαια ή άδικα – ότι η πλειονότητα των «τοπικών αρχόντων» ενδιαφέρεται περισσότερο για το μισθό και την εξουσία και ελάχιστα για τις τοπικές υποθέσεις. Σε πολλές μικρές κοινωνίες έχει γυαλίσει το μάτι του κόσμου, βλέποντας διάφορους απίθανους να ροκανίζουν το δημόσιο χρήμα με μοναδικό τους έργο την προσφορά ...γέλιου. Οι πολίτες δεν δείχνουν, έτσι, διατεθειμένοι να δώσουν τον «υπέρ πάντων αγώνα» για τη διατήρηση της έδρας ή του «ιστορικού δήμου», όπως σε πολλές περιπτώσεις έγινε την περίοδο εφαρμογής του σχεδίου «Καποδίστριας». Οι πολίτες δείχνουν να μαθαίνουν από τα λάθη του παρελθόντος. Δυστυχώς, δεν ισχύει το ίδιο και για τους επίδοξους ηγέτες.»⁵⁷¹

⁵⁷¹ Ελευθερία 5-3-2010 (σελ. 4)

Γ. 3 Το πολιτικό πλαίσιο την περίοδο ψήφισης των νομοσχεδίων

Την περίοδο ψήφισης του Προγράμματος «Ι . Καποδίστριας» υπάρχει πολιτική κυριαρχία του Κώστα Σημίτη και του ρεύματος του εκσυγχρονισμού. Ο Υπουργός Εσωτερικών, Αλέκος Παπαδόπουλος, έχει ειδικό πολιτικό βάρος και ευρύτερο του ΠΑΣΟΚ ακροατήριο. Η νέα ηγεσία της Ν.Δ., του Κώστα Καραμανλή, βρίσκεται στα πρώτα βλήματα της και προσπαθεί να ισορροπήσει ανάμεσα στις κραυγές των ακραίων της δυνάμεων και των συναινετικών προσεγγίσεων, όπως για παράδειγμα του Παν. Φωτέα και του Παύλου Πτωχού στη Μεσσηνία. Το ΚΚΕ από την πλευρά του έχει την πάγια τακτική του κατά της Ε.Ε, μέσα στην οποία εντάσσει την άρνησή του σε κάθε αλλαγή. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η περίπτωση του Συνασπισμού, ο οποίος αν και ψήφισε το νομοσχέδιο στη Βουλή, η κουμουνιστικογενής τάση του – όπως αυτή που επικρατεί στη Μεσσηνία με το Θανάση Πετράκο- είναι ενάντια στη μεταρρύθμιση. Το ΔΗΚΚΙ ως ένα καθαρό «αντιΣημιτικό» κόμμα, είναι ενάντια σε κάθε αλλαγή που προωθούν οι «εκσυγχρονιστές» του ΠΑΣΟΚ .

Η πολιτική εποχή είναι μεν θετική στις αλλαγές και στον εκσυγχρονισμό αλλά στην πράξη το εγχείρημα αποδεικνύεται δύσκολο. Η κυβέρνηση, που έχει ξεκινήσει ένα διάλογο από τα κάτω, με προτάσεις μέχρι την τελευταία στιγμή, αναγκάζεται να επιστρατεύσει το μέσο της «κομματικής πειθαρχίας» για να εξασφαλίσει την ψήφο όλων των βουλευτών⁵⁷² και να περιορίσει κινήσεις εκ του ασφαλούς που θα στόχευαν στην εκλογική τοπικιστική ψηφοθηρία. Η αξιωματική αντιπολίτευση από την πλευρά της, για να αποφύγει δυσάρεστες εκπλήξεις, αποχωρεί από τη διαδικασία συζήτησης στη Βουλή, σηκώνοντας υπέρμετρα τους τόνους αντιπαράθεσης, δηλώνοντας ταυτόχρονα ότι θα καταργήσει τον «Ι. Καποδίστρια» όταν θα γίνει κυβέρνηση, δήλωση που θα σημαδέψει την πολιτική της τακτική αλλά και την κυβερνητική της πορεία στο μέλλον.

Όταν στη Βουλή ψηφίζεται το πρόγραμμα Καλλικράτης, βρισκόμαστε λίγες μέρες μετά από την ανακοίνωση των μέτρων του πρώτου μνημονίου και χωρίς ακόμα να υπάρχει απόλυτη συνειδητοποίηση, σε πολιτικό προσωπικό και πολίτες, του μεγέθους της οικονομικής κρίσης και του αδιεξόδου στο οποίο έχει εισέλθει η ελληνική οικονομία και κοινωνία. Οι μεταρρυθμίσεις και οι μεγάλες πολιτικές συμφωνίες βρίσκονται ακόμα σε απολύτως θεωρητικό επίπεδο. Η αντιπαράθεση που διεξάγεται είναι εντελώς εκτός τόπου και χρόνου και δεν έχει καμία σχέση με αυτά που βρίσκονται μπροστά. Σε μια χώρα που έχει χρεοκοπήσει και υπάρχει απόλυτη ανάγκη για μεγάλες συμφωνίες και αλλαγές, οι βασικές πολιτικές δυνάμεις δεν μπορούν να συμφωνήσουν σε αυτονόητες αλλαγές, όπως αυτή στο κράτος και την

⁵⁷² Ελευθερία 23-10-1997 (σελ. 15)

αυτοδιοίκηση, τις οποίες θεωρητικά έχουν διακηρύξει, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο χρόνια πριν, και αποδεχτεί. Η αντιπαράθεση των πολιτικών δυνάμεων, όπως ανάγλυφα προκύπτει από τα πρακτικά της συζήτησης στη Βουλή το Μάιο του 2010, εξελίσσεται σε θέατρο του παραλόγου, θυμίζει την αντίστοιχη αντιπαράθεση που είχε συμβεί όταν καθιερωνόταν το σχέδιο Καποδίστριας, αλλά τότε δεν ήταν μόνο άλλος ο χρόνος, αλλά υπήρχαν και εντελώς άλλες συνθήκες στη χώρα. Η έλλειψη συνειδητοποίησης της κατάστασης στην οποία βρίσκεται η χώρα στη συγκεκριμένη συζήτηση δείχνει και τον λόγο για τον οποίο γιγαντώθηκε στη συνέχεια ο πολιτικός ανορθολογισμός.

Ο στόχος κυρίως της Ν.Δ είναι «να παίξει» μικροπολιτικά με τις αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών που αφορούν στο ζήτημα της χωροθέτησης. Πρόκειται για μια κριτική που θυμίζει την αντίστοιχη της περιόδου των συνενώσεων του Καποδίστρια και στόχο έχει την αποκόμιση ψηφοθηρικού οφέλους από τις αντιδράσεις που έχουν προκληθεί από τη συνένωση των παλιών δήμων. Ο αρχηγός του κόμματος, Αντώνης Σαμαράς, στην ομιλία του δίνει μεγάλη διάσταση στο θέμα των Ιστορικών δήμων και αν ο δήμος θα λέγεται για παράδειγμα Σπάρτη- Μυστρά και αν η Βεργίνα πάει με τη Βέροια και πώς θα λέγεται ο νέος δήμος. Το ζήτημα, τέλος, των οικονομικών που τίθεται έχει επίσης προσχηματικό χαρακτήρα, γιατί γίνεται σε μια φάση που οι πόροι είναι απολύτως προσδιορισμένοι όπως και οι περικοπές που θα πρέπει να πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του νέου δημοσιονομικού προγράμματος⁵⁷³.

Τα υπόλοιπα κόμματα της αντιπολίτευσης κινούνται στην ίδια κατεύθυνση με τη Ν.Δ ξεκινώντας από άλλη όμως αφετηρία. Επί της ουσίας, όπως προκύπτει από τις τοποθετήσεις όλων των εισηγητών, βασική κριτική είναι ο τρόπος που γίνεται η νέα χωροταξική κατανομή και πώς το κράτος θα χρηματοδοτήσει τους νέους δήμους. Ο ΛΑΟΣ δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στη χωροταξία και ουσιαστικά υποστηρίζει ότι καλύτερα να επιστρέψουμε στην εποχή των κοινοτήτων πριν το Καποδίστρια. Ο ΣΥΡΙΖΑ ασκεί κριτική σε σχέση με το πώς χαρακτήθηκαν τα όρια των νέων δήμων και θέτει το ζήτημα της χρηματοδότησης, ενώ το ΚΚΕ λέει όχι στο σχέδιο στο πλαίσιο της συνολικής προσέγγισής του για τον καπιταλισμό και την Ε.Ε.⁵⁷⁴

Οι αντιδράσεις στον «Καλλικράτη» ξεκινούν στο τοπικό επίπεδο με κύριο ζήτημα την έδρα του νέου δήμου⁵⁷⁵. Στη συνέχεια επενδύονται με πολιτικά επιχειρήματα, τα οποία προέρχονται κατά βάση από αυτούς που απεχθάνονται πολιτικά τις αλλαγές. Στις αντιδράσεις είναι εμφανής η μικροκομματική σκοπιμότητα και ο ατομικός πολιτικός καιροσκοπισμός, ο οποίος χρησιμοποιεί το στοιχείο της τοπικότητας. Αντιδρά, έτσι, μια μερίδα αυτοδιοικητικών παραγόντων που δραστηριοποιείται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η οποία καταργείται, και τίθεται εν αμφιβόλω η πολιτική ύπαρξή τους. Το ίδιο πράττουν και οι δήμαρχοι των μικρών Καποδιστριακών δήμων, οι οποίοι στην καλύτερη των περιπτώσεων καλούνται να γίνουν αντιδήμαρχοι στον νέο Καλλικρατικό δήμο. Οι δύο αυτοί πολιτικοί παράγοντες υποδαυλίζουν τον

⁵⁷³ Α. Σαμαράς, Πρακτικά Βουλής 27-5-2010

⁵⁷⁴ Ν. Τσούκαλης, Α Ροντούλης, Θ. Παφίλης Πρακτικά Βουλής 27-5-2010

⁵⁷⁵ Εφημ. Ελευθεροτυπία 26-5-2010.

τοπικισμό και προσπαθούν να ξεσηκώσουν αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών. Οι παράγοντες αυτοί διαμορφώνουν και τις αντιδράσεις σε κομματικό επίπεδο.

Οι τοπικές αντιδράσεις που προκαλούνται είναι όμως σαφώς μικρότερες σε ένταση και δυναμική από τις αντίστοιχες της εποχής των συνενώσεων του Καποδίστρια. Αν επιχειρήσει κανείς να προσεγγίσει τη συγκεκριμένη διαφοροποίηση, θα οδηγηθεί στο συμπέρασμα ότι έχει αποδυναμωθεί ο τοπικισμός. Ο Καποδιστριακός δήμος δεν έχει γίνει σημείο τοπικής αναφοράς, δεν έχει διαμορφωθεί το «ανήκω», ενώ ταυτόχρονα έχει καταδειχτεί ότι οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι πολύ καλύτερες από ό,τι στις κοινότητες. Ο πολίτης δεν αναγνωρίζει την τοπική του ταυτότητα στα όρια του Καποδιστριακού δήμου, εκτός αν πρόκειται για κάτοικο της έδρας του δήμου που καταργείται. Στη Μεσσηνία, για παράδειγμα, υπάρχουν ισχυρές αντιδράσεις στην Τριφυλία, όπου δύο κωμοπόλεις, Γαργαλιάνοι και Φιλιατρά, καλούνται να αποδεχτούν ως έδρα την Κυπαρίσσια, παρότι αυτή αποτελεί την παραδοσιακή πρωτεύουσα της Τριφυλίας. Με δυο λόγια, θα μπορούσε να ισχυριστεί κάποιος ότι ο τοπικισμός είναι πιο έντονος στα μικρότερα χωρικά σχήματα, όπως οι κοινότητες, και λιγότερο σε ευρύτερες περιοχές. Θα ήταν, τέλος, παράλειψη αν δεν υπολογιστεί ότι στον περιορισμό των τοπικών αντιδράσεων έπαιξε ρόλο και η καταξίωση στη συνείδηση των πολιτών του θεσμού των Καποδιστριακών δήμων αλλά και η πεποίθηση ότι χρειάζονται θεσμικές αλλαγές στη λειτουργία του κράτους.

Συμπερασματικά Το πολιτικό και αυτοδιοικητικό προσωπικό της Μεσσηνίας, στη συντριπτική του πλειοψηφία, λειτουργεί με το βλέμμα στην επόμενη εκλογή και την επανεκλογή του. Ελάχιστες περιπτώσεις, όπως ο Χρ. Μαλαπάνης, αδιαφόρησαν για τον εκλογικό αντίκτυπο των επιλογών τους στη φάση των συνενώσεων. Η περίοδος της διαβούλευσης για το χωροταξικό του «Ι. Καποδίστρια» είναι απολύτως ενδεικτική και για τη σύγκρουση των δύο «κόσμων» στο χώρο της πολιτικής. Από τη μια μεριά αυτοί που έχουν ως βασική προτεραιότητα την εξυπηρέτηση των τοπικών «θέλω», «διεκδικώ» «απαιτώ», με στόχο το μικροπολιτικό προσωπικό ή κομματικό όφελος, και από την άλλη οι ελάχιστοι υπόλοιποι που προσπαθούν να σπρώξουν τα πράγματα σε ένα πιο μεγάλο, πιο βιώσιμο δήμο, χωρίς όμως να επιλέγουν την ολοκληρωτική σύγκρουση. Ακόμα και στην περίπτωση του «Καλλικράτη», που την ευθύνη και το πολιτικό κόστος αναλαμβάνει συνολικά η κυβέρνηση και ο αρμόδιος υπουργός, οι Βουλευτές Μεσσηνίας ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ σπεύδουν με κοινή πρόταση να ζητήσουν τη δημιουργία δήμου Γαργαλιάνων- Φιλιατρών για να ικανοποιήσουν κυρίως το τοπικό και μικροπολιτικό συμφέρον. Την ίδια στιγμή, παρότι όλοι στα λόγια συμφωνούν στην ανάγκη ίδρυσης ενιαίας περιφέρειας Πελοποννήσου, δεν αναπτύσσεται κοινή πρωτοβουλία, ούτε καν από τους Βουλευτές του ίδιου κόμματος, και δεν ασκείται συντονισμένη πίεση, προφανώς γιατί δεν υπάρχει εκλογική πελατεία που να πιέζει προς αυτή την κατεύθυνση. Εν κατακλείδι, το πρώτο ζήτημα για τη συντριπτική πλειοψηφία του πολιτικού προσωπικού είναι η ικανοποίηση της τοπικής πολιτικής πελατείας. Ο βασικός στόχος δεν είναι, δηλαδή, η προώθηση των μεταρρυθμίσεων αλλά η εκλογή ή η επανεκλογή στις επόμενες βουλευτικές ή δημοτικές εκλογές. Σε ό,τι αφορά τους Βουλευτές, ο σταυρός προτίμησης και η

υπεράσπιση αιτημάτων με βάση την προσδοκία της ανταπόδοσης είναι ιδιαίτερα έντονη. Ειδικά την περίοδο του «Ι. Καποδίστρια» η βουλευτική σταυροθηρία κυριαρχεί και σε μεγάλο βαθμό λειτουργεί ως κεντρικό στοιχείο καθορισμού των προωθούμενων αλλαγών.

Γ.4 Χωροταξία και όρια δήμων βήμα – βήμα.

Στο σχέδιο «Ι. Καποδίστριας» οι τοπικοί Βουλευτές, οι δήμαρχοι και οι λοιποί παράγοντες διαμορφώνουν την πρόταση μέσα από εξαντλητικές διαβουλεύσεις μέχρι και την τελευταία ώρα κατάθεσης του νομοσχεδίου. Αντίθετα, στην περίπτωση του «Καλλικράτη» έχουμε την παρουσίαση του χωροταξικού από την επιτροπή του υπουργείου λίγες ημέρες πριν από τη ψήφιση του νομοσχεδίου και δεν γίνεται απολύτως καμία αλλαγή, παρά τις θυελλώδεις αντιδράσεις Βουλευτών και δημάρχων. Οι τοπικοί παράγοντες λένε τις προτάσεις τους, διατυπώνουν τις αντιρρήσεις τους, αλλά δεν επηρεάζουν την τελική δημιουργία των δήμων.

Στην περίπτωση του σχεδίου «Ι. Καποδίστριας», κάθε φορά που διαρρέεται μια πληροφορία ή ανακοινώνεται ένα σχέδιο, προκαλείται σειρά αλυσιδωτών αντιδράσεων από αυτούς που θεωρούν ότι αδικούνται. Ακόμα και επουσιώδη ζητήματα, όπως το σε ποιο δήμο θα πάνε δυο χωριά στην Πυλία (Ρωμανού – Κορυφάσιο), μεταβάλλονται σε θεωρία συνωμοσίας, με ...συμφέροντα που επιβουλεύονται τον τόπο και ηρωικούς τοπικούς ...παράγοντες. Η άμεση εμπλοκή υπουργών, βουλευτών, δημάρχων και κάθε θεσμικού και εξωθεσμικού ακόμα παράγοντα στον καθορισμό των ορίων των δήμων μετατρέπει το ζήτημα σε ανατολίτικο παζάρι και γεννά διαρκώς νέες διεκδικήσεις. Όταν, για παράδειγμα, δημιουργείται κοινότητα Τρικόρφου εμφανίζονται διεκδικήσεις και από την περιοχή Στρέφι, Αβραμιού κ.λπ. που μέχρι εκείνη τη στιγμή φαίνονται να έχουν αποδεχτεί τη συνένωσή τους με Μεσσήνη και Αριστομένη. Δημιουργείται, δηλαδή, η αίσθηση της τοπικής αδικίας που στα καφενεία, όπως σωστά είχε επισημανθεί, μετατρέπεται σε κατηγορία «εσχάτης προδοσίας» και, βέβαια, ανικανότητας των τοπικών πολιτικών παραγόντων. Η απουσία, δηλαδή, μιας κεντρικής πρότασης με ενιαία χαρακτηριστικά και δομή, η οποία ακόμα και αν υποθέσουμε ότι ορθά απουσιάζει προκειμένου να διαμορφωθεί μέσα στα πλαίσια μιας ανοικτής διαδικασίας διαβούλευσης, δύσκολα στη συνέχεια νομιμοποιείται στα μάτια της πλειοψηφίας των πολιτών, που αντιλαμβάνονται το σύνολο της διαδικασίας ως ένα ανατολίτικο παζάρι μικροπολιτικής συναλλαγής. Αυτό γέννησε τις ισχυρές αντιδράσεις σε μια σειρά από περιπτώσεις.

Στην περίπτωση του «Καλλικράτη» η πρόταση είναι κεντρική, έχει μια βασική τεχνοκρατική λογική και φιλοσοφία, η οποία δύσκολα αμφισβητείται. Ακόμα και το θέμα των δυο δήμων στην Τριφυλία είχε λογική την ενίσχυση του δυτικού πόλου του νομού, με έναν ισχυρό δήμο, ο οποίος αναφέρεται σε μια περιοχή με απολύτως κοινά οικονομικό-κοινωνικά χαρακτηριστικά, με επιλογή της ιστορικής έδρας της περιοχής, της Κυπαρισσίας, ενώ αποφεύγεται ο πειρασμός να οριστούν ως έδρα τα πιο κεντροβαρή Φιλιατρά. Αν η συζήτηση δεν πήγαινε από την αρχή για ένα δήμο, δεν υπήρχε περίπτωση να υπάρξει συμφωνία για λιγότερους από 3 δήμους στην Τριφυλία.

Αντίστοιχα, στην περίπτωση του σχεδίου «Ι Καποδίστριας», αν αποτελούσε βάση συζήτησης το σχέδιο των «ανοικτών πόλεων» και στηριζόταν η πρόταση του εκπροσώπου της Περιφέρειας στην επιτροπή συνενώσεων για 19 δήμους, θα είχαν προκύψει ισχυρότεροι και λειτουργικότεροι δήμοι στα όρια των Συμβουλίων Περιοχής. Σε μια τέτοια λογική οι αντιδράσεις θα ήταν, τελικά, λιγότερες σε σχέση με όλο αυτό που ακολούθησε.

Συμπερασματικά η «από τα κάτω» διαδικασία υποβολής προτάσεων για το χωροταξικό των νέων ΟΤΑ, που ακολουθήθηκε στο σχέδιο «Ι Καποδίστριας», δημιούργησε το πεδίο για πολλαπλές παρεμβάσεις σε κάθε επίπεδο της διαδικασίας. Η υποβολή προτάσεων σε κάθε κύκλο διαβούλευσης δημιουργούσε αντιδράσεις σε τοπικό επίπεδο και οδηγούσε σε μια νέα πρόταση που διόρθωνε την «αδικία» και δημιουργούσε μια επόμενη. Μέχρι και την ημέρα ψήφισης υπήρχε μια διαρκής «διαβούλευση» που μπορεί να αναγνωστεί και ως «ανατολίτικο παζάρι», το οποίο εκτυλισσόταν με βασικό γνώμονα το μικροπολιτικό συμφέρον των παραγόντων που εκμεταλλεύονταν τοπικιστικές αντιλήψεις και επιδίωξεις. Εάν επιλεγόταν η λύση της δημιουργίας δήμων στα όρια των Συμβουλίων Περιοχής, θα υπήρχαν σίγουρα καλύτερα χαρακτηριστικά στους δήμους, ενώ οι αντιδράσεις μπορεί, τελικά, να αποδεικνύονταν λιγότερο έντονες, μιας και θα υπήρχε ένα ενιαίο κριτήριο για όλους. Στην περίπτωση του «Καλλικράτη», η «από τα πάνω» υποβολή πρότασης, από την επιτροπή του υπουργείου, δεν άφησε περιθώρια για τοπικά μικροπολιτικά παιχνίδια παραγόντων, δημιούργησε όμως το αίσθημα της επιβολής χωρίς διαβούλευση. Η επιλογή να μην γίνει αιρετή περιφέρεια η Πελοπόννησος, αλλά και επιμέρους στοιχεία στη συγκρότηση των δήμων, δείχνει ότι και σε αυτή την περίπτωση λήφθηκε υπόψη το πολιτικό κόστος και οι ευρύτερες αντιδράσεις.

Μπορούμε να ισχυριστούμε ότι στην περίπτωση του «Καλλικράτη» σε σχέση με τους δήμους της Μεσσηνίας τα βήματα που έγιναν ήταν αυτά που χρειαζόνταν, ενώ στον «Ι. Καποδίστρια», αυτά που μπορούσαν να γίνουν με βάση τις συνθήκες που επικρατούσαν στο πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο. Ειδικό ζήτημα σε ό,τι αφορά το σχέδιο «Καλλικράτης» αποτελεί η ίδρυση τα Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης. Η διατήρηση των παλιών 13 περιφερειών παγιώνει τη διχοτόμηση περιοχών με κοινά χαρακτηριστικά, όπως η Πελοπόννησος. Στο συγκεκριμένο ζήτημα επιλέχθηκε ο δρόμος της συντήρησης της υπάρχουσας κατάστασης, στη λογική ότι οι συνθήκες δεν ήταν ώριμες για να ανοίξει ένα ακόμα μέτωπο με τοπικές κοινωνίες αλλά και παγιωμένες αντιλήψεις.

Γ.5 Στον τελικό στόχο μέσα από τεθλασμένη πορεία.

Το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» ήταν το αναμενόμενο από χρόνια βήμα εκσυγχρονισμού στην τοπική αυτοδιοίκηση, μιας και δεν είχαν λειτουργήσει ούτε οι εθελοντικές συνενώσεις ούτε και τα χαλαρά σχήματα, όπως τα Συμβούλια Περιοχής. Το πολιτικό κλίμα της εποχής και η φοβική αντιμετώπιση του τοπικισμού δεν άφησαν περιθώριο για τα αναγκαία βήματα στο χωροταξικό. Ο «Καλλικράτης» δεν ήταν μια μνημονιακή επιβολή που υπαγορεύτηκε από την τρόικα, όπως υποστήριζαν τα επόμενα χρόνια της εφαρμογής τα πολιτικά κόμματα του αντιμνημονιακού μετώπου, αλλά το ακριβώς επόμενο βήμα μετά τον «Ι. Καποδίστρια».

Η αποτίμηση του «Καλλικράτη», για να είναι όσο το δυνατό πιο ακριβής, θα πρέπει να γίνει βασικά σε δύο επίπεδα: σε αυτό των δήμων και αυτό του νέου θεσμού της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης. Σε επίπεδο δήμων, αν συνυπολογιστεί ότι έχουμε περικοπή κατά 60% των διαθέσιμων πόρων, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι οι Καλλικρατικοί δήμοι έχουν ανταπεξέλθει ικανοποιητικά στη βασική τους αποστολή. Επιπρόσθετα, πολλοί από αυτούς έχουν σημαντική συμβολή στην ανάληψη κοινωνικών πρωτοβουλιών, σε μια περίοδο δύσκολη για την κοινωνία και τους πολίτες. Οι Δήμοι ανταποκρίθηκαν στα ζητήματα της δημοσιονομικής προσαρμογής, μετατρέποντας τα ελλείμματα στους προϋπολογισμούς τους σε πλεονάσματα, αλλά συνέβαλαν ταυτόχρονα στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής με διάφορες παρεμβάσεις, όπως τα Κοινωνικά Παντοπωλεία, τα Κοινωνικά Φαρμακεία, τα Φροντιστήρια, τα Κοινωνικά Ιατρεία και όλες τις κοινωνικές δομές. Το τελευταίο διάστημα παίζουν σημαντικό ρόλο και στην αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος⁵⁷⁶.

Από την άλλη μεριά, σε επίπεδο Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, το ποτήρι είναι μισοάδειο, γιατί δεν έχουν αναληφθεί σημαντικές πρωτοβουλίες που να δίνουν κύρος και αποτελεσματικότητα στον θεσμό. Επιδεικνύεται μια απλή διαχείριση – διεκπεραίωση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, με τον ίδιο ρυθμό και λογική όπως γινόταν και από την κρατική περιφέρεια, ενώ σε πολιτικό επίπεδο δεν υπάρχει καμία διαφοροποίηση από τη συμπεριφορά των αιρετών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Αποτέλεσμα αυτής της πραγματικότητας είναι στα μάτια των πολιτών ο θεσμός της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης – όπως καταγράφεται σε σειρά ερευνών ειδικά την περίοδο των αυτοδιοικητικών εκλογών – είναι κάτι απολύτως αδιάφορο. Μόνο το 4,5% των πολιτών ενδιαφέρεται για το αποτέλεσμα των περιφερειακών εκλογών⁵⁷⁷.

Η προώθηση της Ανάπτυξης, και μάλιστα σε περιόδους δημοσιονομικής προσαρμογής, είναι κάτι πολύ γενικό και τελικώς αφηρημένο. Η αδυναμία του θεσμού να αποκτήσει στίγμα και να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τους πολίτες

⁵⁷⁶ Γ. Πατούλης πρόεδρος ΚΕΔΕ Έκτακτη Γενική Συνέλευση 2015

⁵⁷⁷ Έρευνα Πανεπιστημίου Μακεδονίας Μάιος (2014) και Έρευνα Κοινής Γνώμης της METRON ANALYSIS για την Εικόνα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Μάιος 2013)

έχει οδηγήσει την Ένωση Περιφερειών Ελλάδας να ζητά μεταφορά αρμοδιοτήτων από την αποκεντρωμένη διοίκηση αλλά και την μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από τον Α΄ βαθμό, προκειμένου να επιτευχθεί η πιο ενεργή συμμετοχή του θεσμού στην τοπική διοίκηση. Στα πλαίσια αυτά δεν είναι τυχαίο ότι στη μελέτη της ΕΝΠΕ για τη μεταφορά αρμοδιοτήτων σημειώνεται πως «ο «Καλλικράτης» είναι η αφετηρία μίας μεταρρύθμισης που ατύχησε στον «καιρό» του Μνημονίου αλλά έχει δρόμο για νέες μεταρρυθμίσεις που θα ολοκληρώσουν την Περιφέρεια αλλά και τους Δήμους, σε ένα νέο σύστημα πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.»⁵⁷⁸. Στο ίδιο πλαίσιο θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι έντονες αντιδράσεις που διατυπώνονται από την πλευρά της ΚΕΔΕ για την επέκταση των Περιφερειαρχών στα χωράφια των δήμων σε ζητήματα προνοιακά, μεταφορές μαθητών, βοσκότοπος κ.λπ. «παρά το γεγονός ότι είμαστε οι γεννήτορες της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, κάθε φορά που μας επισκέπτονται κρυφίως κάτι μας κλέβουν, κάτι μας υφαρπάζουν»⁵⁷⁹.

«Το Σύστημα Διακυβέρνησης στην πρώτη θητεία των αιρετών, οι οποίοι κλήθηκαν να εφαρμόσουν τη μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη», ανταποκρίθηκε με επάρκεια στην αποστολή που ανέλαβε, αλλά υπάρχουν περιθώρια για τη βελτίωσή του στην τρέχουσα θητεία, με ορισμένες αναγκαίες νομικές βελτιώσεις, αλλά κυρίως με την αξιοποίηση του Προγράμματος Οργάνωσης και Λειτουργικού Εκσυγχρονισμού των 13 Περιφερειών και των 325 Δήμων και την αναβάθμιση της καταστατικής θέσης των αιρετών, οι οποίοι έχουν και την ευθύνη της πολιτικής διεύθυνσης του Συστήματος διακυβέρνησης των ΟΤΑ»⁵⁸⁰.

Ο Καλλικράτης, συμπερασματικά, έχει λειτουργήσει θετικά σε επίπεδο δήμων, γιατί αφενός συνέβαλε στη δημοσιονομική προσαρμογή τους στα νέα οικονομικά δεδομένα της χώρας και αφετέρου τους έδωσε τη δυνατότητα να αναπτύξουν νέες αρμοδιότητες στον τομέα των κοινωνικών παροχών. Οι Περιφέρειες, από την άλλη πλευρά, συνεχίζουν να λειτουργούν περισσότερο ως κρατικές υπηρεσίες που υλοποιούν ευρωπαϊκά προγράμματα. Το μίρασμα ευρωπαϊκών προγραμμάτων σε επίπεδο περιφέρειας από μόνο του δεν αποτελεί ειδική αναπτυξιακή πολιτική. Η κατανομή των προγραμμάτων γίνεται περισσότερο με τη λογική να κρατηθούν οι ενδοπεριφερειακές ισορροπίες και λιγότερο για να υπηρετηθεί μια συνολικά διαφορετική αντίληψη για την τοπική ανάπτυξη. Η αδυναμία αυτή έχει προκαλέσει τριβές τόσο με τους δήμους όσο και με την κεντρική διοίκηση.

Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί έχει ανοίξει ένα νέο κύκλο συζητήσεων, που όλα δείχνουν ότι θα οδηγήσει σε νέες αλλαγές στην αυτοδιοίκηση, μέχρι αυτή να αποκτήσει ευρωπαϊκά χαρακτηριστικά. Οι αρχές της εγγύτητας και της επικουρικότητας, που κυριαρχούν στο επίπεδο της Ε.Ε., είναι βέβαιο ότι θα καθορίσουν την τελική μορφή και της αυτοδιοίκησης στη χώρα μας. Το ζήτημα όμως

⁵⁷⁸ Μελέτη ΕΝΠΕ (2015)

⁵⁷⁹ Απ. Κοιμήσης ΚΕΔΕ Έκτακτη Γενική Συνέλευση 2015

⁵⁸⁰ ΙΤΑ Τριετής Στρατηγική Μεταρρυθμίσεων στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση 2016-2018

που αναμένεται να δημιουργήσει εντελώς νέα δεδομένα στη λειτουργία της αυτοδιοίκησης, καθορίζοντας τη στάση των πολιτών και τελικά του πολιτικού προσωπικού, είναι το ζήτημα της φορολογικής εξουσίας. Η ανάληψη από την πλευρά της αυτοδιοίκησης φορολογικής εξουσίας είναι η επόμενη μεγάλη μεταρρυθμιστική κίνηση που θα καθορίσει το χαρακτήρα και τη μορφή κάθε επιπέδου εξουσίας.

Ο «Καποδίστριας» και ο «Καλλικράτης» ήταν τα απαραίτητα βήματα για να προκύψουν τα μεγέθη που ήταν κρίσιμα ώστε να αποκτήσει η αυτοδιοίκηση δομές και χαρακτηριστικά που θα επέτρεπαν στη χώρα να κάνει το επόμενο βήμα για ένα κράτος επιτελικό και μια αυτοδιοίκηση κοντά στον πολίτη και τις ανάγκες του. Τα πράγματα δεν είναι εύκολα, αλλά, αν και σε αυτή τη συγκυρία δεν προωθηθούν σημαντικές αλλαγές στο οικοδόμημα του κράτους, τότε τα πράγματα διαρκώς θα χειροτερεύουν. Εάν η νέα διοικητική μεταρρύθμιση δεν είναι καλύτερη από την προηγούμενη, θα οδηγηθούμε σε κατάσταση δυσμενέστερη από τη σημερινή, γιατί αυτό θα σημαίνει ότι το πολιτικό και το διοικητικό σύστημά μας δεν μαθαίνει από τα λάθη του, και ότι επομένως θα χάσει άλλο ένα κομμάτι από την αξιοπιστία του, οπότε, αν ακολουθήσει απόπειρα τρίτης διοικητικής μεταρρύθμισης αυτή θα θεωρείται «φάρσα»· δεν θα τήν πιστεύει πια κανείς⁵⁸¹.

Συμπερασματικά, με τα προγράμματα «Ι. Καποδίστριας» και «Καλλικράτης» η Ελλάδα ακολουθεί με καθυστέρηση αυτό που έχει συμβεί εδώ και δεκαετίες στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στον τελικό στόχο δεν έχουμε ακόμα φτάσει αλλά μέσα από διαδοχικά βήματα και τεθλασμένες οδηγούμεστε στην αναβάθμιση του κράτους και της αυτοδιοίκησης. Η αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των κρατικών πολιτικών επιβάλλει την αναβάθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο σύστημα διοικητικής οργάνωσης της χώρας. Κατά συνέπεια, η μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης θα πρέπει να οδηγήσει σε ένα σύστημα διοικητικής οργάνωσης, στο οποίο η Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως συμβαίνει σε όλη την Ευρώπη, θα πρέπει να έχει ένα ριζικά νέο και ουσιαστικά αναβαθμισμένο ρόλο. Αυτό αποτελεί το νέο ζητούμενο και όχι ποια τα όρια των δήμων, στο νέο κύκλο μεταρρυθμίσεων στο κράτος και την αυτοδιοίκηση.

⁵⁸¹ Μαϊστορος, Π. (2009). Τα τρία κύματα μεταρρυθμίσεων της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα (1975-2015+) Μήπως ήλθε η ώρα του δεύτερου κύματος μεταρρυθμίσεων. Αθήνα : ΠΑΠΑΖΗΣΗ .(σ. 276)

Βιβλιογραφία

- Dexia. (2004). *Local Finance in the 25 countries of the European Union*, DexiaEditions . Paris .
- Petrooulos , J. (1983). *Πολιτική και συγκρότηση Κράτους στο Ελληνικό Βασίλειο (1833-1843)*. Αθήνα : ΜΙΕΤ.
- Γκέκας, Ρ., & Μήτσου, Κ. (2010). *Η Ευρωπαϊκή Τοπική Αυτοδιοίκηση συγκριτικά στοιχεία και πολιτικές* . ΕΕΤΑΑ.
- Θεοδώρου, Θ. (1982). *Ο νόμος 1270/1982, στο έργο: του ιδίου, Θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Άρθρα μελέτες Δημάρχων*. Αθήνα : Αφοί Τολίδη .
- Κατσούλης, Δ. (1993). *Τα δημοτικά διαμερίσματα και η θέση τους στο ελληνικό δημοτικό δίκαιο, στο έργο του ιδίου, Η ανακλήρωτη αυτοδιοίκηση*. Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Σάκουλας .
- Λαμπρόπουλου, Ν. (1995). *Συμβούλια Περιοχής. Στόχοι και μεθοδολογία καθαρισμού των Εδαφικών τους Περιοχών*. Αθήνα : ΤοπΑ.
- Λίτσου, Η. (1995). *Ζητήματα υποστήριξης του θεσμού των συμβουλίων περιοχής* . Αθήνα: ΤοπΑ.
- Μαϊστρος, Π. (2009). *Τα τρία κύματα μεταρρυθμίσεων της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα (1975-2015+)* Μήπως ήλθε η ώρα του δεύτερου κύματος μεταρρυθμίσεων. Αθήνα : ΠΑΠΑΖΗΣΗ .
- Μπιεράτος, Η. (1994). *Η Διοικητική Αναδιάρθρωση σε τοπικό Επίπεδο: η πολιτική της ανακυττάρωσης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (1984-1994)*. Αθήνα : Τόπος .
- Παπανδρέου, Χ. (1978). *Το εκλογικό δίκαιον του νόμου 8/1975 "περί της εκλογής των δημοτικών και κοινοτικών αρχών"* . Αθήνα : ΕΤΑ.
- Πολύζος, Σ., & Αθάνατου, Σ. (2010) . *Μια πρόταση για τη νέα διοικητική διαίρεση του Ν. Καρδίτσας, Πρόταση στο 2ο Αναπτυξιακό Συνέδριο Καρδίτσας*.
- Σωτηρέλης, Γ. Χ. (2013). *Προτάσεις αναθεώρησης συνταγματικών διατάξεων για την αναβάθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης* .
- Σωτηρόπουλος, Δ. Π. (2016). *Τοπικές κοινωνίες και τοπική ανάπτυξη. Σημειώσεις Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Επιχειρηματικότητα και Διακυβέρνηση* .
- Φλογαΐτης, Σ. (1987). *Το Ελληνικό Διοικητικό Σύστημα* . Αθήνα- Κομοτηνή: Αντ.Ν. Σάκουλας.
- Φραγκουδάκη, Α. (2013). *Ο εθνικισμός και η άνοδος της ακροδεξιάς*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια
- Χάγιος, Α. (1996). *Συμβούλια περιοχής. Ζητήματα προγραμματισμού και οργάνωσης*. Αθήνα : ΤοπΑ.

Χατζηπαντελής, Θ. (2002). *Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στον 21ο αιώνα: σύγχρονα προβλήματα και προοπτικές: Έκθεση προγράμματος σε ηλεκτρονική μορφή*. Θεσσαλονίκη.

Χλέπα, Ν. Κ., Μακρυδημήτρη, Α., Χρυσανθάκη, Χ., Οικονόμου, Θ., & Μιχαλόπουλου, Ν. (1998-1999). *Διοικητικός Εκσυγχρονισμός του Υπουργείου Αιγαίου*. Αθήνα

Χλέπας, Ν. Κ. (1999). *Η τοπική διοίκηση στην Ελλάδα. Ο διαλεκτικός ανταγωνισμός της αποκέντρωσης με την αυτοδιοίκηση*. Αθήνα - Κομοτηνή: ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ .

ΜΕΛΕΤΕΣ - ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

Υπουργείο Εσωτερικών. Ανάλυση του προγράμματος «Ι.Καποδίστρια»
<http://www.ypes.gr/kapodistriasis/greek/kapo/program.htm#01> (πρόσβαση 10-11-2016)

Ψήφισμα συνεδρίου ΚΕΔΚΕ Ηράκλειο Κρήτης Μάρτιος 1997 <http://www.kedke.gr> (πρόσβαση 18-12-2016)

Πρακτικά Συνεδρίου ΚΕΔΚΕ (ΚΑΣΤΡΟ ΚΥΛΛΗΝΗΣ, 14-16 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2007
http://www.kedke.gr/?page_id=2118(πρόσβαση 12-12-2016)

Πρακτικά Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης ΚΕΔΕ (Αθήνα, 1 Δεκεμβρίου 2015)
<http://www.kedke.gr/?p=13083> (πρόσβαση 18-12-2016)

Απ. Κοιμήσης ΚΕΔΕ Έκτακτη Γενική Συνέλευση 2015

Μελέτη ΕΝΠΕ «Πρόταση της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας για μεταφορά αρμοδιοτήτων από τις αποκεντρωμένες διοικήσεις προς τις περιφέρειες» (2015)www.enpe.gr/.../ΜΕΛΕΤΗ-ΠΡΟΤΑΣΗ%20ΤΗΣ%20ΕΝΠΕ%20ΓΙΑ%20. (πρόσβαση 11-10-2016)

Υπουργείο Εσωτερικών. Αιτιολογική Έκθεση Καλλικράτη 2010 **Νόμος 3825/2010**http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/nomos_kallikrati_9_6_2010.pdf (πρόσβαση 18-12-2016)

Μελέτη Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Μάρτιος 2008) Η πρόκληση μιας νέας Μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης
www.kedke.gr/uploads2009/melethITA_proklisimetarrythmisis.doc (πρόσβαση 10-12-2016)

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Πρόταση για χωροταξία δήμων (2007)
<http://www.ita.org.gr/el/oldsite/library/downloads/Docs/protash-xwrotaxikh-ota.pdf> (πρόσβαση 14-12-2016)

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Τριετής Στρατηγική Μεταρρυθμίσεων στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση 2016-2018

Πρακτικά συνεδρίου (Δελφοί 2006) «Αυτοδιοίκηση: Φορέας Δημοκρατίας και Μοχλός Κοινωνικών Αλλαγών και Ανάπτυξης» στις 19-5-2006 <http://www.ita.org.gr/Contents.aspx?lang=gr&CatId=120&View=8#> (πρόσβαση 11-12-2016)

Εισηγητική έκθεση νόμου Ν. 2539/97 " Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης" www.hellenicparliament.gr/...4efc.../NOM_NOM_EE_2539_UB11.DOC(πρόσβαση 15-10-2016)

Αιτιολογική έκθεση Ν. 3852/2010 «Καλλικράτης»

http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/7f4d3181-8c97-4d49-8212-57bdf7ff860/2.Aitiologiki_Kallikratis.pdf (πρόσβαση 18-12-2016)

Ενημερωτικό σημείωμα Ν. 3852/2010 «Καλλικράτης»

<http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/7f4d3181-8c97-4d49-8212-57bdf7ff860/1.EnimerotikosimeiomaKallikratis.pdf> (πρόσβαση 12-1-2017)

Πρακτικά Βουλής (27-5-2010)

<http://www.hellenicparliament.gr/Praktika/Synedriaseis-Olomeleias?sessionRecord=cb34c479-4428-4156-8057-9d4d346a76b4> (πρόσβαση 10-1-2017)

Οδ. Κωνσταντινόπουλος πρακτικά βουλής 27-5-2010

Γιαν. Ραγκούσης Πρακτικά βουλής 27-5-2010

Αρχείο ΤΕΔΚ Μεσσηνίας

ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Βουλή των ελλήνων: ([Σύνθεση Ολομέλειας Θ' Περιόδου](#))

Υπουργείο Εσωτερικών αποτελέσματα βουλευτικών εκλογών (2000)
<http://www.ypes.gr/el/Elections/NationalElections/Results/nationallectures2000/>

Υπουργείο Εσωτερικών αποτελέσματα δημοτικών εκλογών (1998)
http://www.ypes.gr/ekloges/content/gr/elec_data/ota_res.asp?title=%C4.&nomoi=36&o=695

Υπουργείο Εσωτερικών Περιφερειακές και δημοτικές εκλογές (2010) [http://ekloges-prev.singularlogic.eu/dn2010/public/index.html#{"page":"level","params":{"level":"snom_n","id":"10"}}](http://ekloges-prev.singularlogic.eu/dn2010/public/index.html#{) (πρόσβαση 30-1-2017)

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ -ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ελευθερία από 2-11-1996 έως 16-12-1997 και από 1-11-2009 έως 29-5-2010

Ελευθεροτυπία 26-5-2010

<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=166186> (πρόσβαση 28-1-2017)

ΤΟ ΒΗΜΑ 5-8-2008

<http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=8672&wordsinarticle=%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B5%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82%3b%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CF%89%CE%BD> (πρόσβαση 30-11-2016)

ΤΟ ΒΗΜΑ 11-10-2007

<http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=215998&wordsinarticle=%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B5%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82%3b%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CF%89%CE%BD> (πρόσβαση 25-11-2016)

Περιοδικό Flash Μεσσηνίας εκλογές στη μεταπολίτευση.

http://www.flashmes.gr/index.php?option=com_k2&view=item&id=556:ekloges-apo-ti-metapolitefsi-mexri-simera&Itemid=419 (πρόσβαση 10-12-2016)

ΕΡΕΥΝΕΣ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΕΙΣ

Έρευνα Πανεπιστημίου Μακεδονίας (Μάιος 2014)

<https://sites.google.com/a/uom.edu.gr/uriresearchunit/news/parousiasepilegmenoneurematonereunonpoupragmatopoiethekangialogariasmostoskaiekatatodiastema15-24maieou2014>

Έρευνα Κοινής Γνώμης της METRON ANALYSIS για την Εικόνα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Μάιος 2013

<http://www.kedke.gr/wp-content/uploads/2013/07/s1748F.pdf> (πρόσβαση 30-1-2016)

ΝΟΜΟΙ

Νόμος 2539/1997 «Ιωάννης Καποδίστριας»

Νόμος 3825/2010 «Καλλικράτης»

ΦΕΚ 12Α 18-04-1833

ΦEK 282 4-12-1909
ΦEK 22 18-12-1840
ΦEK 4 A 10-3-1851
ΦEK 34A 30-7-1856
ΦEK 133 7-6-1890
ΦEK 103A 22-6-1905
ΦEK 22 18-12-1840
ΦEK 24 15-10-1842
ΦEK 15A 5-6-1848
ΦEK 15A 14-8-1863
ΦEK 41A 14-9-1871
ΦEK 3A 12-2-1851
ΦEK10A 29-3-1856
ΦEK57 22-9-1867
ΦEK 22 18-12-1840
ΦEK 54 22-9-1843
ΦEK 49 8-11-1876
ΦEK 282 13-8-1892
ΦEK 276A 22-12-1906
ΦEK 5 08-3-1841
ΦEK 264 31-8-1912
ΦEK 8 12-1-1938
ΦEK 355 2-9-1939
ΦEK 217A 4-7-1929
ΦEK 75A 6-4-1944
ΦEK 159A 8-8-1944
ΦEK 290A 26-9-1946

ΦΕΚ 326Α 27-12-1948

ΦΕΚ 159Α 15-9-1967

ΦΕΚ 111Α 28-8-1990

ΦΕΚ Α 166/17-8- 1995

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

<u>ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ</u>	<u>ΘΕΜΑ</u>	<u>ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ</u>
2-11-1996	Σημίτης – Παπαδόπουλος Ανασυγκρότηση του κράτους	Έναρξη διαδικασίας, πολιτικό κλίμα εποχής αμέσως μετά τις εκλογές και με τη Ν.Δ να ψάχνει για το διάδοχο του Έμπερτ.
3-11-96	Συνέδριο ΤΕΔΚ Μεσσηνίας, τοποθέτηση Μπένου υπέρ συνενώσεων και Γιαννακόπουλου ο οποίος επισήμανε ότι υπάρχουν αντιδράσεις από Προέδρους και γραμματείς κοινοτήτων	
6-11-96	Σενάριο για 48 ΟΤΑ στη Μεσσηνία αν εφαρμοζόταν σχέδιο για υποχρεωτική συνένωση με πληθυσμιακό κριτήριο του 500 κατοίκους. Οι κοινότητες στη Μεσσηνία ήταν 271	
6-11-96	Δηλώσεις Μαλαπάνη και Φωτέα υπέρ των συνενώσεων. Ενδιαφέρουσα η περιγραφή της διαδικασίας αλλά και η επιχειρηματολογία υπέρ της ανελαστικότητας. Τα συμβούλια περιοχής στη Μεσσηνία ήταν 18	
7-11-96	Δηλώσεις από Κοινοτάρχες	
8-11-96	Δηλώσεις από Κοινοτάρχες	

12-11-96	Μαλαπάνης – Συνέδριο ΚΕΔΚΕ. « Το υπουργείο βρέθηκε πιο μπροστά από τους αυτοδιοικητικούς σε προτάσεις για τα θεσμικά.»	
13-11-96	Δηλώσεις από Κοινοτάρχες	
14-11-96	Δηλώσεις από Κοινοτάρχες	Θετικές τοποθετήσεις αλλά κρατούν όλοι επιφυλάξεις για το ζήτημα της έδρας και τα όρια των δήμων.
15-11-96	Δηλώσεις από Κοινοτάρχες	
21-11-96	Δηλώσεις από Κοινοτάρχες	
3-12-1996	Φωτέας για πορεία Ν.Α δηλώνει απαισιόδοξος για την πορεία του θεσμού	
8-12-96	ΤΕΔΚ κατά της περικοπής του 25% της ΚΑΠ	
22-12-96	Εκστρατείας ενημέρωσης της ΤΕΔΚ στις κοινότητες, πρόταση Μαλαπάνη για βάση οριοθέτησης τα Συμβούλια Περιοχής	
5-1-1997	ΤΕΔΚ	
9-1-97	Σ.Π. Κυπαρισσίας	
22-1-97	Συνέδριο ΤΕΔΚ	
23-1-97	ΤΕΔΚ	
28-1-97	Σενάριο για αριθμό δήμων	
8-2--97	Αντίθετες οι ορεινές κοινότητες της Τριφυλίας Κοινότητα Τριπύλας. Φοβούνται ερημοποίηση ενώ δηλώνουν ότι είναι ήδη εγκαταλελειμμένες.	
23-2-97	Προίκα 500δισ για Καποδίστρια, σενάριο	
27-2-97	Σε καλό δρόμο οι συν/σεις δηλώσεις Μαλαπάνη. Το 3 ^ο Συμβούλιο Περιοχής Δώριο – Κοπανάκι δεν έχει λειτουργήσει.	
13-3-97	Θα μας εξηγήσει ο υπουργός	

ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ 22/3.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΕΔΚΕ ΚΡΗΤΗ 26-28 ΜΑΡΤΙΟΥ ΓΙΑ ΣΥΝΕΝ/ΣΕΙΣ

- 30-3-97 Άρθρο Κάρκαλη κατά συνενώσεων
- 1-4-97 Δήλωση Μαλαπάνη για ανάγκη χρηματοδότησης του σχεδίου
- 2-4-97 Ημερίδα, έχει ενδιαφέρον το τι πρέπει να περιλαμβάνει ο κάθε νέος δήμος
- 3-4-97 Εκστρατεία ενημέρωσης
- 5-4-97 Ενημέρωση ΣΠ Μελιγαλά
- 8-4-97 Το γενικό κλίμα και οι κραυγές στα καφενεία «περί εσχάτης προδοσίας»
- 8-4-97 Σ. Π ή Γ.Ε. το δίλημμα που συζητείται έντονα. Τα Σ. Π είναι 18 και οι Γεωγραφικές Ενότητες 40 η πρόταση Μαλαπάνη για κάπου ενδιάμεσα δηλαδή 25
- 11-4-97 Βουλευτές για Συνενώσεις. Είναι υπέρ όλοι οι τρεις του ΠΑΣΟΚ Μπένος, Κατσιλιέρης, Γιαννακόπουλος, ο οποίος βάζει το ζήτημα των ορεινών κοινοτήτων βασική του εκλογική πελατεία, αλλά και ο Λαμπρόπουλος της Ν.Δ.
- 11-4-97 Σαμαράς υπέρ των συνενώσεων αλλά χωρίς ακρότητες
- 12-4-97 Πεταλίδι συμφωνούν στα πλαίσια του Συμβουλίου Περιοχής
- 12-4-97 Ματσίγκος για οικονομικά
- 12-4-97 Θέση Μαρκόπουλου- ΚΚΕ κατά συνενώσεων
- 17-4-97 Μαντέλης παρουσιάζει χρονοδιάγραμμα, χωροταξικό με βάση το Σ.Π και διαβεβαιώσεις για τη διατήρηση της εξουσίας στο χωρίο με τοπικό συμβούλιο και Πάρεδρο

18-4-97	Φωτέας θέλει από 25 έως 30 δήμους. Ωραίο παιχνίδι με τον ορό «συσσωματώσεις»
22-4-97	Ζυμώσεις για δήμο Αίπειας
23-4-97	Άρθρο Καπακλή
24-4-97	Πάμισος Ιθώμη
30-4-97	Αρφαρά
1-5-97	Φιλιατρά
3-5-97	Αντιδράσεις για Δήμους σε συμβούλια περιοχής.
3-5-97	Μειοψηφία Δ. Καλαμάτας έμμεσα κατά συν/ων
3-5-97	3 Δήμοι στη Μάνη Φωτέας
3-5-97	Πλάτσα και Οιχαλία
3-5-97	Αλαγονία – Ασπρόχωμα
3-5-97	Δώριο
3-5-97	Προθεσμία για τις προτάσεις
3-5-97	Κορώνη,
3-5-97	Φοινικούντα κατά των συνενώσεων
4-5-97	Μπιτσάνης (αρχισυντάκτης Ε) άρθρο κατά συνενώσεων με επιχειρήματα για το μέγεθος έναν πίνακα και θεωρίες κατά των τεχνοκρατικών χαρακτηριστικά
4-5-97	Άνω Μεσσηνία –Τριφυλία
4-5-97	Δώριο-Κοπανάκι η μεγάλη διαμάχη δυο διπλανών κεφαλοχωριών.
4-5-97	Μεσσήνη
4-5-97	Χρόνοι κατά δήμου στο Σ.Π
6-5-97	Διαφωνία στην επιτροπή αν πάνε με ΣΠ ή ΓΕ

- 6-5-97 Μαλαπάνης για 25 δήμους.
- 7-5-97 Συνεδρίαση Επιτροπής Συν/ων
- 7-5-97 Αρχαία Μεσσήνη με έδρα το Μαυρομάτη και δίπλα άλλον δήμο Βαλύρα
- 7-5-97 Λαμπρόπουλος θέλει περισσότερο χρόνο και διάλογο και εμμέσως τάσσεται υπέρ συγκεκριμένων δήμων.
- 7-5-97 Πύργος Τριφυλίας - Χράνοι
- 7-5-97 Μαλαπάνης να έρθουν όποιοι θέλουν στην Καλαμάτα
- 7-5-97 Πλειοψηφεί το όχι στη Μάνη - Λάμπαινα
- 7-5-97 Ιθώμη – Τριπύλα
- 7-5-97 Βλάση
- 7-5-97 Βλαχόπουλο δήμο και έδρα ζητούν οι απόδημοι
- 8-5-97 Μπένος Μεγάλο ποιοτικό βήμα στην αυτοδιοίκηση
- 8-5-97 Αρχαία Μεσσήνη με νέα Μεσσήνη πρόταση για ενιαίο Δήμο
- 10-5-97 Φοινικούντα
- 10-5-97 Βλαχόπουλο
- 10-5-97 Προτιμούν Καλαμάτα Βέργα, Μαντίνεια κλπ.
- 10-5-97 Αρφαρά
- 13-5-97 Βέργα-Σπερχογεία
- 13-5-97 Ν.Δ κατά των αναγκαστικών συνενώσεων μόνο εθελούσιες
- 13-5-97 Αυλώνα θέλει το Καλό Νερό που είναι δίπλα στην Κυπαρισσία
- 13-5-97 Διαφωνεί η Εύα
- 14-5-97 Αγκάθια στην επιτροπή που συνεδριάζει

	για την πρόταση
14-5-97	Αρις θέλει με βάση Γ.Ε
14-5-97	Παραλιακές κοινότητες Καλαμάτας
14-5-97	Μεταστροφή στους Χρόνους
14-5-97	Με παλιούς δήμους 29 η τελική πρόταση
14-5-97	Ρωμανού-Κορυφάσιο
14-5-97	Αυλώνας
15-5-97	Καταγραφή διαφωνιών και πρόταση για 28 δήμους και 2 κοινότητες
15-5-97	Αντιδράσεις Ν.Δ. αιτιάσεις για προχειρότητα.
16-5-97	Αντιδράσεις Εύα
17-5-97	Σύγκλιση για 28-30 δήμους στην Επιτροπή Συνενώσεων
17-5-97	30 δήμοι αναλυτικά
17-5-97	Πύργος Τριφυλίας
18-5-97	ΝΕ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ επιφυλάξεις κάνει λόγο για προχειρότητα και ...λογιστικούς όρους.
18-5-97	Άρθρο Μπασακίδης
20-5-97	Καταγγελία Πτωχού για μεθοδεύσεις κομματικού χαρακτήρα
20-5-97	Εύα – Κρεμμύδια – Αετός
20-5-97	Σενάριο για 31 δήμους ουσιαστικά η τελική πρόταση
21-5-97	Από 29-31
22-5-97	30 η πρόταση της επιτροπής
22-5-97	Η τελική πρόταση
22-5-97	Μαρκόπουλος ΚΚΕ, μελέτη Πανά
24-5-97	Συγκέντρωση Ασπρόχωμα δεν θέλουν Καλαμάτα.

24-5-97	Βέργα
24-5-97	Καλό Νερό
24-5-97	Χατζή
24-5-97	Σελλά
24-5-97	Μαυρομμάτι Ιθώμης
25-5-97	Δεν θέλουν Καλαμάτα
27-5-97	30+1
28-5-97	Παρασκήνιο και μπέρδεμα στην επιτροπή συνενώσεων ψηφοφορίες κλπ για ζητήματα έδρας και ονομασίας
29-5-97	Μελιγαλάς παραιτήσεις για το πώς θα λέγεται ο δήμος.
29-5-97	Λαμπρόπουλος δήλωση για «ακατανόητη βιασύνη» και βολές για μετονομασία Μελιγαλά και κομματικές σκοπιμότητες.
29-5-97	Ανδανία και όχι Ηλέκτρα το Διαβολίτσι
29-5-97	Διαμαρτυρία από τη Βαλύρα για την έδρα
30-5-97	Φωτέας θέλει μαγκιά υπερασπιζόμενος τη διαδικασία
30-5-97	Μαντίνεια –Λεικα
1-6-97	Αετός
1-6-97	Πλάτσα-Σουληνάρι
1-6-97	Τραγέλαφος στην ΤΕΔΚ με το τι ψήφισε ο καθένας και ένταση για δευτερεύοντα ζητήματα
1-6-97	Διοικούσα ΤΕΔΚ και καταγγελίες Μαλαπάνης ότι ο καθένας προσπαθεί να βγάλει την ουρά του απέξω.
1-6-97	Εκτιμήσεις για νέους Δήμους από υπουργείο.
1-6-97	Αετός

- 3—6-97 Αρχαία Πύλος
- 3-6-97 Μαλαπάνης ζητά επιχειρήματα και όχι προστριβές στο συνέδριο της ΤΕΔΚ
- 3-6-97 Οι Μεροπαίοι δεν θέλουν ονομασία Οιχαλίας
- 3-6-97 Πτωχός συμφωνεί στον αριθμό και κάνει λόγο για παρεμβάσεις σημειακού χαρακτήρα.
- 5-6-97 Κυβέλος-Λυμπερόπουλος υπηρεσιακοί παράγοντες που κάνουν «τοπικό παιχνίδι» και ολίγον μικροπολιτική.
- 6-6-97 Χάθηκαν 5 δήμοι σε σενάριο
- 8-6-97 Πρόταση Λυμπερόπουλου
- 8-6-97 Δώριο- Φοινικούντα
- 8-6-97 Οιχαλία έδρα
- 8-6-97 Πατσούρη σε Πτωχό για απουσία του στην τελική ψηφοφορία
- 10-6-97 Συνέδριο ΤΕΔΚ μια έντονη συνεδρίαση με αντιπαράθεση. Και αποχώρηση ΝΔ με καταγγελίες
- 10-6-97 Λευτέρης Παπανικολάου κατά αναγκαστικών
- 10-6-97 ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΤΕΔΚ
- 10-6-97 Μαλαπάνης για Ν.Δ. δεν ήθελε να συνεδριάσει η ΤΕΔΚ
- 10-6-97 Άρθρο Γιαννακόπουλου που εμμέσως πλην σαφώς διαφωνεί με επιτροπή και ζητά δήμους στα όρια των Γεωγραφικών Ενοτήτων.
- 10-6-97 Άρθρο Λαμπρόπουλου που τάσσεται κατά 15-20 δήμων και ζητά διάλογο και όχι αναγκαστικότητα
- 10-6-97 Παναγιωτόπουλος ΝΟΔΕ ΝΔ κατά των

	αναγκαστικών συνενώσεων κ.λ.π
10-6-97	Μαυρομμάτι κατά Βαλύρας
11-6-97	Διεκδικεί έδρα το Σελλά
11-6-97	Δήμος και έδρα θέλει ο Αετός
11-6-97	Πύργος Λεύκτρου κατά συνενώσεων
12-6-97	Φωτέας κατά εσωκομματικών επικριτών στη Ν.Δ επειδή κρατά θετική στάση στο θέμα των συνενώσεων
12-6-97	Πρώην νομάρχης Ν.Δ κατά του εξαναγκασμού συνενώσεων
12-6-97	Αλεβίζος Χατζή υπέρ
13-6-97	Σταματόπουλος απαντά σε Φωτέα ότι ρίχνει νερό στο μύλο του ΠΑΣΟΚ
14-6-97	Πτωχός σε Πατσούρη για τις διαδικασίες ψηφοφορίας
14-6-97	Φωτέα για συνένωση Δημοτικού σχολείου Καρδαμύλης, μια καταπληκτική ιστορία κόντρας του Νομάρχη με τους συγχωριανούς του για βθέσιο σχολείο που δείχνει τη δύναμη του τοπικισμού.
16-6-97	Καλαντζάκος καταγγέλλει σκοπιμότητες
15-6-97	Αλλαγές συζητά η ΤΕΔΚ
19-6-97	28+1 η τελική πρόταση της ΤΕΔΚ
20-6-97	Η πρόταση ΤΕΔΚ αναλυτικά
20-6-97	Όχι από Χατζή σε δήμο με έδρα το Βλαχόπουλο
21-6-97	Στην περιφέρεια η πρόταση
21-6-97	Οργή στον Αρι
24-6-97	Ομαδικές παραιτήσεις στο Χατζή
25-6-97	Ο Αρις στο πόδι
25-6-97	Έδρα διεκδικεί το Αριοχώρι

- 25-6-97 Μαλαπάνης βιώσιμοι οι 22 δήμοι αλλά 28 εξασφαλίζεται μεγαλύτερη συναίνεση
- 28-6-97 Ζητούν ενιαία Μάνη μεταξύ των υπογραφόντων ο νην δήμαρχος Καλαμάτας Παν Νικάς
- 29-6-97 Επιστολές διαμαρτυρίας
- 29-6-97 Συναντήσεις για ενιαία Μάνη
- 30-6-97 Ματσίγκος πρόταση για 21-22
- 30-6-97 Αρις με πούλμαν στην Αθήνα
- 30-6-97 Προεκλογικά σενάρια για υποψήφιους δημάρχους
- 01-7-97 Μαλαπάνης θεωρεί αναίτιες τις αντιδράσεις και διαφωνεί με πρόταση Ματσίγκου.
- 02-7-97 Πρόβλημα η Μεσσηνία, σύσκεψη ΠΑΣΟΚ στη Χαριλάου Τρικούπη
- 02-7-97 Αρις κατά Μαλαπάνη
- 02-7-97 Διαμαρτυρία για συρρίκνωση του δήμου Χώρας
- 02-7-97 Κοινοτάρχες Οιχαλίας
- 02-7-97 Επιστολή για Τρίκορφο
- 02-7-97 Διαφωνία Νίκα με Μαραμπέα
- 02-7-97 Συνάντηση Ματσίγκου με Παπαδόπουλος και σύσκεψη βουλευτών και κομματικών στελεχών στη Χαρ. Τρικούπη
- 02-7-97 Μαλαπάνης για σενάριο με 17 δήμους που έχει διαψευστεί από όλους θεωρεί ότι ενδεχομένως να έχει οικονομική αυτάρκεια.
- 02-7-97 Μάνη –Μπιτσάνης
- 03-7-97 Διαφωνίες σε σύσκεψη του ΠΑΣΟΚ στην Αθήνα

- 03-7-97 ΠΑΣΟΚ Βλαχόπουλο κατά Μπένου για υπόγεια παρέμβαση υπέρ Χατζή
- 03-7-97 Χωριά Ταυγέτου
- 04-7-97 Κινητοποίηση Αρις
- 04-7-97 Διαφωνία βουλευτών ΠΑΣΟΚ στον αριθμό 22-25 Μπένος, 28-30 Κατσιλιέρης, 35-36 Γιαννακόπουλος.
- 04-7-97 Θέλουν Δήμο στην Αυλώνα
- 04-7-97 Αντιδρούν σε δίδυμη έδρα στο Δώριο
- 05-7-97 Η Βέργα δεν θέλει Καλαμάτα
- 08-7-97 Αλαγονία απειλή με αποχή από εκλογές
- 09-7-97 Νέα πρόταση από Περιφερειάρχη για να υπάρξει σύνθεση των απόψεων για τον αριθμό των δήμων
- 09-7-97 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΠΕΝΟΥ σε Σινάπη 25 Δήμοι ιδανικό νούμερο κάνει ωραία ανάλυση για τις γειτονικές μεγάλες κοινότητες και για την αναγκαιότητα των συνενώσεων.
- 09-7-97 Αρις κινητοποίηση
- 09-7-97 Λαμπρόπουλος ανακοίνωση που καταγγέλλει τη μάζωξη του ΠΑΣΟΚ στην Αθήνα και τη διάλυση των κοινοτήτων με αυταρχισμό και χωρίς διάλογο.
- 09-7-97 Πανελλαδικές κινητοποιήσεις κατά των συνενώσεων
- 09-7-97 Αντιδράσεις από κοινότητα Άμφειας
- 11-7-97 Επιστολή κατά Μπένου από Ρευματιά
- 11-7-97 Επιστολή κατά Μπένου από ΑΡΙ
- 11-7-97 Αλαγονία
- 12-7-97 Μάνη
- 12-7-97 Σταμάτησαν το τρένο Αρις
- 12-7-97 Οιχαλία με έδρα τη Μερόπη

- 13-7-97 Ενιαία Μάνη από τη Βέργα μέχρι το Σταυροπήγιο
- 15-7-97 25-30 Κατσιλιέρης συνέντευξη σε Σινάπη ενδιαφέρουσα ιστορική ανάλυση της πορείας της αυτοδιοίκησης και αρκετά ρεαλιστική προσέγγιση στον αριθμό των δήμων
- 16-7-97 Διαφωνίες Βουλευτών ΠΑΣΟΚ κάθετα αντίθετος με 25 δήμους ο Γιαννακόπουλος που απειλεί να μην ψηφίσει στη Βουλή
- 16-7-97 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ όπου ξεδιπλώνεται η στρατηγική του κατά των δύο άλλων Βουλευτών και των δημάρχων και της πρότασης της ΤΕΔΚ. Δεν έχει ερείσματα στην αυτοδιοίκηση και με ολομέτωπη επίθεση κατά πάντων δημιουργεί ακροατήριο απειλεί ότι θα καταψηφίσει πρόταση με 25 Δήμους στρεφόμενος ευθέως κατά Μπένου και ζητά δήμους στα όρια των Γεωγραφικών Ενοτήτων δηλαδή 35-36. Καρά 25 Δήμων.
- 17-7-97 Πρόταση για 24 Δήμους και 1 Κοινότητα από την Περιφέρεια
- 17-7-97 Μπιτσάνης κατά των μεγάλων δήμων
- 17-7-97 Πρόεδρος Θουρίας κατά Κατσιλιέρη γιατί πρότεινε να συνενωθεί με Καλαμάτα
- 18-7-97 Πρόεδρος Πλάτσα για Μπένο για την έδρα του δήμου Λεύκτρου
- 18-7-97 Πύργος Μάνης
- 19-7-97 Θουρία αντιδράσεις στην πρόταση Ματσίγκου
- 19-7-97 Κοπανάκι και Δώριο μπορούν να τα βρουν λέει ο Πατσούρη
- 20-7-97 Ημερίδα Ν.Δ με Παυλόπουλο και Γαλεριανό
- 20-7-97 Απόσυρση ζητά η ΝΔ τοπικά στελέχη και καταγγέλλουν την αδίστακτη κυβέρνηση

Σημίτη

- 22-7-97 Παυλόπουλος ζητεί συνενώσεις με συναίνεση και στρέφεται κατά του σχεδίου Καποδίστριας. Αντισυνταγματική θεωρείται η κατάργηση των κοινοτήτων.
- 22-7-97 Ανοιχτή επιστολή σε Βουλευτές για δήμο Οιχαλίας
- 22-7-97 Αρις για τρεις δήμους στην επαρχία Καλαμάτας
- 22-7-97 Αντιδράσεις στη Θουρία
- 22-7-97 Άρθρο Καλογερόπουλου τέως Νομάρχη και Περιφερειάρχη της Ν.Δ
- 22-7-97 Άρθρο Χριστοφιλόπουλου που ζητά σεβασμό στην απόφαση της ΤΕΔΚ
- 23-7-97 Ημερίδα ΝΔ τα γνωστά από Γαλένιανο και Παυλόπουλο έχει ενδιαφέρον η τοποθέτηση Μαλαπάνη.
- 24-7-97 Έκλεισαν δρόμο στη Θουρία
- 24-7-97 Λαμπρόπουλος για Θουρία και Αρι
- 24-7-97 Κατσαρού
- 24-7-97 Πρόεδρος Θουρία
- 25-7-97 Ξεσηκώθηκε η Θουρία
- 25-7-97 Ενιαία Μάνη
- 25-7-97 Η έδρα της Μάνης
- 26-7-97 Σταματόπουλος ΝΔ
- 27-7-97 Άρθρο Πετράκου για κριτήρια βιωσιμότητας, πόρους απλή αναλογική
- 29-7-97 Έδρα θέλουν τη Βαλύρα οι απόδημοι
- 29-7-97 Τσοβόλας: Να κερδίσει δήμους θέλει η κυβέρνηση.
- 2-8-97 Διεκδικούν δήμο Οιχαλία

- 2-8-97 Υπέρ των συνενώσεων το ΤΕΕ
Πελοποννήσου
- 5-8-97 Οιχαλίας κλείνουν το δρόμο
- 5-8-97 Τα βρόντηξαν στη Θουρία
- 5-8-97 Σύσκεψη για Θουρία-Αρις-Αρφαρά
- 6-8-97 Έκλεισαν δρόμο στην Αλλαγή
- 6-8-97 Έδρα στο Μαυρομάτη
- 7-8-97 Σενάριο Ελευθεροτυπίας
- 7-8-97 Αποφασισμένοι στη Θουρία
- 8-8-97 Κομφούζιο με σενάριο Ελευθεροτυπίας για
24 Δήμους και 2 Κοινότητες
- 8-8-97 Συνέδριο για Αυλώνα
- 8-8-97 Σενάριο 24+2
- 9-8-97 Μαλαπάνης για πρόταση ΤΕΔΚ
- 9-8-97 Κυβέλος κατά σχεδίου 24+2
- 10-8-97 Αγώνας για δήμο Αυλώνα
- 12-8-97 ΤΕΕ Νοτιάς Ελλάδος κατά συνενώσεων
- 13-8-97 Παραδίδουν βιβλιάρια όσοι αντιδρούν.
- 13-8-97 Μπιτσάνης άρθρο για ομοιογένεια των
νέων δήμων
- 13-8-97 Μπ. Λυμπερόπουλος διαφωνεί με σενάριο
και διαδικασία
- 14-8-97 Κινητοποιήσεις στη Χώρα για το που θα
πάει του Ρωμανού.
- 14-8-97 Πάνος Μαϊστros στην «Ε» για το σχέδιο
Καποδίστριας
- 14-8-97 Λαμπρόπουλος: Από την κομματική
ζυγαριά προκύπτουν οι νέοι δήμοι,
- 15-8-97 Μαϊστros δηλώσεις για τη διατήρηση των
βασικών λειτουργιών των κοινοτήτων.

17-8-97	Βαλύρα-Χιλιοχώρια-Λεύκτρο
17-8-97	Μπιτσάνη σε ΤΕΔΚ για ουσιαστικό ρόλο στις κοινότητες
19-8-97	Υπέρ δήμου Χιλιοχωρίων Κατσιλιέρης-Γιαννακόπουλος
19-8-97	Συγκέντρωση Αρις
21-8-97	Κινητοποιήσεις Αρις
21-8-97	Βέργα δεν θέλει ούτε Καλαμάτα ούτε Κάμπο
23-8-97	Αποκλεισμός στο Αριοχώρι για δήμο Αρι
23-8-97	Μανιάτες με Μητροπολίτη στο Περιφερειάρχη για ακεραιότητα της Μάνης
23-8-97	Χιλιοχωρήτες στο Ματσίγκο
24-8-97	Ματσίγκος για συνενώσεις και χρηματοδοτήσεις
26-8-97	Μπλόκο στο δρόμο Αρις
27-8-97	Γιαννακόπουλος υπέρ Αρι
28-8-97	Σφίγγα ο Ματσίγκος 26-27 δήμοι
28-8-97	Χριστοφιλόπουλος για δήμο Χιλιοχωρίων
28-8-97	Χιλιοχώρια
28-8-97	Κυριαζής για Αυλώνα
31-8-97	Στο πόδι η Βαλύρα
2-9-97	Υφυπουργός Δημόσιας Διοίκησης και αποκέντρωσης ο Μπένος
2-9-97	Αρις-Αυλώνα-Χιλιοχώρια γίνονται δήμοι σύμφωνα με πληροφορίες
2-9-97	Πανάς σε εκδήλωση ΠΟΛΑ παρουσία Σαμαρά διαπιστώνει έλλειμμα δημοκρατίας
3-9-97	Μαυρομάτη έδρα
3-9-97	Αυλώνα ευχαριστήριο

- 7-9-97 Υποψηφιότητες για εκλογές συζητούν στο ΠΑΣΟΚ
- 7-9-97 Ανδανία και όχι Ηλέκτρα θέλουν στο Διαβολίτσι
- 9-9-97 Ιθώμη έδρα μεγάλος χαμός από Μαυρομάτη
- 9-9-97 Κλείνουν την Αρκαδική πύλη για την έδρα
- 9-9-97 Στρέφι και λοιπές κοινότητες ζητούν δήμο
- 9-9-97 Ικανοποίηση Μαλαπάνη για αριθμό κοντά στην πρόταση της ΤΕΔΚ και της επιτροπής
- 9-9-97 Συγκέντρωση στη Βαλύρα
- 9-9-97 Πολιτική Άνοιξη κατά συνενώσεων με καταγγελίες για ετσιθελισμό, αυταρχισμό κλπ
- 10-9-97 Ν.Δ κατά Αλέκου Παπαδόπουλου
- 11-9-97 Ικανοποίηση Βαλύρα
- 11-9-97 Λαμπρόπουλος προτείνει δυο δήμους και Ιθώμη με έδρα το Μαυρομάτη και Βαλύρα
- 11-9-97 Θέλουν 3 δήμοι στη Μάνη
- 11-9-97 Αρφαρά ζητά Αριοχώρι
- 11-9-97 Με επιστολή στο Σημίτη τα χωριά της καταγωγής του Γιαννακόπουλου ζητούν κοινότητα Τρίκορφο
- 12-9-97 Ισχυρό δήμο θέλουν τα Αρφαρά
- 12-9-97 Μεσσήνη θέλει το Λυκότραφο
- 12-9-97 Να μείνει κοινότητα η έδρα δήμου ζητεί ο Αετός με κριτήρια ιστορικότητα και μαρτυρικότατα κάτι που θα δούμε επαναλαμβάνεται ως επιχείρημα και στο μέλλον.
- 12-9-97 Σαμαράς και Μαυρομάτη μπέρδεμα και διευκρινήσεις για να είναι όλοι ευχαριστημένοι και αυτοί και η Βαλύρα με

- τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος
- 13-9-97 Μπένος δίνει χρονοδιάγραμμα και πανελλαδικό αριθμό δήμων
- 14-9-97 Άρθρο Μακρυδημήτρη έχει πολλά σημεία αντιρρήσεων που έχουν ενδιαφέρον ιδιαίτερα η κριτική για το δημοσιονομικό κόστος της μεταρρύθμισης αλλά και του μερικού σε σχέση με τις υπόλοιπες βαθμίδες.
- 14-9-97 Συνέντευξη Αλ. Παπαδόπουλου Σημαντικά πράγματα η διαδικασία που ακολουθείται η φιλοσοφία της μεταρρύθμισης κλπ.
- 14-9-97 Ιθώμη-Λεύκτρο-Βέργα
- 14-9-97 Επεισοδιακή συνάντηση Μπένου με Βλαχόπουλο ο οποίος πρότεινε Δήμο Βλαχόπουλου με έδρα το Χατζή.
- 16-9-97 Κλειστός δρόμος Λεύκτρο
- 16-9-97 Βλαχόπουλο έδρα λέει ο Κατσιλιέρης
- 17-9-97 Έκλεισαν Ασπρόχωμα Βλαχοπουλαίοι καταγγέλλουν Μπένο
- 17-9-97 Κλείνουν δρόμους Μανιάτες
- 17-9-97 Γιαννακόπουλος Χατζή και Βλαχόπουλο
- 17-9-97 Χατζή κατά Κατσιλιέρη
- 17-9-97 Ιθωμήτες
- 17-9-97 Μαρκόπουλος
- 18-9-97 Λαμπρόπουλος και Χατζή -Βλαχόπουλο
- 19-9-97 Δημοσκόπηση για Καποδίστρια οι νισοί συμφωνούν με συνενώσεις
- 20-9-97 Άρθρο Μπιτσάνη για χωροταξία και παρεμβάσεις
- 20-9-97 Ολομέλεια ΠΑΣΟΚ
- 20-9-97 Συγκέντρωση ΚΚΕ κατά των συνενώσεων

20-9-97	Πανελλαδικές Κινητοποιήσεις
20-9-97	Δεν στέλνουν τα παιδιά σχολείο στο Βλαχόπουλο
20-9-97	Άρθρο, Φαντάσματα Καποδίστρια
20-9-97	ΠΑΣΟΚ Τρίκορφου ζητεί δήμο
21-9-97	Παναγής Κουμάντο επιχειρηματολογεί ότι δεν επιτρέπονται αλλαγές ορίων.
22-9-97	Αλαγονία παραίτηση συμβούλου και διαδήλωση
23-9-97	ΠΑΣΟΚ συνέλευση συμφωνία και βολές κατά Μπένου για χωροταξικό.
23-9-97	Βλαχόπουλο μαθητές
26-9-97	Έτοιμο το νομοσχέδιο
27-9-97	Ελπίζουν στο Βλαχόπουλο
27-9-97	ΠΑΣΟΚ Πύλου καταγγέλλει μεθοδεύσεις για ένταξη Κορυφάσιο και Ρωμανού στην Πύλο.
27-9-97	Κατσιλιέρης για Λεύκτρο
27-9-97	Πτωχός για πλεονεκτήματα νέου Δήμου Μεσσήνης και το παράλιο μέτωπο
28-9-97	Επιτροπή αγώνα Εύα
28-9-97	Ευρύ δήμο θέλει η Πύλος (Κόστα Ναβαρίνο το επίδικο και που θα ανήκει)
28-9-97	ΤΕ Ν.Δ Πύλου
28-9-97	ΝΕ ΣΥΝ κατά συνενώσεων
28-9-97	Φοινικούντα αντιδράσεις
1-10-97	Ιθώμη Μαυρομάτη
1-10-97	Κορυφάσιο αντιδράσεις
1-10-97	Ορεινή Μάνη αντιδράσεις
2-10-97	Καμπάνια ενημέρωσης
3-10-97	Ιθωμίτες- Μαυρομάτη κατά Κατσιλιέρη

5-10-97	Ευνοϊκές ρυθμίσεις για μικρούς ΟΤΑ
7-10-97	Φιλιπόπουλος κατά Βουλευτών
7-10-97	ΠΑΣΟΚ Φοινικούντας θέλει δήμο
7-10-97	ΟΝΝΕΔ υπέρ εθελούσιων συνενώσεων
8-10-97	Επιστολή Ιθωμητών σε Μπένο-Κατσιλιέρη
8-10-97	Φιλιπόπουλος κατά Μπένου
8-10-97	Συνεδρίαση Νομ. Συμβουλίου όπου γίνεται μικροπολιτικό παιχνίδι με βολές κατά Μπένου και βουλευτών για τα όρια των δήμων.
8-10-97	Αναγνωστόπουλος οι 10 θέσεις της Ν.Δ.
8-10-97	ΠΟΛΑ Αντισυνταγματικές οι συνενώσεις
9-10-97	Αύριο η παρουσίαση του νομοσχεδίου
9-10-97	Μέτσωπο στην Πύλο. Σπεκουλάρισμα από Φιλιπόπουλος που ζητάει νέο ρόλο
9-10-97	Απάντηση Πετρόπουλου Χώρα στις αιτιάσεις Πύλου. Έχει ενδιαφέρον η συγκεκριμένη αντιπαράθεση γιατί δείχνει ότι ένας χώρος ιστορικά - πολυδιάσπαση κλπ. Ποια είναι η αρχαία Πύλος;
10-10-97	29 + 2 Δήμοι τελικό
10-10-97	ΝΔ Πύλου
10-10-97	Κορυφάσιο-Ρωμανού ζητούν οι ΤΟ των κομμάτων Χώρας
11-10-97	Δήμοι Μαμούθ και νάνοι η τελική πρόταση του υπουργείου
11-10-97	Παπαδόπουλος δηλώσεις – Αυτονομία παλιών κοινοτήτων οι οποίες δεν σβήνουν – κεντρικό σημείο κριτικής- Εξυπηρέτηση πιστοποιητικά Οικονομικά
12-10-97	Μανιάτες αντιδράσεις
12-10-97	Αμφιθέα θέλει Μεσσήνη

12-10-97	Καλό Νερό για την έδρα Αυλώνας
13-10-97	Τοπικά Συμβούλια ο τρόπος εκλογής
15-10-97	ΠΟΛΑ κατά καταναγκασμού και παράλογες ενοποιήσεις
15-10-97	Φιλιπόπουλος κατά Μπένου
15-10-97	Νομαρχιακό Συμβούλιο διαμαρτυρόμενοι κατά Βουλευτών και Μαλαπάνη σπέκουλα από Φιλιπόπουλος και λοιπούς
15-10-97	Χαρακοπιό αντιδράσεις
15-10-97	Κατσιβέλας ερημοποίηση
15-10-97	Αβραμιού αντιδράσεις
15-10-97	Καρκαλής αντιδράσεις
17-10-97	Λαμπρόπουλος καταγγέλλει ανυπαρξία διαλόγου και επιχειρηματολογεί με βάση τις Γεωγραφικές Ενότητες
17-10-97	Εισηγητική έκθεση
18-10-97	Πύργος Τριφυλίας αντιδράσεις
18-10-97	ΠΟΕ ΟΤΑ για μετατάξεις υπαλλήλων κλπ
19-10-97	Κατά Βουλευτών ΠΑΣΟΚ χωριά της Μεσσήνης
21-10-97	Εκλογικά Παιχνίδια
21-10-97	Φωτέας για υποψηφιότητα και αδυναμία της Ν.Α
21-10-97	Κατσιλιέρης για υποψήφιους
21-10-97	Αλαγονία αντιδράσεις
23-10-97	Ξεκίνησαν οι κόντρες στη Βουλή Βασικές θέσεις των κομμάτων
23-10-97	Συνασπισμός: Κατώτερος των περιστάσεων είναι ο «Καποδίστριας» Ψηφίζει επί της αρχής. –Διαφορές με την τοπική συμπεριφορά του ΣΥΝ ο οποίος ως κουμουνιστογενείς είναι αντίθετος

23-10-97	Αντιδράσεις για ονομασίας Δήμου Νέστορος
23-10-97	Επιστολή ασυνεννοησία
24-10-97	Επιστολή για Μάνη
25-10-97	Λαμπρόπουλος Πύργο Τριφυλίας
25-10-97	Λαμπρόπουλος Βουλή. Βολές για κομματική πειθαρχίας στα όρια . Επιχειρηματολογία με βάση τις βολές Φιλιπόπουλος και τα γνωστά για τα τοπικά
26-10-97	Να μην αλλάξει όνομα η Χώρα
26-10-97	Βέργα αντιδράσεις
28-10-97	Μανιάτικο μπλόκο στο φιλοξένια
30-10-97	Τροπολογίες Γιαννακόπουλου - ρουσφέτια σε προέδρους με χορηγίες και αντιμισθίες – ειδικοί αντιδήμαρχοι σε ιστορικούς δήμους κλπ.
30-10-97	Κάρκαλης κατά Φωτέα για ΝΑ
30-10-97	Άρθρο Μαγκάκη για αντισυνταγματικότητα στην αναγκαστική συνένωση.
30-10-97	Επιστολές -Άρθρα αντιδράσεις
4-11-97	Σαμαράς συνέντευξη για Καποδίστρια. Πρόχειρο σχέδιο και παιδαριώδεις επιχειρήματα με τα νούμερα των νέων δήμων
6-11-97	Κλείνουν ΟΤΑ
6-11-97	Ματσίγκος για ενίσχυση νέων δήμων και μια προφητική πρόβλεψη: η ίδια η ζωή θα δείξει ότι μπορούσαμε να πάμε σ ένα πιο σφιχτό σχήμα.
7-11-97	Ομιλία Γιαννακόπουλου στη Βουλή επιμένει στο ζήτημα των Γ.Ε
7-11-97	Ομιλία Κατσιλιέρη Βουλή. Επιμόρφωση από το ΤΕΙ –Κ

- 8-11-97 Ψηφίστηκε επί της αρχής. αποχώρηση ΝΔ Καραμανλής για αυταρχισμό.. Αλέκος Παπαδόπουλος απέδρασε η ΝΔ από την πραγματικότητα. Ενδιαφέρον οι αντιδράσεις στο Συνασπισμό
- 11-11-97 Δηλώσεις Γιαννακόπουλου για χωροταξικό, αναφέρεται στη Καλαμάτα που δεν βολεύει το ΠΑΣΟΚ η έναν χωροταξία.
- 12-11-97 Άρθρο Παπανικολάου για αυτά που θα έλεγε στη Βουλή αν δεν αποχωρούσε η Ν.Δ – Ιστορική αναφορά Μαουερ. Κομματικές συσκέψεις για τα όρια- Αναφέρει κάποια στοιχεία από το Ευρωπαϊκό μοντέλο συνενώσεων και μια έρευνα στην Αγγλία
- 12-11-97 Πρόεδρος Αετού αντιδράσεις
- 12-11-97 Σωτηριάνικα αντιδράσεις
- 13-11-97 Ομιλία Μπένου βουλή για αποτελεσματικό δήμο.
- 15-11-97 Μηχανήματα στους νέους δήμους
- 15-11-97 Συνέδριο ΤΕΔΚ για οικονομικά και απορρίμματα-
- 16-12-97 Η ΤΕΔΚ πλέον ασχολείται με τα σκουπίδια. Το θέμα κλείνει και πάνε όλοι για εκλογές. Δεν παρουσιάζεται κάποιο ιδιαίτερο ζήτημα στη διαδικασία.

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ

- 1-11-2009 Έναρξη διαβούλευσης.
- 4-11-2009 Αργυράκης άρθρο έχει αξία η αναφορά του στην πρόταση του ΙΤΑ
- 5-11-2009 Διαβούλευση με ΕΝΑΕ υπέρ αιρετής περιφέρειας συμμετοχή στην επιστημονική επιτροπή
- 6-11-2009 Δεν θέλουν συνένωση Φιλιατρά αυτόνομα με 9-10 δήμους στη Μεσσηνία **Η ΝΔ ΣΕ ΠΟΡΕΙΑ ΕΣΩΚΟΜΑΤΙΚΩΝ**

ΕΚΛΟΓΩΝ

9-11-2009	Σαββάκης άρθρο για δημοψηφισματική συγχώνευση δήμων	
14-11-2009	Σενάριο 9-10 δήμοι συμφωνία ΤΕΔΚ σε αυτό το ενδεχόμενο. Νικας υπέρ	
18-11-2009	Μάρτιο η ψήφιση αρχικό χρονοδιάγραμμα	
18-11-2009	Δυο περιφέρειες θέλει ο Δράκος στην Πελοπόννησο και 13 στη χώρα φοβάται τους κομματικούς συσχετισμούς σ ενιαία Πελοπόννησο και καταγγέλλει προκαταβολικά τους άλλους	
18-11-2009	Δημοτικό Συμβούλιο Φιλιατρών υπερ. αυτονομίας.	
19-11-2009	Ενιαίο Δήμο Τριφυλίας θέλει ο δήμαρχος Κυπαρισσίας και μιλά για τον ενιαίο χώρο διοικητικά και κοινωνικά	
19-11-2009	Άρθρο Αλευρά βασικά σημεία χρονοδιαγράμματος	
19-11-2009	Άρθρο Μπιτσάνη υπερ του Καλλικράτη αλλαγή στάση σε σχέση με αυτά που υποστήριζε την περίοδο του Καποδίστρια	
20-11-2009	Ζυμώσεις ΤΕΔΚ διαφωνούν οι δήμαρχοι στην προοπτική των μεγάλων δήμων	
21-11-2009	Άρθρο Μπιτσάνη αναλύει καλά τη στάση των δημάρχων στη συνεδρίαση της ΤΕΔΚ και είναι βασικά και η ουσία	
21-11-2009	Νάντια ζητεί μια ενιαία περιφέρεια	
24-11-2009	Σύντομη η διαβούλευση και πληροφορίες για την επιτροπή και τον αριθμό των δήμων	
28-11-2009	Δράκος ΕΝΑΕ για νέο εθνικό όραμα	
2-12-2009	Γαργαλιάνοι θέλουν να είναι έδρα μεγάλου δήμου	ΕΚΛΟΓΗ ΣΑΜΑΡΑ ΣΤΗ ΝΔ

2-12-2009	Σενάρια για μονοεδρικές κ.λπ.
3-12-2009	Τη μεταρρύθμιση συζητούν στην ΕΝΑΕ
4-12-2009	Εμβόλιμα για συνενώσεις
5-12-2009	Ραγκούσης-ΕΝΑΕ
5-12-2009	Γιαννακοπούλου 1 Περιφέρεια
7-12-2009	Δύο Περιφέρειες λένε οι πληροφορίες
8-12-2009	Δριμής κατά γιγαντισμού και επιχειρηματολογία με βάση το δίκτυο μαρτυρικών πόλεων ιστορικότητα κλπ
12-12-2009	Αναζητούν ενιαία κριτήρια σε κεντρικό επίπεδο και αποφεύγουν συζητήσεις για τον αριθμό των δήμων.
13-12-2009	Σενάρια για ενιαία Πελοπόννησο
15-12-2009	Περιορισμό δαπανών και μεταρρύθμιση δηλώσεις ΓΑΠ και έτσι μπαίνει το ζήτημα του μνημονίου
16-12-2009	Επιτροπή στο Υπουργείο για τα όρια με βάση το ΙΤΑ
16-12-2009	Μπιτσάνης για όρια
16-12-2009	ΒΗΜΑ για επιτροπές και μονοεδρικές που δεν προχώρησε
22-12-2009	Επίλογη υποψηφίων με κάλπες σκάφτονται τα κόμματα
3-1-2010	Ενιαία Πελοπόννησος δηλώσεις Ρέππα
4-1-2010	Κρίσιμος μήνας
8-1-2010	Πρώτο σενάριο 6 δήμοι πρόταση ΙΤΑ
8-1-2010	Σενάριο για μεταρρύθμιση ενδιαφέροντα στοιχεία για διαφορές σε επίπεδο κλίματος σε σχέση Καποδίστρια
9-1-2010	Ανάβει η συζήτηση στην ΤΕΔΚ

- 10-1-10 Έφτασε η ώρα η θέση της κυβέρνησης και η αντίδραση από Παυλόπουλο
- 11-1-10 Δυο Περιφέρειες Πελοπόννησος
- 11-1-10 Σχέδιο στο υπουργικό συμβούλιο αναλυτική παρουσίαση των βασικών σημείων του
- 12-1-10 Το χρονοδιάγραμμα για τη μεταρρύθμιση
- 12-1-10 Δράκος –Νίκας ζητούν διευκρινίσεις και ξεκαθάρισμα αρμοδιοτήτων. Υπέρ καταρχήν.
- 12-1-10 Αλευράς μιλά για 4-6 δήμους και 2 περιφέρειες
- 12-1-10 Πετράκος. Όροι και προϋποθέσεις για τη μεταρρύθμιση.
- 13-1-10 Φουλάρουν οι μηχανές
- 13-1-10 Αναδίπλωση Δράκου μετά από ζυμώσεις στο εσωτερικό της Ν.Δ
- 13-1-10 Υποσχέσεις Ραγκούση για χρηματοδότηση και διάλογο για τη χωροθέτηση.
- 14-1-10 Ζυμώσεις στη ΝΔ και προσπάθεια ισορροπία μεταξύ της θέση των αυτοδιοικητικών που έχουν ταχθεί υπέρ της μεταρρύθμισης και της νέα ηγεσίας Σαμαρά που θέλει να αντιταχθεί.
- 14-1-10 Σαμαράς με ΕΝΑΕ-ΚΕΔΚΕ
- 17-1-10 Τρέχουν στο ΠΑΣΟΚ θέλουν 4-8 δήμους και μια Περιφέρεια
- 17-1-10 Απόψεις των δημάρχων Μεσσηνία-Λακωνίας και Αρκαδίας.
- Οι απόψεις θετικές – αρνητικές έχουν να κάνουν περισσότερο με το πώς βλέπει ο κάθε δήμαρχος το πολιτικό του μέλλον και λιγότερο με την ουσία ή την κομματική του ένταξη

17-1-10	Θετικοί με προϋποθέσεις στην ΤΕΔΚ Μεσσηνίας
18-1-10	Έναρξη συνέδριο ΚΕΔΚΕ οι θέσεις των κομμάτων παρουσιάζονται πολύ συνοπτικά και περιεκτικά
18-1-10	Σινάπης κριτική κατά των δημάρχων που αντιδρούν με ερωτήματα
18-1-10	Δήμαρχοι Μεσσηνίας για συνέδριο ΚΕΔΚΕ
19-1-10	ΚΕΔΚΕ ρεπορτάζ Τρύφωνα Δάρρα
19-1-10	Ελλείψεις διαπιστώνει ο Δράκος
20-1-10	Ντόρα υπέρ του Καλλικράτη εκτός γραμμής Ν.Δ και υπέρ μιας Περιφέρειας στην Πελοπόννησο
20-1-10	ΚΕΔΚΕ
20-1-10	Πύλος-Γαργαλιάνοι-Χώρα
21-1-10	Προβληματισμός και ανησυχία Δημάρχων για οικονομικά και περισσότερο διάλογο
21-1-10	Αγωνία δημάρχων για χωροταξικό
21-1-10	Πορτοκαλί από ΚΕΔΚΕ «ναι» αλλά και προϋποθέσεις οι αυτοδιοικητικοί τη ΝΔ πιο κοντά στη Ντόρα απ ότι στο Σαμαρά
22-1-10	Εμβόλιμα για συνενώσεις
23-1-10	Φιλιατρά
24-1-10	Το βλέμμα στα όρια των νέων δήμων
24-1-10	Οι φίλοι και οι εχθροί του Καλλικράτη
24-1-10	Θετικά βλέπουν οι δήμαρχοι τα αποτελέσματα του συνεδρίου της ΚΕΔΚΕ
26-1-10	Μπιτσάνη για όρια δήμων και τη στάση της ΝΔ
28-1-10	Άρθρο Ριζάς
28-1-10	Άρθρο Σκαλαίος υπέρ Καλλικράτη

29-1-10	Συνέδριο ΕΝΑΕ
29-1-10	Φιλιατρά ο Νικας δηλώνει πως πρέπει να γίνουν 9-12 δήμοι. Να μείνει έδρα δήμου τα Φιλιατρά
30-1-10	Μπιτσάνης για το δεν υπάρχει σάλιο και τον αριθμό των δήμων στη Μεσσηνία
1-2-10	Άρθρο από Λαγό για την οικονομική κατάσταση της χώρας και τις φαντασίες δημάρχων αλλά και τις υποσχέσεις του υπουργού
4-2-10	Δράκος αισιοδοξία για μεταρρύθμιση ένθερμος υποστηρικτής της
5-2-10	Ραγκούσης σε ΕΝΑΕ για 370 δήμου και 13 περιφέρειες και διασφαλισμένους πόρους
6-2-10	Συμφωνία από την ΕΝΑΕ. Έχει αξία η παρέμβαση Ψωμιάδη σε Παυλόπουλο για το λόγο που δεν προχώρησε η μεταρρύθμιση σε προηγούμενη φάση.
7-2-10	Πελοπόννησος σε δυο περιφέρειες
7-2-10	Μπιτσάνης για περιφέρεια Πελοποννήσου
7-2-10	Γαργαλιάνοι θέλουν να παραμείνουν έδρα δήμου
7-2-10	ΕΝΑΕ υπέρ και οι προϋποθέσεις που θέτει
7-2-10	Φόβοι και επιφυλάξεις για χωροταξικό από δημάρχους της Ν.Δ. Δεν θέλουν με τίποτα 4 δήμους
8-2-10	Σε θέση μάχης μέχρι το νομοσχέδιο να πάει στη Βουλή
8-2-10	ΕΝΑΕ αποτίμηση
8-2-10	Δηλώσεις από Δράκο, Φούρκα, Σωτηρόπουλο
9-2-10	Σινάπης ωραίο άρθρο για την εγγύτητα και τη καμένη λάμπα.
9-2-10	Δράκος μιλά για τις κόκκινες γραμμές.

	,Πετράκος εξηγεί γιατί δεν συμφωνούν, Μαλαπάνης για ενιαία Πελοπόννησος , Καφαντάρης ναι μεν αλλά
11-2-10	Γεύμα Φιλιατρά
12-2-10	Χωρίς Βουλευτές στα Φιλιατρά
14-2-10	Βουδούρης για δήμαρχο και όχι τοπικό αντιδήμαρχο για νη μην χαθεί η εγγύτητα
18-2-10	Επιστολή Ξυγκας σε Βουλευτές
21-2-10	Πίεση Ραγκούση για ψήφιση νομοσχεδίου έως 25 Μαΐου
21-2-10	Δήμος Τρίπολης για Περιφέρεια και έδρα
24-2-10	Ενιαία Μάνη Μεσσηνία Λακωνία
24-2-10	Λεύκτρο υπέρ Μανιάτικων δήμων ή ενιαίου με Λακωνία
26-2-10	Ανατολική Πυλία θέλει το ΠΑΣΟΚ Κορώνης
26-2-10	Ο Δήμος Αβιας θέλει Καλαμάτα και όχι Καρδαμύλη
27-2-10	Ανάβει η μάχη σενάρια για 4 δήμους βάση η επαρχία
27-2-10	ΠΑΣΟΚ συνάντηση
27-2-10	Ανατολική Πυλία διαφωνούν στην έδρα
27-2-10	ΠΑΣΟΚ για ενιαία Πελοπόννησο
1-3-10	Δήμο Ανατολικής Πυλία θέλει η Αίπεια
2-3-10	Σινάπης, για τον τοπικισμό όπως αποτυπώθηκε στη συζήτηση στην Ανατολική Πυλία
2-3-10	Δήμαρχοι ΠΑΣΟΚ από 4-10 δήμους ενιαία Περιφέρεια
2-3-10	Συνάντηση στο Πεταλίδι και Βουφράδα στην Ανατολική Πυλία
3-3-10	Σύσκεψη ΠΑΣΟΚ

4-3-10	Τουλάχιστον 8 δήμους βλέπουν το όριο για να μην υπάρχουν αντιδράσεις οι δήμαρχοι του ΠΑΣΟΚ
8-3-10	Παρέμβαση Παπαδήμου υπέρ μείωσης δαπανών μέσω του σχεδίου Καλλικράτης
9-3-10	Κατάργηση διπλού μισθούς αιρετούς
17-3-10	Χρονοδιάγραμμα Ραγκούση και βασικές αρχές του νομοσχεδίου
18-3-10	Σενάριο με 6-7 δήμους η πρόταση του ΙΤΑ
18-3-10	Το Πεταλίδι θέλει την έδρα Αν. Πυλίας
20-3-10	Κακλαμάνης κατά Βουλευτών στη φάση της χωροταξίας
20-3-10	Όχι από τοπικό ΣΥΝ
21-3-10	Μπιτσάνης εξηγεί γιατί δεν υπάρχει αντίδραση στην κοινωνία
21-3-10	Αυτοδιοικητική ΝΔ αντιδρούν για τη μυστικότητα στο χωροταξικό
24-3-10	Αντιδρούν αυτοδιοικητική ΝΔ
24-3-10	Έντονες αντιδράσεις λέει ο Ξύγκας
27-3-10	Συνεδρίαση ΤΕΔΚ
28-3-10	Δεν πέρασε πρόταση Νίκα για αναστολή
3-4-2010	Σαμποτάζ ΤΕΔΚ
8-4-2010	Χτένισμα τελευταίο
11-4-2010	Νέα Ελλάδα το σχέδιο στη δημοσιότητα
12-4-2010	Περιφερειακό με 51 συμβούλους
13-4-2010	Μπιτσάνης για ανάγκη νέου πολιτικού προσωπικού
15-4-2010	Ζυμώσεις για τα όρια των δήμων
15-4-2010	Βουδούρης για μια Περιφέρεια
16-4-2010	Μπιτσάνης για αριθμό δήμων

17-4-2010	Πόλεμος Δράκου και στήριξη των θέσεων της ΕΝΑΕ
19-4-2010	Τι μένει τι αλλάζει (ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΑΣΥΜΒΗΒΑΣΤΟ)
20-4-2010	Μια βδομάδα πίσω – ΔΝΤ βαρύ κλίμα γενικότερα στην ελληνική οικονομία ΜΝΗΜΟΝΙΟ
21-4-2010	Πετράκος κατά Καλλικράτη
22-4-2010	Προβλήματα αντιδράσεις
22-4-2010	Νέες Απειλές Ξύγκα για έντονες αντιδράσεις
23-4-2010	Σενάρια για τα όρια
23-4-2010	Συνεδρίαση ΤΕΔΚ και απόφαση για συνέλευση
25-4-2010	Μπιτσάνης για το παιχνίδι εξουσίας με βουλευτές και αρμοδιότητες.
26-4-2010	Σενάρια για 6 δήμους
26-4-2010	Αλλαγές στα νομικά πρόσωπα
26-4-2010	Κομματικό κουστούμι φοβάται ο Σαμαράς
27-4-2010	Δημοσκόπηση υπέρ Καλλικράτη
28-4-2010	Σινάπης για σπατάλη και ανάγκη συμμαζέματος μέσα από μεγάλους δήμους
28-4-2010	Το ΔΝΤ και ο Καλλικράτης εξοικονόμηση 1,8 δις υπολογίζει η κυβέρνηση
28-4-2010	Η έδρα αιτία πολέμου στους Γαργαλιάνους
28-4-2010	Σινάπης η ερήμωση ζήτημα αξία των αιρετών
29-4-2010	Εκπλήξεις της τελευταίας στιγμής λιγότεροι δήμοι συνολικά 333-343 τα κριτήρια που τέθηκαν

29-4-2010	Πανσπερμία απόψεων δημάρχων για χωροταξικό. Αντιδρούν όσοι θέλουν να παραμείνουν δήμαρχοι. Έχει ενδιαφέρον η αντίδραση Νίκα και η φρασεολογία που χρησιμοποιεί – δεν είναι τα Αρφαρά και η Μάνη μέσα και φοβάται τις εκλογές.
30-4-2010	Φωτιές από Καλλικράτη
30-4-2010	Άρθρο Μπιτσάνη για σχέση χωροταξία και πολιτικών φιλοδοξιών
30-4-2010	Αντιδράσεις από Βουλευτές. Λαμπρόπουλος κομματική η χωροταξική κατανομή. Βουδούρης αφήνει παράθυρο για Αρφαρά, Κορώνη. Νάντια προσεκτική
30-4-2010	Αντιδράσεις Πυλία , Δράκο
1-5-10	Περιφέρεια με 28 -29 δήμους
1-5-10	Αντιδράσεις Φιλιατρά έδρα Τριφυλία ή αυτόνομο δήμο
1-5-10	Αντιδράσεις Γαργαλιάνοι
1-5-10	Αντιδράσεις Ανατολική Πυλία λίγα άτομα στη συγκέντρωση διαφωνίες στην έδρα
1-5-10	Δήμος Καλαμάτας αντεγκλήσεις για ραπτική και θέλουν υλοποίηση της πρότασης του ΙΤΑ με Αβία, Λεύκτρο και Αρφαρά
3-5-10	Συνεδρίαση ΤΕΔΚ με την οποία ζητούν περισσότερους δήμους στο Νομό. Επιχειρηματολογία Νίκα για ΔΝΤ και απάντηση Αλευρά σε υψηλούς τόνους. Χαρακτηριστικό του λαϊκισμού της εποχής.
3-5-10	Γαργαλιάνοι έδρα ζητούν δήμο Νέστορα αλλά ο Νέστορας θέλει Πύλος
3-5-10	Πύλος ικανοποίηση
3-5-10	Μια πρώτη χαρτογράφηση από Τρ. Δάρα έχει εξαιρετικά στοιχεία για τις δηλώσεις κομμάτων ΚΕΔΚΕ ΕΝΑΕ μαζεμένα και

κωδικοποιημένα

- 3-5-10 Στροφή Δράκου και Κακλαμάνη
- 4-5-10 Διαφωνίες συνέδριο ΚΕΔΚΕ
διαφοροποίηση παράταξης ΝΔ
- 4-5-10 Στο πόδι οι Γαργαλιάνοι
- 5-5-10 Μπιτσάνης για καθημερινότητα
- 5-5-10 Λαμπρόπουλος Βουλή ζητά διόρθωση με
επιχείρημα ότι έγινε δήμος με 6000
κατοίκους (Δυτ. Μάνη) και καταργήθηκε
άλλος με 10.000 εννοεί Φιλιατρά-
Γαργαλιάνοι.
- 5-5-10 Νίκας στο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ ξανά για
κομματική χωροταξική
- 5-5-10 Πρόταση Δριμή για ορεινότητα βρίσκεται
ως θέμα ξανά στην επικαιρότητα με
ΣΥΡΙΖΑ
- 7-5-10 Μέτωπα σε Τριφυλία – Πυλία
- 7-5-10 Αντιπαράθεση στα Φιλιατρά για έδρα
στους Γαργαλιάνους
- 7-5-10 Δημοτικό Συμβούλιο Γαργαλιάνων δέχεται
την πρόταση των Φιλιατρών
- 7-5-10 Ισχυρό όχι από ΕΝΑΕ Μπλέξατε τις
κόκκινες με τις μπλε γραμμές
- 7-5-10 Κοινό δήμο θέλουν στον Αρι
- 7-5-10 Μελιγαλά θέλουν στην Ιθώμη
- 7-5-10 Λογγά Ανατολική Πυλία
- 9-5-10 Πρόταση Νίκας για 9 δήμους.
- 9-5-10 Οι νέοι δήμοι σε αριθμούς
- 9-5-10 Ευχαριστίες από Μάνη
- 10-5-10 Οι μεταμορφώσεις Νικά όταν ζητούσε
δήμο Μάνης την εποχή του Καποδίστρια
- 10-5-10 Πρόταση για Δήμο Κορώνης με έδρα το

	Πεταλίδι αλλά διαφωνεί το ΔΣ Κορώνης
11-5-10	Σίριαλ αντιδράσεων προτάσεων και αντιπροτάσεων
11-5-10	Βουδούρης: Υποσχέσεις για βελτιώσεις
11-5-10	Δήμο και έδρα θέλει η Κορώνη
11-5-10	Νέστορος έδρα Χώρα αλλιώς Πύλος
11-5-10	Καλοφωλιάς – Ξυγκας θέλουν συνάντηση με Ραγκούση
11-5-10	Ιθώμη. Επιστολή που λέει διάφορα παρασκηνακά και συνωμοσιολογικά που έχουν πλάκα
11-5-10	Βουφράδα παρασκήνιο και ανταλλαγές κατηγοριών
12-5-10	Μπερδεμένη η ΝΔ αλλά τα κεντρικά και αλλά τα αυτοδιοικητικά στελέχη
12-5-10	Αποτίμηση από Δάρρα συνεδρίου ΚΕΔΚΕ-ΕΝΑΕ Συνοπτικά τα πάντα
12-5-10	Σε 8 δήμους κατέληξε η ΤΕΔΚ ενδιαφέρον οι προτάσεις που ακούστηκαν και τα σχήματα που προτάθηκαν
12-5-10	Σαμαράς πάρτε πίσω τον Καλλικράτη αμέσως μετά από σύσκεψη των πολιτικών αρχηγών και η έντονη αντίδραση του ΥΠΕΣΔΑ
12-5-10	Αετός πρόταση να μείνει ως έχει ως μαρτυρικός κάτι που πάνω κάτω έλεγε και η κοινότητα Αετού την περίοδο του Καποδίστρια
13-5-10	Μεσσήνη ομόφωνα υπέρ
13-5-10	Επιστολή Δράκου για οικονομικά
14-5-10	Ομόφωνα υπέρ στην Κυπαρισσία
15-5-10	Κατατέθηκε στη Βουλή το νομοσχέδιο παραμένουν 6 τελικά οι δήμοι. Τα Αρφαρα στην Καλαμάτα

15-5-10	Ικανοποίηση στα Αρφαρά
15-5-10	Οργή από Ξύγκα και Καλοφωλιά
15-5-10	Μεταδημότευση Μπασιάκου
15-5-10	Σκληρή γραμμή Ραγκούση με 325 δήμους σε όλη τη χώρα
15-5-10	Δυσaréσκεια Δράκου
15-5-10	Ικανοποίηση Νικάς για Αρφαρά δυσφορία για Αβία
15-5-10	Μπιτσάνης για οικονομικά
16-5-10	Μπιτσάνης για στάση ΝΔ και Σαμαρά
16-5-10	16 δήμοι στη Νότια Πελοπόννησο
18-5-10	Απόσυρση του νομοσχεδίου ζήτησε ο Σαμαράς
18-5-10	Διαμαρτυρία από Ιθώμη
18-5-10	Μπιτσάνης για ασυμβίβαστα
18-5-10	Οργανώνουν κινητοποίησης στους Γαργαλιάνους
19-5-10	Γιαννακοπούλου για 8 δήμους, 2 ανά επαρχία ή 4 ένας ανά επαρχία Πολυτικάντικα κόλπα για χαϊδέψει αυτιά
20-5-10	Λαμπρόπουλος να γίνουν δεκτές οι αποφάσεις των Δημοτικών συμβουλίων
20-5-10	Κουσελάς 8 δήμου 1Τριφυλια και 1 Ανατολική Πυλία
20-5-10	ΟΧΙ από ΚΕΔΚΕ και ΕΝΑΕ και ρήξη μεταξύ παρατάξεων Ν.Δ και ΠΑΣΟΚ
20-5-10	Διαπληκτισμοί στα Φιλιατρά μεταξύ πλειοψηφίας και μειοψηφίας
21-5-10	Δημοτικό Συμβούλιο Φιλιατρών, Ένταση
21-5-10	Καλοφωλιάς – Ξύγκας κοινή ανακοίνωση
22-5-10	Σωτηρόπουλος για διαφωνία του στο Δ.Σ

	Φιλιατρών
22-5-10	Χωρίς αλλαγές στην ολομέλεια
22-5-10	Δράκος για το ΟΧΙ και την έλλειψη πόρων
23-5-10	Ανοίγει τα πανιά
23-5-10	Ξύγκας – Καλοφωλιάς για συμμετοχική δημοκρατία
24-5-10	Μπιτσάνης για ιστορική συνέχεια κα ασυνέχεια
24-5-10	Διχάζει το ασυμβίβαστο
26-5-10	Μπιτσάνης για εκπροσώπηση των τοπικών κοινωνιών
27-5-10	Συγκέντρωση διαμαρτυρία στα Φιλιατρά
27-5-10	Ψηφίζεται αύριο
27-5-10	Κοινή πρόταση των 4 Βουλευτών για δήμο Γαργαλιάνων- Φιλιατρών
27-5-10	Ομιλία Κουσελά στη Βουλή για 8 δήμους
28-5-10	Σκληρή γραμμή Ραγκούση
28-5-10	Ομιλία Γιαννακοπούλου για 2 ανά επαρχία
28-5-10	Κουτσοδημητρόπουλος κατά Πετράκου
28-5-10	Ραγκούση σε δήμαρχο Αίπειας. Αν ανοίξουμε το χωροταξικό δεν θα τελειώσουμε ποτέ
28-5-10	Μπιτσάνης για Βουλή και περιορισμένο εύρος αντιδράσεων
28-5-10	Κυπαρισσία για Χρυσόστομο
28-5-10	Ξύγκα κ.λπ.
28-5-10	Ομιλία Βουδούρη για ενιαία Πελοπόννησο και 8 δήμους
29-5-10	Ραγκούσης για εκλογικό νόμο
29-5-10	Συμπεράσματα συζήτησης στη Βουλή

συνοπτικά από Δάρρα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Ενδεικτικές φωτοτυπίες δημοσιευμάτων

Παρέδωσε αρχειακό υλικό Ο ΠΑΝΑΓΗΣ ΚΟΥΜΑΝΤΟΣ

Ο πρώην Δήμαρχος Καλαμάτας Παναγής Κουμάντος παρέδωσε αρχειακό υλικό διαφόρων συνδικαλιστικών οργανώσεων στο Γενικό Αρχείο του Κράτους και συγκεκριμένα στην υπηρεσία των Αρχαίων Μισθών, η οποία με έγγραφό της τον ευχαρίστησε.

Μάλιστα στο έγγραφο της υπηρεσίας αναφέρεται και το μέγεθος:

«Επισημαίνουμε ότι το παρόν υλικό του κ. Κουμάντου θα διαβιβαστεί στο χώρο του τοπικού συνδικαλιστικού κινήματος και ότι οι εκπρόσωποι του θα παραδώσουν στην Υπηρεσία μας αυθεντικό φωτοτυπικό υλικό, που έφτανε στην κατάσταση αυτή, ώστε να υπάρξει πλήρης εικόνα για το Μεσοπολεμικό συνδικαλιστικό κίνημα και την πορεία του».

Φακοτριψία για καταροάκτι

Διχωνωμία Επιτροπής-Κοινοταρχών

ΒΑΒΕΛ

ΟΙ ΣΥΝΕΝΩΣΕΙΣ

ΕΝΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Δύο μεγάλοι πληθυσμιακά, «βιαιοί και εύρωστοι» ή πιο μικροί στα όρια των 40 γεωγραφικών ενότητων και των τριών Δήμων:

Η διχωνωμία αυτή καταγράφηκε, χθες, στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής Συνενώσεων του Νομού, ενόψει του καταρτισμού της πρότασης, που θα καταβεί στο υπουργείο Εσωτερικών.

Τα μέλη της Επιτροπής, που συζητήσαν "κεκλεισμένων των θυρών", προσανατολίζονται στη γραμμή του σχεδίου "Καποδιστρίου", σε νέους ΟΤΑ με βάση τα 18 Συμβούλια Περιφέρειας. Πρόεδροι και εκπρόσωποι κοινοτήτων ζήτησαν στην έναρξη της διαδικασίας (σε μια μαρφή ακρόασης) τη δημιουργία Δήμων σύμφωνα με τις γεωγραφικές ενότητες ή την επανασύσταση των τριών Δήμων. Και στην υποβολή των θέσεων αντιπαραθέσεις, αλλά και διαφωνίες μεταξύ γειτονικών κοινοτήτων.

Η νέα συνεδρίαση της επιτροπής, που θα οριστικοποιήσει την πρόταση της, θα γίνει μέσα στην εβδομάδα -το πιθανότερο την Παρασκευή. Και η πρόταση αυτή θα παρουσιαστεί σε συνέδριο της ΤΕΔΚ μέσα στο Μάιο, προκειμένου να διαμορφωθεί, μετά από τροποποιήσεις, η τελική, η οποία θα σταλεί στο υπουργείο.

(Η εικόνα από τη χθεσινή πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής Συνενώσεων, ΣΕΛ 4).

10χίλιαρα

Το νου σας γιατί κινδυνεύουν... ακόμη πλάστη δεκάχιλιαρα και κινδυνεύετε να βγειτε και χαμένοι και... κατηγορούμενοι. Όπως ανακοινώθηκε από την Αστυνομική Διεύθυνση, χθες στις 12 το μεσημέρι, ο 25χρονος Κωνσταντίνος Καραύτας του Σταύρου, ιδιωτικός υπάλληλος από την Καλαμάτα, σε συναλλαγή που είχε με το υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας παρέδωσε ένα χαρτονόμισμα των 10.000 δραχμών, το οποίο όπως διαπιστώθηκε ήταν πλαστό. Ο Καραύτας συνελήφθη και το πλάστο χαρτονόμισμα κατασχέθηκε. Προανάκριση ενεργεί το Τμήμα Ασφαλείας Καλαμάτας.

912 δρχ. η πιο μεγάλη τιμή στο λάδι

Την Κυριακή γιορτάζει

ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΡΥ

“Θα δούμε” για την

Δήμος στην Αρχαία Μεσσήνη

ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΟΤΑΣΗ 6 ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Τη δημιουργία Δήμου γύρω από το χώρο της Αρχαίας Μεσσήνης, με έδρα το Μαυρομμάτι Ιθώμης, προτείνουν έξι κοινότητες της περιοχής.

Αυτό αποφασίστηκε σε συνάντηση προέδρων και κοινοτικών συμβούλων την Κυριακή, στο Μαγγανιακό.

Στο νέο ΟΤΑ προτείνεται η συμμετοχή των κοινοτήτων Αρσινόης, Ελληνοεκλησιάς, Ζερμπισίων, Μαγγανιακού, Μαυρομματίου Ιθώμης και Ρευματίας.

Στην απόφαση σημειώνεται ότι «καθίσταται επι-

Βουλκάνου, του Ανδρομονάστηρου, της Σαμαρίνας, καθώς και άλλων αξιόλογων μνημείων, που βρίσκονται στην ίδια περιοχή».

Καταγράφουν ότι ο νέος Δήμος «θα φέρει σε μεγαλύτερη επικοινωνία τους κατοίκους της ορεινής και ημιορεινής περιοχής μας. Θα δυναμώσει τις σχέσεις τους, θα τους ενθαρρύνει προς κοινή πρόοδο και θα εξαλείψει πρόσφατες αντιπαλότητες».

Συμπληρώνουν πως «λόγω του ιδιάζοντος του εδάφους, της μικρής απόστασης που χωρίζουν τα χωριά μας, θα υπάρξει ενιαία αντιμετώπιση των

Δήμο με άλλους 5 ζητάει η Βαλύρα

Ομόφωνα αποφάσισε να ζητήσει τη συνένωση με πέντε άλλες κοινότητες σε νέο Δήμο, το Κοινοτικό Συμβούλιο Βαλύρας.

Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά ζητάει "τη συνένωση αυτή που προάγει την ανάπτυξη της περιοχής και σέβεται τις ιδιαιτερότητες του τόπου, και όχι αυτή που χαράσσεται στο χάρτη με μια μονοκονδυλιά. Αυτή που θα δημιουργηθεί με βάση το διάλογο, τα τοπικά χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες που η ζωή έχει αναδείξει. Και έχει ορίσει η ζωή τη δική της ενότητα στην περιοχή με τις Κοινότητες Σκάλα, Βαλύρα, Λάμπαινα, Αριστοδήμειο, Αρσινόη, Μαυρομμάτι που συνλειτουργούν εμπορικά, κοινωνικά, οικονομικά, αγροτικά. Αυτή τη συνένωση επιθυμούμε.

Είθε η αγωνία της ιστορικής μας απόφασης να βρει την αρμόζουσα ανταπόκριση από την επιτροπή εισήγησης και την επιτροπή απόφασης".

ΣΤΟ ΠΑΡΑ 5 ΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΜ ΜΠΟΥΣΟΥ ΟΙ ΤΈΩΣ ΔΗ ΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΠΕΡ

Ολοκληρώνεται αύριο στη Μεσσηνία ο "διάλογος" για τις συνενώσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα πλαίσια του σχεδίου "Ιωάννης Καποδίστριας" που προωθεί η κυβέρνηση.

Παρά τα ασφυκτικά περιθώρια μέσα στα οποία θα έπρεπε να κατατεθούν οι προτάσεις, πυκνώνει η κινητικότητα στις τοπικές κοινωνίες για το χαρακτήρα που θα πάρουν οι συνενώσεις.

Από τα στοιχεία που υπάρχουν μέχρι τώρα, γίνεται φανερό πως εκδηλώνεται μεγάλη αντίδραση στην ιδέα προσδιορισμού των δήμων που θα προκύψουν με βάση την εδαφική περιφέρεια των Συμβουλίων Περιφέρειας.

Η λογική αυτή βάλλεται σχεδόν από όλες τις πλευρές καθώς από αυτή προκύπτουν δήμοι ανομοιογενείς οι οποίοι δεν μπορούν να υπηρετή-

σουν ούτε την επιδιωκόμενη "διοικητική αναδιάρθρωση", αφού προκαλούν αναστάτωση στις τοπικές κοινωνίες.

Πολλά κοινοτικά συμβούλια έχουν αναλάβει πρωτοβουλίες και προτείνουν τη δημιουργία δήμων με άλλη λογική, σε μικρότερη γεωγραφική έκταση και με σχετική κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική συνοχή.

Στο μεταξύ λίγες ώρες πριν εκπνεύσει η προθεσμία που έχει τεθεί για την υποβολή των προτάσεων, σύμβουλοι της μειοψηφίας στο Δήμο Καλαμάτας ζητούν συζήτηση για την πρόταση που θα προωθηθεί από αυτόν για την ενοποίηση με Κοινότητες.

**ΠΛΗΡΕΣ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ
ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΣΕΛΙΔΕΣ 4 ΚΑΙ 5**

Πρωθείται το τράμ

Θέματα που αφορούν στις μελέτες για τη δρομολόγηση του τραμ στην Καλαμάτα, θα συζητήσει το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης σε συνεδρίαση η οποία θα πραγματοποιηθεί την

Τετάρτη 7 Μαΐου στις 8 το βράδυ.

Οι μελέτες αφορούν στην προέγκριση χωροθέτησης του τραμ, στην ανάλυση σκοπιμότητας και οικονομικά στοιχεία συστήματος

δημοσίων συγκοινωνιών της πόλης, ενώ θα συζητηθεί και το σχέδιο διακήρυξης διεθνούς διαγωνισμού για την προμήθεια του τροχαίου υλικού.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΣΕΛ 3.

Ενημέρωση του Σ.Π. Μελιγαλά

Το Συμβούλιο Περιοχής Μελιγαλά επισκέφθηκε χθες το απόγευμα αντιπροσωπεία της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας, με επικεφαλής τον Πρόεδρο της ένωσης και Δήμαρχο Καλαμάτας Χρήστο Μαλαπάνη.

Η αντιπροσωπεία, στην

ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΕΝΩΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

οποία συμμετείχαν, επίσης, ο αντιπρόεδρος της ΤΕΔΚ Παναγιώτης Μουντανέας, το μέλος της Διοικούσας Επιτροπής Χαράλαμπος Πατσούρης και ο Σύμβουλος Ανάπτυξης Κώστας Γαλάνης, ενημέρωσε το

Συμβούλιο Περιοχής για τις συνενώσεις των κοινοτήτων.

Στη διάρκεια της συνάντησης κατεγράφησαν διάφορες απόψεις. Μεταξύ των προτάσεων ήταν και η δημιουργία ενός Δήμου

μέσα στα όρια του Συμβουλίου Περιοχής με έδρα το Μελιγαλά. Μια άλλη γνώμη ήταν να δημιουργηθούν περισσότεροι από έναν Δήμοι (με έδρες Μελιγαλά, Μερόπη, Οίχαλία) ή να παραμείνουν οι κοινότητες ως έχουν, όπως είναι η Βαλύρα.

Προβλήματα στην Αετοφωλιά

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΣΤΕΡΝΑΣ ΣΤΟ ΝΟΜΑΡΧΗ

Προβλήματα υπάρχουν στο συνοικισμό Αετοφωλιά σχετικά με την υφιστάμενη και την

Εκκλησιαστικού Συμβουλίου Αριστοφίλου, Αιδεσιμότητας Αθανάσιος Φλώρος

Με ελικόπτερο στα κτήματα του Λουτρού;

Μόνο με ελικόπτερο θα...

Το πολύ 30 οι νέοι Δήμοι

ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Στους 28-30 νέους Δήμους στη Μεσσηνία φαίνεται να καταλήγει η Επιτροπή Συνενώσεων.

Αυτή η εικόνα κυριάρχησε, σύμφωνα με πληροφορίες, στη χθεσινή συνεδρίαση της επιτροπής, που έγινε στα γραφεία της Δ.Ε. της ΤΕΔΚ.

Και η τελική εικόνα είναι η άποψη της πλειοψηφίας των μελών της επιτροπής, καθώς δεν λείπουν οι διαφωνίες και οι διαφορετικές απόψεις όχι μόνο ως προς τον αριθμό των νέων ΟΤΑ, αλλά και ως προς την τοποθέτηση κοινοτήτων-μελών στους υπό δημιουργία ΟΤΑ.

Η νέα σύσκεψη της επιτροπής έχει προγραμματιστεί για τη Δευτέρα και αναμένεται να είναι η καθοριστική, στην οποία θα συνταχθεί η τελική πρόταση της Επιτροπής Συνενώσεων, με τεκμηριωμένη γνώμη για τη λειτουργία και τη βιωσιμότητα κάθε προτεινόμενου δήμου.

Οι νέοι δήμοι, που κερδίζουν έδαφος στην επιτροπή και οι εκκρεμότητες που υπάρχουν, είναι αναλυτικά:

- Στην επαρχία Καλαμάτας:

Ο Δήμος Καλαμάτας (θα έχει σίγουρα και Λέικα, Ελαιχώριο και Ασπρόχωμα). Παίζεται η ένταξη Σπερχογείας και Αντικαλάμου (συζητείται με λιγότερες πιθανότητες η τοποθέτησή τους στη Θουρία).

Ο Δήμος ή η Κοινότητα Αλαγονίας, μ' όλες τις κοινότητες του Ταυγέτου.

Ο Δήμος Αβίας, με έδρα τον Κάμψο (έχει και τη Βέργα).

Ο Δήμος με έδρα την Καρδαμύλη.

Ενας ακόμα Δήμος στη Μάνη, με πιθανότερη πρωτεύουσα τη Στούπα και λιγότερο τον Αγιο Νικόλαο ή την Πλάτσα.

Ο Δήμος Θουρίας.

Ο Δήμος Αρφαρών.

Ο Δήμος Αριος, μ' όλες τις κοινότητες της γεωγραφικής ενότητας και ίσως και του τέως Δήμου.

- Στην επαρχία Μεσσήνης:

Ο Δήμος Μεσσήνης με όλες τις κοινότητες του Σ.Π.

Ο Δήμος Ανδρούσας (παίζεται η ένταξη της Εύας).

Ο Δήμος Μελιγαλά (έχει τις γειτονικές κοινότητες).

Ο Δήμος Ιθώμης, με έδρα το Μαυρομμάτι.

Ο Δήμος Οιχαλίας-Μερόπης, με τις κοινότητες της περιοχής και ακόμα Ανδανία και Φιλία από το Σ.Π. Διαβολιτσίου.

Ο Δήμος Διαβολιτσίου.

Ο Δήμος Αριστομένη.

Την επιτροπή προβληματίζει η πιθανότητα δημιουργίας ενός ακόμα Δήμου με Βαλύρα, Λάμπαϊνα, Αριστοδήμιο και Εύα.

- Στην επαρχία Πυλίας:

Ο Δήμος Πύλου, με τις γειτονικές κοινότητες μέχρι και το Χανδρινού και το Ρωμανού. (Παίζεται με μεγάλες πιθανότητες και η ένταξη του Κορυφασίου).

Ο Δήμος Πεταλιδίου, με λιγότερες κοινότητες απ' αυτές του Σ.Π.

Ο Δήμος με έδρα τη Μοδίνη με όλες τις κοινότητες του Σ.Π.

Ο Δήμος με έδρα την Κορώνη.

Ο Δήμος με έδρα τη Λογγά.

Ο Δήμος, που θα αποτελεί επανένωση του τέως Δήμου Βουραβίου με έδρα Βλαχόπουλο ή Χατζή.

- Στην επαρχία Τριφυλίας:

Ο Δήμος Κυπαρισσίας, με τα μέρη του Σ.Π., αλλά χωρίς τις κοινότητες του τέως Δήμου Αυλώνος.

Εξετάζεται αν οι κοινότητες Σελιάς Τριπύλα, Καλογερέσι κλπ. θα πάνε στο δήμο ή θα συστήσουν κοινότητες στα όρια του τέως Δήμου Τριπύλας.

Ο Δήμος με έδρα τα Φιλίστρα.

Ο Δήμος Γαργαλιάνων, με όλες τις κοινότητες-μέλη του Σ.Π.

Ο τέως Δήμος Αυλώνος, με πιθανότερη και την ένταξη του Καλαίου Νερού.

Ενας Δήμος με Δώρια, Κοπανισιά και τις άλλες κοινότητες, στα όρια του Σ.Π.

Ο Δήμος Χώρας, με λιγότερες κοινότητες απ' αυτές του Σ.Π.

Ο Δήμος με τις κοινότητες της ορεινής Τριφυλίας (Νέδα, Πέτρα, Σαλιρού κλπ.).

Να υπενθυμίσουμε ότι οι περισσότερες προτάσεις φαίνεται να είναι στην πλειοψηφία των μελών της επιτροπής και πως η τελική δεν είναι η οριστική χωροθέτηση, αλλά η πρόταση της Επιτροπής Συνενώσεων.

Και αυτή θα παρουσιαστεί σε ανώτατο δριό της ΤΕΔΚ τις επόμενες ημέρες.

Σάββατο

24

Μαΐου 1997

Αριθμ. Φύλλου 4672

ΕΛΛΕΥΘΑΚ

Ημερήσια Εφημερίδα της Μεσο-

Ευδότης - Διοργανωτής: Νίκος Α. Παλιούρας

Σα. Σταθμού 4 Καδάμεια Τηλ 21421 - 27747 - 85521 - 86211 FAX: 2747 - Ελεγχόμενη έκδοση. <http://www.elleuthak.gr> gr@elleuthak.gr

Συγκέντρωση στον κόμβο του Ασπρόχώματος

Κινηματώνονται αύριο οι ασπρόχωματες για τη συνέχιση των κινημάτων Ασπρόχωματος, Αντικαζαμου και Στερογυλίας.

Η επιτροπή καλεί τους κατοίκους αυτών των κοινοτήτων σε συγκέντρωση στις 11 το πρωί στο Ασπρόχωμα και στον κόμβο προς τη Μεοσήνη.

Με την ανακοίνωση εκφράζεται η ριζική αντίθεση με την απόφαση της Επιτροπής Συνενώσεων να ενταχθούν οι κοινότητες στο Δήμο Καδαμείας.

Την πρόταση

Την πρόταση της για Οργανισμών Τοπικής Παρουσίας επισημώς, τή τη στήριξης του προϋ Καποδιστριας".

ΑΝΑΒΡΑΣΜΟΣ ΣΤΟ ΜΕΛΙΓΑΛΑ

Θα παραιτηθεί το Δημοτικό Συμβούλιο

ΑΝ ΕΠΙΜΕΙΝΟΥΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΣ

Με ευφάνηρη απόφασή του το Δημοτικό Συμβούλιο Μελιγαλά, το οποίο συνεδρίασε εκτάκτως προχθές το βράδυ, "καταγγέλλει την επιτακτική και προκλητική εισήγηση της αρμόδιας επιτροπής συνενώσεων του Νομού μας που με αμετακλήσιμη πλειοψηφία κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή εισηγήθηκε ώστε ο Δήμος Μελιγαλά να συγχωρευτεί με τον Δήμο Καλλιρρόης, καθώς και την προώθηση κοινοτήτων από το Δήμο Μελιγαλά, συμπεριλαμβανομένη η ίδια σε αντίθεση με προηγούμενες αποφάσεις της (και σε αντίθεση με το πνεύμα του σχεδίου "Ι. Καποδίστριας") ότι ο Δήμος Μελιγαλά για να είναι βιώσιμος πρέπει να λειτουργήσει με τις κοινότητες που απαρτίζουν το Δημοτικό Συμβούλιο Περιοχής".

Και προειδοποιεί πως αν δεν εισωκουσθεί η διαμαρτυρία του θα παραιτηθεί σύσσωμο και θα παραχωρήσει σε περισσότερο δυναμικές ενέργειες.

Στην απόφαση σημειώνεται ότι: "Η εισήγηση είναι παλινδρομική και αντιδραστική, δείχνει προχειρότητα και γιατί όχι σκοπιμότητα, αφού δεν έλαβε υπόψη της:

α. Την παλαιότερη ιστορία που χρονολογείται

από το έτος 1045 περίπου καθώς και τη νεότερη. β. Δεν έγινε αλλαγή ονομασίας κανενός από τους υπάρχοντες δήμους του Νομού Μεσσηνίας. γ. Ο Μελιγαλάς είναι διοικητικό και εμπορικό κέντρο όχι μόνο της περιοχής αλλά και ολόκληρης της Ανω Μεσσηνίας".

Στη συνέχεια καταγράφονται οι υπηρεσίες που εξυπηρετούν την περιοχή σε ευρύτατη ακτίνα από το Μελιγαλά, οι υποδομές που υπάρχουν και προστίθεται πως:

- Υπάρχουν όλες οι απαραίτητες κτιριακές εγκαταστάσεις ώστε να εγκατασταθούν όλες οι υπηρεσίες του νέου ΟΤΑ χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα.

- Ο πληθυσμός του Δήμου Μελιγαλά σύμφωνα με τις κοινότητες που απαρτίζουν το Συμβούλιο Περιοχής ανέρχεται σε 9.780 κατοίκους, ενώ με την τελευταία εισήγηση της αρμόδιας επιτροπής συνενώσεων θα ανέρχεται στους 4.408 κατοίκους.

- Αγνοήθηκε η επιθυμία των κοινοτήτων της περιοχής που διετίθωσαν τόσο στις συγκεντρώσεις που έγιναν με πρωτοβουλία της επιτροπής συνενώσεων όσο και στις αποφάσεις που εβδόθησαν για ένταξη στο Δήμο Μελιγαλά".

2 δια. και κάτι για 57 έργα ανερχόμενα... (Σελίδα 3)

ΧΑΘΗΚΑΝ 5 ΔΗΜΟΙ

Αγνοία δηλώνει ο Πρόεδρος της ΤΕΔΚ Χρ. Μαλαπάνης

Από τη Μεσσηνία έφυγαν 30+1, στην Αθήνα ανακοινώθηκαν 25 και η ΤΕΔΚ πραγματοποιεί Συνέδριο αύριο για να αποφασίσει τη δική της πρόταση για τους νέους δήμους. Ολες οι αθηναικές επιχειρήσεις φιλοέλησαν χθες πίνακα με τις προτάσεις για τη δημιουργία νέων δήμων και η Μεσσηνία εμφανίζεται με 25 συνολικά δήμους. Για το θέμα αυτό σε ερώτησή μας ο Πρόεδρος της ΤΕΔΚ Χρ. Μαλαπάνης δήλωσε αγνοία και αρκέστηκε να πει πως η ΤΕΔΚ πραγματοποιεί αύριο το Συνέδριό της οπότε και θα ληφθούν οι αποφάσεις. Αγνώστου... πατρότητας λοιπόν η πρόταση που εμφάνιστηκε, σύμφωνα με την οποία κάποιοι δήμοι... καταργούνται πριν καν δημιουργηθούν. Αγνώστο ακόμη και ποιοί είναι αυτοί που καταργούνται, γεγονός που εντείνει το κλίμα δυσφορίας που έχει δημιουργηθεί για τους πιο διαφορετικούς λόγους. **ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΝΕΝΩΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΣΕΛΙΔΕΣ 5,7 και 8**

λογική Υπηρεσία... λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την καθαριότητα και αναβάθμιση της περιοχής".

Τονίζεται ότι στο αίτημα του Δήμου Πύλου αντιδρά η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ολυμπίας και ζητείται η βοήθεια του Νομαρχιακού Συμβουλίου για να εκδοθεί σχετική απόφαση από το υπουργείο Πολιτισμού.

ΔΕΥΑΚ Πολύ αμμωνιακό άζωτο από τον βιολογικό

Σε υψηλά επίπεδα παρέμειναν, στο διάστημα από 1η μέχρι 31 Μαΐου, οι τιμές το αμμωνιακού αζώτου στα απόβλητα του βιολογικού καθαρισμού.

Φραγγέλιο από Φωτέα

ΚΑΤΑ ΕΠΙΚΡΙΤΩΝ

“Ορισμένοι θα με θυμούνται στο πετσί τους”, ανέφερε χθες ο Νομάρχης Παναγιώτης Φωτέας με αφορμή τα όσα επώθησαν εις βάρος του σε εκπομπή του τοπικού τηλεοπτικού σταθμού “Star”.

Στην εκπομπή αυτή ο Γιάννης Μπάκας, που είναι παρουσιαστής ειδήσεων στο “Star”, συζητούσε με τον πρώην πρόεδρο της Κοινότητας Εύας, Χρήστο Σταματόπουλο για τις συνενώσεις. Οι δύο συνομιλητές καυτηρίασαν την στάση που κρατά για το ζήτημα ο Νομάρχης, επειδή δεν ακολουθεί αυστηρά την κομματική γραμμή και μεταξύ των άλλων φέρονται να ανέφεραν ότι δεν σέβεται την παράταξη που τον στήριξε.

Σχολιάζοντας ο Νομάρχης όσα ακούστηκαν στην εκπομπή εις βάρος του, είπε χθες στους δημοσιογράφους:

«Ο λαός τους έχει κατατάξει όλους αυτούς. Δεν χάρηκα, αλλά πάλι ελαφρά κοιμήθηκα, χωρίς εφιάλτες. Ο εκφωνών το δελτίο έχει από καιρού κερδίζει την απόλυτο περιφρόνησή μου μέχρι σημείου εμπτισμού. Του

άλλου μου φάνηκε περιεργότερη η θέση του, διότι τον θυμάμαι στο συνέδριο της ΤΕΔΚ του 1996, το Νοέμβριο να είχε φωνάξει “ζήτω” στις αναγκαστικές συνενώσεις, όταν συνενώθηκε η Εύα με τον Καλαμαρά.

Ρεπορτάζ: Σταύρος Μαρτίνος

Φέτος λέει άλλα. Εγώ λέω πάντοτε τα ίδια. Είναι μία πρώτη βασική διαφορά. Κατά δεύτερο λόγο με πολύ λύπη και απέχθεια απαντώ, διότι τι να απαντήσεις σε έναν άνθρωπο, ο οποίος ενώ έδινε τη μάχη της ζωής μου, προπαρασκευάζε με άλλους τη διαδοχή μου, διαδίδοντας ότι δεν πρόκειται να ξανακατέβω ποτέ, διότι δεν μου το επιτρέπουν οι γιατροί. Εν συνεχεία όταν ήρθα εδώ και με είδε χλωμό και αδύνατο, αναλαμβάνοντα αργά τις δυνάμεις μου και με κόπωση το βήμα μου κεκαμμένο, ανεφώνησε την ουρανομήκη υβρη “απέκτησε και η Μεσσηνία τον Παπανδρέου της”. Παρ’ όλα αυτά μετά του είπα καλημέρα. Αυτά είναι τα λάθη μου».

Στη συνέχεια ο Νομάρχης αφού

επανάλαβε τις απόψεις του για τις συνενώσεις, δήλωσε ότι ο σκοπός αυτής της επίθεσης είναι «στο τέλος της τετραετίας μου να πάω να τους καταθέσω αίτηση μετάνοιας και αίτηση αποδοχής της υποψηφιότητάς μου. Εμ, δεν τα κάνω εγώ αυτά. Εγώ είμαι φιλελεύθερος αλλά είμαι πρώτα απ’ όλα ελεύθερος».

Τέλος ο κ. Φωτέας τόνισε πως αυτό που τον στενοχώρησε περισσότερο απ’ όλα ήταν πως ακούστηκε ότι “δεν σέβομαι την παράταξη που με στήριζε” και ανέφερε:

«Τι να σεβαστώ δηλαδή; Είναι κακό το πρόσωπο που δείχνω προς τα έξω; Της έπεσα λίγος της Νέας Δημοκρατίας ως Νομάρχης Ροδόπης, ως Γραμματέας Πολιτισμού, ως Νομάρχης Μεσσηνίας; Να το ξέρω κι εγώ ποιός μπορεί να δίνει πιστοποιητικά σεβασμού. Δεν έχω τίποτα με αυτούς. Χτυπάω στο πρόσωπό τους μια νοστροπία, γιατί εγώ ήρθα να κάνω συνεχώς ρήξεις. Ορισμένοι θα με θυμούνται στο πετσί τους. Το φραγγέλιο της ρήξεως θα το κρατήσω, και αυτό εκτιμάει ο Μεσσηνιακός λαός».

Θ’ αλλάξουν όψη οι παραλίες

ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΒΕΛΙΚΑΣ

Εργα αναπλάσεων στις παραλίες Ανάληψης και Βελίκας θα υλοποιηθεί μέσα στο επόμενο διάστημα το 5ο Συμβούλιο Περιφέρειας.

Τα έργα, όπως σημείωσε

λειτουργικές και να προσελκύσουν περισσότερους επισκέπτες.

Στην Ανάληψη θα αναπλαστεί έκταση 20 στρεμμάτων και στη Βελίκα έκταση 5

κας.

Ο κ. Πτωχός είπε ότι οι υπό ανάπλαση χώροι έχουν παραχωρηθεί από το ΚΕΔ στις δύο κοινότητες και επισήμανε πως βρίσκονται πάνω από τη γραμ-

Η συνολική χρηματοδότηση για τις επεμβάσεις ανέρχεται στα 60 εκατομμύρια και προέρχεται από το πρόγραμμα ΕΑΠΤΑ II.

Ο κ. Πτωχός αποκάλυψε ότι

Συνεχίζονται στο Χατζή οι αντιδράσεις

Συνεχίζονται οι αντιδράσεις στο Χατζή για το θέμα των συνενώσεων και συγκεκριμένα για την πρόταση της Δ.Ε. της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας να οριστεί ως έδρα του νέου Δήμου Χαραυγής η Κοινότητα Βλαχόπουλου.

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Χατζή Αναστάσιος Πουλόπουλος έκανε δεκτές τις παραιτήσεις των κοινοτικών συμβούλων, οι οποίες υποβλήθηκαν ως

ένδειξη διαμαρτυρίας και την απόφασή του την έστειλε στην Περιφερειακή Διοίκηση και στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας.

Σύμφωνα με την απόφαση, έγιναν δεκτές οι παραιτήσεις των κοινοτικών συμβούλων: Νικόλαου Αντ. Αλεξόπουλου, Δημητρίου Ι. Γκότση, Ηλία Αθ. Βαμβακά, Θεόδωρου Αντ. Μπούκα, Ιωάννη Κ. Κατσούλα και Παναγιώτη Β. Παναγιώταρη.

Καταμάτα και 250 εκ. για Πύλο

Επιδόματα στο ύψος 250 εκατ. για την κατασκευή του σταθμού ηλεκτροπαραγωγής του ομίλου Πύλου. Επιδόματα οι 250 εκατ. και φοροαπολογισμοί 250 εκατ. για την κατασκευή του σταθμού. Ο όμιλος Πύλος, που εδρεύει στην Αθήνα, έχει προγραμματίσει να κατασκευάσει τον σταθμό ηλεκτροπαραγωγής του ομίλου Πύλου. Ο όμιλος Πύλος, που εδρεύει στην Αθήνα, έχει προγραμματίσει να κατασκευάσει τον σταθμό ηλεκτροπαραγωγής του ομίλου Πύλου.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ Η ΜΕΣΣΗΝΙΑ

Και η Χαριλάδου Τρικούπτη θα πει τη γνώμη της

Στις αρχές της επόμενης εβδομάδας το άρρωστο, ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου Αντ. Μανώλης θα καταθέσει τις προτάσεις του στον υπουργό Εσωτερικών Α. Παπανδρέου, για το νέο

χάρτη των ΟΤΑ στη Μεσσηνία και στους άλλους νομούς της Πελοποννήσου.

Ο κ. Μανώλης, μιλώντας χθες στην "Ε", αποκάλυψε ότι η Μεσσηνία είναι ο μοναδικός νομός, που τον προβληματίζει

ακόμα, καθώς δεν έχει έσοδα, θαρρεί τον οριστικό αριθμό και σκέφτεται τη δημιουργία 20-23 δήμων και 1 κοινότητας (Τριπόδας).

Επισημάνει ότι τον προβληματίζει ο αριθμός των νέων

Πετράκο

Την Δευτέρα στις 7 το απόγευμα θα συνεδριάσουν τα μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου για να εκλέξουν τον νέο τους πρόεδρο. Ο Νομάρχης Παναγιώτης Φωτιάς είναι ο μόνος υποψήφιος να προταθεί για πρόεδρο τον Διονύση Πετράκο, αφού εκτός μας οι υποψήφιοι του συνδυασμού του, στέλνουν στο συμβούλιο, θα τον υπεργηγάσουν. Σχετικά με τις Νομαρχιακές Επιτροπές ο Νομάρχης σκέφτεται να προβαίνει σε κανονικές αναδιοργανώσεις, μορφοποιώντας επιτροπές σε αρκετά στελέχη του.

(ΣΕΛ. 24)

Πληρώνει η ΣΥΚΙΚΗ

Από τη ΣΥΚΙΚΗ αναρριωνόμαστε ότι άρχισε η πληρωμή της δέσμης οσίων Δ' ποσότητας εσοδών 1996.

Με την αναρριωνόμαστε πληρωμή οσίων οι προέδροι των συν-

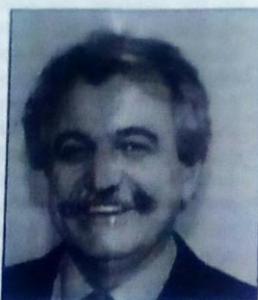
ΤΟΠΙΚΑ ΝΕΑ

ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΕΝΩΣΕΙΣ

Διαφωνούν με τον Περιφερειάρχη αλλά και μεταξύ τους

Η ΣΥΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Ολα τα επίμαχα και τα δύσκολα ζητήματα στο χάρτη των νέων ΟΤΑ της Μεσσηνίας τέθηκαν επί τάπητος στη σύσκεψη της Χαριλάου Τρικούπη, στα κεντρικά γραφεία του ΠΑΣΟΚ, προχθές το βράδυ.

Στ. Μπένος: 22 με 25 δήμοι, Π. Κατσιλιέρης: 28 με 31 δήμοι, Γ. Γιαννακόπουλος: 35 με 38 δήμοι

Αναπτύχθηκαν προβληματισμοί και καταγράφηκαν διαφωνίες και σε κάποια στιγμή εντάσεις, μέσα από την ανταλλαγή και την κατάθεση απόψεων.

Στη σύσκεψη πήραν μέρος πέρα από τα μέλη του Τομέα Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης του ΠΑΣΟΚ (προήδρευσε ο αναπληρωτής Γραμματέας Κ. Σφυρίου), οι τρεις βουλευτές του Νομού (Στ. Μπένος, Π. Κατσιλιέρης και Γ. Γιαννακόπουλος), ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου Αντ. Μασιίγκος, ο Δήμαρχος Καλαμάτας-Πρόεδρος της ΓΕΔΚ Χρ. Μαλαπάνης, ο Πρόεδρος Κορώνης-μέλος της Δ.Ε. της ΓΕΔΚ Δ. Βερτόπουλος, ο Γραμματέας της Ν.Ε. του ΠΑΣΟΚ Ν. Ικολόπουλος και τα μέλη της Ν.Ε. Αντ. Γιαννακόπουρος και Γ. Αργυράκης.

Όπως έγινε γνωστό, η σύσκεψη οργανώθηκε καθώς υπάρχει μια μεγάλη απόκλιση στον αριθμό των νέων ΟΤΑ μεταξύ των προτάσεων της Επιτροπής Συνενώσεων (30 Δήμοι+1 Κοινότητα) και της Δ.Ε. της ΓΕΔΚ (28+1) από τη μια και της Περιφέρειας Πελοποννήσου (21+1), από την άλλη.

Σύμφωνα με πληροφορίες, ο κ. Μασιίγκος παρουσίασε μια πρόταση (ως πρόταση της Περιφέρειας) με 21 Δήμους και 1 Κοινότητα, στην οποία "κόβονταν" οι Δήμοι Αλαγονίας, Αριος, Αρφαρών, ο ένας από τους δύο της Μέσα Μόνης, Οιχαλίας, ο ένας από τους δύο σε Δώριο-Κοπανάκι, Αυλώνας

και Χανδρινού.

Προτεινόταν δηλαδή, 4 Δήμοι στην επαρχία Καλαμάτας (Καλαμάτας, Αβίας, Λευκτρού με έδρα Καρδαμύλη, Αριος με έδρα Θουρία), 5 στην επαρχία Μεσσηνίας (Μεσσηνίας, Ανδρούσας, Ιθώμης, Μελιγαλά, Ανδανίας με έδρα Διαβολίτσι), 6 στην Πυλία (Πύλου, Μεθώνης, Κορώνης, Λογγάς, Πεταλιδίου, Βουφράδος με "διδυμη έδρα" Χατζή και Βλαχόπουλο), 6+1 στην Τριφυλία (Κυπαρισσίας, Φιλιατρών, Γαργαλιάνων, Χώρας, Είρας με έδρα τη Νέδα, Δώριο-Κοπανάκι και Κοινότητα Τριπύλας).

Για τις κοινότητες του 4ου Συμβουλίου Περιοχής προτεινόταν ένας Δήμος, ο Δήμος Αριος με έδρα τη

σεως: Ο Δήμος Αριος, Δήμος Ιθώμης και η έδρα καθώς υπήρξαν και επιψεις (μάλλον λιγότερες για ορισμό της Βαλλακιάς Δώριο ή Κοπανάκι ή Β. Δήμοι. Χατζή ή Βλαχόπουλο. Στους δύο τελευταίους ΟΤΑ ζητήθηκαν διακρίσεις από τον Περιφερειάρχη για το τι σημαίνει "διδυμη έδρα" και πως μπορεί να εφαρμοστεί στην πράξη.

Ακόμα και η ένταξη της Βέργας στο Δήμο Καλαμάτας, όπου υποστηρίχθηκε αλλά τέθηκε και η οικονομική εμπλοκή, που πρέπει να ξεπεραστεί.

Οι ίδιες πηγές, πάντως αναφέρουν ότι ο βουλευτής Στ. Μπένος υπέρ "βιώσιμων και με προοπτική ανάπτυξης Δήμων"

ΕΝΑΣ ΕΝΘΕΡΜΟΣ ΥΠΟ

Ο βουλευτής Σταύρος Μπένος επιθεταίωσε τις πληροφορίες, που τον ήθελαν ως έναν από τους πιο ένθερμους υποστηρικτές των συνενώσεων και του σχεδίου νόμου "Ι. Καποδίστριας".

Μιλώντας στην "Ε", ανοίγει τα χαρτιά του. Χαρακτηρίζει τον "Καποδίστρια" σαν τη μεγαλύτερη μεταρρυθμιστική προσπάθεια αυτής της κυβέρνησης, τάσσεται υπέρ της διδυμης (για Δώριο-Κοπανάκι και Χατζή-Βλαχοπούλο) και της τιμητικής έδρας (για Μαυρομμάτι Ιθώμης και Βαλύρα), με νομοθετική ρύθμιση και βλέπει ως καλύτερη λύση για τη Μεσσηνία τη δημιουργία 25 δήμων νέου τύπου.

Υποστηρίζει με θέρμη την ένταξη της Βέργας και της Μικράς Μαντινείας στο Δήμο Καλαμάτας και συμφωνεί με τη δημιουργία ενός Δήμου στη Μέσα Μάνη με έδρα την Καρδαμύλη.

Σημειώνει ότι μέσα στο φθινόπωρο οι νέοι δήμοι θα αποτελούν νόμο του κράτους και επισημαίνει πως η κυβέρνηση δεν υπολογίζει το "τυφλό" πολιτικό κόστος.

Το κείμενο της συνέντευξης με τον Σταύρο Μπένο είναι:

- Πώς βλέπετε, ποιά είναι η γνώμη σας για τις συνενώσεις και το σχέδιο νόμου "Ι. Καποδίστριας";

-Είναι μία από τις μεγαλύτερες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες αυτής της κυβέρνησης στο επίπεδο των θεσμών. Για να μην πω η μεγαλύτερη κατά τη διάρκεια αυτής της κοινοβουλευτικής περιόδου.

Χρόνια τώρα μιλάμε για ένα θεσμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον πρώτο του βαθμό τριών ταχυτήτων. Δηλαδή για τις μικρές κοινότητες που αποτελούν την πιο χαμηλή ταχύτητα, για τα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης που έχουν μια εξαιρετική ιδιομορφία και για τους μεσαίους δήμους που αποτελούν την

τρίτη ταχύτητα, που είναι και η πιο αποδεκτή κατάσταση και η πιο καλή στο χώρο της αυτοδιοίκησης.

Δηλαδή τι συνέβαινε μέχρι σήμερα. Στην ουσία δεν είχαμε αυτοδιοίκηση στο χώρο των μικρών κοινοτήτων. Είχαμε ετεροδιοίκηση. Δηλαδή όλα αυτά που προβλέπει ο κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων για τις αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης δεν είναι δυνατόν με το μέγεθος και τις δυνατότητες που έχουν σήμερα οι μικρές κοινότητες να μπορούν να ασκήσουν αυτές τις αρμοδιότητες, που αναφέρονται στην ανάπτυξη, στην υγεία, στην παιδεία, στον αθλητισμό, στην πρόνοια.

Ο στόχος αυτής της μεγάλης μεταρρυθμίσεως είναι να δημι-

25 Δ

η καλύτερη λύ

ουργηθούν βιώσιμοι δήμοι νέου τύπου με προοπτική, έτσι ώστε να μπορούν αφενός μεν να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις ανάπτυξης της περιοχής τους, αφετέρου δε και το πιο σημαντικό είναι οι υπηρεσίες που σήμερα δεν παρέχονται στις πολύ μικρές, στις απομονωμένες κοινότητες μέσα από τη λειτουργία των νέων δήμων, να μπορούν πια να παρέχονται.

Δηλαδή να μην έχουμε πολλές δύο κατηγοριών. Να μπορούν δηλαδή να έχουν καλό σύστημα εκπαίδευσης, να μπορούν να έχουν καλό σύστημα υγείας, πρόνοιας, να μπορούν να έχουν δυνατότητες για πολιτισμό, αθλητισμό και ελεύθερο χρόνο οι νέοι».

- Ο διάλογος μέσα απ' αυτή την αναγκαστικότητα έχει ξεσηκώσει αντιδράσεις, διαμαρτυρίες ότι τα χωριά θα ερημώσουν και οι κάτοικοί τους δεν θα ασχολούνται με τα κοινά, ότι δεν υπάρχουν οι αναγκαίες υποδομές και πώς αυτές θα γίνουν.

-Είναι φυσικό σ' ένα τόσο μεγάλο βήμα που γίνεται, να υπάρχουν και οι αντιδράσεις. Είναι επίσης φυσικό να μην έχουμε καταφέρει ακόμα να ενημερώσουμε όσο θα έπρεπε τον κόσμο που ανησυχεί. Να μη μείνουμε, όμως, στις γενικόλογιες, αλλά να δούμε πρακτικά παραδείγματα.

Είναι δυνατόν σήμερα μια κοινότητα, ακόμα και μεγάλη κοινότητα να έχει δικιά της προ-

γράμματα ανάπτυξης δυνατόν να οργανώσει πολεοδομική υπηρεσία δυνατόν να οργανώσει τεχνική υπηρεσία, σε ρεσίες υγείας και πια αυτή τη μεταρρυθμιστικό στόχο έχουμε. Να δήμους, που να έχει τους τεχνική υπηρε-

Συνέντευξη με Στ. Μπένο

τους οικονομική υπηρεσία μπορούν να κάνουν γράμματα ανάπτυξης το δικό τους μηχανισμό οργάνωσης τις προϋποθέσεις τώρα και μεταρρυθμίσεις της υγείας, ώστε ο οικογενειακού γιατί σ' όλους αυτούς τους δήμους. Να τρούς ειδικότητας ρεία και όχι τον αγροτικό γιατρό, έχουμε και πάλι. Να σουμε τις προϋποθέσεις ελεύθερο χρόνο τ με προγράμματα και πολιτισμού.

Όταν οι πολίτες σωστά για το τι μ γές φέρνει στη ζωή σημαντική μεταρρυθμίση ότι θα δημιουργη-

“Διυχές και μεμονωμένο συμβάν”

Συνεχίζοντας τις πληροφορίες που δημοσιεύσαμε στην προηγούμενη έκδοση, οι πληροφορίες που δημοσιεύσαμε στην προηγούμενη έκδοση, οι πληροφορίες που δημοσιεύσαμε στην προηγούμενη έκδοση...

ΤΟ ΣΚΟΠΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Επιθυμούν από τον δήμαρχο Γεώργιο Π. Αλιπασάκη είναι από την 15η η ανακήρυξη...

δουλειά που η εταιρεία ανέλαβε λόγω της οικονομικής κρίσης, καθώς από τις επιπτώσεις της κρίσης, από 7 εκατομμύρια ευρώ αγοράσανε αυτοκίνητα, που λίγο αργότερα επέστρεψαν και ήταν έτοιμα να οφιστούν στο εργοστάσιο που...

Τι πιστεύουν οι Έλληνες για τις συνενώσεις

ΓΚΑΛΟΠ ΓΙΑ ΤΟΝ “ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ”

Ποια είναι η γνώμη σας για το σχέδιο «Καποδιστριας»;

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ	ΠΛΑΣΤΙΚΟ	Α.Δ.	ΚΚΕ	ΠΑΣΟΚ	ΔΗΑΔ	ΠΟΛΛΑΝ
38%	33%	6%	10%	33%	11%	75%
30%	48%	44%	42%	48%	42%	31%
30%	12%	34%	38%	12%	33%	29%
3%	7%	11%	6%	7%	12%	13%

Κατά του νομοσχεδίου για τις συνενώσεις

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Κατά του νομοσχεδίου για τις συνενώσεις τάχθηκε ο βουλευτής Γιάννης Λαμπρόπουλος κατά τη διάρκεια της ομιλίας του στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή που επεξεργάζεται τις διατάξεις του.

Αναλυτικότερα στην ομιλία του ο κ. Λαμπρόπουλος είπε τα εξής:

«Κυρίες Πρόεδρες, δεν έβγαλε τι μπορεί να γίνει από αυτή τη συζήτηση και πόσο χρήσιμη μπορεί να είναι, όταν από την στιγμή στιγμή, ο Πρωθυπουργός έθεσε θέμα κοινοτικής παρέμβασης στους βουλευτές και από την

Βουλή, Είπα, μια

από τις απόψεις περί πτώσεως όπου επιβαλλεται στη Βουλή μια τέτοια

αντιδημοκρατική και ανελεύθερη διαδικασία. Αναρριπεί το λόγο των βουλευτών και την υπαρξη τους.

Οι κοινότητες δεν λειτουργούν μέχρι τώρα. Δεν απέδωσαν στις κοινότητες. Δεν ήταν ο δημοκρατικός πυρήνας. Δεν προέβλεπαν στους κοινότητες τους. Εάν ήταν οικονομικό το θέμα, θα μπορούσε να καταργηθεί η

εκαλογικά τους δικαιώματα από τα χωριά. Απογοασία-τε να αλλάξετε κάτι. Γιατί δεν ξεκινήσατε με το δόλο. Είναι σοβαρό

θέμα. Πολλοί το χαρακτήρισαν επαναστατικό. Δεν θα ήταν σωστό να ξεκινήσει με ένα επίσημο προς όλες τις κοινότητες, που να λέει θέλετε να διαλύσετε το χωριό σας, να καταργήσετε την κοινότητα σας. Ναι ή όχι. Από εκεί, θα έπρεπε να πάρετε τις αποφασίσεις και το όποιο μήνυμα και μετά να προχωρήσετε. Δεν

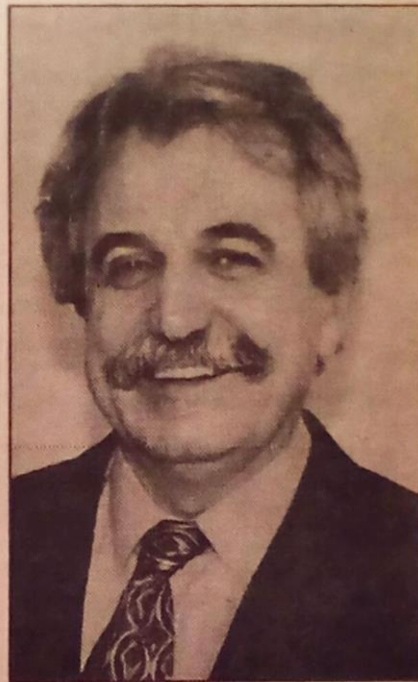
νομήνιμου δήμου, πρέπει να περάσουν μέσα από την έδρα άλλου δήμου. Προκειται για τους γαλακτοκομικές κοινότητες Ανομήνιμου στις κοινότητες Πελαγιάς, Κεραλάρας και Ζερφυτιάς. Για να πάρει στην καινούργια έδρα πρέπει να περάσουν μέσα από την έδρα άλλου δήμου, 30 χιλιόμετρα μακριά.

Ενώ μπορούσε άμεσα να γίνει και αυτός ο δήμος που γίνεται σήμερα και να απορριφτεί από πολλές κοινότητες, που ανήκουν μόλις 2,5 χιλιόμετρα από την έδρα. Δεν έπρεπε να γίνει ξεχωριστός δήμος να παραμείνει κοινότητα Αργαλιά Μεσογην, να είναι μέσα στους γαλακτοκομικούς χωριάς

Αποτελεσματικούς δήμους θέλει η Κυβέρνηση

ΤΟΝΙΣΕ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ Ο ΜΠΕΝΟΣ

“Τη δημοκρατική αρχή της εκπροσώπησης των κατοίκων, αλλά και την αποτελεσματικότητα ταυτόχρονα επιδιώκει η κυβέρνηση με το νέο τρόπο συγκρότησης των δήμων” είπε την Τρίτη στη Βουλή, κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου για τις συνενώσεις, ο υφυπουργός Εσωτερικών Σταύρος Μπένος.

Παράλληλα ο κ. Μπένος είπε και τα εξής: “Έχουμε το δήμο που πρέπει να είναι αποτελεσματικός και θέλουμε και τα τοπικά συμβούλια να έχουν λόγο. Όταν ένα τοπικό συμβούλιο διατυπώσει μια γνώμη, ή κάνει μια πρόταση, η οποία αγγίζει την τοπική κοινωνία, σε καμία περίπτωση δεν θα μπορέσει να την ανατρέψει το δημοτικό συμβούλιο”.

Επίσης σε κάποιο άλλο σημείο της ομιλίας του ο Μεσσήνιος υφυπουργός ανέφερε: “Δεν θα είναι κατάκτηση η μεταφορά αρμοδιοτήτων στα τοπικά συμβούλια. Η κατάκτηση θα είναι να φτάσουμε κάποια στιγμή να είναι όλα στο ενιαίο κέντρο, στο δήμο δηλαδή, στο μεγάλο δημοτικό συμβούλιο”.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ

Πρόχειρος για τη Μεσσηνία ο «Καποδίστριας»

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΣΑΜΑΡΑ ΠΟΥ ΜΙΛΑΕΙ ΓΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

«Η καλύτερη περιγραφή της Πολιτικής Αρχής που είναι αυτή οι ιδέες. Πρέπει να την κερδίσει. Πρέπει να είναι δυναμικά σταθερά. Πρέπει να θέσει τα κατευθυνόμενα»
Δεν θέλουμε να το πούμε μόνοι μας τον κλάδο της «Προόδου» της Πολιτικής Αρχής. Αντιμετώπιζουμε το αποκλειστικό ενδιαφέρον της ομογενότητας στο σύνολό της με Γιώργη Σαμαρά.

Οι υποθέσεις από τον χώρο που ανήκουμε.

Ερ.: Είχε κάποιο ιδιαίτερο χαρακτήρα η πολιτική επικεφαλής; Γιατί ήταν αρκετά αυτοί που έλεγαν ότι ο Σαμαράς δεν έδειχνε το ενδιαφέρον που έπρεπε για το Νόμο, δεν κυριοκρίτησαν τόσο τακτικά.

Απ.: Έχω το θάρρος να σχολιάσω το λάθος και τις παραλείψεις μου. Είναι γεγονός ότι μια κυβέρνηση με στοιχεία

ψηφίσει στη Ν.Δ., ότι θα μπορούσατε να προσφέρετε περισσότερο ως στέλεχος του κόμματος που ανδρωθήκατε;

Απ.: Πρόγματι υπήρξαν. Από εκεί και πέρα - το έχω πει πολλές φορές - κανένας τρίτος δεν μπορεί να αποφασίζει για μας.

Ερ.: Τελευταία διαδίδουμε ευχαριστήρια κοινοτήτων προς το πρόσωπό σας για την ιδιαιτερότητα

αποτελεσματικότερα και αποδοτικότερα, αλλά και ως προς την αποστολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Δεν είναι τίποτα άλλο παρά τοπική δημοκρατία.

Στην περίπτωση της Μεσσηνίας παρατηρούμε το φαινόμενο - γεγονός που αποκνύει και την προέλευσή του «Καποδίστρια» - ότι περισσότεροι δήμοι δημογραφικά απομακρυνίζονται γρηγορά

Δεν έδωσε χρονοδιάγραμμα για την μεταρρύθμιση ο Ραγκούσης

ΣΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΑΕ

Δεν δεσμεύτηκε ο υπουργός Εσωτερικών Γιάννης Ραγκούσης, στη συνάντησή του, προχθές, με τη διοίκηση της ΕΝΑΕ, για συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα ως προς τη διαδικασία της προετοιμασίας - πόσο μάλλον της εφαρμογής της διοικητικής μεταρρύθμισης.

Ωστόσο, φάνηκε ότι υπάρχει βούληση - από πλευράς κυβέρνησης - οι εκλογές της αυτοδιοίκησης τον επόμενο χρόνο να διενεργηθούν με βάση το νέο πλαίσιο.

Τα παραπάνω γνωστοποίησε ο νομάρχης Μεσσηνίας - και πρόεδρος της Ενωσης Δημάρχων Δράκος, ενημερώνοντας χθες τα τοπικά μέσα ενημέρωσης σχετικά με τη συνάντηση.

Στην ίδια συνάντηση, σύμφωνα με το Δ. Δράκο, ο υπουργός διαβεβαίωσε ότι θα θέσει στη διάθεση της ΕΝΑΕ ένα κείμενο με τα πρώτα συμπεράσματα από τις εργασίες της επιστημονικής επιτροπής του υπουργείου, προκειμένου να αξιοποιηθεί για τις διαβουλεύσεις που θα ακολουθήσουν.

Ο νομάρχης επισήμανε το χρονοδιάγραμμα και ο αριζωνας περαίωσης της νομοπαρασκευαστικής δουλειάς που απαιτείται για τη διοικητική

μεταρρύθμιση ήταν ένα από βασικά ζητήματα που η Ενωση έθεσε στον υπουργό.

Παράλληλα, τέθηκε στον υπουργό Εσωτερικών και το θέμα της φορολογικής μεταρρύθμισης, καθώς - όπως είπε ο Δ. Δράκος - «εάν δεν υπάρχει οικονομική αυτοδυναμία, δεν υπάρχει πραγματική αποκέντρωση με αυτοδιοίκηση, για αυτοδυναμία των περιφερειακών αυτοδιοικητικών θεσμών και περιφερειακή δημοκρατία». Επιπλέον, η διοίκηση της ΕΝΑΕ έθεσε και ζήτημα αρμοδιοτήτων μέσα στη δομή του γενικότερου συστήματος της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης.

Συζητήθηκε επίσης - συνεχι-

σε ο νομάρχης - η κρίσιμη, όπως τη χαρακτήρισε, διαδικασία που αφορά στη μεταβατικότητα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ώστε στην ενδιάμεση φάση μέχρι την υλοποίηση του νέου διοικητικού πλαισίου να μην δημιουργηθούν προβλήματα στο θεσμό.

Αυτό, όπως εξήγησε ο Δ. Δράκος, σημαίνει ότι θα πρέπει να συνεχιστούν κανονικά οι χρηματοδοτήσεις που θεσμικά προορίζονται για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, με τη μορφή που αυτές έχουν σήμερα:

«Θα είναι τραγικό αν θεωρηθεί ότι το υπόλοιπο χρονικό διάστημα η Αυτοδιοίκηση δεν χρειάζεται υποστήριξη.

Θα δημιουργηθούν προβλήματα τόσο στην περιφέρεια και περισσότερο στη λειτουργία του ίδιου σμού».

Ο νομάρχης ανι εξάλλου και στην απόδοση, των οφειλών που έγινε προς τη γύ για το οικονομικό που προκύπτει αι απόδοση, των οφειλών στην Αυτοδιοίκηση που έχουν θεσμοθετηθεί να αποδοθούν 63.000.000 ευρώ από τον προϋπολογισμό 2009, και η πρόβλεψη των 76.000.000 ευρώ από τον επόμενο, σημείωσε.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Ενιαία Πελοπόννησος ζητά η Γιαννακού

Υπέρ της δημιουργίας μιας ενιαίας, ισχυρής Περιφέρειας Πελοποννήσου στα φυσικά γεωγραφικά της όρια, τάσσεται η βουλευτής Νάντια Γιαννακοπούλου με επιστολή προς τον υπουργό Εσωτερικών Γιάννη Ραγκούση.

Όπως ανακοινώθηκε από το πολιτικό της γραφείο, η κ. Γιαννακοπούλου στην επιστολή της επικρίνει τον κατακερματισμό του γεωγραφικού διαμερισματος της Πελοποννήσου σε τρεις Περιφέρειες (Αττικής, Πελο-

ποννήσου και Δυτικής Ελλάδας) και παραθέτει "αυτονόμια, ορθολογικά και ρεαλιστικά κριτήρια και επιχειρήματα για την συνένωση της Πελοποννήσου, με βάση, ως επί το πλείστον, τις αναπτυξιακές προοπτικές που θα επιφέρει μια τέτοια κίνηση".

Στη συνέχεια, η κ. Γιαννακοπούλου προτείνει την διεξοδική εξέταση όλων των κριτηρίων "για την εκπλήρωση της πρότασης αυτής και την εξασφάλιση των ευρύτερων δυνατών συναινέσεων". Μάλιστα, εν-

θαρρύνει "την αντιμετώπιση του θέματος με την σοβαρότητα που μόλις στο θέμα αυτό, πέρα από κροκομμαιτικές και στενόμυνη αντιλήψεις, όπως το ποια πόλη είναι πρωτεύουσα της Περιφέρειας κ.ά."

Στον επίλογό της, η κ. Γιαννακοπούλου αναφέρει τα χαρακτηριστικά της κοινής ιστορικής παράδοσης και ταυτότητας των Πελοποννησίων που παραμένει ισχυρή παρά τη σύγχρονη διοικητική διαίρεση

οσμός δαπανών με τη διοικητική μεταρρύθμιση

14 Νοεμβρίου νέοι αρχοί - περιφερειάρχες

Νίκας ο Νίκας με την για νέο δημαρχείο

Παράλογες στον Καλαμάτας

οι περιφερειακοί της Καλαμάτας
Παρασκευή στις 8
πρωινών στελεχών του ΥΠΕ-
νοδόχου εταιρείας.

Νίκας - ο οποίος την πε-
νόντη με τον διευθυ-
ντή Γιάννη Καρνεζή για το
πρώτη φορά το ενδεχόμε-
νο άρξονα ώστε να βελτιώ-
σει

ΣΕΛΙΔΑ 40

ΠΟΝΝΗΣΟΥ

πρώτες εκλογές

στην Τρίπολη. Υποψη-
φίες έχουν υποβάλει
συνδυασμοί της υπο-
στην πρώτη καθηγή-
τρια Γεωργία Σανθόκη-Κα-
ρυσού, με υποψήφιος
αυτάνεις τους Αντώνιο
Κουβάλα (καθηγητή),
Γιάννη Θωμάκο (καθη-
γητή) και Απόστολο Στεργι-
ανή (αναπληρωτή καθη-
γητή) και του υποψήφιου
καθηγητή Θεόδω-
ρο Παπαθεοδώρου με
υποψήφιος αντιπρωτεύ-
ον αναπληρωτές καθηγη-
τες Αντώνιο Μασσέλο,
Γεώργιο Φωτόπουλο και
Αντώνιο Γεωργιάδη.

Και οι δύο λωρίδες στο Αρτεμίσιο από Δευτέρα

Τη Δευτέρα 21 Δεκεμβρίου θα παραδο-
θούν στην κυκλοφορία και οι δύο λωρίδες
κυκλοφορίας τόσο της παλιάς όσο και της νέ-
ας σήραγγας. Στο μεταξύ στην κυκλοφορία
θα δοθεί σήμερα στις 12 το μεσημέρι η αρι-
στερή λωρίδα της παλιάς σήραγγας Αρτεμίσιο-
υ. Τη λωρίδα αυτή θα χρησιμοποιούν τα
οχήματα που κινούνται προς Καλαμάτα, ενώ
αυτά που κινούνται προς Αθήνα θα χρησιμο-
ποιούν την αριστερή λωρίδα της νέας σήραγ-
γας. Όμως, από τις 6 το πρωί της Δευτέρας
έως τις 6 το απόγευμα της Τετάρτης 23 Δε-
κεμβρίου, θα γίνεται εναλλαγή διακοπή της
κυκλοφορίας στις λωρίδες της νέας σήραγ-
γας. Έτσι, τα αυτοκίνητα που κινούνται προς
Αθήνα αλλιώς θα χρησιμοποιούν τη δεξιά
λωρίδα και αλλιώς την αριστερή. Σύμφωνα
με την ανακοίνωση της Αστυνομικής Διεύ-
θυνσης Αρκαδίας, το όριο ταχύτητας και στις
δύο σήραγγες είναι 80 χιλιόμετρα την ώρα.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ Δ.Σ. Μόνο παραδοσιακά προϊόντα στο πανηγύρι της Υποσηνής

Αντίθετος είναι ο Εμπορικός Σύλλογος Καλαμά-
τας αλλά και οι μεσοφίλοι του Δημοτικού Συμ-
βουλίου με το να επιτραπεί η πώληση ειδών που
δεν είναι παραδοσιακά στο πανηγύρι της Υποση-
νής. Χθες η Δημοτική Επιτροπή πήρε απόφαση
να σταθεί επιτροπή από εκπαιδευτικούς άλλων
των παρατάξεων η οποία θα προσδιορίσει με
ακρίβεια ποια είναι τα παραδοσιακά είδη. ΣΕΛ. 5

Σε νέα βάση θέτει πλέον
τις αλλαγές στην αυτοδιοί-
κηση η κυβέρνηση, προ-
βλέποντας τη διοικητική με-
ταρρύθμιση ως ένα από τα
μέτρα περιορισμού των δη-
μοσίων δαπανών. Τη λογική
αυτή σηματοδοτεί η αναφο-
ρά του πρωθυπουργού Γ.
Παπανδρέου σε πρόσφατη
συνέντευξη, που προβλήθη-
κε καθυστερημένα αλλά
έχοντας στα χθεσινά δελτία
ειδήσεων αθηναϊκών τηλεο-
πτικών σταθμών. Τα επιχει-
ρήματα αυτής της λογικής
συνίστανται στον περιορι-
σμό των αμοιβών αιρετών
λόγω συρρίκνωσης του ση-
μερινού τους αριθμού, αλλά
και στην οικονομία κλίμακας
λόγω συγκέντρωσης των
υπηρεσιών. Έτσι η διοικητι-
κή μεταρρύθμιση ως πολιτι-
κή πρωταρχική βρίσκεται
στον αντίποδα της λογικής
που ακολούθησε η ΝΔ, η
οποία διέκοψε τη σχετική
διαδικασία επικαλούμενη
το... κόστος της διοικητικής
μεταρρύθμισης.

Έτσι μετά τις πρόσφατες
αυσκέψεις που έγιναν στην
Αθήνα, ο υπουργός Εσωτε-
ρικών Γιάν. Ραγκούσης, σε
συνέντευξη στην πρωινή εκ-
πομπή του Mega, δήλωσε
κατηγορηματικά ότι καταρ-
γούνται οι νομαρχίες, ενώ ο
πρωθυπουργός εξαγγέλι-
ντας την απόφαση ολοκλή-
ρωσης της μεταρρύθμισης,
ανακοίνωσε από το Ζάππειο
ότι οι εκλογές θα γίνουν στις
14 Νοεμβρίου.

ΚΛΕΙΣΤΑ
31 ΣΧΟΛΕΙΑ
ΚΑΙ 3 ΠΑΙΔΙΚΟΙ

Υφέση
κρουσμάτων
της γρίπης

Σχετική ύφεση παρατη-
ρείται στα κρούσματα της
νέας γρίπης μεταξύ των μα-
θητών στα σχολεία του νο-
μού μας, από τα οποία ση-
μερα θα μείνουν κλειστά
31, όπως επίσης 3 παιδικά
και ένας βρεφονηπιακός

Στην ευθεία για τις περιφέρειες

Μοντέλο βασισμένο στον σημερινό διοικητικό χάρτη, συν Αθήνα και Θεσσαλονίκη, προωθεί η κυβέρνηση

Τη σύσταση μιας ανεξάρτητης επιτροπής, η οποία με βάση προεπιλεγμένα κριτήρια θα προχωρήσει στη χάραξη των γεωγραφικών ορίων - ή ακόμη και στην επαναχάρση των νέων ΟΤΑ, και συνεπικώλυθα στην κατανομή και των νέων εκλογικών περιφερειών οι οποίες θα προβλεπθούν με τον νέο εκλογικό νόμο, και θα λειτουργήσει στην πράξη σαν κυματοδράστης για τυχόν πιέσεις και αντιδράσεις, προτείνει στον υπουργό Εσωτερικών κ. Ι. Ραγκούση η Επιστημονική Επιτροπή για τον «Καποδίστρια 2». «Η επιτροπή που θα συσταθεί θα πρέπει να ασχολείται μόνιμα με τα ζητήματα που θα ανακύπτουν γύρω από τη διοικητική μεταρρύθμιση και να παρακολουθεί σε βάθος χρόνου το όλο εγχείρημα» επιστημαίνουν μέλη της επιτροπής προς «Το Βήμα». Σε αυτό το πλαίσιο, τα μέλη της αποφάσισαν μάλιστα να μη συμπεριλάβουν στο πόρισμά τους χάρτες με τους νέους ΟΤΑ, αν και αποτελεί κοινή πεποίθηση ότι σαν μπουσουλάς θα χρησιμοποιηθεί η σχετική μελέτη του Ινστιτούτου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο κ. Ραγκούσης, παρά ταύτα, όπως αναφέρουν ασφαλείς πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του «Το Βήμα», έχει συστήσει μια ομάδα στελεχών του Παζαϊκ η οποία έχει ήδη προχωρήσει σε μια άτυπη χωροταξική κατανομή των νέων δήμων, έτσι ώστε, όπως επιστημαίνουν, «η κυβέρνηση να είναι έτοιμη, καθώς ο χρόνος πιέζει, οι προσεχείς εκλογές

που είναι τον Νοέμβριο του 2010 να γίνουν με τον νέο διοικητικό χάρτη». Έχει αποφασιστεί ταυτοχρόνως ο νέος διοικητικός χάρτης να συνδυαστεί και με το νέο εκλογικό σύστημα και να αποτελέσει «μια ενιαία ενότητα», ανεξαρτήτως του χρόνου που θα υλοποιηθεί η κάθε μια πρωτοβουλία. Έτσι, είναι απολύτως βέβαιοι ότι αν και ο χάρτης των νέων ΟΤΑ δεν έχει λάβει ακόμη την οριστική του μορφή ο αριθμός των δήμων που θα προκύψουν από τον «Καποδίστρια 2», με βάση και τα κριτήρια τα οποία προτείνει η επιστημονική επιτροπή, δεν θα υπερβαίνει σε καμία περίπτωση τους 380. Ο αριθμός των υφιστάμενων νομαρχιών που θα μετατραπούν σε «περιφερειακά διαμερίσματα» θα διατηρηθεί. Οι νέες περιφέρειες στις οποίες θα μεταφερθεί ο δεύτερος βαθμός αυτοδιοίκησης θα είναι 14, συμπεριλαμβανομένων των νέων μητροπολιτικών διοικήσεων στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Θα διατηρηθούν με άλλα λόγια τα γεωγραφικά όρια των υφιστάμενων διοικητικών περιφερειών με εξαίρεση την Αττική και τη Θεσσαλονίκη που θα μετατραπούν σε μητροπολιτικές διοικήσεις, αν και έλεγα από αυτό η Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας δεν θα καταργηθεί όπως η Περιφέρεια Αττικής. Ερωτηματικό παραμένει ωστόσο πόσες και ποιες θα είναι οι νέες διοικητικές περιφέρειες. Τα σενάρια που έχουν πέσει στο τραπέζι είναι τρία: πρώτον, να παραμείνουν οι σημερινές 13 διοικητικές

περιφέρειες, δεύτερον, να συσταθούν νέες διοικητικές περιφέρειες σε επίπεδο νομαρχιών και, τρίτον, να συνενωθούν οι υφιστάμενες περιφέρειες και από τη συνένωση αυτή να προκύψουν πέντε νέες «υπερπεριφέρειες». Από τα σενάρια αυτά το πρώτο κερδίζει έδαφος, ενώ το δεύτερο είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα απορριφθεί. Ανεξαρτήτως ποιο σενάριο θα επιλεγεί, τελικά τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής που επεξεργάζονται το νέο εκλογικό σύστημα έχουν καταλήξει ότι 120 βουλευτές θα εκλέγονται στις ευρείες εκλογικές περιφέρειες και οι 180 στις υπό σύσταση μονοεδρικές. Οι μονοεδρικές περιφέρειες θα συσταθούν με βάση καθαρά πληθυσμιακά κριτήρια εντός των υφιστάμενων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων που, μετά τη διοικητική μεταρρύθμιση, θα μετατραπούν σε «περιφερειακά διαμερίσματα» των νέων περιφερειών. Η επιτροπή έχει ήδη καταλήξει ότι κάθε μία από τις 180 μονοεδρικές περιφέρειες που θα συσταθούν θα «αντιστοιχεί» σε 60.000 ή 65.000 κατοίκους. Παράλληλα, θα διατηρηθούν οι υφιστάμενες μονοεδρικές περιφέρειες. Οι ευρείες εκλογικές περιφέρειες, στις οποίες θα εκλέγονται με λίστα 120 βουλευτές στους οποίους θα ενταχθούν οι βουλευτές Επικρατείας, θα ταυτίζονται γεωγραφικά με τις 14 υπό σύσταση αυτοδιοικητικές περιφέρειες.

[Του Δημήτρη Νικολακόπουλου από την εφημερίδα "ΤΟ ΒΗΜΑ"]

Προβληματισμός και ανησυχία μετά τη δεύτερη ημέρα

ΠΕΝΤΕ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΜΙΛΟΥΝ ΣΤΗΝ "Ε"

Προβληματισμός στις τάξεις των αυτοδιοικητικών παραγόντων της χώρας για τις ασάφειες σχετικά με τα οικονομικά του "Καλλικράτη", αλλά και για το θετικό τοπίο στο χωροταξικό επικρατούσε κατά τη χθεσινή δεύτερη ημέρα του συνεδρίου της ΚΕΔ-ΚΕ στην Αθήνα. Η "Ε" επικοινωνήσε και πήρε με ακόμα πέντε δημάρχους της Μεσογίας με σκοπό να παρουσιάσει τις αντιδράσεις των δημοτικών αρχόντων του νομού σχετικά με τα τεκταινόμενα στο συνέδριο.

Ρεπορτάζ

Δημάρχους Πλημμένους

"Όλοι ήρθαμε με καλές προθέσεις αλλά τα πράγματα φάνηκαν πιο δύσκολα" τόνισε η δήμαρχος Μελιγαλά Ελένη Αλειφέρη αναφερόμενη κυρίως στις "υπεκφυγές" των τοποθετήσεων για τα οικονομικά, αλλά και στο διαφαινόμενο κλίμα για το

χωροταξικό, το οποίο όπως τόνισε η κ. Αλειφέρη δεν έχει κριθεί ακόμα.

Η αίσθηση που μένει από το συνέδριο σύμφωνα με τη δήμαρχο Μελιγαλά πάντως είναι ότι "ενισχύεται ο προβληματισμός και η ανησυχία", ενώ το ευχάριστο είναι ότι υπάρχει κοινή θέση για την ομοσπονδιακή διακυβέρνηση των νέων δήμων.

Το γεγονός ότι όλο και περισσότεροι άνθρωποι της αυτοδιοίκησης αρχίζουν να δέχονται την νέα μεταρρύθμιση επισημαίνει ο δήμαρχος Κορώνης Θεόδωρος Σαλιαντής. Ο κ. Σαλιαντής πάντως σημείωσε ότι οι μεγαλύτερες δυσκολίες εντοπίζονται στο χωροταξικό αλλά και στο σύντομο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την εφαρμογή του "Καλλικράτη". Την ανάγκη για ακόμα περισσότερο διάλογο για τον "Καλλικράτη" επεσήμανε ο δήμαρχος Φιλιππιάδος Αλκης Ξύγκας και με τη σειρά του σημείωσε ότι "το κρισιμότερο θέμα είναι το χωροταξικό, αφού για τα

υπόλοιπα θέματα μπορούμε να πούμε νερό στο κρασί μας".

Αναφερόμενος στην περίπτωση του δικού του δήμου τόνισε ότι ο δήμαρχος πρέπει να παραμείνουν οι δημόσιοι, ενώ προσηγγίσει τη βιωσιμότητα της εκδήλωσης για τον "Καλλικράτη" αλλά και για αγροτικά θέματα Παρασκευή στο Φουρναράκι την παρουσία βουλευτών του νομού.

"Γίνεται σκληρή μάχη για τα οικονομικά" παρατήρησε ο δήμαρχος Αβίας Παναγιώτης Μπασάκος συνεχίζοντας λέγοντας πως από τα πράγματα δεν έχουν ξεκαθαριστεί τα χωροταξικά, το οποίο "και αν είναι περισσότερο, περιμένοντας παρ' όλα αυτά και πιο εξειδικευμένες προτάσεις θέματα διοίκησης.

Τέλος ο δήμαρχος Χίτωνος Παναγιώτης Δαρσακλής δήλωσε ότι η τρέχουσα κατάσταση αναμονής με βγουν τα τελικά συμπεράσματα του συνεδρίου για να μπορεί να κριθεί εκτενώς για το θέμα.

Ο "ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ" ΠΑΙΡΝΕΙ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΥΛΗ Σε θέση μάχης για τους νέους δήμους

Η ολοκλήρωση της διαβούλευσης στο επίπεδο των κορυφαίων αυτοδιοικητικών οργανώσεων, ανοίγει το δρόμο για την κατάθεση του νομοσχεδίου που θα υλοποιεί το σχέδιο "Καλλικράτης" καθώς η κυβέρνηση φέρεται διατεθειμένη να παραχωρήσει στις εκλογές της 17ης Νοεμβρίου με το νέο θεσμικό πλαίσιο. Είναι πλέον όλοι βρισκόμενοι σε θέση μάχης, έχουν αρχίσει συσκέψεις στελεχών των δύο μεγάλων κομμάτων σε διάφορες περιοχές της Νότιας Πελοποννήσου, ενώ φροντίζουν τα σενάρια και οι εκπαιδευτές τοπικών παραγόντων που θέλουν επίκεντρο των συνελεύσεων τους... δικούς τους δήμους. Οι αντιδράσεις είναι έντονες και επηρεάζουν άμεσα και στην πρόσφατη συνεδρίαση του πολιτικού συμβουλίου του ΠΑΣΟΚ (φωτό) τα μέλη του οποίου είναι απωθώστες της δυσφορίας των τοπικών παραγόντων, οι οποίοι παίζουν για περισσότερους δήμους ανά νομό. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ήδη έχουν αρχίσει να εμφανίζονται σενάρια για 400 αντί 370 δήμων.

Πέτρες και χαλάζι στο Καλαμάτα - Σπάρτη

Πέτρες, έβρηες, χιόνι το πρωί στο δρόμο Καλαμάτα-Σπάρτη, ενώ αιεταχρόνιες εσθλιώδεις ισχυρή χαλαζόπτωση. Τα προβλήματα εμφανίζονται στα τμήμα από το 28ο μέχρι το 42ο χιλιόμετρο του δρόμου και δημιουργούν δυσκολίες στην κίνηση των οχημάτων, χωρίς όμως να διακοπεί και η κυκλοφορία. Συντηγείο της ΔΕΛΣε χρησιμοποιήθηκε για να καθαρίσει το δρόμο από τις πέτρες και τον κρύατος ανασκό.

ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ Η ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Σκουπιδοτόποι σε κάθε γωνία

Σε συζήτηση για μετανάστες ο μητροπολίτης Μεσσηνίας

Σε συζήτηση που θα γίνει σήμερα στις 7 το βράδυ στην Παλιά Βουλή με τίτλο "Προς ένα νέο μαθησιακό πλαίσιο" θα πάρει μέρος ο μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος. Τη συζήτηση θα συντονίσει ο μαθηγής, Νίκος Αλιβάνος και θα πάρουν μέρος μεταξύ άλλων ο πρόεδρος της ΓΣΕΕ Πάν Παυλίτσου, ο αντιπρόεδρος του ΣΕΒ Χ. Κορμιάς, ο πρόεδρος του ΔΣΑ Α Παύλος και ο πρόεδρος της ΔΟΕ Α. Μπαρής.

ΕΚΛΟΓΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ "ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ"

Διατηρείται η σημερινή Περιφέρεια Πελοποννήσου

"Καλλικράτης", το σχέδιο για τη νέα αρχιτεκτονική κράτους και αυτοδιοίκησης με εκλογή περιφερειαρχών και περιφερειακών συμβουλίων, αλλά και συνέχιση των δήμων. Όνομα συμβολικό ενός εκ των αρχιτεκτόνων του Παρθενώνα, αλλά και των μακρών τειχών που ένωναν την Αθήνα με τον Πειραιά. Με βάση τα στοιχεία που παρουσίασε ο υπουργός Εσωτερικών στο Υπουργικό Συμβούλιο το οποίο συνήλθε εκτάκτως χθες το απόγευμα, οι

νέες περιφέρειες με αιρετά όργανα θα αναπτυχθούν στα όρια των σημερινών και θα είναι αυξημένες κατά μία, καθώς στην Αττική και τη Θεσσαλονίκη θα παίξουν ρόλο μητροπολιτικές αυτοδιοικήσεις. Θα υπάρχουν ακόμη 7 κρατικές περιφέρειες οι οποίες θα υποκαταστήσουν τις υπάρχουσες 13 αφού αναρρωθεί το πλαίσιο αρμοδιοτήτων και λειτουργίας. Με βάση την ανακοίνωση ότι οδηγό για τη συνέχιση των δήμων αποτέλεσε η μελέτη του Ινστι-

τούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και την εξαγγελία ότι συνολικά θα υπάρχουν 370 δήμοι σε όλη τη χώρα, φαίνεται ότι δεν θα υπάρχουν στην τελική πρόταση σοβαρές αποκλίσεις για τις αρχικές προβλέψεις σχετικά με τους νομούς της Νέας Πελοποννήσου: 6 για τη Μεσσηνία, 6 ή 7 για την Αρκαδία, 6 με δύο σενάρια για την Λακωνία. Εξ άλλου στο 1/3 των σημερινών υπολογίζεται ότι θα μειωθούν οι δημοτικές επιχειρήσεις.

ΣΕΛΙΔΑ 6

"Ανάβει" η μάχη του "Καθλικράτη"

μοι στη Μεσσηνία επιθώρια ελιγμών

ΝΩΣΤΟΣ ΚΡΑΝΟΦΟΡΟΣ ΓΙΑ 50 ΕΥΡΩ

όλησε τον υπάλληλο ΕΥΑΚ Δήμο Ρούμφο

πυροβόλησε
πάλληλο της
αριστερά απει-
κάρει το πορ-
μετά τις 9 το
την επίθεση
από το ασ-
απαιτού του
Τραπέζι του
τοφάρι σου
πε ο σήνω-
τοφάρι και
στο πόδια.
ραυρηγμέ-
ας, καθώς
στο δεξι
τραυματί-
ΣΕΛΙΔΑ 9

"Ανάβει" η μάχη για τον "Καθλικράτη" και η κινητικότητα γίνεται όλο και περισσότερο έντονη όσο πλησιάζει η κατάθεση του σχετικού νομοσχεδίου στη Βουλή, που είναι υπό επεξεργασία.

Με δεδομένες τις αντιδράσεις αυτοδιοικητικών στελεχών, το ΠΑΣΟΚ επιχειρεί να μπει συντεταγμένα στη συζήτηση ώστε να έχει τις μικρότερες δυνατές απώλειες από την αναπόφευκτη συγκρούση. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας εντάσσεται και η συζήτηση που θα γίνει την Τρίτη στα γραφεία του κόμματος στην Καλαμάτα, παρουσία του μέλους του Πολιτικού Συμβουλίου Νίκου Ανδρουλάκη.

Στο μεταξύ φαίνεται ότι σημείο εκκίνησης της συζήτησης για τη Μεσσηνία είναι η επαρχιακή βάση διαχωρισμού σε 4 δήμους, έτσι ώστε να υπάρχουν περιθώρια ελιγμών και υποχωρήσεων από την κυβερνητική πλευρά. Ενδεχομένως η αρχική πρόταση να περιλάβει 5 δήμους, καθώς υπάρχει προβληματισμός και για τη Μάνη και για την Τριφυλία. Στο μεταξύ σε συνάντηση που έγινε στο Πεταλίδι, οι 3 Δήμοι της Ανατολικής Πυλίας (Κορώνης, Αίγειας, Πεταλιδίου) και ο Δήμος Βουφράδας συμφώνησαν σε συγχώνευση, διαφώνησαν όμως για την έδρα. ΣΕΛΙΔΑ 4

INTERNET

τά Σαμαρά ο Σκοπιανό

ποιές συνοδεύονταν από ανθε-
νικά σχόλια. Μετά από μήνυση
κ. Σαμαρά, αστυνομικοί του
μήματος Δίωξης Ηλεκτρονικού
κλήματος εντόπισαν τα ηλεκτρο-
τά ίχνη του δράστη με τη συν-
ομή της Ιντερπόλ. Ο δράστης

εντοπίστηκε και ακιματίστηκε σε
βάρους του δικαγραφία από τις ει-
σαγγελικές αρχές των Σκοπίων. Η
υπόθεση οδηγήθηκε προσφάτως
στα δικαστήρια, αλλά η εκδίκαση
αναβλήθηκε γιατί δεν παρουσιά-
στηκε ο κατηγορούμενος.

Η Τρίπολη διοικητικό κέντρο της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Επιφυλάξεις
Εύνοια Τρίπολης

Με το κεντρικό θέμα της ημερήσιας διάταξης της συνελεύσεως του δημοτικού συμβουλίου της Τρίπολης, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 19 Φεβρουάριου, τη συνελεύσεως δεν απασχολήθηκε ιδιαίτερα η θέση των υπηρεσιών σε επίπεδο Περιφέρειας, αφού μόλις πέρασε η συζήτηση για την «ανάπτυξη» αυτή το κεντρικό θέμα της συνελεύσεως συζητήθηκε στο θέμα της θέσης των υπηρεσιών, Περιφέρειας, Πελοποννήσου, και ιδιαίτερα που η Πελοποννήσια περιφέρειά μας. Παράλληλα, ιδιαίτερη ευνοϊκή ήταν η απασχόληση με το θέμα αυτό, αφού η Τρίπολη να παραμένει το κεντρικό κέντρο της Πελοποννήσιας Περιφέρειας δε πως γαστρονομία και άλλων, η Λακωνία δεν απασχολήθηκε και είναι και έχουν δηλώσει ότι θέλουν η Τρίπολη να είναι η νέα της Περιφέρειας.

του που θα περιωθούν από τον «Καλλικράτη». Πρότεινε να εξεταστεί το όλο θέμα όχι με βάση το συμφέρον, αλλά με ετοιμοδομητική, προοδευτική και πατριωτική διάθεση, ενώ πρόσθεσε ότι θα πρέπει να λάβουμε να καταλάβουμε ότι η Τρίπολη είναι προτεραιότητα του νομού και να μην τη βλέπουμε με απαισιοδομία. Ο κ. Κοσιάνης συμπλήρωσε ότι βγήκε ομόφωνο ψήφισμα πως η Τρίπολη πρέπει να παραμείνει κέντρο της Πελοποννήσιας Περιφέρειας, ενώ με δύο περιφέρειες γιατί, με τη νέα διοικητική μεταρρύθμιση θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, τις οποίες έχει ανάγκη η Τρίπολη και η Αρκαδία. Αν μας συστήσουν την θέση της «Περιφέρειας «αυτονομία», θέλουμε χωριστοκρατικά ο δήμαρχος Τρίπολης.

Από την πλευρά του, ο αντιδήμαρχος επί των οικονομικών του δήμου Γιάννης Καυρβάλλος, χωρίς να υπάσχονταν ανταποδοτικά τέλη. Ο κ. Καυρβάλλος δήλωσε υπέρ της ισχυρών δήμων, υπέρ της συνένωσης όλων των δήμων δήμων με την Τρίπολη γιατί, όπως είπε, η ανάπτυξη του δήμου Τρίπολης, εξαρτάται την ανάπτυξη και των υπολοίπων».

Ο επικεφαλής της μειοψηφίας Δημοσθένης Σατραπέλλος χαρακτήρισε τον «Καλλικράτη» ως σχέδιο της κυβέρνησης να αποπολιτευτεί τον κόσμο από τα μεγάλα οικονομικά προβλήματα. Πρότεινε να το δοίμε σοβαρά, είπε ο κ. Σατραπέλλος και πρόσθεσε: Το σημαντικότερο είναι ότι γίνεται η έδρα της Περιφέρειας από την Τρίπολη. Σ' αυτό πρέπει να επισκευασθούμε να είναι η μοναχική μας επιδίωξη να παραμείνει η έδρα στην Τρίπολη». Όσον αφορά την πρόταση Σατραπέλλου για ενιαία μέσα διακίνησης και δημοτικών επιβατικών, ο κ.

Σατραπέλλος δήλωσε με νόημα: "Αυτό είναι το γεωμετρικό κέντρο το οποίο είναι καλύτερο κέντρο, γιατί εάν θα επιλέγονταν οι διάφοροι τομείς μετά πλειοψηφία, ο ένας θα νοσεί την... Ανανάκη και οι αντιδήμαρχοι της τη... θέση".
Ο επικεφαλής της ελάσσουσας μειοψηφίας Κώστας Γαλαριώπουλος χαρακτήρισε την πρόταση ότι ως τη μισή με βάση για τον «Καλλικράτη» καλώς, όπως είναι, δεν άκουσε καμία πρόταση για να αλλάξει θέση από την πλευρά Κοσιάνη και Σατραπέλλου. Ο κ. Γαλαριώπουλος συμπλήρωσε πρόταση για: Ισογυρία δήμων, με παρομοίωση σε αριθμό των υπαλλήλων δήμων. "Όσο πιο ισχυρός ένας δήμος, τόσο το καλύτερο για τους πολίτες και τους φορείς του", ανέφερε ο κ. Γαλαριώπουλος. Την παρατήρηση της μειοψηφίας μιας μειοψηφίας, ενός κεντρικού διαμεταστέλλου, με την ενίσχυση των τοπικών συμβουλίων με αρμοδιότητες και «αφήν» προτείνοντας που θα διαπραγματευόταν οι ίδιοι. Τον χαρακτήρισε του «αρχαίο» εν γένει διαμεταστέλλου της παλαιάς αυτοδιοίκησης από τα κείμενα. Πρότεινε να αλλάξει τον εκλογικό νόμο με ενιαία μέσα διακίνησης και δημοτικών επιβατικών", κατέληξε στις δηλώσεις του ο κ. Γαλαριώπουλος.
Στη διάρκεια της συνελεύσεως το λόγο πήραν και ορισμένα δημοτικά συμβούλια που εξήγησαν τις αιτιάσεις τους για το θέμα της συνένωσης των δήμων, ενώ παρών ήταν και ο πρόεδρος της ΤΕΔΚΑ Παύλος Μαυροπούλος.

Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΟ ΥΠΟΨΗΦΙΟ

Εφτασε η ώρα για τη νέα αρχιτεκτονική των ΟΤΑ

«Τρέχει» από σήμερα η υπόθεση της νέας αρχιτεκτονικής, όπως χαρακτηρίζονται πλέον οι αλλαγές στην αυτοδιοίκηση, καθώς το σχετικό σχέδιο με τα θεσμικά ζητήματα παρουσιάζεται και επίσημα στο Υπουργικό Συμβούλιο. Αμέσως μετά οι προτάσεις θα κοινοποιηθούν στις ΤΕΔΚ, προκειμένου να τις συζητήσουν ώστε να εκφράσουν τις απόψεις τους στο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ που πραγματοποιείται από 18 μέχρι 20 Ιανουαρίου με αποκλειστικό θέμα τη διοικητική μεταρρύθμιση.
Με δεδομένο το ότι εκδηλώνονται αντιδράσεις στο εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ και κυρίως από πολλούς σημερινούς δημάρχους, γίνονται διαδοχικές συσκέψεις κομματικών και αυτοδιοικητικών στελεχών από όλη την Ελλάδα, έτσι ώστε οι κομματικοί παράγοντες να εμφανισθούν κατά το δυνατόν με ενιαία θέση στο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ και να αποφασισθεί μια μεσαία θέση της πρωτοβουλίας, που θα είχε σοβαρό αντίκτυπο στο προφίλ της κυβέρνησης.
Από την άλλη πλευρά, στη Νέα Δημοκρατία, παρά το γεγονός ότι η ίδια έχει δεσμευτεί επί της ουσίας, αναμένεται ότι θα υπάρξουν αντιδράσεις παρόμοιες με

«Τρέχει» από σήμερα η υπόθεση της νέας αρχιτεκτονικής, όπως χαρακτηρίζονται πλέον οι αλλαγές στην αυτοδιοίκηση, καθώς το σχετικό σχέδιο με τα θεσμικά ζητήματα παρουσιάζεται και επίσημα στο Υπουργικό Συμβούλιο. Αμέσως μετά οι προτάσεις θα κοινοποιηθούν στις ΤΕΔΚ, προκειμένου να τις συζητήσουν ώστε να εκφράσουν τις απόψεις τους στο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ που πραγματοποιείται από 18 μέχρι 20 Ιανουαρίου με αποκλειστικό θέμα τη διοικητική μεταρρύθμιση.
Με δεδομένο το ότι εκδηλώνονται αντιδράσεις στο εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ και κυρίως από πολλούς σημερινούς δημάρχους, γίνονται διαδοχικές συσκέψεις κομματικών και αυτοδιοικητικών στελεχών από όλη την Ελλάδα, έτσι ώστε οι κομματικοί παράγοντες να εμφανισθούν κατά το δυνατόν με ενιαία θέση στο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ και να αποφασισθεί μια μεσαία θέση της πρωτοβουλίας, που θα είχε σοβαρό αντίκτυπο στο προφίλ της κυβέρνησης.
Από την άλλη πλευρά, στη Νέα Δημοκρατία, παρά το γεγονός ότι η ίδια έχει δεσμευτεί επί της ουσίας, αναμένεται ότι θα υπάρξουν αντιδράσεις παρόμοιες με

Πρέπει να σημειωθεί ότι πληροφορίες αναφέρουν πως υπάρχει συμφωνία υπουργείου και ΚΕΔΚΕ να μην ανοίξει τώρα το θέμα των ορίων που θα έχουν οι νέοι δήμοι.
Σύμφωνα με πληροφορίες που έχουν διαρρεύσει, ο δήμαρχος θα έχει ρόλο «κυβερνήτη» για την περιοχή ευθύνης του και θα ορίζει τοπικούς και τομασικούς αντιδημάρχους. Σε κάθε έναν από τους δήμους που καταργούνται θα ορίζεται τοπικός αντιδήμαρχος, ενώ μπορούν να ορίζονται αντιδήμαρχοι κατά τομέα δραστηριότητας του δήμου (καθαριότητα, υγεία, περιβαλλοντική προστασία κ.λπ.).

Οι εκλογές θα σταυρωθούν σε κάθε πρώην δήμο τους υποψηφίους που προέρχονται από αυτόν, έτσι ώστε να διαμορφωθούν οι ίδιοι την σειρά κατάταξης των υποψηφίων.
Για την εκλογή δημάρχων και περιφερειακών επανέρχεται η ρύθμιση για συγκέντρωση του 50% + 1 που πρέπει να συγκεντρωθεί υποχρεωτικά κάποιος στον πρώτο ή το δεύτερο γύρο. Ο συνδυασμός που κερδίζει θα παίρνει όπως και σήμερα τα 3/5 των εδρών.
Με το σχέδιο θεσμοθετούνται ο Συνήγορος του Δημότη και ο Επιθεωρητής Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ρες, οι τελευταίες πληροφορίες συγκλίνουν στον αριθμό από 12 μέχρι 14. Αυτό το ευρώ, παρότι μικρό, δεν ξεκαθαρίζει την υπόθεση της Περιφέρειας Πελοποννήσου καθώς από το 12 μέχρι το 14 μπορεί να προκύψουν εντελώς διαφορετικά αποτελέσματα για μια ή δύο Περιφέρειες.
Ο ΠΡ. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
Επίθεση στην κυβέρνηση κάνει ο τ. υπουργός Εσωτερικών Προκόπης Παυλόπουλος, ο οποίος στην πρώτη δημόσια παρέμβασή του απεύθει να προκαταλάβει τις θέσεις της ΝΔ και υποδεικνύει σε ΕΝΑΕ και ΚΕΔΚΕ να κρατήσουν αρνητική στάση στο εγχείρημα της διοικητικής μεταρρύθμισης το οποίο ο ίδιος υποστήριζε μέχρι το φθινόπωρο του 2009. Ο κ. Παυλόπουλος μεταξύ των άλλων γράφει:
"Σ' αυτήν την πορεία ανευθυνότητας και αποπροσανατολισμού του ΠΑΣΟΚ θα βρει, όπως είναι αυτονόητο, αντίθετη τη Νέα Δημοκρατία, όσο και αν το φερόμενο της προπαγάνδας του επικειρήσαν να βαφτίσουν, κατά τη γνωριμότητα τακτική τους, την κρουστική αντίθεση του ΠΑΣΟΚ «αυτοδιοικητική πολιτική». Και έληξε ότι ΚΕΔΚΕ

Συγκρατημένη αισιοδοξία για την πρώτη ημέρα

ΠΕΝΤΕ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΜΙΛΟΥΝ ΣΤΗΝ "Ε"

Στην Αθήνα βρίσκεται από χθες η πλειοψηφία των δημάρχων της Μεσσηνίας, αφού εκεί κτυπά μέχρι αύριο η καρδιά της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η "Ε" επικοινωνώντας με πέντε από αυτούς με σκοπό να καταγράψει τον παλμό του "Καλλικράτη", το κλίμα που επικράτησε την πρώτη ημέρα του συνεδρίου της ΚΕΔΚΕ αλλά και τις πρώτες αντιδράσεις των αυτοδιοικητικών παραγόντων.

Ρεπορτάζ

Δημήτρης Πλεμμένος

Ο πρόεδρος της ΤΕΔΚ Μεσσηνίας και δήμαρχος Καλαμάτας Παναγιώτης Νίκας χαρακτήρισε το συνέδριο ως το σημαντικότερο των τελευταίων ετών, σημειώνοντας πως είναι η τελευταία φορά που θα γίνει με την παρούσα σύνθεση. "Ο υπουργός Εσωτερικών ήταν κατηγορηματικός ότι η μεταρρύθμιση θα προχωρήσει με κάθε κόστος και με μοναδικό κριτήριο το δημόσιο συμφέρον" δήλωσε ο κ. Νίκας, ενώ αναφερόμενος στο πλαίσιο των 370 νέων δήμων σημείωσε ότι θα υπάρξει συζήτηση για το θέμα χωρίς όμως ο Γιάννης Ραγκούσης να αφήνει περιθώρια για σημαντικές αλλαγές. Αναφερόμενος στις δηλώσεις του κ. Ραγκούση για τη μη καταβολή των 430 εκατ. ευρώ που οφείλει το κράτος στους ΟΤΑ, τόνισε πως όπως ενημερώθηκαν, αυτά δεν έχουν δοθεί γιατί... απλώς δεν υπάρχουν, ενώ ανα-

φορικά με τους πόρους που ζητά η ΚΕΔΚΕ για την εξασφάλιση βιωσιμότητας της νέας μεταρρύθμισης, ο δήμαρχος Καλαμάτας τόνισε ότι αυτοί θα προέρχονται από το Φόρο Ακίνητης Περιουσίας και τον ΦΠΑ. Ο Παναγιώτης Νίκας πάντως τόνισε ότι παρά την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης για τις αλλαγές, το κλίμα είναι μουδιασμένο αφού πολλοί από τους δημάρχους που συμμετέχουν στο συνέδριο είναι αισιοδόδοι.

Δεδομένη θεωρεί την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης για αλλαγές ο δήμαρχος Πύλου Γιώργος Χρονόπουλος, ο οποίος τόνισε ότι κατά την χθεσινή πρώτη ημέρα του συνεδρίου δεν ακούστηκε κάτι καινούργιο.

Χαρακτήρισε το κλίμα του συνεδρίου υποτονικό δηλώνοντας ότι περίμενε να συζητηθούν ουσιαστικότερα πράγματα και κάλεσε τους συναδέλφους του να δουν με αισιοδοξία τη νέα μεταρρύθμιση. Την αρχική συμφωνία των περισσότερων για την ανάγκη αλλαγών στο χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης διαπίστωσε ο δήμαρχος Γαργαλιάνων Σταύρος Καλοφωλιάς με τις γνωστές πάντα προϋποθέσεις για τα οικονομικά και το χωροταξικό. Για το δεύτερο πάντως ο κ. Καλοφωλιάς τόνισε ότι δόθηκαν δεσμεύσεις για αναλυτικό διάλογο το προσεχές διάστημα. Ο δήμαρχος Γαργαλιάνων στάθηκε στις δεσμεύσεις του κ. Ραγκούση για αξιοκρατία σε όλο το πνεύμα της μεταρρύθμισης, ενώ όπως μας εί-

πε, του έκανε εντύπωση η μεγάλη συμμετοχή στις εναρκτήριες διαδικασίες του συνεδρίου.

"Αν τον συγκρίνουμε με παλαιότερα συνέδρια, όπως και με αυτό της Κυλλήνης το κλίμα είναι σαφώς καλύτερο τόνισε ο δήμαρχος Κυπαρισσίας Γιώργος Σαμπαζιώτης που και αυτός με τη σειρά του διαπίστωσε την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης για να προχωρήσει στις αλλαγές. Ο κ. Σαμπαζιώτης περιμένει να διασαφηνιστούν κάποια θέματα σχετικά με τη λειτουργία των νέων ΟΤΑ, ενώ για μία ακόμη φορά έσπασε την ανάγκη για οικονομική σφιξη του νέου εγχειρήματος σημειώνοντας πάντως ότι οι προβλεπόμενοι φέτος πόροι για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι κατά 20% λιγότεροι σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Για τις εισηγίες τέλους του υπουργού Εσωτερικών Γιάννη Ραγκούση, ο δήμαρχος Κυπαρισσίας τόνισε ότι "ακούστηκαν καλά για, αρκεί να δούμε αν αυτά τα πιστώθηκαν η κυβέρνηση" ενώ κατέληγοντας ότι "απαιτείται χρόνος και τό φοβίζει".

Αισιόδοξος για την πορεία του "Καλλικράτη" φάνηκε και ο δήμαρχος σήνης Κώστας Σπυρόπουλος με την πρώτη ημέρα του συνεδρίου.

Υπάρχει μεγάλη κινητικότητα τα πράγματα φαίνονται καλά. Εμείς πνουμε να ξεκαθαρίσει το τοπίο" είπε ο κ. Σπυρόπουλος.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΗΜΑΡΧΩΝ ΠΑΣΟΚ

Συμφωνούν μόνο για ενιαία Περιφέρεια

ΑΠΟ 4 ΜΕΧΡΙ 10 ΔΗΜΟΥΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ

Από 4 μέχρι και 10 νέους δήμους στη Μεσσηνία, πρόκειται να ζητήσουν απόψε οι προσκείμενοι στο ΠΑΣΟΚ δήμαρχοι, από το μέλος του Πολιτικού Συμβουλίου Νίκο Ανδρουλάκη. Στην κοινοβουλευτική συνάντηση που θα γίνει στις 8.30 το βράδυ στα γραφεία της Νομαρχιακής Επιτροπής στην Καλαμάτα, δήμαρχοι, δημοτικοί και νομαρχιακοί σύμβουλοι αναμένεται να καταθέσουν τις προτάσεις και τις επιθυμίες τους για τον "Καλλικράτη". Το σίγουρο είναι πως θα συμφωνήσουν στη δημιουργία μιας κι ενιαίας Περιφέρειας Πελοποννήσου, καθώς πέρα από τους ιστορικούς δεσμούς και την αναπτυξιακή προοπτική της, συμφέρει κι εκλογικά το ΠΑΣΟΚ με την προσθήκη ήφειας και Ακρίτας.

Όσον αφορά τους δήμους αναμένεται να ακουστούν διάφορες απόψεις, από 4 μέχρι 8

και 10. Οι 4 δήμοι θα έχουν εθελοντικούς υποστηρικτές, γιατί δε συμφέρει εκλογικά, καθώς με δήμο - επαρχία το ΠΑΣΟΚ κινδυνεύει να μην κερδίσει κανέναν στο νομό. Αν και και πέρα εκτιμάται πως θα ζητηθεί η δημιουργία Δήμου Ανατολικής Πυλίας και η παραμονή του Δήμου Φιλιστραίου, ενώ προβλεπόμενος θα επικρατήσει για την περίπτωση της Μάνης (αί πιο πιθανό δεν τη θέλουν στο Δήμο Καλαμάτας) και για τη δημιουργία του δεύτερου δήμου στην Τριφυλία εκτός απ' αυτά των Κυπαρισσίας. Αν βρεθεί εδαφός μπορεί ακόμα να ζητηθεί και η δημιουργία δήμου με τη σύνδεση των Δήμων Άρτας, Αρφαρών και Θεουρίας. Όλα αυτά κόβει στις πληροφορίες που θέλουν την κυβέρνηση να προσανατολιστεί σε 4, το πολύ 5 δήμους για τη Μεσσηνία, αδιαφορώντας για τις εκλογικές σκοπιμότητες. Γ.Σ.

ΠΡΟΤΑΘΗΚΕ ΣΕ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΕΤΑΛΙΔΙ

Δήμος Ανατολικής Πυλίας και με τη Βουφράδα μέσα

ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ

Να μη βάλουν χέρι στον "Καθηλικράτη" οι βουλευτές

Το πρώτο συμπέρασμα που αναδείχθηκε στην χθεσινή ενημερωτική συνάντηση της ΚΕΔΚΕ στην Αθήνα, είναι ότι η μεγάλη πλειοψηφία των ανθρώπων που υπηρετούν την τοπική αυτοδιοίκηση εξακολουθεί να αραματίζεται και να πιστεύει στην αναγκαιότητα της μεταρρύθμισης της αυτοδιοίκησης και στηρίζει αυτήν την προσπάθεια.

Η αναφορά αυτή στην ανακοίνωση της ΚΕΔΚΕ, είναι ενδεικτική του κλίματος πλέον που διαμορφώνεται μεταξύ των αιρετών που εντοπίζουν πλέον όλο το πρόβλημα στην αυστηρή εφαρμογή των κριτηρίων. Όπως υπογραμμίστηκε κατά τη διάρκεια της συνάντησης, θα πρέπει να μηδενιστεί κάθε πιθανότητα της καθ' οιονδήποτε τρόπο αλλοίωσης και νόθευσης "αυτής της μεγάλης προσπάθειας και ευκαιρίας τόσο για την αυτοδιοίκηση, όσο και για την ίδια τη χώρα".

«Αλλοίμονο αν δούμε, σημείωσε ο πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ Ν. Κακλαμάνης στην ομιλία του, τον «Καθηλικράτη» που θα έχουμε συμφωνήσει και καταλήξει, να αλλοιώνεται στη Βουλή. Ή αν, για παράδειγμα, τα κριτήρια για τη χωροθέτηση των νέων δήμων, δούμε, ότι είναι διαφορετικά από αυτά που είχαμε όλοι μαζί συμφωνήσει στο συνέδριο της αυτοδιοίκησης στην Κυθήνη. Τότε δεν υπάρχει αμφιβολία ότι για μας θα αποτελέσει «casus belli».

Αλλά και δε θα πρέπει να ξεχνάμε ότι μία από τις κακοδαιμονίες που συνόδευσε

καθόλη την πορεία του τον «Καποδίστρια» είναι και αυτή. Αν είναι να πορευτούμε και τώρα έτσι, το καλύτερο θα είναι να μη ξεκινήσει καθόλου. Και κάτι τέτοιο δεν μπορούμε να το επιτρέψουμε».

Οι δήμαρχοι αποφάσισαν μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του Απριλίου να προχωρήσουν στη σύγκληση εκτάκτου συνεδρίου της ΚΕΔΚΕ με μοναδικό θέμα το νομοσχέδιο για τον «Καθηλικράτη».

Και ζητούν από την κυβέρνηση να δοθεί έγκαιρα για διαβούλευση με την αυτοδιοίκηση το προσχέδιο νόμου, και πριν την κατάθεσή του στη Βουλή, ώστε να υπάρχει ο κατάλληλος χρόνος να συζητηθεί πριν το συνέδριο της αυτοδιοίκησης, σε όλες τις Τοπικές Ενώσεις των Δήμων της χώρας.

ΕΝΩ ΖΗΤΟΥΝ ΕΝΙΑΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ

Τουλάχιστον 8 δήμους ζητούν στο ΠΑΣΟΚ

Οι 8 δήμοι στη Μεσσηνία είναι η "κόκκινη γραμμή" των αυτοδιοικητικών του ΠΑΣΟΚ, για να μην υπάρξουν αντιδράσεις με τον "Καλλικράτη".

Ρεπορτάζ

Γιάννης Σινάνης

Οι 2 δήμοι ανά επαρχία είναι το ελάχιστο που μπορούν να δεχθούν, όπως διέκρινε στο Νίκο Ανδρουλάκη, μέλος του Πολιτικού Συμβουλίου, που ήρθε να τους ακούσει προχθές το βράδυ, στα γραφεία της Νομαρχιακής Επιτροπής στην Καλαμάτα. Στη συνάντηση καταγράφηκαν και απόψεις για τη δημιουργία 4 δήμων, που ήταν η μειοψηφία.

Ομόφωνη ήταν η άποψη για τη δημιουργία μίας κι ενιαίας Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Σύμφωνα με τη θέση που κυριάρχησε, οι αυτοδιοικητικοί του ΠΑΣΟΚ προτείνουν: Στην επαρχία Καλαμά-

τας: Δήμο Καλαμάτας μαζί με τους Δήμους Αριος - Αρφαρών - Θουρίας και Δήμο Μάνης. Στην περίπτωση που η Μάνη ενταχθεί στην Καλαμάτα ζητούν οι 3 άλλοι δήμοι να σχηματίσουν ένα δικό τους. Στην επαρχία Μεσσήνης: Δήμοι Μεσσήνης και Μελιγαλά. Στην επαρχία Πυλίας: Δήμοι Δυτικής (με έδρα την Πύλο) και Ανατολικής Πυλίας και με τη Βουφράδα μέσα. Στο δήμο με έδρα την Πύλο προτείνουν την ένταξη του Δήμου Νέστορος. Στην επαρχία Τριφυλίας: δήμος με έδρα την Κυ-

παρισσία και δήμος με έδρα μάλλον τους Γαργαλιάνους. Το μάλλον εκφράστηκε, γιατί υπάρχει σε εκκρεμότητα η περίπτωση των Φιλιατρών, που ζητεί να παραμείνει δήμος, όπως είναι. Σύμφωνα με τη λογική που εκφράστηκε, στο νομό μπορούν να γίνουν μέχρι 10 δήμοι.

Υπέρ των 4 δήμων τάχθηκαν οι Θανάσης Πετρόπουλος (Κυπαρισσία), Ηλίας Κανάκης (Πύλος), Θανάσης Κανελλόπουλος (Μεσσήνη) πρώην δημοτικός σύμβουλος και ο δήμαρχος Αβίας Παναγιώτης Μπασάκος με

μηνυμά του (είχε υποβληθεί σε επέμβαση στο Νοσοκομείο).

Η πλειοψηφία των παρισταμένων εκτίμησε ότι οι 4 δήμοι δε θα είναι λειτουργικοί δεν θα εξυπηρετούν τον πολίτη και θα αποτελούν πολιτική αυτοκτονία για το ΠΑΣΟΚ.

Ο δημοτικός σύμβουλος πρώην δήμαρχος Φιλιατρών Δημήτρης Σωτηρόπουλος ζήτησε να παραμείνει ο δήμος της περιοχής του, όπως είναι σήμερα, καθώς η έδρα είναι η δεύτερη σε πληθυσμό πόλη του νομού μετά την Καλαμάτα.

Ο δήμαρχος Νέστορος Τάσος Τσορώνης ζήτησε να παραμείνει ο Δήμος Νέστορος και να ενωθεί με τους Δήμους Παπαφλέσσα και Βουφράδος. Σε διαφορετική περίπτωση, πρότεινε να ενωθεί με το Δήμο Πύλου.

Ο αντιδήμαρχος Αετού Γιάννης Αβδάλης ζήτησε να παραμείνει ξεχωριστός δήμος ως μαρτυρικός.

Ο ΚΥΒΟΣ ΕΡΡΙΦΘΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ

Μετά του Θωμά για τον "Καλλί"

Μετά την Κυριακή του Θωμά θα δοθεί στη δημοσιότητα το σχέδιο νόμου του "Καλλικράτη". Αυτό αποφασίστηκε στη σύσκεψη που είχε χθες το μεσημέρι στο Μέγαρο Μαξίμου ο πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου με τον υπουργό Εσωτερικών Γιάννη Ραγκούση. Η κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να προχωρήσει στη διοικητική μεταρρύθμιση, ενώ η ΕΝΑΕ και η ΚΕΔΚΕ, με πρόσχημα άλλωστε την οικονομική κρίση και άλλωστε τη δήθεν καθυστερημένη κατάθεση του νομοσχεδίου, εκφράζουν επιφυλάξεις. Δεν αποκλείεται μάλιστα να ζητήσουν και αναβολή της διοικητικής μεταρρύθμισης, θυμίζοντας την... εποχή Παυλόπουλου.

Αύριο Μεγάλη Παρασκευή συνεδριάζει το Διοικητικό Συμβούλιο της ΤΕΔΚ Μεσογίας για τον "Καλλικράτη". Οι ΤΕΔΚ των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης αποφάσισαν κατά πλειοψηφία να αναστείλουν την Πέμπτη 8 Απριλίου τις κρατικές αρμοδιότητες που προβλέπονται από το άρθρο 75 του Δημοτικού Κώδικα. Την ίδια μέρα, δήμαρχοι θα κάνουν παράσταση διαμαρτυρίας στα υπουργεία Εσωτερικών και Οικονομικών.

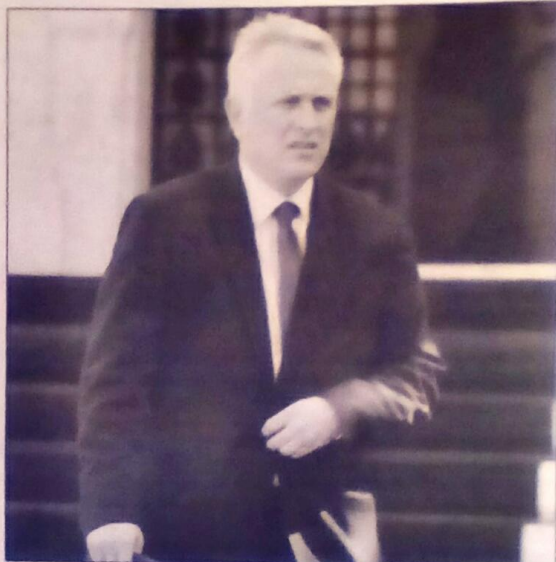
Αξίζει να σημειωθεί ότι το πράσινο φως για την επίτευξη των διαδικασιών, ώστε το νομοσχέδιο "Καλλικράτης" για τη διοικητική μεταρρύθμιση να ψηφιστεί το πρωτό 15ήμερο του Μαΐου, το έδωσε ο ίδιος ο πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου στην προχθεσινή άτυπη συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Χθες πάντως, μετά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΝΑΕ ο πρόεδρος της Δημήτρης Δράκος έστειλε επιστολές στον πρωθυπουργό Γιώργο Παπανδρέου και στον υπουργό Εσωτερικών Γιάννη Ραγκούση, ζητώντας να συζητηθεί μαζί τους για να συζητήσουν το θέμα της διοικητικής μεταρρύθμισης.

Στην επιστολή που έστειλε ο κ. Δράκος στον κ. Ραγκούση, επισημαίνεται μεταξύ άλλων ότι έχει καθυστερήσει η δημοσιοποίηση του νομοσχεδίου.

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ

Στην επιστολή του προς τον Γιώργο Παπανδρέου ο κ. Δράκος αναφέρει αναλυτικά τα εξής:

"Είναι δεδομένη σε όλους μας η επίγνωση της δύσκολης οικονομικής συγκυρίας που περνά η χώρα μας. Μιας κρίσης που απαιτεί θυσίες από όλους μας αλλά και δυσκολίες πρωτοβουλιές που θα στακείουν στο δρόμο της ανάπτυξης. Σε αυτή την κρίσιμη καμπή η υλοποίηση των προγραμματικών σας δεσμεύσεων για την διοικητική μεταρρύθμιση του κράτους είναι επιτακτική όσο ποτέ άλλοτε. Τον Ιανουάριο που πήρασε, εξαγγείλατε ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου και διά του υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, κ. Γιάννη Ραγκούση, το πρόγραμμα «Καλλικράτης», για τη νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης. Όπως τονίσατε, μεταξύ άλλων, με την επικείμενη διοικητική αλλαγή, η περιφερειακή αυτοδιοίκηση αναδεικνύεται ως το θεσμικό πλαίσιο της πρόοιτης ανάπτυξης και αναλαμβάνει τον ενιαίο στρατηγικό αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιφέρειας και την διαχείριση των ΠΕΠ. Ακόμη επισημάνσατε ότι η περιφερειακή αυτοδιοίκηση γίνεται ο βασικός πυλώνας του αναπτυξιακού προγραμματισμού, ενώ κομβικός καθίσταται ο ρόλος της

ως προς τα έργα και τις υποδομές. Ενώ το πρόγραμμα «Καλλικράτης» βρίσκεται σε εξέλιξη, στις 24 Μαρτίου ψηφίστηκε από τη Βουλή το νομοσχέδιο με τίτλο: «Αποκέντρωση, απλοποίηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013 και άλλες διατάξεις». Αν και ο εν λόγω νόμος είναι απολύτως συνσφής με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», αφού σκοπός του είναι η αποτελεσματική υλοποίηση επιχειρησιακών προγραμμάτων μέσω της ταχείας απελευθέρωσης των κοινοτικών κονδυλίων και η διακείμεσή τους σε έργα και δράσεις υψηλού αναπτυξιακού αποτελέσματος, εντούτοις η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση είναι παντελώς άσπουσα, από οποιαδήποτε διάταξη του νομοσχεδίου αφορά το σχεδιασμό, προγραμματισμό και υλοποίηση του ΕΣΠΑ.

Τόσο ο καθιερωμένος συγκεντρωτισμός όσο και η έλλειψη δημοκρατικού προγραμματισμού κυριαρχούν σ' αυτό. Μεταξύ άλλων και άλλες ενδεικτικά επισημαίνουμε ότι στις οριζόμενες από το νόμο Επιχειρησιακές Συμφωνίες Υλοποίησης και στις Διακριριστικές Αρχές η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση απουσιάζει

ΟΛΟΚΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΥΠΟΓΕΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΗΣ ΔΕΗ

Θωρακισμένη ενεργειακά το καλοκαίρι η Καλαμά

Πιο «θωρακισμένη» από ενεργειακής άποψης θα βρει την Καλαμάτα το ερχόμενο καλοκαίρι.

Το αργότερο στα μέσα Ιουνίου αναμένεται ότι θα έχουν

ολοκληρωθεί οι εργασίες στο πρώτο από τα τρία ζεύγη υπόγειων γραμμών που από τον υποσταθμό της ΔΕΗ στο Ασπρόκωμο θα ηλεκτροδοτούν τη μεσονιακή πρωτεύουσα και

την ευρύτερη περιοχή.

Με τις γραμμές αυτές καθίσταται πιο απροβλημάτιστη η διανομή του ηλεκτρικού ρεύματος στην Καλαμάτα -καθώς, κόβει μία (όπως και οι 6 στο σύνολο)

λό τους) έχει μεγάλη ικανότητα μεταφοράς,μή που αντικαθίσταται από αυτές μπορούμε γρήγορα ως «εφεδρικές καταστάσεις»

Οι νέοι δήμοι με αριθμούς

Με βάση τα στατιστικά στοιχεία του υπουργείου Εσωτερικών για τον πληθυσμό και το νομοσχέδιο για τον "Καλλικράτη" το Δημοτικό Συμβούλιο Καλαμάτας θα είναι 45μελές, του Δήμου Τριφυλίας 41μελές, των Δήμων Μεσσήνης, Πύλου - Νέστορος και Οχαλίας 33μελή και του Δήμου Μεσσηνιακής Μάνης 25μελές.

Αναλυτικά τα στατιστικά στοιχεία για τον πληθυσμό, την έκταση, την πυκνότητα και τα τοπικά διαμερίσματα των 6 δήμων παρουσιάζονται στους πίνακες.

Δήμος Καλαμάτας (45μελές Δημοτικό Συμβούλιο, 6 αντιδήμαρχοι)				
ΟΤΑ	Μόνιμος Πληθυσμός	Έκταση	Πυκνότητα	Τοπικά Διαμερίσματα
Θουρίας	3690	76,88	48	6
Καλαμάτας	61373	253,18	242,3	14
Άρτας	2001	22,27	88,9	6
Σύνολο	67064	352,33	190,35	26

Δήμος Μεσσήνης (33μελές Δημοτικό Συμβούλιο, 5 αντιδήμαρχοι)				
ΟΤΑ	Μόνιμος Πληθυσμός	Έκταση	Πυκνότητα	Τοπικά Διαμερίσματα
Πεταλιδίου	3345	104,97	31,9	12
Τριερίφρου	805	42,94	18,7	5
Βουφράδος	1327	42,36	31,3	6
Ίθιας	2144	90,4	23,7	8
Αριστομένους	2668	90,68	29,4	11
Ανδρούσας	2583	50,47	51,1	9
Αίπειας	2134	55,57	38,4	5
Μεσσήνης	10853	84,41	128,3	14
Σύνολο	25859	561,8	46,03	70

Δήμος Μεσσηνιακής Μάνης (25μελές Δημοτικό Συμβούλιο, 4 αντιδήμαρχοι)				
ΟΤΑ	Μόνιμος Πληθυσμός	Έκταση	Πυκνότητα	Τοπικά Διαμερίσματα
Αβίας	2391	179,83	13,3	8
Λερίφρου	4267	222,98	19,1	19
Σύνολο	6658	402,81	16,53	27

Δήμος Πύλου - Νέστορος (33μελές Δημοτικό Συμβούλιο, 5 αντιδήμαρχοι)				
ΟΤΑ	Μόνιμος Πληθυσμός	Έκταση	Πυκνότητα	Τοπικά Διαμερίσματα
Πύλου	5521	142,16	36,5	11
Παπιωλέσσα	1422	42,14	33,7	5
Κορώνης	4718	105,16	44,9	10
Νέστορος	4752	91,5	51,4	8
Μεθάνης	2423	97,2	24,9	6
Χαλασριάδων	2633	73,95	35,6	5
Σύνολο	21469	552,11	38,6	43

Δήμος Τριφυλίας (41μελές Δημοτικό Συμβούλιο, 5 αντιδήμαρχοι)				
ΟΤΑ	Μόνιμος Πληθυσμός	Έκταση	Πυκνότητα	Τοπικά Διαμερίσματα
Φιλιατών	9098	114,88	79,2	6
Τριτύλλας	493	69,7	7,1	7
Κοπαρισσίας	8300	101,02	82,2	11
Αιθιάνα	1996	112,9	17,7	10
Αετού	2305	94,85	24,3	11
Γαργαλιάνων	8998	122,68	73,3	7
Σύνολο	31190	616,03	50,63	52

Δήμος Οχαλίας (33μελές Δημοτικό Συμβούλιο, 4 αντιδήμαρχοι)				
ΟΤΑ	Μόνιμος Πληθυσμός	Έκταση	Πυκνότητα	Τοπικά Διαμερίσματα
Οχαλίας	2439	59,06	41,3	10
Είρας	488	86,65	5,6	8
Δωρίου	2527	102,83	24,6	9
Αρφαρών	2942	87,52	33,6	8
Ανθωνίας	2586	88,69	29,2	14
Μελιγαλιά	3641	78,19	46,6	11
Σύνολο	14623	502,94	29,08	60

Τον Αλευρά προκαλεί ο Νίκας να πάρει ξεκάθαρη θέση για τον "Καλλικράτη"

ΝΕΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ

Πολιτικές αντιπαράθεσης σε όλο το επίπεδο έφερε μαζί του ο "Καλλικράτης", και πήδαν στον Δήμο Καλαμάτας τα... όργανα στην αρχή για τα καλά. Ο δήμαρχος Καλαμάτας Παναγιώτης Νίκας με κτεσινές του δηλώσεις προκαλείσε δημόσια τον επικεφαλής της μειζονος μειοψηφίας Διονύση Αλευρά - που φαίνεται ικανοποιημένος από το σχέδιο της διοικητικής μεταρρύθμισης - να απαντήσει αν η Καλαμάτα ηλλήττεται από την μη ενταξη των Αρφαρών και της παράλιας Αβίας στα νέα της όρια. Ο κ. Νίκας εξακο-λουθεί να διακηρύσσει ότι όλα έγιναν βάσει κοιμιστικών κριτηρίων και σε μία προσπά-θεια να διασφαλιστούν τα συμφέροντα του κυβερνώντος κόμματος στις εκλογές του Νοεμβρίου. Από τα βέλη του δεν ξέφυγε και "ένος βουλευτής Μεσσηνίας που συνέβαλε

στο ανακείμεμα του νομού", τον οποίο όμως δεν κατονόμασε - κάτι που θα κάνει σύντο-μα με στοιχεία, όπως είπε. Αναφερόμενος πάντως στο πρακτεσινό έκτακτο συνέδριο της ΚΕΔΚΕ ο δήμαρχος Καλαμάτας τόνισε ότι υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις για δημι-ουργία 7ου δήμου στη Μεσσηνία.

Επείσημανε δε ότι ο υπουργός Εσωτερικών Γιάννης Ραγκούσης ακοιλούθισε τις ει-σηγήσεις κάποιων, αφού ο ίδιος δεν ήξερε τις ιδιαιτερότητες της περιοχής. Κλείνοντας ο Παν. Νίκας υπογράμμισε ότι δεν μπορεί να καταλάβει πώς μπορεί να δημιουργείται Δή-μος Μεσσηνιακής Μάνης με το πρόσχημα της ορεινότητας, και να μην γίνεται το ίδιο είτε με την ορεινή Τριφυλία είτε με δήμους όπως οι Παπαφλέσσα, Αριστομένη, Βου-φράδας κτλ.

Δ.Π.Α.

6 μεσοσηνία

Η ΠΑΙΕΙΩΦΙΛΙΑ ΣΥΜΦΩΝΗΣΕ

Δήμος Κοζώνης με έδρα το Πετρωαΐδι

ΔΙΑΦΩΝΗΣΕ ΤΟ Δ.Σ. ΚΟΖΩΝΗΣ

Υπέρ της δημοσίευσης δήμου στην Ανατολική Πηλοία με το όνομα Δήμος Κοζώνης και έδρα το Πετρωαΐδι τάχθηκε η πλειοψηφία των παρευρισμένων στη μεγάλη συνεδρίαση στο Δημοτικό Αρχείο, ημερίδα το βράδυ της 19ης, ο δήμαρχος και οι εκπαιδευτικοί των παιδιών του Δημοτικού Σχολείου Κοζώνης που υποστήριξαν τον "απαξιωμένο" Δήμο Κοζώνης, ήπιαν την έδρα να οφείει να υπονοηθεί. Έτσι αποφασίστηκε να Δημιουργηθεί Δημοτικό Αρχείο, Κοζώνης και Πετρωαΐδι να αναδιοργανωθούν και πάλι να εμψυχώσουν τις προσπάθειές τους και να συμμετάσχουν στη συνεχιζόμενη αναδιοργάνωση των Δ.Σ. της ΤΕΑΚ Μεσοσηνίας. Το ερώτημα είναι όμως, μετά την ημερήσια συνεδρίαση, τι θα Δ.Σ. Αρχαίας και Πετρωαΐδι θα ζητήσουν Δήμο Κοζώνης με έδρα το Πετρωαΐδι. Υπέρ αυτής της αίτησης τάχθηκαν και Κοζωνίτες, όπως η Κίρρηνη Εργαζόμενη Παιδαγωγός, Ευδοκία Παπαδοπούλου, η οποία σε συνέντευξη με το *de skopel* η Κοζώνη, να ζητηθεί Δήμος Αρχαίας με έδρα το Πετρωαΐδι και με τη συλλογή του Δήμου Βοιωτικός. Στη μεγάλη συνεδρίαση από την οποία δεν έλειψαν η έγκριση και οι παραπομπές, μεταξύ άλλων σε θέματα, τα Δ.Σ. και παλαιά δημόσια και τους Δήμους Αρχαίας, Κοζώνης και Πετρωαΐδι.

Ο δήμαρχος Αρχαίας, Νίκος Αναστασίου, υψώνει, μεταξύ άλλων, ο δήμος των δεν έχει καμία σχέση με το όνομα και την έδρα, τονίζοντας πως ημερίδα η δημοσίευση του δήμου. Και πρόσθεσε, ο δήμος με έδρα το Πετρωαΐδι, -Η έδρα του δήμου και των Κοζωνίτων κατοικήθηκαν υπέρ δήμου με έδρα το Πετρωαΐδι, - δήλωσε ο κ. Αναστασίου.

Ο δήμαρχος Κοζώνης, Ευδοκία Παπαδοπούλου, τμή των οποίων οι εκπαιδευτικοί της Κίρρηνης Εργαζόμενη Παιδαγωγός, είχε υπέρ της έδρας στο Πετρωαΐδι, ημερίδα Δήμο Κοζώνης με έδρα το Πετρωαΐδι. -Η έδρα του δήμου και των Κοζωνίτων κατοικήθηκαν υπέρ δήμου με έδρα το Πετρωαΐδι, - δήλωσε ο κ. Αναστασίου.

Ο δήμαρχος Κοζώνης, Ευδοκία Παπαδοπούλου, τμή των οποίων οι εκπαιδευτικοί της Κίρρηνης Εργαζόμενη Παιδαγωγός, είχε υπέρ της έδρας στο Πετρωαΐδι, ημερίδα Δήμο Κοζώνης με έδρα το Πετρωαΐδι. -Η έδρα του δήμου και των Κοζωνίτων κατοικήθηκαν υπέρ δήμου με έδρα το Πετρωαΐδι, - δήλωσε ο κ. Αναστασίου.

Ο δήμαρχος Κοζώνης, Ευδοκία Παπαδοπούλου, τμή των οποίων οι εκπαιδευτικοί της Κίρρηνης Εργαζόμενη Παιδαγωγός, είχε υπέρ της έδρας στο Πετρωαΐδι, ημερίδα Δήμο Κοζώνης με έδρα το Πετρωαΐδι. -Η έδρα του δήμου και των Κοζωνίτων κατοικήθηκαν υπέρ δήμου με έδρα το Πετρωαΐδι, - δήλωσε ο κ. Αναστασίου.

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΡΟΣΩΠΟ 19 ημερών

ΨΗΦΙΣΤΗΚΕ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ Ο "ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ"

Συζήτηση για τον εκλογικό νόμο μέσα στον Ιούνιο

ΑΝΟΙΚΤΟ ΚΑΙ ΤΟ 50% ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Σε συζήτηση πρόκειται να καλέσει η κυβέρνηση τα κόμματα για το θέμα του εκλογικού συστήματος ανάδοξης δημοτικών και περιφερειακών αρχών εντός του Ιουνίου, ανακοίνωσε ο υπουργός Εσωτερικών Γ. Παγκούσης, κατά την ψηφίση του «Καλλικράτη» και στα άρθρα.

Η συζήτηση του νομοσχεδίου ολοκληρώθηκε σε έξι πολώμενες συνεδριάσεις της Ολομέλειας.

Εκκαθάρισε ότι η κυβέρνηση θα προσέλθει με την πάγια θέση της (όπως αυτή, άλλωστε, ψηφίστηκε σήμερα στον "Καλλικράτη" και ορίζει ποσοστό εκλογής για δημάρχους και περιφερειάρχες το 50% συν μία ψήφο) αλλά καθιστά σαφές σε όλα τα κόμματα ότι θα τους ζητηθεί να εξύψουν κοινό σημείο συνάντησης, επιδιώκοντας και εξαντλώντας κάθε περιθώριο να υπάρξει ένα κοινό ενιαίο και πάγιο σύστημα για την εκλογή και στην αυτοδιοίκηση α' και β' βαθμού.

Ο Γ. Παγκούσης επανέλαβε την θέση της κυβέρνησης - που ψηφίστηκε και στο νομοσχέδιο - για ένα σύστημα δύο γύρων για την διασφάλιση όσο το δυνατόν μεγαλύτερων συναινέσεων και συνεργασιών.

«Έγινε μεγάλη συζήτηση και με τα κόμματα της Αριστεράς τα οποία έχουν την πάγια θέση τους για αυτή αναλογική και συζήτηση που προκλήθηκε από την άποψη της ΝΔ και του ΛΑΟΣ με την πρόταση για την ανάδειξη με ποσοστό 42% από την πρώτη εκλογή. Θέλω να γνωρίζω η Βουλή και τα κόμματα ότι έχουμε πραγματική και ειλικρινή διάθεση - και είμαστε αποφασισμένοι να την αποδείξουμε - για συναντίληψη, συναπόφαση και συνάντηση διαφορετικών πολιτικών απόψεων. Δηλώνω ότι το προσεχές διάστημα θα κάνουμε μια ακόμη προσπάθεια ώστε να βρεθεί ένας κοινός τόπος πάνω σε αυτό το θέμα, ο οποίος θα μπορούσε να δώσει λύση είτε για τις επόμενες δημοτικές εκλογές είτε για γενικά για τις δημοτικές εκλογές που διαμορφώνεται σε ένα πάγιο σύστημα».

«Θεωρούμε καλοδεχούμενη τη συζήτηση», απάντησε εκ μέρους της ΝΔ, ο εισηγητής Χρήστος Ζώης αλλά ξεκαθάρισε ότι για το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης δεν μπορεί να υπάρξει άλλο ποσοστό εκκλίσεως από το 42%.

«Αν η σημερινή σας δήλωση προε-

τοιμάσει το έδαφος για μια αλλαγή προς αυτή την κατεύθυνση είναι καλοδεχούμενη. Αν όμως ρίχνετε μια φωτοβολίδα, ή φορτεύετε σε βαθιά νερά για να δείτε αναδράσεις χωρίς να έχετε σαφέστερη θέση, τότε απλά κερδίζετε χρόνο για να δείτε ποιο θα είναι το πολιτικό κλίμα μέσα στο οποίο θα κληθείτε να δώσετε ως κόμμα τον αγώνα στις επόμενες δημοτικές εκλογές», είπε ο κ. Ζώης.

Επιτέλεσσας να κλείσει την συζήτηση με «ένα παράδειγμα γενικότερης πολιτικής υφής», ο υπουργός Εσωτερικών, δήλωσε την απόφαση της κυβέρνησης να παρέμβει στα αίτια που παράγουν τα προβλήματα στον δημοτικό βίο και να μην εξαντλείται στην συζήτηση των συμπτωμάτων τους.

Ανέφερε πως ένα μεγάλο θέμα για τη χώρα είναι τι θα γίνει με την περίπτωση του κ. Τ. Μανιτέλη και πως θα εξελιχθούν οι διαδικασίες επιβολής ποινών, όπως προβλέπεται στο κράτος δικαίου.

Όμως, έθεσε ένα δεύτερο μείζον θέμα που πρέπει να συζητήσει το πολιτικό σύστημα κι αυτό είναι «να ψάξει να βρει ποια είναι τα αίτια που γεννούν αυτές τις προβληματικές κατα-

στάσεις, αυτά τα συμπτώματα», στη συγκεκριμένη περίπτωση «αυτές τις παραβατικές συμπεριφορές».

Δεδομένης της ολοκλήρωσης του "Καλλικράτη", όπου - όπως διευκρίνισε ο υπουργός Εσωτερικών - το θέμα αυτό έχει πάρα πολλές και εκτεταμένες εφαρμογές και ενόψει του εκλογικού νόμου, όπου ο πολιτικός κόσμος θα έχει την ευκαιρία να συζητήσει αυτά τα ζητήματα, ο κ. Παγκούσης τόνισε ότι χρειάζεται μια πολύ μεγάλη παρέμβαση στα αίτια που παράγουν τα συμπτώματα γιατί «αν η συζήτηση μείνει μόνο στο πρώτο σκέλος, δεν θα είναι η ολοκληρωτική λύση στο πρόβλημα».

